

Institut de Cultura de Barcelona

Memòria 2002

Ajuntament de Barcelona

**Institut de
cultura.**

**Institut de Cultura
de Barcelona**

Memòria 2002

L'any 2002 va començar amb el xoc i el sentiment d'incertesa derivats dels fets de l'11 de setembre del 2001 i va acabar amb aires de guerra estesos per tot el planeta.

Davant d'això, durant tot l'any els ciutadans i les ciutadanes de Barcelona i les seves administracions democràtiques ens hem esforçat per reforçar el millor dels antídots davant del fanatisme i la guerra: la cultura. La cultura de la creativitat, de la llibertat, de la solidaritat i de la convivència.

La gran quantitat de persones que han respost a la crida col·lectiva de més cultura -i que podreu valorar consultant els indicadors que trobareu en aquestes pàgines- fan pensar que per afrontar els reptes del futur cal situar les polítiques culturals al centre d'actuació de les polítiques públiques ciutadanes.

L'Any Internacional dedicat a Antoni Gaudí ha estat sense cap mena de dubte el centre d'aquesta vida cultural ciutadana del 2002, i m'atreviria a dir que no només de Barcelona, sinó de bona part dels municipis catalans. Des de Barcelona s'ha estès com una gran taca d'oli la celebració del 150 aniversari del naixement d'un dels arquitectes més revolucionaris que hagi tingut mai la història mundial de l'arquitectura.

Ha estat, doncs, l'any de la revalorització d'una part del nostre patrimoni cultural, l'any de la visualització d'una part important de la nostra arquitectura arreu del món. Des de Nova Zelanda passant pel Japó, la Xina, els Estats Units, el Canadà, l'Argentina, el Brasil o qualsevol dels països europeus, Barcelona i Gaudí han estat els protagonistes de documentals, entrevistes, reportatges...

Evidentment, l'Any Gaudí, però, no ho ha estat tot. La ciutat ha continuat la seva vida cultural, oferint les propostes que els creadors i els productors han treballat, obrint les portes dels seus equipaments amb noves activitats i ofertes. S'ha continuat treballant en el dibuix del Fòrum Barcelona 2004, dels seus congressos, les seves exposicions...

Com a actors o com a espectadors han estat molts els barcelonins que durant el 2002 han apostat per la cultura i que a través de la cultura han exercit el seu dret a la convivència i a la llibertat.

Joan Clos
Alcalde de Barcelona

El fet més destacable del 2002 -allò que caracteritza les dades que trobareu en aquestes pàgines de la memòria cultural de Barcelona- és que tots els indicadors apunten que la ciutat ha mantingut el capital creatiu, el capital intel·lectual com el combustible principal de la seva vitalitat cultural. L'ánhel creatiu, el desig d'innovar han estat vius com sempre.

Ahora cal constatar la gran participació dels ciutadans en els fòrums de debat: les ganes de dir, les ganes d'escoltar, el desig de saber, de participar i d'opinar per part dels ciutadans i ciutadanes han estat vius com mai.

Bona prova de l'efervescència participativa ha estat la massiva presència ciutadana en les activitats de l'any Gaudí. Amb les aportacions de molta gent, s'ha obert camí una mirada més rigorosa sobre la seva obra i la seva personalitat, allunyada de la llegenda i l'anècdota que l'envoltaven. D'una manera especial l'amplíssima participació de les escoles haurà possibilitat la descoberta del gran creador per part de les generacions més joves.

En part com a conseqüència de l'any Gaudí, els museus i els centres d'exposicions han viscut un creixement espectacular de visitants. Exactament 8.781.200 persones van acudir a un museu o alguna de les més de 150 exposicions públiques que s'han pogut veure a la ciutat. Això ha representat un 25% més de persones gaudint de les propostes expositives.

Pel que fa a la vida musical, l'any 2002 ha confirmat una tendència de fons que ve expressant-se des de fa uns anys. La ciutat ha ratificat la seva vitalitat musical i a l'entendre de molts crítics s'ha convertit en un centre de referència de la música en viu.

Pel que fa a la música clàssica està produint-se un altre fet molt destacable. Les diverses temporades del Palau de la Música, de l'Auditori, del Liceu i de la Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya han tingut uns magnífics nivells d'ocupació amb un notable creixement de públic, amb una disminució de la mitjana d'edat força encoratjadora.

En l'àmbit teatral l'any va començar una mica més dubitatiu però ha acabat amb millors perspectives, tot i un lleuger decreixement de públic, que però ha estat suficient per a motivar entre els professionals del sector i les pròpies administracions un viu debat sobre com arribar a nous espectadors.

Barcelona comença a ser una ciutat amb bones biblioteques. Podem estar-ne satisfets. La lectura és la clau de la societat del coneixement. La lectura és el millor regal que la ciutat pot fer a la literatura i al conjunt de la indústria editorial catalana que segueix liderant l'edició de llibres en castellà i l'exportació espanyola.

Pel que fa al Fòrum del 2004, el 2002 haurà confirmat la necessitat, més que mai, d'un gran encontre mundial on enfortir la cultura de la pau, la cultura del desenvolupament sostenible i d'una nova cultura de les identitats i les diversitats.

El passat novembre Barcelona va acollir la trobada d'Eurociutats, amb representants de més de 100 ciutats europees. Per primera vegada en la història d'aquesta trobada el lema fou cultural: *Ciutats cap al futur: la política, la cultura i els valors*.

La trobada d'Eurociutats va confirmar que la cultura és l'element fonamental per a la cohesió social en una Europa cada cop més multicultural, que la cultura s'ha convertit en el millor element de regeneració urbana, i també que la cultura és un dels motors de riquesa econòmica per a una ciutat.

Ferran Mascarell
Regidor de Cultura

Junta de Govern

PRESIDENT
Ferran Mascarell

VICEPRESIDENTA
Marina Subirats

MEMBRES REPRESENTANTS
AJUNTAMENT DE BARCELONA
Jordi Hereu
Ernest Maragall
Maravillas Rojo
Jaume Ciurana
Joana Ortega
Emma Balseiro
Jordi Portabella
Imma Mayol
Blanca Barbero
Júlia Pérez

SECRETÀRIA DELEGADA
Neus Sabí

INTERVENTOR DELEGAT
Lluís Salvat i Galtés

Coordinació de la memòria 2002
Conxa Rodà

REDACCIÓ
Judit Lara, Jordi Pascual

ESTADÍSTIQUES
Pere Casas

PRODUCCIÓ EDITORIAL
Laura Solanilla

DOCUMENTACIÓ FOTOGRÀFICA
Àngels Pomarol, Victòria Bosch

DISSENY GRÀFIC
Estudi Tere Moral

FOTOMECÀNICA
Àrea Preimpressió

IMPRESSIÓ
Arts Gràfiques Orient

Dipòsit legal
B- /2003

ISBN 84-7609-995-9

Comissió Executiva

PRESIDENT
Ferran Mascarell

VICEPRESIDENTA
Marina Subirats

Jordi Martí i Grau
Eduard Spagnolo
Pilar Solans

SECRETÀRIA DELEGADA
Neus Sabí

Direcció de Recursos

DIRECTOR
Emilio Ruiz

ADMINISTRACIÓ ECONÒMICA
Joan Reiriz

CONTRACTACIÓ
Lluïsa Pedrosa

RECURSOS HUMANS
Francesc Mateo

COMERCIAL
Feliu Batlló

PRODUCCIÓ I RECURSOS INTERNS
Josep M. Monasterio

Direcció-Gerència

DIRECTOR GERENT
Jordi Martí

RELACIONS INSTITUCIONALS
Anna Carbó

PREMSA
Jaume Boix

PLANIFICACIÓ ESTRATÈGICA
Jordi Pascual

RELACIONS PÚBLIQUES
Maite Mañé

Direcció d'Informació i Comunicació

DIRECTORA
Conxa Rodà

PATROCINI MITJANS DE COMUNICACIÓ
Judith Aviñó

INTERNET
Laura Solanilla
Armand Gasulla

AGENDA CULTURAL
Assumpta Manils

ESTADÍSTIQUES
Pere Casas

MAILING I ATENCIÓ AL PÚBLIC
Gemma Redolad

PRODUCCIÓ EDITORIAL
Judit Lara

Institut de Cultura de Barcelona

Palau de la Virreina
La Rambla, 99
08002 Barcelona

Tel. 34-93 316 10 00
Fax 34-93 316 10 10
www.bcn.es/cultura
infoicub@mail.bcn.es

Direcció d'Acció Cultural

DIRECTORA
Ana Esteban

FESTIVAL GREC
*DIRECTOR
Borja Sitjà

*GERENT FESTIVAL
Irma Coronilla

*ADJUNTA A DIRECCIÓ
Reyes Milà

MERCAT DE LES FLORS
Andreu Morte

FESTES
Francesc M. Fabregat

*BANDA
Josep Mut

LA VIRREINA EXPOSICIONS
Iván de la Nuez

*EXPOSICIONS LA CAPELLA
Oriol Gual

BARCELONA PLATÓ
Júlia Goytisolo

COMUNICACIÓ
Ana Álvarez
Rosa Rello

Direcció de Cooperació

DIRECTORA
Rosa Mach

RELACIONS INSTITUCIONALS
Neus Junquera

RELACIONS AGENTS CULTURALS
Tona Calvo

SUPORT A ENTITATS
Rosa Xabé

OFICINA TÈCNICA ANY GAUDÍ
Anna Butí
Rossend Casanovas
Diana Escobar

Direcció de Patrimoni

DIRECTORA
Núria Fradera

ESTRUCTURA I ADMINISTRACIÓ
Montserrat Tort
Laura Martín Carballo
Ascensi Mir

COL·LECCIONS I RECERCA
Lluís Josep Ramoneda

COMUNICACIÓ I ACTIVITATS
Carme Herrero

CONVENIS I PERSONAL
Àngels Bertran

Direcció dels Museus

MUSEU PICASSO
Teresa Ocaña

MUSEU FREDERIC MARÈS
Pilar Vélez

MUSEU DE LES ARTS APLICADES:
Marta Montmany

MUSEU D'HISTÒRIA:

*MUSEU D'HISTÒRIA DE LA CIUTAT
Antoni Nicolau

*SERVEI D'ARQUEOLOGIA
Ferran Puig

*MUSEU MONESTIR DE PEDRALBES
Anna Castellano

*MUSEU-CASA VERDAGUER
Mari Cruz Martín

ARXIU HISTÒRIC DE LA CIUTAT
Xavier Tarraubella

MUSEU BARBIER-MUELLER D'ART PRECOLOMBÍ
Anna Casas

MUSEU DE LA MÚSICA
Romà Escalas

MUSEU ETNOLÒGIC
Carme Fauria

DIRECCIÓ DE MUSEUS I CENTRES DE CIÈNCIES
Carme Prats

MUSEU DE CIÈNCIES NATURALS DE LA CIUTADELLA
Anna Omedes

*MUSEU DE GEOLOGIA
Alicia Masiera

JARDÍ BOTÀNIC
Núria Membrives

INSTITUT BOTÀNIC
Josep Montserrat

Barcelona,

ciutat de museus	12
ciutat d' art contemporani	34
ciutat de teatre i dansa	52
ciutat de música	64
ciutat de festes i tradicions	80
ciutat de lletres	88
ciutat de cinema	104
ciutat de festivals	118
ciutat de diàleg	130
els districtes fan cultura	144
ciutat internacional	160
ciutat digital	170
la gestió de l'Institut de Cultura	174

Textos en castellano	186
English texts	196

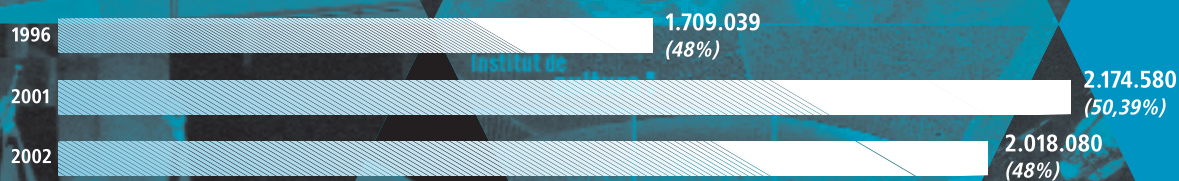
Índex per programes	206
Índex alfabètic	207

Visitants de museus i exposicions ⁽¹⁾

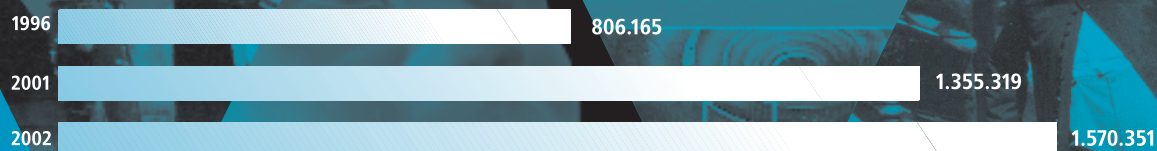

(1) Des de l'any 99 es comptabilitza La Pedrera com a espai museístic

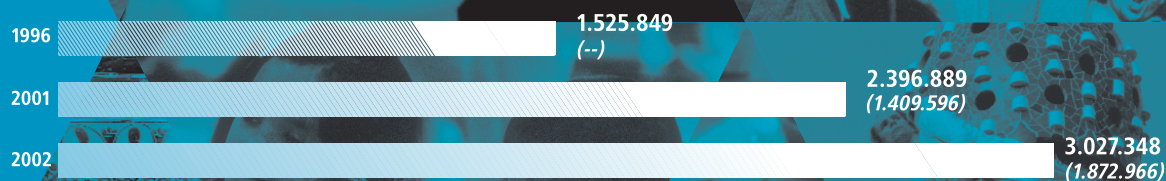
Espectadors d'arts escèniques (entre parèntesi, ocupació en percentatge)

Espectadors de música

Usuaris de biblioteques públiques (entre parèntesi, nombre de préstecs)

Espectadors de cinema

Presentació

La cultura és un pilar bàsic de la ciutat del coneixement. L'Ajuntament de Barcelona, mitjançant l'Institut de Cultura, és la institució promotora i catalitzadora de la cultura a la ciutat, amb programes propis i donant suport als diferents agents culturals, impulsant la creativitat de ciutadans, associacions i empreses, fomentant les indústries culturals i creatives i promovent la ciutat com a escenari de múltiples espais i activitats (museus, cinema, congressos, exposicions, festivals, etc.) que hi estan relacionades. Qualitat de vida, creativitat, innovació, coneixement i cultura formen part del mateix sistema urbà.

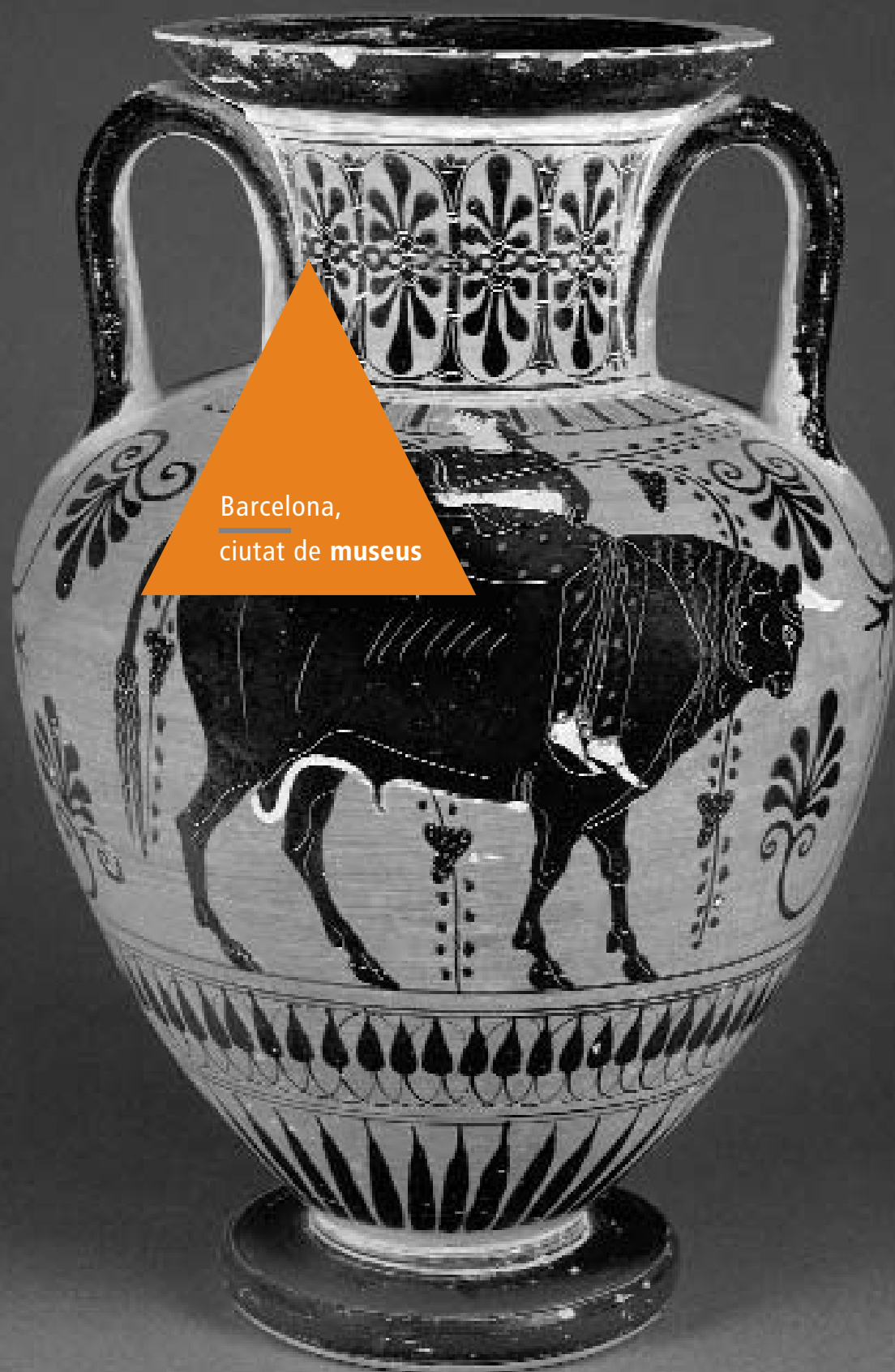
Tots els indicadors del 2002 apunten que la ciutat ha mantingut la creativitat, el capital creatiu, el capital intel·lectual, com el combustible principal de la seva vitalitat cultural. L'anhel creatiu, el desig d'innovar han estat vius com sempre.

El 2002 ha estat un any ple de satisfaccions culturals. L'Any Internacional Gaudí 2002 ha assolit una gran qualitat, un alt nivell de participació i un ampliíssim ressò a tots els nivells. L'any 2002 hem depassat els 8,9 milions de visitants als museus, s'ha obert CaixaForum i han triomfat les exposicions temporals al Picasso, el MACBA, el CCCB i d'altres espais. El

Grec s'ha consolidat com un dels festivals més importants de creació escènica internacional. Els festivals de cultura digital com Sónar, Art Futura o *OFFF (OnLine Flash Film Festival)* han esdevingut punts de referència europeus. El Barcelona *sound* ha arrelat en les músiques populars. Les biblioteques públiques han continuat la seva expansió territorial i han augmentat en usuaris, préstecs i proximitat als ciutadans. Verdguer ha estat el protagonista de les lletres. Les festes tradicionals, de la Cavalcada de Reis a la Mercè han esdevingut escoles de convivència. La projecció internacional ha augmentat amb l'Any Gaudí o l'MTV-Europe Music Awards. La ciutat ha rebut més de 3,5 milions de turistes. Ha nascut amb força la Barcelona *Fashion Week*. La cultura ha assolit el 5,4% del PIB urbà.

S'han preparat nous projectes: l'Any del Disseny 2003, el canal cultura, el museu de la Música a l'Auditori, la ciutat de l'Audiovisual a Ca l'Aranyó, el Fòrum Universal de les Cultures, el centre cultural del Born, el museu del Disseny a la plaça de les Glòries,...

Vegem la Barcelona de la cultura del 2002 en tots els seus elements.

Barcelona,
ciutat de **museus**

Barcelona, ciutat de museus

Els museus de Barcelona són centres principals del nostre model de ciutat del coneixement. Les seves tasques fonamentals són la conservació, la restauració, la recerca, la comunicació i la difusió del patrimoni i la memòria de la ciutat, en els seus diversos àmbits com l'art, la història, la ciència i tants d'altres que omplen de continguts els més de cinquanta museus de Barcelona.

En el decurs del 2002 els museus de Barcelona i els centres d'exposicions han viscut un creixement espectacular de visitants. Més de 8.900.000 persones van acudir a un museu o alguna de les més de 150 exposicions que s'han pogut veure a la ciutat.

Hi ha contribuït molt notablement l'organització de l'Any Internacional Gaudí 2002, que ha promogut tres exposicions centrals: *Gaudí. La recerca de la forma*, al Saló del Tinell, Museu d'Història de la Ciutat, *Univers Gaudí*, al Centre de Cultura Contemporània de Barcelona, i *Gaudí. Art i disseny*, a la Pedrera, seu de la Fundació Caixa Catalunya. En total, l'Any Gaudí ha acollit més de 30 exposicions, grans i petites, arreu de la ciutat que han investigat, contextualitzat i difós l'arquitecte català Antoni Gaudí, considerat com un dels arquitectes més creatius i innovadors de tots els temps. Les exposicions han format part d'un programa ampli de gran ambició, qualitat, participació i ressò (vegeu capítol "Barcelona, ciutat internacional"), amb rutes, tallers, conferències, seminaris, cursos, festes, espectacles, publicacions, i altres formats.

L'Any Internacional Gaudí també ha estat un factor d'atracció de turisme cultural i una mostra de col·laboració entre les estratègies culturals i turístiques de la ciutat.

CaixaForum ha obert les portes al final del mes de febrer del 2002. Així, la seu del centre cultural de la Fundació "la Caixa" (antigament al Palau Macaya del passeig de Sant Joan) ha ocupat la renovada fàbrica modernista de Casaramona, al peu de

**Més de 8,9 milions
de visitants als museus de
Barcelona.**

**Ha obert el centre cultural
CaixaForum, a la renovada
fàbrica modernista de
Casaramona.**

**Les restes arqueològiques
trobades al Born han fet
avançar el coneixement que
tenim de la Ribera i del passat
medieval i modern de la ciutat
de Barcelona.**

Montjuïc, en un complex de 12.000 metres quadrats. Arata Isozaki ha estat l'autor d'una nova planta creada a sota de l'edifici i de tota la zona de recepció dels visitants, creant uns suggerents espais. En les activitats en el decurs del 2002, ha destacat la presentació d'una selecció de 72 obres de la col·lecció d'art contemporani de la Fundació, l'exposició "De Renoir a Picasso. Obres mestres de l'art modern. Museu de l'Orangerie, París", l'antològica de Lucien Freud a la tardor, a més dels programes pedagògics com "Districte 3. Una mirada jove al barri", col·laboració entre el Laboratori de les Arts i diversos centres docents del districte de Sants-Montjuïc.

La ciutat ha acollit d'altres exposicions fita al llarg de l'any 2002. N'han estat alguns exemples "No oblidaràs. Sarajevo 10 anys després del setge" al CCCB, "Icones russes de la galeria Tretiakov" a la Fundació Caixa de Catalunya-La Pedrera, "París– Barcelona 1888-1937" i la "Col·lecció Planque" al Museu Picasso, "Memòria dels camps" i l'antològica de Marian Pidelaserra al Museu Nacional d'Art de Catalunya i "Toros" al Museu d'Història de la Ciutat. S'ha tractat en molts casos de coproduccions amb museus de la resta del món, un senyal del prestigi que estan assolint els museus de Barcelona entre els professionals d'arreu del món.

El 2002 ha estat també l'any d'un inesperat i intens debat ciutadà ran de la troballa de les restes medievals i modernes sota la coberta de l'antic Mercat del Born, en les obres de construcció del que havia de ser la biblioteca central urbana de Barcelona. El debat, on han participat historiadors, arqueòlegs, bibliotecaris, gestors culturals, arquitectes, urbanistes, mitjans de comunicació i ciutadans ha conclòs l'assignació d'uns terrenys alternatius per a la biblioteca, la conservació *in extenso* de les restes arqueològiques i la creació al Born d'un nou centre cultural i espai patrimonial. Les restes arqueològiques trobades han fet avançar el coneixement que tenim de la Ribera i del passat medieval i modern de la ciutat de Barcelona.

Col·leccions, exposicions, recerques, seminaris, tallers, activitats pedagògiques i d'altres formats han portat als museus de Barcelona més de 8,9 milions de visitants, un 27% més que al 2001.

MUSEUS MUNICIPALS

MUSEUS D'ARTISTA I COL·LECCIONISME

Museu Picasso

El Museu Picasso de Barcelona, al llarg de l'any 2002, ha continuat avançant en les obres d'infraestructura per a la racionalització dels espais d'exposició de la col·lecció permanent, i ho ha compaginat amb la programació d'exposicions temporals que prenen com a punt de referència l'art i el temps de les avantguardes històriques, contemporànies a la figura de Picasso.

Així doncs, dins la línia d'exposicions del museu a l'entorn de les avantguardes dels darrers anys del segle XIX i de la primera meitat del segle XX, ha tingut lloc l'exposició *París-Barcelona*, un gran esdeveniment ciutadà que ha mostrat l'intercanvi artístic entre les dues ciutats, entre el 1888 i el 1936, en tots els camps de les arts plàstiques. La mostra, comissariada per Brigitte Léal, conservadora en cap del Museu Nacional d'Art Modern/Centre Georges Pompidou, i Maite Ocaña, directora del Museu Picasso, s'havia pogut veure uns mesos abans al Grand Palais de París.

La segona exposició important del 2002 ha estat *Col·lecció Jean Planque. La novel·la d'un col·leccionista*, que ha mostrat el fons més important d'aquest col·leccionista suís, alhora que explorava la figura del col·leccionista d'art.

El 2002 ha continuat la reforma i ampliació de les plantes baixa, primera, segona i tercera del museu. Els objectius principals d'aquesta fase d'obres han estat la racionalització dels recorreguts per les sales d'exposició de la col·lecció permanent i la millora dels serveis d'atenció als usuaris, com la botiga, el restaurant, l'auditori, els vestíbuls i els patis.

L'exposició *París-Barcelona* ha mostrat l'intercanvi artístic entre les dues ciutats entre el 1888 i el 1936.

Inauguració de l'exposició *París Barcelona*, al Museu Picasso

Exposició *París Barcelona*, al Museu Picasso

Més de 300 obres del Museu Picasso han viatjat a diferents exposicions temporals de l'estat espanyol i de l'estranger.

Relleu de les Galeries Syra (1933) Exposició *Donació Solanic*, al Museu Marès

Una mostra de la projecció internacional del Museu Picasso ha estat el nombre de préstecs d'obres. El museu ha comissariat i organitzat les exposicions *Picasso: el nacimiento de un genio*. *Museu Picasso de Barcelona*, al The Ueno Royal Museum de Tòquio, i *Picasso joven* a la Fundación Barrié de la Maza de la Corunya, amb un volum total de préstecs de més de 300 obres. D'altra banda, també ha deixat obres a importants exposicions nacionals i internacionals, com *Matisse-Picasso*, a la Tate Modern de Londres i al Grand Palais de París; *Sous le soleil de Mithra*, al Musée Picasso de París; *Gaudí*, al Centre de Cultura Contemporània de Barcelona i al Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía de Madrid; *Homenaje y ecos*, a la Fundación Pablo Ruiz Picasso de Màlaga; *L'escola Iluminista*, a l'Edifici Miramar de Sitges; *L'Art en France*, al Musée de l'Annonciade de Saint Tropez; *Picasso-Alberti*, a l'IVAM de València; *Picasso: The last decades*, a l'Art Gallery of New South Wales de Sidney.

Museu Frederic Marès

L'any 2002 el Museu Frederic Marès ha centrat les activitats a consolidar-se com un centre de referència per a l'estudi i difusió de l'escultura. En aquest sentit, al mes de gener, ha inaugurat la remodelació de la sala d'escultura en pedra i ha presentat un nou catàleg dels seus fons, dedicat a l'obra escultòrica del mateix fundador del museu, Frederic Marès. Cal afegir també l'exposició dedicada al col·leccionisme d'escultura medieval a les col·leccions catalanes i la presentació de la donació de Rafael Solanic, que ha enriquit notablement el fons del centre. S'ha continuat treballant en la preparació dels catàlegs d'escultura antiga i del segle XIX-XX i s'ha col·laborat d'una manera destacada en la catalogació de les escultures del

parc de Montjuïc i en l'inventari de l'escultura pública barcelonina.

El capítol específic de les exposicions temporals ha estat encapçalat a principis d'any amb l'exposició *Frederic Marès, un escultor reconegut. L'exposició del 1926 a Madrid*. L'ha seguit *La col·lecció somiada. Escultura medieval a les col·leccions catalanes* sobre la història i l'estat de la qüestió del col·leccionisme d'escultura medieval a Catalunya, i la *Donació Solanic* que ha mostrat les catorze obres d'aquest escultor noucentista que la seva filla Roser Solanic ha donat al museu. Finalment l'exposició *El políptic flamenc del Mestre de la Santa Sang*, una descoberta ha presentat una obra molt singular de la col·lecció de pintura del museu per mostrar la importància de l'anàlisi científica d'una obra abans del seu estudi i restauració.

Museu Barbier-Mueller d'Art Precolombí

Al 2002 s'ha iniciat una segona etapa en la vida del museu marcada per l'expressat desig del col·leccionista Barbier-Mueller de continuar el préstec a Barcelona de manera indefinida. Tot i que formalment la pròrroga del contracte de cessió té data fins al 31 de desembre de 2003, allà es manifesta la intenció d'ambdues parts d'establir un contracte amb noves clàusules almenys fins al desembre de 2006.

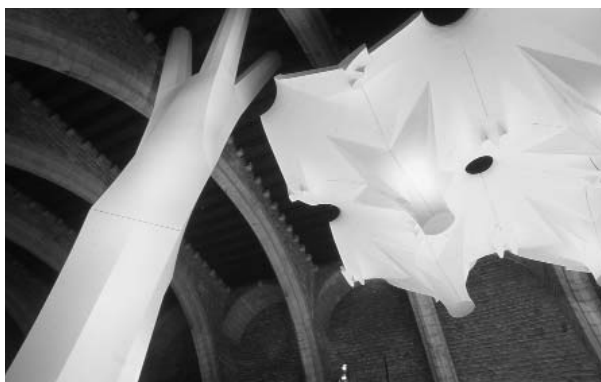
Això ha permès, d'una banda engegar la preparació de dues importants exposicions: *Tresors de la ceràmica*, prevista per a la tardor de 2003 i *Imatges del cos*, exposició que s'emmarca en el context del Fòrum Universal de les Cultures 2004 i, d'altra, realitzar una exposició promocional al voltant de la incorporació d'una reproducció fidedigna d'un cap colossal olmeca dut des de Mèxic.

L'escultura ha concentrat l'activitat científica i de difusió del Museu Marès.

Figura femenina, Mèxic, Cultura Olmeca, Preclàssic 700-600 a.c, Serpentina

S'ha prorrogat el contracte de cessió en préstec de la col·lecció Barbier-Mueller a Barcelona.

Exposició Gaudí. *La Recerca de la Forma*, al Museu d'Història de la Ciutat.

El Museu d'Història de la Ciutat ha esdevingut una veritable xarxa museística estesa per la ciutat.

Atuell en forma de toro, 3er període de l'Edat del Bronze.
Exposició *Toros i culte a l'antiga Mediterrània*, al Museu d'Història de la Ciutat. ©Cyprus Museum, Nicosia

S'han recuperat també projectes com la itinerància de l'exposició *Arts de l'Amèrica Central* i s'ha impulsat l'Associació d'Amics del Museu amb l'ampliació de la Junta directiva. Al mes de maig, s'ha celebrat el 5è aniversari de l'obertura del museu i als mesos d'estiu han tingut lloc els tallers i els concerts seguint la tasca desenvolupada als darrers anys.

MUSEU D'HISTÒRIA DE LA CIUTAT

El Museu d'Història de la Ciutat ha seguit treballant en el projecte de fer que el museu esdevingui una veritable xarxa museística estesa per la ciutat. En aquest sentit, ha estat decisiva la incorporació del Centre d'Interpretació del Park Güell que s'ha inaugurat en motiu de l'Any Internacional Gaudí.

Les commemoracions de l'Any Gaudí i l'Any Verdaguer han estat el marc en el qual el museu ha centrat bona part de la seva tasca durant l'any. Hi ha participat amb les exposicions *Gaudí, la recerca de la forma* al Saló del Tinell, i *Gaudí i Verdaguer, tradició i modernitat a la Barcelona del canvi de segle*; també amb la mostra permanent del Park Güell, i amb l'exposició itinerant per tot Catalunya *Verdaguer, desencís d'un paisatge*. Totes aquestes activitats i els programes de difusió habituals han contribuït a un important augment de visitants al museu.

Encara a l'apartat d'exposicions, n'ha destacat la tercera del cicle *Mediterraneum, Toros, imatge i culte a la Mediterrània antiga*, amb la qual el cicle ha consolidat l'èxit de públic i de crítica. A més, l'exposició ha estat la primera producció del Museu d'Història de la Ciutat que després d'exhibir-se a Barcelona s'ha presentat a l'estranger: concretament al Benaki Museum d'Atenes.

Com a base de les activitats de difusió, s'ha seguit impulsant els programes de recerca, amb les excavacions a l'aula episcopal al subsòl de la plaça del Rei i amb estudi del fons documental de l'Arxiu del Monestir de Pedralbes. L'activitat arqueològica ha estat especialment intensa al 2002, destacant l'excavació de la necròpolis romana de la plaça Vila de Madrid i sobretot la de l'antic Mercat del Born, el jaciment d'època medieval i moderna més important d'Europa, al voltant del qual s'ha generat un intens i interessant debat ciutadà que ha finalitzat amb la decisió de recuperar les restes arqueològiques com a centre cultural centrat en la història de la ciutat i de designar un nou emplaçament per a la biblioteca central urbana. Així mateix, el segon Congrés Internacional sobre Museïtzació de Jaciments, organitzat pel museu i amb rècord d'assistents (410), ha fet del Museu d'Història de la Ciutat un punt de referència a nivell espanyol i europeu de la posada en valor de les restes arqueològiques.

Arxiu Històric de la Ciutat

L'Arxiu Històric de la Ciutat ha continuat desenvolupant les funcions que li són pròpies dins el sistema arxivístic municipal com a centre responsable de la custòdia, tractament, conservació i difusió del patrimoni documental, bibliogràfic i hemerogràfic d'interès per a la investigació i recerca històrica sobre la ciutat de Barcelona.

Pel que fa a l'ingrés de fons cal destacar la signatura del conveni amb la Sra. Marian Roberts pel qual s'ha fet efectiva la donació del fons reunit i conservat per Juan Lapuente Belenguer en qualitat de cònsol espanyol a Ciutat del Cap (Sudàfrica) durant la Guerra Civil Espanyola de 1936-1939. Així mateix, s'ha adquirit la tercera part del fons de la fotografia Colita, format per 14.500 imatges sobre el moviment de la *Nova Cançó*.

El Born.

Les restes arqueològiques de l'antic Mercat del Born seran recuperades com a centre cultural centrat en la història de la ciutat.

S'ha fet efectiva la donació del fons documental reunit i conservat per Juan Lapuente durant els darrers mesos de la Guerra Civil espanyola.

S'ha iniciat la informatització del buidat de premsa històric.

Aviador de la República (1936-39). Fons documental, reunit i conservat de la Guerra Civil Espanyola per Juan Lapuente i donat a l'Arxiu Històric

El disseny i el seu paper en la societat contemporània ha estat protagonista a les exposicions del museu.

Pel que fa a la gestió i tractament dels fons, s'ha iniciat l'estudi per a l'adaptació del quadre de classificació del fons municipal medieval i modern al sistema AIDA. Així mateix, s'ha iniciat la informatització del buidat de premsa històric i també la incorporació de registres bibliogràfics retrospec-tius al Catàleg Col·lectiu de les Universitats de Catalunya (CCUC).

En l'àmbit de la difusió i en el marc del Seminari d'Història de Barcelona, s'han publicat els núme-ros 6 i 7 de la Revista *Barcelona. Quaderns d'Història* i els números 10 i 11 de la col·lecció *Quaderns del Seminari d'Història de Barcelona* i s'han desenvolupat dos cursos d'història de Barcelona. Finalment, també s'han publicat els números 27 i 28 de la revista *Historia, antropolo-gía y fuentes orales* en coedició amb la Universitat de Barcelona i l'associació *Historia y Fuente Oral*.

Finalment i pel que fa a la conservació, s'ha impulsat la restauració de documents dels diver-sos fons i col·leccions per garantir la preservació del patrimoni documental custodiat, així com la microfilmació i digitalització per facilitar-ne la consulta i afavorir la conservació dels materials originals.

MUSEU D'ARTS APLICADES

Les actuacions del conjunt de museus que con-figuren el Museu de les Arts Aplicades –Museu de les Arts Decoratives, Museu de Ceràmica i Museu Tèxtil i d'Indumentària- s'han centrat en les línies estratègiques i els programes iniciats l'any 2001, tot posant l'accent en la coordinació compactada dels tres centres en la perspectiva del nou escenari de futur del projecte del Museu del Disseny de Barcelona.

El programa d'exposició del Museu ha tingut com a tema central el disseny i el seu protagonisme en la societat contemporània des de diferents perspectives: en relació amb els canvis en les formes de viure, s'ha fet l'exposició *Al seu servei! Del majordom al servidor virtual*; el disseny i els models de vida sostenible han estat el tema de l'exposició *Del disseny a l'ecodisseny*; i el disseny en tant que productor de béns culturals ha centrat l'exposició *Elogi del moble*. *Carles Riart, punt de trobada*. Paral·lelament a les exposicions, han destacat pel seu èxit de públic, les tertúlies i els tallers per a escolars.

En l'àmbit de l'exposició permanent, el Museu Tèxtil i d'Indumentària ha obert una nova sala dedicada al *Tern de Sant Valeri*, un conjunt d'indumentària litúrgica i peça estrella de la col·lecció del museu. També el Museu de Ceràmica ha remodelat les sales d'exposicions temporals per poder acollir exposicions de format més complex.

Finalment, el Museu de les Arts Aplicades ha continuat avançant en els projectes de recerca que actualment té plantejats: el catàleg raonat de la col·lecció de disseny industrial i la recerca per a la creació d'una col·lecció d'objectes d'ecodisseny espanyol.

CENTRES I MUSEUS DE CIÈNCIES

Els Centres i Museus de Ciències han desenvolupat conjuntament amb la Caja de Ahorros del Mediterráneo (CAM), la primera fase de l'Observatori Científic de la Ciutat Mediterrània (OCCM), un programa aplicat al coneixement científic en la era de la informació des dels museus de ciències naturals i els jardins botànics. Així, el portal www.bcn.es/medciencies creat per l'Observatori, ha

Exposició *Elogi del moble*. Carles Riart, *punt de trobada*, al Museu de les Arts Decoratives

El Café-Científic sobre Biodiversitat ha clos la primera Tardor Científica de Barcelona.

Café-Científic de la Biodiversitat, Setmana de la Ciència

S'ha editat un CD recopilatori del portal www.bcn.es/medciencies, per a usos educatius.

rebut de l'ordre de 2.500 visites setmanals i en els darrers sis mesos els usuaris han accedit a més de 15.000 documents del butlletí digital *laTalaia*.

D'altra banda, el programa ha proposat com objecte d'estudi específic el coneixement de la ciutat com ecosistema funcional i, en col·laboració amb l'Agència Local d'Ecologia Urbana (ALEU), s'ha elaborat un prototipus virtual d'Itineraris Urbans Científics i Mediambientals per Barcelona. El contingut d'aquests itineraris s'ha realitzat gràcies a la participació de reconeguts especialistes en els camps de la ciència descriptiva clàssica (Geologia, Flora i Zoologia), en panorames sonors, en ecologia i en història de la ciència.

L'Observatori també ha programat, conjuntament amb el Servei per la Ciència i Tecnologia de l'Ambaixada Francesa, la primera Tardor Científica de Barcelona, com una prolongació de la Setmana de la Ciència Catalana del 2002, i prenent com a fil conductor la Biodiversitat. Els dotze dies de programació diària en diferents escenaris de la ciutat es van clausurar amb el Café-Científic, que va congrega més d'un centenar de científics, divulgadors, periodistes, arquitectes, professors, experts en museus, etc., a l'Hivernacle de la Ciutadella.

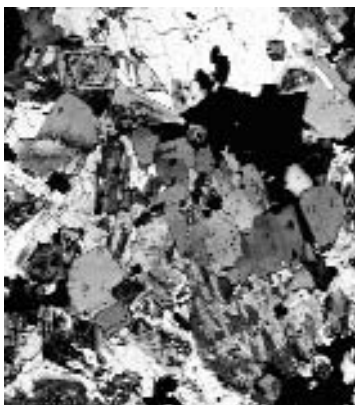
Finalment, cal destacar la creació de la "Xarxa Virtual de Museus de Ciències Naturals i Jardins Botànics de la Mediterrània" vertebrada mitjançant l'Observatori, gràcies a un ajut del Ministerio de Ciencia y Tecnología, i que agrupa deu museus de ciències naturals i jardins botànics de Catalunya, València i Mallorca.

Museu de Ciències Naturals de la Ciutadella

La col·lecció permanent del museu, que consta de més d'un milió exemplars, ha ingressat, durant el 2002, 4.865 nous registres (exemplars o lots). Les adquisicions més destacades han estat: un meteorit procedent de l'Argentina, la col·lecció Vicente Castells de fòssils de macroflora de Isona, artròpodes, la col·lecció Botey de trofeus de caça, la col·lecció Ramon Petit Pascual d'ocells naturalitzats, una pell de cocodril del Nil adult i un macac del Tibet. D'altra banda, s'ha continuat l'inventari i la informatització de les col·leccions. Les sales d'exposició de la col·lecció permanent al Museu de Zoologia han incorporat adaptacions en sistema Braille per a persones amb disminució visual. També al Museu de Geologia s'ha dut a terme la segona fase de revisió dels continguts i renovació de l'exposició permanent de les peces exposades.

Pel que fa a l'activitat pública del museu al 2002, cal destacar les exposicions temporals: *Els micromuntatges: minerals en miniatura* i *Sagrada Família: pedres del Temple, roques dels Temps* (integrada en la celebració de l'any internacional Gaudí), al Museu de Geologia; a la Sala de la Balena del Museu de Zoologia, *2001 Historia animalium, Bestiari XXX. Colita, Caiguts del cel*, i *Atapuerca i l'evolució humana*, dirigida per Juan Luis Arsuaga sobre els jaciments prehistòrics d'aquesta serra. S'han revisat els tallers -regularment en funcionen 17- i el conjunt d'activitats de comunicació del museu: cursos, conferències, visites guiades, etc. Com a novetat, ha destacat la bona acollida que ha tingut les visites guiades a les exposicions que s'ha ofert els dissabtes. S'ha publicat el núm. 10 de *Treballs del Museu de Geologia de*

La col·lecció permanent del museu s'ha incrementat amb la col·lecció Vicente Castells de fòssils de macroflora d'Isona, i la col·lecció Ramon Petit Pascual d'ocells naturalitzats, entre d'altres.

Granit. Museu de Geologia

L'exposició *Atapuerca i l'evolució humana* ha permès la ciutat endinsar-se en el debat sobre l'evolució humana.

Cranis de l'*Homo Antecessor* de fa 800.000 anys. Exposició *Atapuerca i l'evolució humana*, al Museu de Zoologia

Jardí Botànic

Barcelona i els volums 23.1 i 24.1 de la revista científica *Animal Biodiversity and Conservation* (abans *Miscel·lània Zoològica*), revistes científiques en les quals participen diferents especialistes del país i estrangers i que es distribueix per tot el món.

S'han dut a terme els inventaris geològic i zoològic de la muntanya de Montjuïc per tal dissenyar itineraris juntament amb el Pla Director de Montjuïc. S'ha continuat amb els projectes de recerca geològics amb la Universitat de Barcelona i paleontològics amb la Universitat Autònoma de Barcelona i també sobre ecoetologia d'aus, subvencionats per la DGICYT (Ministerio de Educación y Ciencia), per la Generalitat de Catalunya i per l'Ajuntament de Barcelona. S'ha continuat també la recerca sobre ecoetologia de l'esquirol amb la Universitat de Barcelona i sobre malacofauna.

I finalment, s'ha col·laborat amb les exposicions: *I després fou la forma*, al Museu de la Ciència, Barcelona; *Exposició permanent Museu Torre Balldovina* de Santa Coloma de Gramenet; *Exposició permanent Museu de Torroella del Montgrí i del Baix Ter*; *Depredadores. Cazadores en la Naturaleza*, Parque de las Ciencias, Granada; i amb l'obra de teatre *La gaviota* de A.Chéjov, a diferents ciutats espanyoles.

Jardí Botànic

Inaugurat el 1999, el Jardí Botànic de Barcelona, que és un jardí botànic encara jove, ha continuat treballant en les seves principals línies d'actuació: l'exposició de les col·leccions de plantes vives mediterrànies; la dinamització del jardí com un espai de participació sociocultural per a la realització d'actes propis, o bé oferint-lo per a actes provinents d'iniciatives externes; l'esdevenir un centre de divulgació de la ciència que sensibilitza entorn la biodiversitat i la sostenibilitat tot duent a terme pro-

jectes i participant en la recerca científica (projectes de biodiversitat, bancs de germoplasma, compostatge, noves tecnologies de reg..). Finalment, el Jardí treballa per constituir-se com a centre de referència en el camp de la botànica a Barcelona, Catalunya, Espanya i a les regions mediterrànies del món, així com per ser un recurs educatiu en aquest àmbit, des de l'escola primària a la universitat.

A través de l'Associació d'Amics del Jardí Botànic de Barcelona s'han organitzat visites guiades, tallers, itineraris... pel jardí adreçades al públic general i especialment a l' escolar.

MUSEUS D'ETNOLOGIA I DE MÚSICA

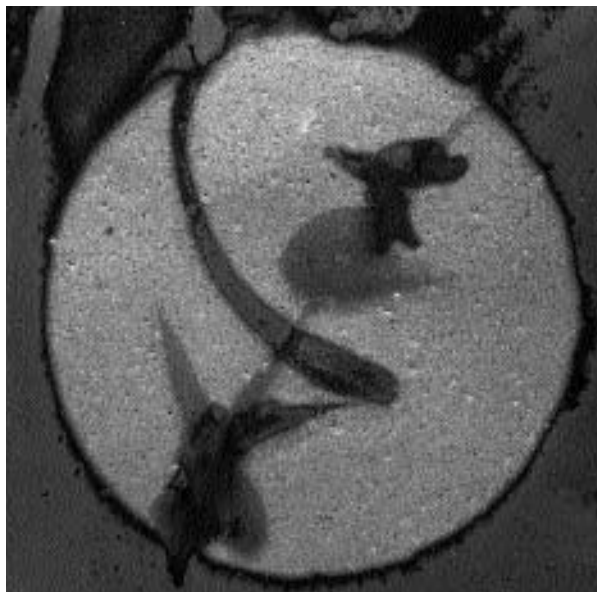
Museu Etnològic

En l'àmbit d'exposicions i activitats, s'han presentat les exposicions *Les veus dels sants*, *Els gitanos polonesos* i *Les nines del Japó*. També s'ha continuat amb el cicle "Patrimoni a l'abast" que en diferents mostres presenta temes transversals amb materials del Museu Etnològic, com *El so de la terrissa*.

S'ha mantingut la línia de treball vinculada a la societat plural de la ciutat, que ha permès establir vies de diàleg a través del coneixement. En aquest sentit hi han tingut un paper fonamental les cultures tradicionals i els processos de mestissatge.

La biblioteca del museu ha seguit augmentant els seus fons de publicacions i ha continuat el procés d'informatització. També s'ha dut a terme un nombre important d'intervencions en conservació preventiva i en restauracions puntuals. Finalment cal destacar la participació en exposicions externes mitjançant la cessió d'objectes de les col·leccions.

El Jardí Botànic ha dut a terme projectes per divulgar la ciència i sensibilitzar entorn la biodiversitat i la sostenibilitat

Detall de Gerro.Hamada Shohi. Col·lecció del Museu Etnològic

Al museu Etnològic han tingut un paper fonamental les cultures tradicionals i els processos de mestissatge.

Les col·leccions del Museu de la Música preparades per al trasllat

El Museu de la Música s'ha traslladat provisionalment a Zona Franca.

Es treballa en el projecte museològic per a la instal·lació a l'Auditori.

Museu de la Música

L'any 2002 ha significat per al Museu de la Música l'inici d'una nova etapa amb l'objectiu posat en la futura seu de l'Auditori, prevista inicialment per al 2004. Després de gairebé 20 anys instal·lats al Palau Quadras, el museu s'ha traslladat provisionalment a Zona Franca amb l'objectiu de treballar el nou projecte museològic i intensificar els programes de preparació i adequació de les col·leccions cara a la seva òptima instal·lació a l'Auditori.

En aquest sentit, s'ha continuat amb el programa de conservació, restauració i documentació de la col·lecció d'instruments musicals i documentals (arxiu musical) i s'ha incentivat les tasques de microfilmació i digitalització dels fons Granados i Albéniz.

En l'àmbit de la difusió, destaca la importància de les col·laboracions a nivell de préstec d'obres originals del fons del museu en exposicions dins i fora del territori. També, tot i estar el museu tancat al públic, s'ha celebrat el Curs d'Organologia, continuant el pla de formació que el museu ve realitzant des de fa 15 anys. Finalment, cal posar de relleu l'interès de l'adquisició d'instruments i altres col·leccions (Gamelan, col·lecció d'harmòniques, piano de Frederic Mompou entre d'altres) cara a completar el projecte del museu a l'Auditori.

MUSEUS CONSORCIATS

MUSEUS I CENTRES D'ART*

Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC)

El mes de juliol de 2002, les institucions públiques representades al Patronat del Museu Nacional d'Art de Catalunya van signar el conveni de finançament que permet acabar l'última fase de les obres de reforma estructural que s'estan duent a terme a l'edifici del Palau Nacional i que hi ha previst que culminin l'any 2004. Amb 44.123 m² de superfície total rehabilitada, 10.552 m² dedicats a exposició permanent i 2.237 m² a exposicions temporals, quan acabi aquesta última fase, el MNAC podrà finalment aplegar i mostrar en un únic espai totes les seves col·leccions de pintura, escultura, arts de l'objecte, fotografia, numismàtica, medallística, dibuixos i gravats. A més, podrà oferir els serveis d'un museu del segle XXI, entre els quals cal destacar la nova instal·lació de la Biblioteca General d'Història de l'Art.

El MNAC ha participat en l'Any Internacional Gaudí amb dues exposicions temporals sobre tres aspectes de la producció artística coetània de l'obra de Gaudí: *La medalla modernista. Les arts industrials als cartells modernistes* i *Jujol, dissenyador*. D'altra banda, també ha deixat obres dels seus fons per a les principals mostres dedicades a l'arquitecte, com ara *Gaudí. Entorns*, al CCCB, *Gaudí. Art i disseny*, a la Pedrera i *Impacte Gaudí*, al Centre d'Art Santa Mònica. D'entre altres activitats, cal destacar la taula rodona sobre la figura i l'obra de Josep Maria Jujol que ha tingut uns ponents excepcionals: l'actor John Malkovich -un enamorat de l'obra de Jujol- Oriol Bohigas, Perejaume i Rafael Argullol.

El Patronat del Museu Nacional d'Art de Catalunya ha signat el conveni de finançament per acabar l'última fase de les obres de reforma estructural de l'edifici.

***Jujol, dissenyador* ha estat una de les exposicions amb què el MNAC ha participat a l'Any Internacional Gaudí.**

Taula rodona entorn a l'exposició *Jujol dissenyador*, amb la participació de John Malkovich

Inauguració de la Instal·lació *Flux Mundis*, al Museu Nacional d'Art de Catalunya

745 peces dels fons del MNAC han viatjat a exposicions fora del país.

Les peticions per tal que obres del MNAC figurin a exposicions alienes són cada vegada més importants. El 2002, el MNAC ha deixat 745 peces dels seus fons artístics i bibliogràfics que han estat presents a 56 mostres celebrades fora de Catalunya: París, Madrid, Ferrara, Lió, Bruges, Tolosa de Llenguadoc i Santander, entre d'altres. Ha estat especialment remarcable la col·laboració del MNAC a l'exposició *París-Barcelona, 1888-1937* que es va presentar a París i, posteriorment, al Museu Picasso de Barcelona.

S'ha instal·lat de forma permanent a la Sala d'Art Gòtic la donació feta per la Sra. Glòria de Pallejà l'any 1999 d'un conjunt de pintura mural de finals del s. XIII, procedent del Palau de Pallejà, del carrer de Lledó, núm. 4 de Barcelona, i després d'una intervenció minuciosa a càrrec del Departament de Restauració del museu. Aquesta donació té una importància singular ja que són pocs els testimonis pictòrics d'aquesta centúria que s'han conservat.

Col·lecció Thyssen Bornemisza

Col·lecció Thyssen-Bornemisza

La Col·lecció Thyssen-Bornemisza ha començat l'any amb l'exposició *Els Reis Mags d'Orient. Història d'una tradició*, organitzada conjuntament amb el Museu d'Història de la Ciutat, Museu-Monestir de Pedralbes. Aquesta mostra ha presentat una important selecció d'obres del segle XIII al XVIII.

S'ha celebrat la vuitena edició dels cursos de formació del professorat, un dels programes de didàctica en què treballa la Fundació Thyssen.

Al 2002 s'ha incorporat a la col·lecció de Pedralbes l'obra *Sant Francesc rebent els estigmes*, d'Antonio di Manfreda da Bologna, Pirri. Al mateix temps, diverses obres de la col·lecció,

habitualment exposades a Pedralbes, han estat cedides en préstec: l'obra de Giovanni Boccati *Sant Sabí conversant amb Sant Benet*, s'ha pogut veure al Convent de San Domenico a Camerino, Itàlia, i els dos Pseudo Boccaccino han estat exposats a Madrid, a la Biblioteca Nacional.

MUSEUS D'HISTÒRIA

Museu Marítim

El mes d'abril del 2002 s'ha iniciat la primera i segona fase de la restauració de l'edifici de les Drassanes Reials que té com objectiu la conservació de l'edifici i l'adequació dels espais per a les noves necessitats d'un museu del segle XXI. En destaca la transformació de la façana principal en un gran aparador del museu i la instal·lació d'una drassana activa per a la restauració d'embarcacions.

Així, la restauració s'ha concretat en la façana principal, que ha permès la recuperació del porxo del carrer de Josep Carner com a espai expositiu del museu, l'edifici de Pere IV i les naus de la Generalitat. Pel que fa als espais museístics, la intervenció ha condicionat de nous els serveis de recepció i informació, una sala d'exposicions temporals, un centre de documentació-biblioteca, i els espais per a botiga, cafeteria i restaurant. A causa de les obres ha estat necessària la remodelació de part de l'exposició permanent i l'eliminació del muntatge semipermanent de *la Gran Aventura del Mar*.

Pel que fa a les activitats, el vaixell *Santa Eulàlia* ha realitzat la seva primera navegació llarga: un viatge fins a Eslovènia, atracant als ports de Venècia i Palerm. En el capítol de les exposicions, n'han destacat les tres corresponents al

S'ha incorporat a la col·lecció de Pedralbes l'obra *Sant Francesc rebent els estigmes*, d'Antonio di Manfreda da Bologna, Pirri.

La façana principal s'ha transformat en un gran aparador del museu i s'ha instal·lat una drassana activa per a la restauració d'embarcacions.

Museu Marítim

programa europeu Mediterrània: *Navegants i comerciants, Mar de religions i la Mar de Babel*. En recerca, s'ha treballat en l'organització del Primer Congrés d'Història Marítima de Catalunya. També, cal assenyalar l'èxit del programa de caixes didàctiques del Centre de Recursos Educatius del Mar, en què han participat 470 escoles i 22.350 nens i nenes. I finalment en l'àmbit de la cooperació s'ha continuat treballant en la Xarxa de Museus Marítims de la Costa Catalana, la Xarxa de Museus Marítims de la Mediterrània i la Xarxa de Drassanes Històriques de la Mediterrània.

*L'explicació corresponent al MACBA, a la Fundació Miró i a la Fundació Tàpies es troba inclosa en l'apartat d'art contemporani.

Museus municipals i concertats 2000-2002

	Visitants 00	Visitants 01	Visitants 02	% Variació 02/01
Museus i Centres d'Art				
Museu Frederic Marès	23.470	23.620	24.844	5%
Museu Picasso	1.026.552	1.109.356	1.027.836	-7%
Museu Barbier-Mueller	14.089	21.315	19.058	-11%
MACBA	113	192.351	236.235	23%
Museu Nacional d'Art de Catalunya	368.063	442.770	433.108	-2%
Museu d'Art Modern	101.811	62.534	73.245	17%
CCCB	366.499	426.616	390.703	-8%
Fundació Joan Miró	466.848 (1)	464.959 (1)	460.137 (1)	-1%
Fundació Antoni Tàpies	79.783 (1)	71.139 (1)	66.423 (1)	-7%
Fundació Thyssen	48.106	55.658	55.040	-1%
Museus d'Arts Aplicades				
Museu de les Arts Decoratives	71.699	87.342	58.733	-33%
Museu de Ceràmica	80.640	61.435	48.834	-21%
Museu Tèxtil i d'Indumentària	92.325	30.301	30.973	2%
Museus d'Història				
Museu d'Història de la Ciutat	172.212	183.707	242.782	32%
Museu Monestir de Pedralbes	59.859	64.668	63.636	-2%
Museu Verdaguer	3.904	3.932	14.651	273%
Centre Interpretació Park Güell (2)	--	--	71.689	--
Museu Marítim	250.538	229.268	197.185	-14%
Museu Militar de Barcelona	96.329	58.458	114.275	95%
Museus de Ciències Naturals				
Museu de Ciències Naturals (Ciutadella)	61.501	64.597	81.510	26%
Jardí Botànic	13.712	6.988	13.626	95%
Museus d'Etnologia i Música				
Museu Etnològic	15.020	14.760	15.730	7%
Museu de la Música	22.200	19.860	-- (3)	--
TOTAL	3.650.814	3.695.634	3.740.253	1,21%

(1) Inclou els assistents a exposicions, conferències, concerts i altres activitats del museu

(2) Obert l'any 2002

(3) Tancat degut a la preparació per al trasllat a l'Auditori

Font: cada museu Elaboració: Direcció d'Informació i Comunicació, Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona

Museus d'altres institucions i privats

	Visitants 00	Visitants 01	Visitants 02	% variació 02/01
La Pedrera Centre Cultural Caixa de Catalunya	1.367.212	1.212.190	1.401.181	16%
Museu Arqueologia de Catalunya	26.983	18.631	23.611	27%
Museu Etnogràfic Andino-Amazònic Caputxins	450	325	275	-15%
Museu Autòmats del Tibidabo	--	--	--	--
Museu del Calçat	3.943	4.000	--	--
Museu de la Cera	189.265	187.354	190.202	2%
Museu de la Ciència-Fundació "la Caixa"	262.561	241.081	159.363 (1)	-34%
CaixaForum	--	--	1.296.831	--
Museu Fundació Francisco Godia	12.000	13.000	18.000	38%
Museu Fundació Fran Daurel	--	--	180.103	--
Palau Güell	--	--	145.501	--
Museu F.C. Barcelona	1.156.090	1.161.038	1.168.053	1%
Museu Geològic del Seminari	5.875	5.244	5.089	-3%
Museu Egipci	144.435	220.614	221.701	0%
Museu del Còmic i la Il·lustració	6.594	9.753	--	--
Museu d'Història de Catalunya	170.075	190.475	302.326	59%
Museu de l'Eròtica	44.638	29.602	45.596	54%
Museu de la Xocolata	--	47.248	51.237	8%
TOTAL (2)	3.390.121	3.340.555	5.209.069	54%

(1) A causa de les obres d'ampliació del nou Museu de la Ciència, el museu va romandre tancat durant els mesos de juliol a setembre i a partir del mes d'octubre va obrir una seu provisional a l'antic Centre Cultural de la Fundació "La Caixa" al passeig Sant Joan, 108

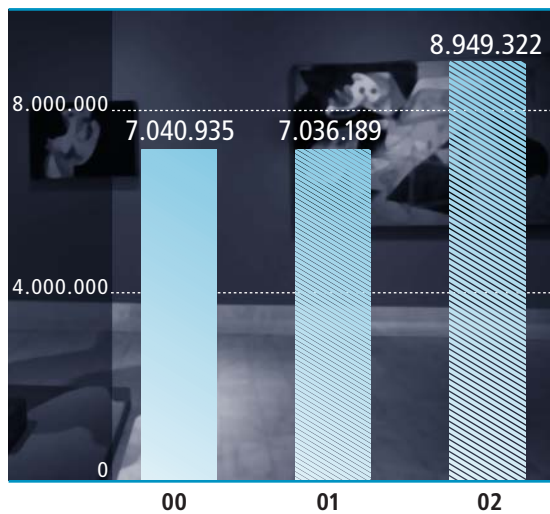
(2) A l'any 2002 han obert CaixaForum, Museu Fran Daurel i Palau Güell

Total de visitants als museus 2000-2002

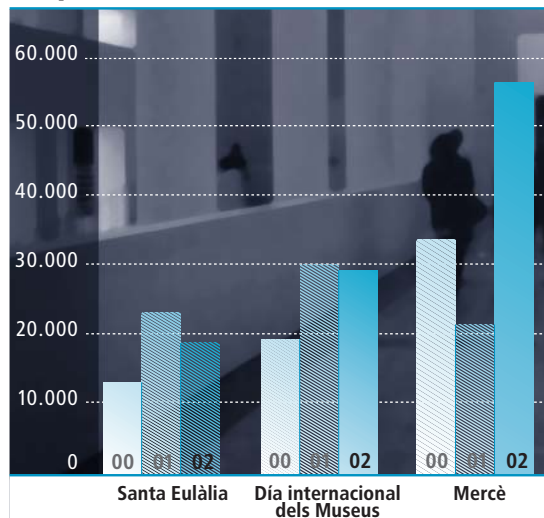
	Visitants 00	Visitants 01	Visitants 02	% variació Visitants 02/01
Total municipals	1.657.183	1.691.881	1.713.902	1,3%
Total concertats	1.993.631	2.003.753	2.026.351	1,1%
Total altres institucions i privats	3.390.121	3.340.555	5.209.069	56%
TOTAL GLOBAL	7.040.935	7.036.189	8.949.322	27%

Font: cada museu. Elaboració: Direcció d'Informació i Comunicació. Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona

Visitants als museus 2000-2002

Visitants a les jornades de portes obertes

Exposicions més visitades a museus i centres culturals 2002

Exposicions	Espai	Visitants
Gaudí. Art i disseny	La Pedrera-Centre Cultural Caixa de Catalunya	217.801
De Renoir a Picasso	CaixaForum	180.304
Lucien Freud	CaixaForum	168.497
Pierrick Sorin	CaixaForum	151.413
Richard Avedon. In the American West	CaixaForum	133.181
Joaquim Gomis/Joan Miró. Sèrie Gaudí	Fundació Joan Miró	127.175
Guinovart. Obres del 1948 al 2002	La Pedrera-Centre Cultural Caixa de Catalunya	119.522
Paris-Barcelona	Museu Picasso	115.010
Conceptes de l'espai	Fundació Joan Miró	105.746
Gaudí. La recerca de la forma. Espai...	Museu d'Història	102.828
Anthony Caro. Dibuint a l'espai	La Pedrera-Centre Cultural Caixa de Catalunya	102.443
Mies van der Rohe. 1907-1938	CaixaForum	101.839
Jean Arp. invenció de formes	Fundació Joan Miró	85.259
Gaudí i el Park Güell. Arquitectura i natura	Museu d'Història	71.689
Límits de la percepció	Fundació Joan Miró	68.178
Col·lecció Planque	Museu Picasso	63.304
Univers Gaudí	CCCB	46.021
Marian Pidelaserra	Museu Nacional d'Art de Catalunya	42.517
La medalla modernista	Museu Nacional d'Art de Catalunya	36.050
Fernand Léger	Fundació Joan Miró	35.495

Font: Direcció d'Informació i Comunicació. Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona

Barcelona,
ciutat d'art
contemporani

Barcelona, ciutat d'art contemporani

L'art contemporani ens dona, a partir de paràmetres visuals, nous elements per entendre, interrogar, copsar, sentir o transformar la realitat. Barcelona, potser perquè és una ciutat compel·lida per geografia i història a ser contemporània, bull amb projectes de creació i producció d'art contemporani i és assenyalada com una de les ciutats on "avui passen coses".

L'any 2002 ha estat l'any de la presentació de la col·lecció més completa del fons del Museu d'Art Contemporani de Barcelona (MACBA). Ordenada cronològicament, la col·lecció abraça el període que va dels anys cinquanta fins l'actualitat, en "un intent de plantejar una articulació històrica de l'art de la segona meitat del segle XX estructurada en tres àmbits que no s'han de veure com a períodes històrics tancats". Incorpora les noves adquisicions i dipòsits, donacions o obres cedides mitjançant acords de col·laboració amb altres institucions; en són exemples els acords amb la Fundació Telefònica (dipòsit d'obres de Chillida i Tàpies), amb les col·leccions de Jordi Soley (que ha deixat 138 obres de creadors contemporanis en dipòsit al museu) i d'Ordóñez-Falcón (on destaca la fotografia, el vídeo i el cinema) i amb l'Associació de Galeries Art Barcelona. L'exposició ha ocupat les tres plantes del museu i també ha abastat el món digital, per exemple, amb Z (www.zexe.net), la mosca virtual d'Antoni Abad creadora de comunitats digitals (guanyadora del Premi Ciutat de Barcelona 2002 de multimèdia).

També l'any 2002 la Fundació Vila Casas ha inaugurat l'Espai VolArt en un ampli, robust i acollidor magatzem tèxtil del carrer Ausiàs Marc; aquest espai d'art fa especial atenció als creadors contemporanis i a l'obra de Joan Brossa.

Entre les exposicions han destacat *Txomin Badiola*, *Procés Sònic* i *Muntadas. On translation* al MACBA, *Pierrick Sorin* a CaixaForum, *Open Radio* al Centre de Cultura Contemporània

S'ha presentat la col·lecció més completa del fons del Museu d'Art Contemporani de Barcelona (MACBA).

Art Futura s'ha consolidat com el fòrum més important d'Espanya dedicat a les implicacions socials, culturals i artístiques de la tecnologia digital i els nous mitjans.

(CCCB), *Arp i Fernand Léger* a la Fundació Miró, *Asger Jorn i Isidoro Valcárcel Medina* a la Fundació Antoni Tàpies, *Parc humà* i *El cor de les tenebres* al Palau de la Virreina. En les galeries d'art, al 2002 han destacat les exposicions de Perejaume (*Les terres del catroc*) a la Galeria Joan Prats, *Barcelona Lab* a la Galeria Ras, *Lluís Lleó* a la Galeria Carles Taché i *Patricio Vélaz* a Joan Prats-Artgràfic, entre d'altres.

Barcelona acull dues fires d'art, que han redoblat interès el 2002. New Art, impulsada per l'Associació Art Barcelona, s'ha celebrat a l'hotel Barceló Sants com una fira de galeries d'art contemporani i espai de gran creativitat, atès que cada galeria proposa una habitació de l'hotel a un artista. Artexpo, promoguda pel Gremi de Galeristes d'Art de Catalunya, s'ha celebrat a la Fira amb un plantejament basat en el col·leccionisme d'art en tots els seus vessants, i ha apostat aquest 2002 per donar un major èmfasi a l'art contemporani sota l'epígraf temàtic d'"*espais fronterers*".

La ciutat ha acollit noves o renovades propostes d'art, com *Metrònom Lab*, on l'espai del carrer Fusina ha fomentat l'intercanvi d'experiències entre la creació artística i la científica (col·laboració del CSIC i la Fundació Rafael Tous d'Art Contemporani); *Idensitat*, amb projectes d'intervenció crítica i interacció social en l'espai públic; l'expansió del Media Centre d'Art i Disseny–Mecad a Barcelona, en un nou espai al passeig de Gràcia 114, i els projectes d'Hangar, el centre de creació i producció d'arts visuals i multimèdia gestionat per l'Associació d'Artistes Visuals de Catalunya–AVVC; finalment, Art Futura s'ha consolidat com el fòrum més important d'Espanya dedicat a les implicacions socials, culturals i artístiques de la tecnologia digital i els nous mitjans.

Ha estat també un any amb destacades aportacions en el camp de la interdisciplinarietat: el Simposi Internacional *Futur i Funció de l'Art Contemporani* organitzat pel Col·legi d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Barcelona ha proposat crear una plataforma d'intercanvi d'experiències entre artistes, urbanistes i tècnics d'arreu del món per debatre els aspectes estètics i funcionals de l'art contemporani en l'espai urbà.

PROGRAMES D'ART CONTEMPORANI

La Virreina exposicions

La Virreina exposicions ha aconseguit afermar la política artística de l'Institut de Cultura i durant aquesta temporada s'ha dut a terme una programació coherent i amb identitat pròpia, encaminada a repassar els grans temes del món contemporani i la seva presentació a través de l'art. L'impacte de públic ha estat satisfactori, i el ressò de la premsa pot qualificar-se de molt alt. Exposicions com *Parc Humà* o *El cor de les tenebres* han aconseguit una àmplia difusió i han arribat fins i tot a la portada dels suplementos culturals més importants del territori espanyol. Així mateix, cal esmentar el projecte d'intercanvis entre ciutats, per mitjà del qual no només s'ha començat a mostrar la producció visual d'altres experiències culturals aquí -com ha estat el cas de Mèxic DF, en *Sublime artificial* a la Capella-sinó que, a més, s'ha aconseguit exposar artistes de Barcelona a altres realitats.

Paral·lelament s'ha continuat amb les exposicions dedicades a artistes i personalitats destacades de la vida cultural de la ciutat de Barcelona: l'antològica al dibuixant Nazario és una d'elles, i la dedicada a l'escriptora Maria Aurèlia Capmany n'és una altra. A l'espai Xavier Miserachs dedicat a la fotografia s'ha pogut veure entre d'altres les obres de Francesc Serra i les imatges sobre el Marroc de Gruyaert. Dins la programació d'art emergent de la Capella de l'antic Hospital de la Santa Creu, ha destacat *L'espectador com espectacle*, dedicada a les possibilitats de les noves tecnologies, *Republic Design*, una mostra del nou disseny britànic coincidint amb el Sónar, i el projecte *Idensitat-Calaf-2002*, a més de les exposicions de la Generació 2002 de Caja Madrid, del nou art a Polònia i la de l'Escola Massana, i les exposicions individuals dels novíssims a la sala petita.

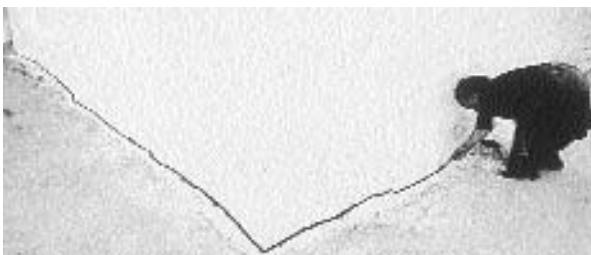
Exposició *El Cor de les Tenebres*, al Palau de la Virreina

Exposició *Designers Republic*, a la Capella de l'Antic Hospital de la Santa Creu

Itinerància dels projectes de la Virreina Exposicions a ciutats com Mèxic, Karlsruhe, Las Palmas, Madrid...

Exposició *Ramon Masats. Fotografia*, al Palau de la Virreina

Exposició *Ciudadana Maria Aurèlia Capmany*, al Palau de la Virreina

L'intercanvi amb centres similars a Europa i les beques han possibilitat als artistes el contacte amb altres contextos socials i culturals.

Façana de la seu d'Hangar

Un altre punt a destacar és la itinerància dels projectes de la Virreina exposicions, que s'han presentat a ciutats com Mallorca, Madrid, Las Palmas de Gran Canària, Karlsruhe o Mèxic DF, així com el recolzament decidit a la nova generació de comissaris locals.

Hangar. Centre de Producció d'Arts Visuals i Multimèdia

En el 2002, Hangar ha continuat centrant els seus esforços a incentivar la producció artística des de diverses perspectives: donar suport a una jove generació de nous creadors i possibilitar, alhora, espais i infraestructures susceptibles de ser utilitzats per tota la comunitat artística.

Així, els espais de residència, l'intercanvi d'artistes amb centres similars a Europa (Kaus Australis en Rotterdam i Asterides i Triangle France a Marsella) i les beques de residència en prestigioses institucions com el PS1 i la Fondazione Pistoletto, han possibilitat als artistes aprofundir en el seu treball i enriquir-lo amb el contacte amb altres contextos socials i culturals.

Així mateix, els vídeos i les peces multimèdia realitzades a Hangar han engruixit la producció artística de la ciutat, a la vegada que l'han diversificat cap a territoris focalitzats en l'experimentació, investigació i producció de noves configuracions visuals.

Els dos *All Open* realitzats al centre, l'organització dels Tallers Oberts Poblenou, l'exposició *Perspectives cruzadas* a Can Felipa i les col·laboracions amb el Goethe Institut i Platoniq (Artes electròniques, cultures mediàtiques) i la Fundació Tàpies (*Shoot shoot shoot*) han configurat una part dels actes públics i expositius d'Hangar. Finalment, el *workshop* de Daniel García Andújar relacionat amb *linux* (i concretat amb la creació d'un espai anomenat "El taller que treballa amb *free software* i codi obert"), ha estat un exemple de programa formatiu.

New Art Barcelona

La 7a. edició de la fira d'art contemporani New Art Barcelona s'ha celebrat, com ha estat habitual als darrers anys, al Barceló Hotel Sants. 45 habitacions de l'hotel han estat l'escenari de creació de més de 100 artistes joves que gràcies a la iniciativa dels seus galeristes han mostrat les seves obres més atrevides i innovadores. Organitzada per l'Associació Art Barcelona, aquesta fira és una oportunitat per a l'intercanvi entre públic, artistes, galeristes i col·leccionistes per convidar a la compra i venda d'art contemporani fora de l'entorn clàssic d'una galeria.

En aquesta edició, New Art ha reafirmat la vessant internacional de la fira, amb la participació de galeries de tot el territori nacional i onze d'internacionals. Aquesta aposta per l'art contemporani s'ha completat amb els treballs que han presentat tres escoles d'art de Barcelona: Escola Elisava, Escola Massana i Facultat de Belles Arts. S'ha assolit la xifra d'11.000 visitants.

Per segon any consecutiu, s'ha celebrat el Premi New Art-Bc Hoteles, el jurat del qual ha seleccionat obres per valor de 5.000 € que han passat a formar part del fons del MACBA. Els artistes i les obres guanyadores han estat: Rafael G. Bianchi amb *Comedores, cocinas y salas de estar* de la Galeria Senda, Héctor Bermejo amb *Junk Metropolis* de la Galeria Joan Prats i Jaap de Ruig amb *10 fingers* de la Galeria Maria Chailloux; i s'ha atorgat una menció honorífica a l'habitació de la Galeria Safia amb la instal·lació d'Ita Puig i Marta Darder.

Exposició *Els set pecats capitals*. Laura Iniesta. Galeria René Metras. New Art Barcelona

New Art ha reafirmat la vessant internacional de la fira, amb la participació de galeries de tot el territori nacional i onze d'internacionals.

SUPORT A INICIATIVES I ENTITATS CULTURALS

Les entitats a les quals s'ha atorgat subvenció o amb les quals l'Institut de Cultura ha establert un conveni són:

Arts plàstiques: subvencions i convenis

Entitats	Concepte
ADG FAD/Ass. Directors d'Art	Fòrum Laus 2002
Cerle Artístic Sant Lluç	Premi dibuix Sant Lluç
R. Acad. Catalana Belles Arts Sant Jordi	Cursos monogràfics
AAIPFAD-Ass. Activ. Artes. I Inv. Plàstica	Tallers Oberts Ciutat Vella
Associació Art Barcelona	New Art Barcelona i I love NY
FAD -Foment de les Arts Decoratives	Activitats 2002
Fundació Privada Apel·les Fenosa	Exposició permanent d'escultures i difusió
La Xina associació per l'art de recerca total	Activitats 2002
Fundació Rafael Tous d' Art Contemporani	Realització d'exposicions art contemporani
Associació Ca la Dona	Mostra de dones Fem-Art02
Fundació Cipriano García	Exp. Escenes del treball al segle XX
Centro Cultural la Santa Editorial	BAC Barcelona Art Contemporani i activitats 2002
Associació Cultural La Ciutat de les paraules	Espai "Almazen" seu entitat
Fundació Josep Comaposada	Europa 2002
Associació Artesans de Gràcia	... I 88 anys després
Associació Cultural Visions de Futur	Centres d'art de Catalunya
Circuit Modarte S.L.	Circuit V i Circuit VI
Risina Tòxica	2 projectes exposicions
Associació M.X. espai recerca interdisciplinar	A Des / Temps
Associació Ample 23	Box 23 Laboratorio de arte
Associació per la Reactivació Arquitectura RAS	Activitats Ras 2002
Col·legi d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics	III Simposi Int.Futur i Funció Art Contemporani
Fundació Cuixart	Taller Cuixart
Associació veïns i veïnes de la Vila de Gràcia	Exposició Dones de Gràcia

EQUIPAMENTS CONSORCIATS

Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB)

El programa d'exposicions ha plantejat una visió sobre la cultura contemporània a través del filtre de la realitat urbana. Tots els projectes de producció pròpia engegats al llarg del 2002 -exceptuant la gran exposició central de l'any Gaudí *Univers Gaudí*- han gravitat al voltant d'alguna o algunes ciutats: Tirana, Fes, Sarajevo, Buenos Aires, París.... La voluntat ha estat en tots els casos, anar més enllà d'un plantejament descriptiu o merament enumeratiu per incidir en aspectes essencials del debat cultural, oferint una visió polisèmica de les diferents ciutats presentades.

La mostra *Tiran(i)a* ha suggerit una metàfora absolutament demolidora sobre l'opressió i la tirania en el món contemporani. *Fes. Ciutat interior* ha plantejat l'exercici necessari de coneixement de l'altre que s'imposa com única via per superar des-

El programa d'exposicions ha plantejat una mirada sobre la cultura contemporània a través del filtre de la realitat urbana.

Exposició *Univers Gaudí*, al Centre de Cultura Contemporània.
©Espai d'Imatge, 2002

Kosmopolis. Festa de la Literatura al Centre de Cultura Contemporània. ©Sònia Balcells, 2002

Un dels grans reptes del 2002 ha estat *Kosmopolis*, una trobada internacional en què la literatura ha estat la protagonista

confiances seculars i recels mutus. *Sarajevo. No oblidaràs*, commemorant el desè aniversari del setge de la ciutat, ha obligat a mirar la guerra des de la quotidianitat dels seus protagonistes involuntaris. En el cas de *Gisèle Freund*, el seu itinerari vital ha permès una lectura transversal de la història política i cultural de la segona meitat del segle XX. Per la seva banda, *Cosmòpolis. Borges i Buenos Aires* s'ha inscrit en un cicle d'exposicions sobre els escriptors i les ciutats que ha ofert la trama dels subtils vincles físics i mentals que perviuen en l'obra d'un dels escriptors indispensables de la literatura de tots els temps. *Univers Gaudí* ha estat internacionalment aclamada com una mostra que ha permès una relectura del marc conceptual i estètic on situar -lluny de tòpics- el treball de Gaudí.

El CCCB ha intentat també expandir les exposicions més enllà de les seves sales i, en aquest sentit, cal esmentar la presentació de *La Praga de Kafka* al Jewish Museum de Nova York o de *Univers Gaudí* al Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía de Madrid.

Durant el 2002, al costat del suport continuat a activitats reconegudes de la creació contemporània, el CCCB s'ha convertit en un espai d'innovació i de risc que ha organitzat grans debats, com *L'esperit de Sarajevo* o *Europa com a assignatura*. S'ha continuat l'impuls al treball permanent, que ja es va iniciar al 2001, de recerca, divulgació i debat al voltant de les realitats africanes: el projecte *Veus del Magrib* ha aixecat les més diverses opinions, on els protagonistes han estat els ciutadans de Barcelona procedents del Magrib, i amb el seminari *Móns africans*, on s'han concentrat a destacats pensadors.

Com a projectes interdisciplinaris, s'ha convocat de nou el concurs *Periòdic*, un estímul a creadors a presentar les seves idees en el marc d'una

gran exposició, d'un gran tema: *Tiran(i)a*; i han sorgit nous camins per a la difusió de la creació més alternativa, com *Scala 1:infinito* o *In Vitro*. *Open Ràdio* s'ha presentat com el primerencontre internacional al voltant de la creativitat i dels nous formats radiofònics. El CCCB ha acollit noves propostes independents des de les plataformes més crítiques, com ara les de la *Campanya de l'Europa contra el capital* o *Digital is not analog*.

L'any 2002 s'ha acabat acomplint un gran repte: *Kosmopolis*, una festa internacional en què la literatura ha estat la protagonista, que ha agitat gèneres, ha revisat mites, tradicions i identitats; un primer encontre que ha aportat una altra forma de veure i de viure el món literari.

El programa d'exposicions ha plantejat una mirada sobre la cultura contemporània a través del filtre de la realitat urbana.

Univers Gaudí ha estat internacionalment aclamada com una mostra que ha permès una relectura del marc conceptual i estètic on situar el treball de Gaudí.

Un dels grans reptes del 2002 ha estat *Kosmopolis*, una trobada internacional en què la literatura ha estat la protagonista, que ha aportat una altra forma de veure i de viure el món literari.

Museu d'Art Contemporani de Barcelona (MACBA)

Durant el 2002, el MACBA ha continuat aprofundint en la línia de treball que ha desenvolupat als darrers anys de posar l'atenció en artistes fonamentals de la segona meitat del segle XX però que s'han situat al marge de les posicions hegemòniques. En aquest sentit el MACBA pretén contribuir a una narració historiogràfica que

L'exposició Col·lecció MACBA ha estat la més completa feta fins al present.

Inauguració de la Col·lecció MACBA

Antoni Abad ha estat Premi Ciutat de Barcelona 2002 en l'apartat de Multimèdia pel seu projecte *z.exe* presentat al MACBA.

pren com a punt de partida la situació de Barcelona en relació als centres històrics de modernitat artística. D'altra banda el museu ha aprofundit en l'altra línia de treball que el caracteritza, la concepció pluralista dels públics i les funcions del museu, desenvolupant la investigació sobre altres formes o models de mediació.

La presentació de la Col·lecció MACBA durant la tardor ha marcat una línia de treball fonamental, que ha tingut com a precedent l'exposició *Col·lecció Onnasch* a començament d'any, la qual ha quedat en dipòsit en el museu. L'exposició de la Col·lecció MACBA ha estat la més completa feta fins al present i ha aportat una nova visió historiogràfica caracteritzada per una articulació innovadora de l'audiovisual i cinema d'exposició en l'àmbit expositiu, com també pel diàleg entre els artistes catalans i els grans noms internacionals. Hi ha destacat la presència significativa d'artistes catalans, com Joan Fontcuberta, amb la sèrie *Fauna*, Antoni Abad (Premi Ciutat de Barcelona per projecte *z.exe* presentat al MACBA) i les grans exposicions monogràfiques de Joan Hernández Pijoan i Antoni Muntadas. Pel que fa als artistes internacionals, el museu ha dedicat importants exposicions a David Goldblatt i a Blinky Palermo.

La relació de les arts visuals amb la música i les cultures de club ha determinat la programació de la primera meitat de l'any, amb exposicions com les dedicades a Raymond Pettibon, Txomin Badiola i, especialment, *Procés Sònic*, que ha anat acompanyada per un ampli programa d'activitats que ha inclòs projeccions audiovisuals, un taller i diverses actuacions.

La repercussió que el museu ha obtingut a nivell internacional ha estat molt notable. Aquest creixent reconeixement s'ha fet visible en la intinerància internacional de les seves exposicions.

Fundació Antoni Tàpies

La temporada d'exposicions de la Fundació el 2002 ha seguit el doble objectiu de difondre les obres d'artistes de referència en l'art contemporani, d'una banda, i d'ampliar el coneixement de l'obra d'Antoni Tàpies, de l'altra.

A principis d'any s'ha presentat l'exposició *Hans-Peter Feldman. Exposició d'art*, que ha indagat les narratives que es construeixen amb les imatges corrents del dia a dia i la naturalesa de l'objecte artístic, les nocions que el sustenten i el seu significat social. L'ha seguit *Asger Jorn*, una exposició que ha ofert una visió completa de l'obra d'aquest artista fonamental per l'art de la postguerra europea. Del maig al juliol, la Fundació ha acollit *Representacions àrabs contemporànies*, un projecte sobre les produccions d'unes cultures àrabs en contextos sociopolítics complexos i sovint adversos, que ha comptat amb la participació d'artistes, cineastes, escriptors, crítics culturals i sociòlegs i que ha inclòs una exposició col·lectiva, seminaris, presentacions, publicacions i *performances*. També dins la primera línia de treball de la Fundació, ha estat l'exposició *Anar i venir de Valcárcel Medina*, un viatge retrospectiu pel treball d'aquest artista conceptual espanyol avui referent artístic d'una nova generació de nous creadors.

La darrera exposició temporal del 2002 ha estat *Tàpies. Escriptura material. Llibres*, una selecció significativa de les carpetes, àlbums i llibres de bibliòfil de Tàpies, realitzats molts d'ells en estreta col·laboració amb poetes i escriptors.

A més de les exposicions, la Fundació Antoni Tàpies ha acollit dos cicles de cinema: *Inflamable* ha mostrat el diàleg entre el cinema flamenc i les experiències de l'avantguarda i l'art modern; i *SHOT SHOOT SHOOT* ha recuperat algunes de les

Exposició *Representacions Àrabs Contemporànies*, a la Fundació Tàpies

El cinema ha ocupat un espai important dins la programació d'activitats de la Fundació.

Exposició *Serie Gaudí*, Gaudí VII, Joan Miró 1979, a la Fundació Miró

"Banquet d'Històries" De Parranda. 25 anys d'espectacles infantils a la Fundació Miró

obres de la London Film-Makers'Co-operatives i el cinema d'avantguarda britànic dels anys 1966-1976.

Fundació Joan Miró

El programa d'activitats que ha dut a terme la Fundació Joan Miró durant el 2002 ha continuat presentant exposicions d'artistes de gran renom, com la dedicada a Fernand Léger, juntament a exposicions col·lectives sobre temes del debat artístic actual, com ha estat la titulada *Límits de la percepció*, una mostra que ha reflexionat sobre els nostres hàbits de percepció en una època marcada per l'abús de la cultura visual.

Dins l'Any Internacional Gaudí, s'ha inclòs l'exposició *Sèrie Gaudí* de Joan Miró presentada durant l'estiu i una de les exposicions més visitades de tot el 2002. Aquesta dada ha posat de manifest la importància de la repercussió a nivell internacional de l'Any Gaudí que ha fet augmentar els visitants a tots els museus i centres d'art que hi han estat implicats. La Fundació Joan Miró, així doncs, ha mantingut la xifra anual de prop de 500.000 visitants, contrariant les previsions inicials de descens del turisme generades per la desconfiança arrel de l'atemptat de l'11 de setembre.

Amb l'Espai 13, la Fundació ha continuat dedicant una especial atenció a la creació més innovadora: ha presentat al llarg del curs 2001-2002 *L'art en joc*, un cicle comissariat per Grazia Quaroni que ha reflexionat sobre l'art i el joc a través de la proposta de sis artistes diferents.

Pel que fa als fons permanents de la Fundació, cal destacar la cessió en dipòsit per part de la Fundació "la Caixa" de l'obra *Pintura (El lleó)*, una obra que Joan Miró va pintar l'any 1925 i que ha significat un enriquiment en el conjunt d'obres

de la Fundació d'aquest període.

Una altra de les fites importants d'aquest any ha estat la inauguració de la remodelació del Jardí d'escultures, projecte inclòs al nou pla director del Centre Gestor de Montjuïc. Per als visitants ha significat un estímul la possibilitat de poder gaudir del nou entorn ajardinat.

Finalment, la Fundació ha celebrat el 2002 els vint-i-cinc anys d'espectacles infantils, completant així un programa educatiu que es proposa acostar l'obra de Joan Miró als més petits, d'una banda, i familiaritzar-los amb el món de la música, el teatre i les diferents arts visuals, de l'altra.

Metrònom

Metrònom ha continuat sent, en aquest 2002, una de les sales d'exposicions de referència a Barcelona dedicada a mostrar les darreres tendències de la creació contemporània. Ha realitzat un total de 18 exposicions entre els diferents espais. La programació ha anat encaminada, un cop més, a donar sortida a projectes específics d'artistes nacionals i estrangers amb grans perspectives de formar part del circuit internacional i, en la seva majoria, amb una clara vocació de renovació de l'art contemporani més emergent. Les col·laboracions amb entitats estrangeres culturals han estat força importants en algunes exposicions.

Per novè any, també ha pogut celebrar el Festival Internacional de Música Experimental. L'èxit de públic ha fet d'aquest festival un referent sòlid dins el camp musical de la ciutat i de l'estranger. Ja han estat prop de 100 músics els qui han participat en els festivals que s'han anat celebrant durant aquest anys, amb la qual cosa s'ha posat de manifesta com la fundació continua apostant per les noves tendències dins del camp experimental musical.

La Fundació "la Caixa" ha cedit en dipòsit l'obra *Pintura (El lleó)*, que Joan Miró va pintar l'any 1925.

Exposició *Móns en moviment*. Kris Scholz, a la Sala Metrònom

Metrònom ha mostrat projectes d'artistes nacionals i estrangers amb grans perspectives de formar part del circuit internacional.

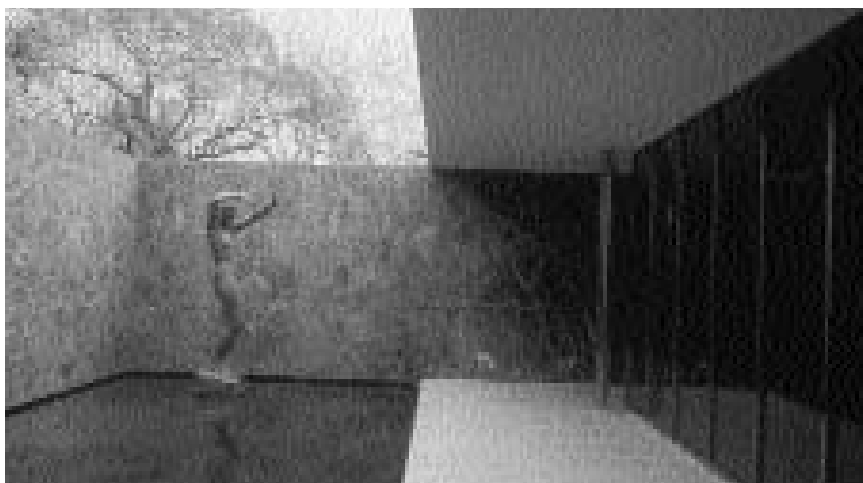
L'exposició del *Premi d'Arquitectura Contemporània de la Unió Europea-Mies van der Rohe 2001* ha itinerat per diverses ciutats d'Europa.

Fundació Mies van der Rohe

La Fundació ha portat a terme, en el curs del 2002, diverses activitats dirigides al debat en el camp de l'arquitectura contemporània i la seva difusió. Entre els programes desenvolupats destaca el Premi d'Arquitectura Contemporània de la Unió Europea-Mies van der Rohe 2001 que ha tancat el seu cicle amb la itinerància de l'exposició, que ha produït la Fundació, a Leuven, Viena, Atenes, Sevilla i Saragossa.

La Fundació ha organitzat cicles de conferències en les quals han participat prestigiosos arquitectes contemporanis, com Kazuyo Sejima i Jacques Herzog i Manuel Aires Mateus, Florian Nagler i Benedetta Tagliabue. Amb ocasió de la presentació de l'exposició *Mies van der Rohe, 1907-1938*, s'ha organitzat, en col·laboració amb la Fundació "la Caixa", el simposi *Entorn de Mies van der Rohe*.

Fundació Mies Van der Rohe

La Càtedra Mies van der Rohe d'enguany ha estat dirigida per l'arquitecta japonesa Kazuyo Sejima. S'ha desenvolupat com un programa de Tercer Cicle de la UPC i el tema tractat ha estat els voltants de la Sagrada Família.

Dins el marc del programa GAUDI, amb el suport del Programa Cultura 2000 de la Unió Europea, la Fundació Mies van der Rohe ha organitzat amb el Berlage Institute de Rotterdam i l'Institut Français d'Architecture el taller de projectes *5 Minutes City*.

Finalment, al Pavelló s'han presentat les intervencions i obra dels artistes: Íñigo Manglano-Ovalle *White Flags* i Claude Rutault *claud rutault al pavelló mies van der rohe*, amb la col·laboració de Max Protetch Gallery de Nova York i l'Institut Français de Barcelona.

El nombre de visitants del Pavelló durant el 2002 ha estat de 76.000 persones.

Exposicions d'art contemporani

Espais	2000		2001		2002		% variació Visitants 02/01
	Exposicions	Visitants	Exposicions	Visitants	Exposicions	Visitants	
Fundació Miró (1)	5	466.848	5	436.167	5	421.853	-3%
C. C. Fund. "la Caixa" / CaixaForum (2)	6	160.661	6	194.700	6	753.461	287%
MACBA	12	171.784	14	192.351	8	236.325	23%
CCCB	9	136.289	7	188.115	9	160.128	-15%
La Pedrera (3)	--	--	3	207.355	2	221.965	7%
C. Art Santa Mònica	17	132.035	17	164.360	17	133.226	-19%
Palau Virreina	9	184.410	9	94.259	12	152.042	61%
Fundació Tàpies	6	79.783	6	60.842	5	48.385	-20%
Capella	10	45.721	16	53.859	16	82.598	53%
Sala Montcada	4	7.108	5	13.648	4	5.608	-59%
Metrònom	16	9.935	11	10.745	17	13.750	28%
Primavera del Disseny (4)	--	--	85	108.660	--	--	--
TOTAL	94	1.394.574	184	1.725.061	101	2.229.341	29%

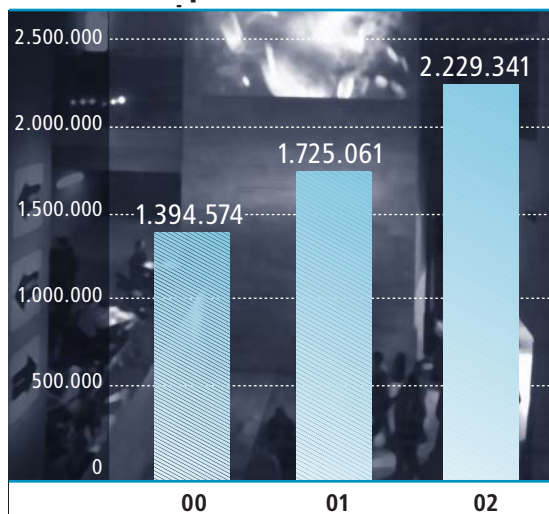
(1) Aquesta xifra inclou només els visitants a les exposicions, no els usuaris totals

(2) El Centre Cultural de la Fundació la Caixa va tancar com a centre d'exposicions al 28.04.02 i va obrir CaixaForum

(3) Aquesta xifra inclou només els visitants de les exposicions d'art contemporani

(4) Edició biennal

Visitants Exposicions

Exposicions 2002

Palau de la Virreina	Dates	Visitants
Impressions-Yoko Ono	27.09.01 - 06.01.02	1.177 (1)
Parc humà	23.01.02 - 24.03.02	8.572
Barcelona i el cotxe	28.11.01 - 06.01.02	916 (1)
Ramon Masats	17.01.02 - 03.03.02	20.800
Generación 2002	21.03.02 - 18.04.02	6.920
Nazarío	16.04.02 - 09.06.02	11.628
Premi Fujifilm	23.04.02 - 09.06.02	17.627
El cor de les tenebres	27.06.02 - 29.09.02	14.910
Francesc Serra	26.06.02 - 08.09.02	8.830
Fotomercè	19.09.02 - 20.10.02	41.390
M. Aurèlia Capmany	22.10.02 -05.01.03	2.065 (1)
Marroc. Fotografies H. Gruyaert	29.10.02 - 10.01.03	17.207 (1)
TOTAL		152.042

Capella de l'Antic Hospital	Dates	Visitants
Zero, nou art a Belize	30.11.01 - 27.01.02	2.731 (1)
Espectador espectacle	12.02.02 - 10.03.02	5.492
Domestic Jaume Parera	08.01.02 - 27.01.02	2.096
PHN Francesc Vidal	12.02.02 -10.03.02	3.877
Generació 2002 Noves tendències	21.03.02 - 01.04.02	3.977
A toda velocidad	23.03.02 - 19.04.02	3.807
Polacos, nou art a Polònia	30.04.02 - 26.05.02	3.551
Designers Republic	04.06.02- 30.06.02	7.704
Càncer de mama	30.04.02 - 26.05.02	3.551
Arropa'm	04.06.02 - 26.05.02	7.704
Signes de puntuació, escola Massana	11.07.02 - 08.09.02	5.712
Idensitat, CLF-BCN	19.09.02 - 10.11.02	6.767
Kidult magic show	11.07.02 - 08.09.02	5.358
Pasa Porte Guigui Kohon	19.09.02 - 10.11.02	6.090
Sublime artificial. Nou art de Mèxic	20.11.02 - 12.01.02	7.464
OneAndTenBeds	20.11.02-12.01.03	6.717 (1)
TOTAL		82.598

(1) Dades corresponents
només a l'any 2002

Elaboració: Direcció d'Informació i Comunicació. Institut de Cultura.
Ajuntament de Barcelona

Barcelona,
ciutat de
teatre i dansa

Barcelona,

ciutat de teatre i dansa

Sentir que ets tu, i alhora un altre, copsar la bellesa del moviment, del gest i de la paraula ben a prop, veure les llums i els espais que creen l'escena... aquestes són les experiències associades al teatre i a la dansa. Barcelona és una ciutat d'arts escèniques i durant l'any 2002, aquestes experiències s'han viscut en moltes ocasions en tots els teatres i els altres espais que han acollit les representacions.

El 2002 ha estat l'any d'un bon nombre d'èxits, amb un total 575 produccions que han inclòs teatre, dansa, teatre musical i teatre infantil en les temporades dels diversos teatres. Podem ara evocar noms com Carme Portacelli, Roger Bernat, Sergi Belbel, Rafael Duran, Àlex Rigola, Mal Pelo, Xavier Albertí, Lourdes Barba, Magda Puyo, Toni Jodar, Calixto Bieito, Lanònima Imperial, Mario Gas i d'altres. Podem evocar també els èxits que la crítica ha saludat amb unanimitat, com l'*Escenes d'una execució*, *La caiguda*, i el *Dissabte, diumenge i dilluns* (al Teatre Nacional de Catalunya), el *Niederungen* i *Els ulls del teu germà* de la Sala Beckett, la *Ronda d'amor a Sinera* i el *Juli Cèsar* del Teatre Lliure, *La traïció* a la sala Muntaner, el *Moll Oest* i el *Macbeth* del Teatre Romea o els dos grans èxits internacionals del Grec: *La tragédie de Hamlet* de Peter Brook i *Extinció* de Krystian Lupa. També podem destacar els èxits de públic com el *Sit* dels Tricicle al teatre Victòria, *Las criadas* i *El somni d'una nit d'estiu* al Borràs, l'*XXX* de la Fura dels Baus o el *Saltimbanco* del Cirque du Soleil.

L'any 2002 ha significat l'estrena de 214 obres d'autors catalans com Joan Brossa, David Plana, Jordi Galceran, José Sanchis Sinisterra, Joan Ollé, Lluïsa Cunillé, Teresa Vilardell... per esmentar-ne només uns quants; pel que fa als autors estrangers, el 2002 ha estat sens dubte l'any d'un gran clàssic

El 2002 ha estat l'any d'un bon nombre d'èxits, amb un total 575 produccions que han inclòs teatre, dansa, teatre musical i teatre infantil en les temporades dels diversos teatres.

La vitalitat creativa ha permès gaudir de magnífiques nits de teatre a més de dos milions d'espectadors.

que ha vist com des de diferents concepcions i estils s'han representat les seves obres: William Shakespeare.

A més, el 2002 ha significat l'obertura de l'*Obrador* (l'espai de la Sala Beckett dedicat a l'estudi i la investigació sobre les formes, els temes, els llenguatges i els continguts de la creació artística i la dramàtúrgia contemporània), el sentit tancament del Teatre Malic (pionera de les sales alternatives), l'atorgament del primer Premi Fundació Romea de Textos Teatrals (vol fomentar la creació de noves obres en llengua catalana i donar suport a la formació i consolidació de joves dramaturgs), l'èxit d'iniciatives com el Festival d'Arts Escèniques del Poblenou, la Mostra de Teatre, i *Noves Veus de Barcelona* (vegeu l'apartat de Festivals) i la mort sobtada de Josep Muntanyès essent director del Teatre Lliure.

El nombre d'espectadors ha baixat un 6,3%, degut a una certa crisi en els primers mesos (continuació de la incertesa iniciada al setembre de 2001), les xifres es van recuperar a partir del Grec i especialment al quart trimestre. Així, la vitalitat creativa ha permès gaudir de magnífiques nits de teatre a més de dos milions d'espectadors.

PROGRAMA D'ARTS ESCÈNIQUES

Mercat de les Flors

El primer semestre de l'any 2002 ha culminat l'etapa del Mercat de les Flors que sota la direcció de Joan Maria Gual ha estat centrada fonamentalment en la manifestació artística teatral, juntament a un recolzament explícit a la dansa feta a Catalunya. Dins d'aquesta línia de la programació, s'ha pogut veure espectacles com *Mesías* de El Teatro de la Abadía, *Sigue la tormenta* d'Enzo Cormann de la companyia Ur Teatro, *Oráculo* d'Enrique Vargas, un espectacle singular que reclama la participació del públic; *Sallinquer*, de Koltés, i la XIX Marató de l'Espectacle.

Amb la incorporació al setembre del 2002 d'Andrés Morte a la direcció, el Mercat de les Flors ha encetat una nova etapa posant l'accent en les arts escèniques visuals contemporànies, lligades als nous suports tecnològics. La nova programació pretén que el Mercat sigui un espai de confluència entre les manifestacions artístiques tradicionals i les aplicacions multimèdia, on estiguin presents les noves tendències i els nous entorns de l'art. Així, s'ha incorporat el cinema i l'audiovisual, entesos com a valors culturals en si mateixos, i s'ha intensificat la presència de la música al llarg de la temporada.

Entre els espectacles produïts en aquesta nova etapa hi ha: *7 dust non lavoreremo mai* de la Cia Conservas, *Toni Jodar explica* (espectacle reconegut amb un Premi Ciutat de Barcelona), *A les hores...* Àsia en col.laboració amb la Casa Àsia de Barcelona, els concerts del cicle de flamenc *Poco ruido y mucho duende*, i *Scala 1: Infinito* de la companyia de dansa Lanònima Imperial.

Façana del Mercat de les Flors amb el nou logotip

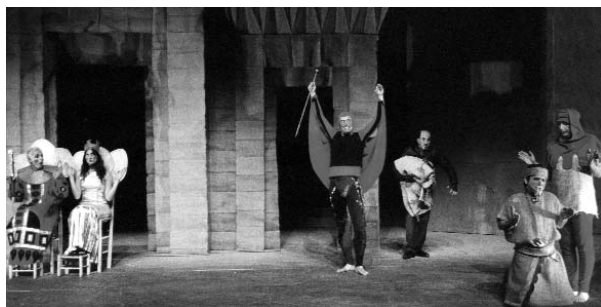
El Mercat ha encetat una nova etapa posant l'accent en les arts escèniques visuals contemporànies.

L'espectacle *Toni Jodar explica* ha estat reconegut amb el premi Ciutat de Barcelona..

Escala 1: Infinito, Lanònima Imperial. Mercat de les Flors

Aquesta primera temporada ha estat d'assaig i d'acomodació progressiva a les noves possibilitats del nou equipament i d'obertura a nous públics.

Ronda de mort a Sinera, de Salvador Espriu. Teatre Lliure

La tasca de Josep Montanyès ha estat de gran transcendència en aquesta primera etapa del nou Teatre Lliure.

Teatre Lliure

La temporada 2001-2002, la vint-i-sisena en la història del Teatre Lliure, s'ha desenvolupat en unes noves condicions, llargament desitjades i esperades: disposar de la nova seu al Teatre Fabià Puigserver a banda del tradicional Lliure de Gràcia. Això ha comportat una ampliació de l'activitat, assumir nous reptes i riscos, incorporar nous equips, ampliar la dedicació que des de sempre s'ha donat en les programacions a la dansa i a la música a més dels diversos gèneres i formes més pròpiament teatrals. Aquesta primera temporada ha estat, doncs, forçosament de tempteig, d'assaig, d'acomodació progressiva a les necessitats i possibilitats del nou equipament i d'obertura cap a nous públics. La recepció dels espectacles programats, tant els de producció pròpia com les coproduccions o les companyies invitades, ha estat gairebé excepcional per part de la premsa i de la crítica: el balanç des d'un punt de vista artístic i creatiu ha estat positiu. Aquest ha estat el repte que el Lliure ha assumit, fidel al lema de sempre, "un teatre d'art per a tothom".

Alguns dels espectacles d'aquesta temporada al Teatre Fabià Puigserver han estat: *Preludis* de Gelabert-Azzopardi cia. de dansa; *Víctor o els nens al poder* de Roger Vitrac, *Ronda de mort a Sinera* i *El pati* de la companyia Teatre Lliure i el XXX de la Fura dels Baus; a l'espai Lliure de Gràcia també la companyia Teatre Lliure ha representat *Cara de foc* i *Juli Cèsar*, i hi ha tingut lloc el cicle *Paraula de poeta*.

A finals d'any el Teatre Lliure ha patit la pèrdua del seu director i màxim responsable d'aquesta nova etapa, Josep Montanyès, el qual havia estat decisiu per fer realitat el teatre que Fabià Puigserver havia imaginat. El Teatre Lliure vol fer present la transcendència de la seva tasca a l'hora de fer el balanç d'aquesta primera temporada en els nous equipaments.

Festival Grec

(Vegeu l'apartat de Festivals.)

SUPORT A INICIATIVES I ENTITATS CULTURALS

Les entitats a les quals s'ha atorgat subvenció o amb les quals l'Institut de Cultura ha establert un conveni són:

Arts escèniques: subvencions i convenis

Entitats	Concepte
Cirta, S.A. Villarroel Teatre	Manteniment i programació
Tres Per 3 S.A - Poliorama	Manteniment i programació
Tres Per 3 S.A. - Victòria	Manteniment i programació
Cia Teatreneu, S.L.	Manteniment progr.Sala Fàbregas i Cafè Teatre
El Teatro Fronterizo/ Sala Beckett	Manteniment i programació
Jove Teatre Regina	Manteniment i programació
Versus Teatre	Manteniment i programació
Artenbrut	Manteniment i programació
Tarantana Teatre S.L.	Manteniment i programació
Cine Teatre Borràs SA	Manteniment i programació
Gestora d'Espectacles Nus, SCP Guasch T.	Manteniment i programació
La Fanfarra SL - Malic	VIIIè Festival d'òpera de butxaca i manteniment programa
Cines Balañá S. A. - Tivoli	Manteniment i programació
Edificios y Espectáculos, SL-Principal	Manteniment i programació
Solmontros, SL -Muntaner	Manteniment i programació
Bonnin-Julve, SL-Joan Brossa	Manteniment i programació
Empresa Alianza - Club Capitol	Manteniment i programació
Montserrat Majench	Consolidació Circol Maldà
Àngels Margarit S.L.	Manteniment i nova creació
Roseland Musical S.L.	Manteniment i nova producció
Lanònima Imperial SCCL	Manteniment i nova producció
Gelabert-Azzopardi I,Cia. Dansa	Manteniment i nova producció
Cia Andrés Corchero Rosa Muñoz	Manteniment i noves creacions
Cia. de Dansa Búbulus	Manteniment i nova producció
Produccions Nats Nus i Nens SCCL	Manteniment i nova producció
Sol Picó SCCL	Manteniment i nova producció
Cia Metros SCP	Manteniment i nova producció
Mal Pelo SCCL.	Manteniment i nova producció
Las Malqueridas, SCCL	Manteniment i nova producció
Associació Dansa Independent La Porta-Barcelona	Activitats 2002
Associació Cultural desenv. activitat coreogràfica ACDAC	Activitats 2002 i Caldera Express T-43

Entitats	Concepte
Color, Dansa Espanyola, SCP	Manteniment i nova producció
Cia Pendiente SCCL	Manteniment i nova producció
AE Lapsus Dansa SCP	Manteniment i noves produccions
Iliacan	Manteniment i nova creació
Cia. Senza Tempo/C. Mallol, SCCL	Manteniment i nova producció
Increpación Danza SCP	Manteniment i nova producció
Cia. de Dansa Erre que Erre	Manteniment i nou espectacle
2D1 Associació Flamenc-Contemporani	Manteniment i nova creació
Associació Rasatabula	Manteniment i nova producció
Cia. de Dansa Mar i Javier S.L.	Manteniment i nova producció
Thomas Noone Dance	Manteniment i nova producció
Vania Produccions S.L.	Prod.i manteniment Cia Marta Carrasco
La Cupula Teatre SCCL	Activitats commemoració 40 anys Joglars
Associació professional Dansa de Catalunya	Activitats 2002
Associació Actors Directors Professionals de Catalunya	Activitats 2002
Associació Marató de l'espectacle	Dies de dansa i XIX Marató de l'Espectacle
Panspermia S.L.	Manteniment i nova creació Marcel·lí Antunez
Associació per la Fundació Escena	Activitats 2002
Associació investigació i experimentació teatral	Activitats 2002
Payasos sin fronteras	Unitat d'atenció al soci: Campanya sensibilització
Associació Circ Catalunya	Activitats circ
Lluïsos de Gràcia	Rehabilitació sala d'exposicions i nou teló
Bido de Nou Barris	7è Circ d'hivern
Club 8 difusió de la performance	Ebent'02 Festival performance
Projecte Vaca associación de creadores escénicas	Novembre Vaca 2002
Asociación Cultural Conservas	Activitats 2002
Associació de Circ Rogelio Rivel	Activitats 2002
Associació d'aigua-promoció regió euromediterrània	Teatre ciutadà i turisme creatiu
Artipolis	7ena Mostra de teatre
Albert Miret i Rodriguez	Revista digital d'Arts Escèniques
Associació d'escenògrafs de Catalunya	Pàgina Web de l'associació
Pallapupas (Pallassos d'hospital)	Formació actors aplicada centres.hospitalaris

Teatres públics i privats 2000-2002

Teatres públics	2000	2001	2002	% variació 02/01
Espectacles	289	303	278	-8%
Representacions	1.763	1.795	1.868	4%
Entrades venudes	516.712	516.637	529.655	3%
Espectadors	658.812	671.002	654.918	-2%
Oferta	929.219	979.800	961.825	-2%
Mitjana diària	374	374	351	-6%
% ocupació	71	68	68	0%

Teatres privats	2000	2001	2002	% variació 02/01
Espectacles	377	284	297	5%
Representacions	6.978	6.905	6.657	-4%
Entrades venudes	1.193.636	1.275.093	1.181.724	-7%
Espectadors	1.469.053	1.503.578	1.363.162	-9%
Oferta	3.055.061	3.352.494	3.276.298	-2%
Mitjana diària	211	218	205	-6%
% ocupació	48	45	42	-7%

TOTAL Teatres públics i privats	2000	2001	2002	% variació 02/01
Espectacles	666	587	575	-2%
Representacions	8.741	8.700	8.525	-2%
Taquillatge (€)	34.704.401	38.776.499	39.585.569	2%
Entrades venudes	1.710.348	1.791.730	1.711.379	-4%
Espectadors	2.127.865	2.174.580	2.018.080	-7%
Oferta	3.984.280	4.332.294	4.238.123	-2%
Mitjana diària	243	250	237	-5%
% ocupació	53%	50%	48%	-5%

Font: ADETCA Elaboració: Direcció d'Informació i Comunicació.
Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona

Teatres públics 2002

Teatre	Espectacles	Repre- sentacions	(€) Taquillatge	Entrades venudes	Espectadors	Oferta	Mitjana diària	% ocupació	% ocupació entrades venudes
Gran Teatre del Liceu	41	153	13.854.298	269.138	283.691	305.238	1.854	93	88
Teatre Nacional Sala Gran	7	162	1.174.903	74.480	96.854	142.162	598	68	52
Teatre Lliure Fabià Puigserver	16	207	608.339	43.970	61.676	114.940	298	54	38
Teatre Grec	11	24	741.095	31.779	37.294	47.664	1.554	78	67
Guasch Teatre	17	280	208.619	29.711	33.833	84.000	121	40	35
T.N.C. Sala Petita	5	164	254.368	18.629	27.231	46.034	166	59	40
Mercat de les Flors (MAC)	25	136	170.632	13.651	24.281	50.978	179	48	27
L'Espai	63	128	119.093	10.900	19.870	47.360	155	42	23
Teatre Lliure	13	184	171.507	13.342	18.972	35.709	103	53	37
T.N.C. Tallers	8	114	110.380	9.663	16.784	26.740	147	63	36
L'Espai Lliure	22	144	60.812	5.207	10.317	17.495	72	59	30
Mercat de les Flors (Ovidi Montllor)	16	65	35.683	3.399	7.758	19.552	119	40	17
Teatre Adrià Gual	4	18	3.851	358	4.368	6.720	243	65	5
Convent de Sant Agustí	15	20	37.372	2.555	3.984	6.920	199	58	37
Teatre Adrià Gual (S.Estud)	9	28	2.397	285	3.564	4.713	127	76	6
CCCB	1	3	14.964	2.143	2.884	3.075	961	94	70
Mercat de les Flors (Gasch)	2	27	3.298	419	1.051	1.890	39	56	22
Teatre Adrià Gual (Taller)	3	11	228	26	506	635	46	80	4
TOTAL	278	1.868	17.571.839	529.655	654.918	961.825	351	68	55

Font: ADETCA Elaboració: Direcció d'Informació i Comunicació.
Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona

Espectacles més vistos al 2002

Títol de l'obra	Sala	Represen- tacions	Entrades venudes	Espectadors	Oferta	Mitjana diària	% ocupació
Una nit d'òpera	Tivoli	231	87.531	100.829	226.241	436	45
Sit	Victoria	48	54.653	56.548	56.774	1.178	99
Nôtre Dame de Paris	BCN Teatre Musical	60	50.195	53.549	147.000	892	36
Gaudí	BCN Teatre Musical	89	48.513	52.077	160.200	585	33
Rubianes solamente	Club Capitol	97	49.003	50.725	50.731	523	100
Poe	Poliorama	111	39.103	42.955	68.602	387	63
5 hombres.com	Victoria	74	40.732	42.769	90.576	578	47
Esmoquin	Tivoli	81	38.212	39.558	95.580	488	41
La filla del mar	Teatre Nacional	53	27.002	35.202	46.587	664	76
Mariana Pineda	Victoria	42	31.641	35.108	50.778	836	69
Dissabte, Diumenge..	Teatre Nacional	39	27.492	29.628	34.437	760	86
Hello Dolly	Novedades	53	25.636	29.398	82.362	555	36
5 horas con Mario	Villarroel	75	27.301	28.102	38.826	375	72
Las criadas	Borràs	37	22.567	24.425	26.122	660	93
Uds se preguntarán	Villarroel	65	21.580	22.897	34.099	352	67
Pel davant i per darrera	Borràs	47	21.344	22.705	33.700	483	67

Títol de l'obra	Sala	Represen- tacions	Entrades venudes	Espectadors	Oferta	Mitjana diària	% ocupació
La Favorite	Gran Teatre del Liceu	10	21.109	21.932	22.920	2.193	95
Mamaaa!	Condal	32	21.112	21.853	22.368	683	98
Die Zauberflöte	Gran Teatre del Liceu	10	20.317	21.577	22.920	2.158	94
Chicas malas	Principal	103	15.453	19.911	61.800	193	32
Live	Victoria	20	16.952	19.622	23.900	981	82
Lady Macbeth	Gran Teatre del Liceu	9	18.409	19.351	20.628	2.150	93
Monólogos de la vagina	Club Capitol II	105	17.773	18.519	30.135	176	62
Jekyll&Hyde	Novedades	36	15.722	17.663	58.608	491	30
L'Orfeo	Gran Teatre del Liceu	8	17.029	17.628	18.336	2.204	96
Tristan und Isolde	Gran Teatre del Liceu	8	16.923	17.626	18.336	2.203	96
10 negritos	Apolo	114	16.816	16.816	115.115	148	15
The Fairy Queen	Gran Teatre del Liceu	8	15.924	16.645	18.336	2.081	91
Coriola	Teatre Nacional	46	7.083	16.063	40.618	349	40
Ronda de mort a Sinera	Fabià Puigserver	35	10.983	15.553	25.409	444	61
Henry VIII	Gran Teatre del Liceu	7	14.954	15.538	16.044	2.220	97
Espíritu	Victoria	48	11.565	15.478	47.320	322	33
Teatre Total	Club Capitol II	83	12.388	15.065	23.821	182	63
Somni d'una nit d'estiu	Borràs	51	13.470	14.996	37.740	294	40
Macbeth	Romea	68	12.101	14.886	31.416	219	47
Don Giovanni	Gran Teatre del Liceu	7	13.697	14.818	16.044	2.117	92
XXX La Fura dels Baus	Fabià Puigserver	22	13.172	14.493	15.936	659	91
El club de la corbata	Romea	66	130.033	14.240	36.696	216	39
Cia. Nacional de Danza	Gran Teatre del Liceu	7	13.682	14.181	16.044	2.026	88
El sopar dels idiotes	Poliorama	46	11.951	13.966	29.900	304	47
Alvin Ailey	Gran Teatre del Liceu	7	13.419	13.925	16.044	1.989	87
The Full Monty	Novedades	27	12.078	13.458	45.306	498	30
El perro del hortelano	Condal	58	7.518	13.213	40.542	228	33
Norma	Gran Teatre del Liceu	6	12.477	13.160	13.752	2.193	96
Katia Kabanova	Gran Teatre del Liceu	6	12.414	12.929	13.752	2.155	94
Escenes d'una..	Teatre Nacional-Sal Petita	59	9.819	12.903	15.812	219	82
La opera de 4 cuartos	Grec / Fabià Puigserver	15	9.449	12.728	22.230	849	57
Confesiones del Pene	Goya	76	11.702	12.478	48.902	164	26
Ballet Gulbenkian	Gran Teatre del Liceu	6	11.533	11.875	13.752	1.979	86
La Traviata	Gran Teatre del Liceu	5	11.024	11.406	11.460	2.281	99
Un marido de ida y vuelta	Novedades	53	10.193	11.402	53.636	215	21
Annie	Novedades	21	10.139	11.377	34.189	542	33
Defensa de Dama	Romea	26	9.037	10.870	14.716	418	74
Família	Poliorama	44	6.469	10.561	28.600	240	37
Ubú president	Victoria	23	8.783	10.254	18.078	446	57
Pere i el llop	Gran Teatre del Liceu	8	9.683	10.192	10.348	1.274	98

Font: [Adetca](#) Elaboració: [Direcció d'Informació i Comunicació](#).
Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona

Mercat de les Flors 2002

Sala Maria Aurèlia Capmany Espectacles (1)	Entrades venudes	Espectadors	% ocupació	Taquillatge (€)
Comediants, "Bi"	2.837	3.182	89	42.141
"Un sant sopar europeu"	393	1.551	31	7.958
"Tomorrow will be like..."	130	1.049	40	1.431
Teatro de la Abadía	809	2.119	32	9.933
"Ur teatre"	252	1.447	22	2.616
Oráculos	792	1.053	96	14.525
Sallinger	558	1.576	26	6.914
Pippo Delbono	400	858	48	5.375
Marató	1.488	1.488	71	13.343
Teatre Noh	797	1.240	100	12.770
Casa Àsia	287	1.561	42	3.172
Conservas	881	1.280	43	5.229
Rock de lux	718	1.200	100	4.308
Art Futura Play Time	471	651	54	2.826
Diego Carrasco y su grupo	181	219	68	2.155
MTV Music week	2.577	2.577	72	47.891
Festival de Titelles - Naspel	67	147	49	525
Festival de Titelles - le petit bazar erotik	282	334	67	2.498
Defuse&Fibla Remix	171	280	48	1.026
Programme, Spaceheads	62	99	17	354
TOTAL	14.153	23.911	46,25	186.991

(1) Espectacles per ordre cronològic

Sala Ovidi Montllor Espectacles	Entrades venudes	Espectadors	% ocupació	Taquillatge (€)
Búbulus	438	1.125	35	5.410
Libreacán	148	911	24	1.535
Senza tempo	281	959	31	3.047
Iliacan	161	811	26	1.577
Festival Oralitat	123	262	31	856
Flamenco - M. Coral, Ch. Lobato, J. Habichuela	233	294	92	3.316
Fila Zero-Escac- Calle 54	4	320	100	8
Quartet Casals	9	23	7	54
Lanònima	561	693	54	2.916
Flamenco - G. Núñez, B. Maya, I Galvan	284	302	100	239
Fila Zero-Escac - Los años bárbaros	62	102	32	81
Fila Zero-Escac - Salvajes	38	70	22	54
TOTAL	2.342	5.872	33,92	19.093

Sala Sebastià Gasch	Entrades venudes	Espectadors	% ocupació	Taquillatge (€)
Espectacles				
Lisboa Zentral Café	180	491	58	1.422
Lokotidiano	270	597	53	2.077
TOTAL	450	1.088	56,51	3.499

Font: Teatre Mercat de les Flors Elaboració: Direcció d'Informació i Comunicació. Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona

Assistents al Mercat de les Flors 2002

	Assistents
Sala M.A.C.	23.911
Teatre O. Montllor	5.872
Sala S. Gasch	1.088
Concert Santana	1.100
Espectacles Roger Bernat	720
Conferència Toni Jodar	50
Grec'02 al Mercat	4.177
TOTAL	36.918

Total Mercat de les Flors 2000-2002

	2000	2001	2002	% variació visitants 02/01
Entrades venudes	43.911	57.476	16.945	-71%
Espectadors	64.884	97.094	36.918	-62%
% ocupació	54%	55%	43,50%	-21%
Taquillatge (€)	533.450	787.565	208.583	-74%

Font: Mercat de les Flors Elaboració: Direcció d'Informació i Comunicació. Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona

Barcelona,
ciutat de **música**

Barcelona, ciutat de música

La vida musical de l'any ha confirmat una tendència de fons que ve expressant-se des de fa uns anys. La ciutat ha ratificat la seva vitalitat musical i a l'entendre de molts crítics s'ha convertit en un centre de referència de la música en viu.

Barcelona sona, i arreu del món. Les músiques populars creades i produïdes a la nostra ciutat han aconseguit al 2002 un ressò mundial, amb la presència al Popkomm (al mes d'agost a Colònia) i el naixement del concepte "Barcelona sound", als Estats Units, per descriure allò mestís, híbrid o bastard del contacte entre rumba catalana, hip-hop, rai, flamenc, pop, rap, reggae i d'altres. Ojos de Brujo, Dusmiguët, Cheb Balowski, Macaco o le Diablo Mariachi són alguns dels cèlebres nous noms. L'experimentació ran de carrer (la Colifata), la creació a les escoles com el Taller de Músics, les programacions de les sales de música i l'impuls de festivals com el BAM-Barcelona Acció Musical o el nou Primavera Sound, entre molts d'altres, configuren un circuit que funciona.

En el camp de l'electrònica, o de les músiques avançades, Barcelona s'ha consolidat com un dels referents mundials, amb el LEM, el Metrònom, la Fundació Miró, i sobretot amb el Sónar, que un any més ha vist com augmentaven els assistents, fins arribar als 88.000 (un 10% més que al 2001). El Sónar ha convidat una altra ciutat, Hèlsinki, a mostrar la seva realitat electro-digital i que ha "exportat" la marca a ciutats del Regne Unit, Suïssa, Alemanya i el Japó en una gira d'activitats interdisciplinars que reuneixen música, moda, art digital... El Sónar ha aconseguit el 2002 el Premi Ciutat de Barcelona de música.

La ciutat ha acollit concerts remarcables. Podem esmentar Bruce Springsteen al Palau Sant Jordi, Eminem al Razzmatazz o Keith Jarrett a l'Auditori, l'èxit de cantautors com Joan Manuel Serrat, Ismael Serrano, Alex Ubago, Sisa i Adrià Puntí o de grups com Amaral, Los Planetas o Sidonie.

La ciutat ha ratificat la seva vitalitat musical i a l'entendre de molts crítics s'ha convertit en un centre de referència de la música en viu.

Naixement del concepte "Barcelona sound", per descriure allò mestís, entre rumba catalana, hip-hop, rai, flamenc, pop, rap, reggae i d'altres.

Tant l'Auditori com el Palau de la Música han incrementat els seus percentatges d'ocupació (assolint 78 i 80%) i han mobilitzat nous públics, especialment joves i adults joves.

La música clàssica també ha gaudit de bona salut. Els principals cicles de concerts han estat seguits per 232.055 espectadors, i tant l'Auditori com el Palau de la Música han incrementat els seus percentatges d'ocupació (assolint 78 i 80%) i han mobilitzat nous públics, especialment joves i adults joves. En el decurs de 2002 les sales de concerts han vist actuar grans directors com Mehta, Maazel i Marriner o intèrprets de la talla de Pollini, Rostropòvitx, Brendel o Musici.

El 2002 ha estat també l'any d'una triomfal gira de l'Orquestra (Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya), pels Estats Units (gener) i Europa (maig-juny), del relleu en la seva direcció (setembre), que ha passat de Lawrence Foster a Ernest Martínez Izquierdo, i de l'èxit sense precedents dels seus programes educatius (amb 75.464 usuaris, un increment del 55% respecte de l'any anterior).

El cas del Liceu és també espectacular. El 94% d'ocupació el situa quasi en el límit de les seves possibilitats, amb 23.000 abonaments i 413.000 entrades venudes en una temporada, que ha conegut alts reconeixements amb *Lady Macbeth* de Msenk, *L'Orfeo* o *The Fairy Queen*, entre molts d'altres.

També cal ressenyar el traspàs de Xavier Montsalvatge, el ressò internacional de Barcelona acollint els premis MTV-Europe, la presentació mundial del darrer disc de Santana, el fenomen mediàtic-musical d'*Operación Triunfo*, l'impacte del *top-manta* en la difusió dels grups i cantants més coneguts i l'increment de la utilització d'Internet com a mitja de distribució.

PROGRAMES DE MÚSICA

Banda Municipal

La Banda ha desenvolupat el seu cicle d'actuacions d'hivern al Casino l'Aliança del Poble Nou i al centre cívic del Casinet d'Hostafrancs. A més, ha participat en les festes majors de la gran part dels barris, amb la idea de fer arribar la música als racons més memorables de la ciutat. Pel seu caràcter innovador, han destacat les col.laboracions que la Banda ha fet en projectes com l'homenatge a Clavé, el Festival LEM, l'ACC (Associació Catalana de Compositors), el concert del silenci, i en concerts al Palau de la Música i a l'Auditori, entre d'altres.

El 2002, es pot afirmar que la Banda ha estat una opció consolidada com a experiència formativa per a alumnes de 3 a 16 anys. Així el públic escolar ha augmentat la seva participació, arribant a les 9.500 inscripcions.

Programa de promoció de la música de cobla

La Cobla Sant Jordi ha continuat desenvolupant les funcions de Cobla Ciutat de Barcelona i ha seguit la línia iniciada en temporades anteriors de treballar en augmentar la seva qualitat musical i artística. Sota la direcció de Jordi León, la cobla ha recuperat peces musicals que no s'han interpretat mai o que fa molt de temps que no s'interpreten, i s'ha progressat en línies d'actuació d'una elevada qualitat.

Com s'ha fet als darrers anys, el Memorial Joaquim Serra ha encarregat noves obres de cobla a dos compositors actuals: al 2002 han estat seleccionats Joan Albert Amargós i Santi Molas.

Pel seu caràcter innovador, han destacat les col.laboracions que la Banda ha fet en l'homenatge a Clavé, el Festival LEM o el concert del silenci.

La Cobla Sant Jordi Ciutat de Barcelona

Concert de la Festa de la Música a la Plaça del Rei

La campanya *Surt al carrer* ha propiciat que la Festa de la Música es propagués per tots els districtes.

Actuació de "La Cafetera Exprès". Dins del cicle *Tradicionàrius*

La Festa de la Música

La presència dels districtes en el programa d'activitats ha potenciat l'elaboració d'un programa ric en propostes, i el nombre d'entitats organitzadores ha continuat creixent. La campanya *Surt al carrer* ha propiciat que la festa es propagués per tots els districtes. Nous emplaçaments, noves músiques, noves entitats i noves activitats han convertit aquesta festa en una diada participativa que obre el període estival i de vacances escolars. El petit format ha estat l'instrument ideal per aconseguir el desitjat increment de la participació i d'escenaris, de manera que també ha augmentat el contacte directe entre el públic i el músics. D'altra banda, aquest format més lliure també ha provocat la inserció de grups d'última hora que han fet créixer el programa i el nombre d'espectadors.

Han estat gairebé 80 entitats organitzadores de 237 concerts en 61 escenaris de la ciutat amb més de 2.500 intèrprets amateurs, professionals, estudiants i afeccionats.

Tradicionàrius

La 15ena.edició del cicle de música tradicional i popular *Tradicionàrius* ha tingut una gran repercussió mediàtica i pública, cosa que fa pensar que el món de la música tradicional-folk del país és viu i que actualment és un dels motors de creativitat artística més dinàmics.

Fent un repàs a la programació, en primer lloc s'ha d'esmentar la presentació del nou disc del Grup de Folk que va omplir tres sessions consecutives el Centre Artesà Tradicionari (CAT). La *Setmana de les Illes* s'ha convertit en un clàssic de la programació; la *Nit de les terres de Lleida* ha estat la nova proposta del festival, que s'ha incorporat a les altres nits temàtiques com la *Nit de les terres de l'Ebre*, conduïda magistralment per Quicos. El gran concert de Miquel Gil a l'Espai de

Música i Dansa ha significat la recuperació d'aquesta veu important del País Valencià i, també ha posat de manifest l'encert de diversificar els espais durant el festival.

Altres aspectes importants han estat: la presentació del nou cd de *La Carrau*, un grup de referència de la nova generació folk, i l'èxit de *Mesclat* a la cloenda del festival, una proposta folk-reivindicativa i punt de confluència de diversos sectors musicals del país.

Tots aquests apartats són una mostra de la rica programació que ha estat seguida per un públic fidel que ha arribat a la xifra de 10.000 persones.

Tradiconàrius ha posat de manifest que la música tradicional-folk del país és avui un dels motors de creativitat artística més dinàmics.

SUPORT A INICIATIVES I ENTITATS CULTURALS

Les entitats a les quals s'ha atorgat subvenció o amb les quals l'Institut de Cultura ha establert un conveni són:

Música: subvencions i convenis

Entitats	Concepte
Ibercàmera, SA	XVIII Temporada concerts
Associació Amics de la Música de Barcelona	Difusió musical
Associació Cultural Activitats Musicals Taller Músics	Cicles musicals al JAZZ SI CLUB, 9è Festival de flamenco de Ciutat Vella i altres activitats
Projecte Internacional d'Influències Musicals	Activitats 2002
Federació Cors de Clavé	Activitats 2002
Federació Catalana Entitats Corals	XXXVII Jornades Internacional Cant Coral i Activitats Delg.Barcelonès
Associació concurs internacional Maria Canals de Barcelona	48 concurs Internacional Maria Canals
Joventuts Musicals Barcelona	Activitats 2002 i Commemoració 50 anys Joventuts Musicals
Fundació Societat i Cultura-Fusic	10enes Orquestrades de Catalunya
Fundació Privada Francesc Viñas	Concurs Internacional cant Francesc Viñas
Orquestra de Cambra Catalana	Cicle de concerts
Phonos Fundación Privada	Activitats 2002
Associació Músics Jazz i Mus. Moderna Catalunya	Activitats 2002
Secretariat corals infantils Catalunya	Transatlàntida
Associació Catalana de Compositors	Cicle Avuimúsica i activitats 2002
Consell Català de la Música	Activitats culturals del CCM

Entitats	Concepte
Zingaria produccions S.L.	13 Festival Jazz Ciutat Vella
Institució Cultural del CIC	L'orquestra Sinfonietta als districtes
Associació Cantants Intèrprets Prof Llengua Catalana	Acústic 2002
Music Project, S.L.	34 Festival Internacional de Jazz i 13è. Festival de Guitarra
Tram Associació Cultural	Tradicionàrius 2002
Coral Sant Jordi	Concert centenari Mn Cinto Verdaguer
Fundació Música Contemporània	XVII cicle de música del segle XX-XXI
Advanced Music	Sónar 2002
Associació de Música Electroacústica d'Espanya	En RedO-2002 Sonic Ambient
Associació Orquestra del Caos	Sonoscop
Gràcia Territori Sonor	6è Festival LEM Música Experimental
Associació per la Promoció i Difusió Música Contemporània	Temporada concerts
Consejo General de la Música	Preparació Musikiada 2004
Acció cultural del País Valencià	Centre Ovidi Montllor a Alcoi
Associació cultural promoció i acció musical	Bam Export
Associació catalana de l'orgue	Activitats i concerts
Associació Franz Schubert	Schubertiada a l'illa Diagonal
Ribermúsica	Festival de Tardor
Fundacio Privada d'Itaca	Festival Anna Ricci
Fundacio Privada l' Arjau	Concurs d'interpretació musical
Barcelona Pipa Club	Festival Barcelona Pipa Club
Moviment Coral Català	Activitats 2002
Josep M. Cardona Moré	VI concurs Cantautors/es Horta-Guinardó
Companyia Carlos Santos SL	Manteniment i nova producció
Associació canem lírica	Òpera als barris
BACAP - Barcelona Capel.la	"Tot a Capel.la 2002"
Primavera sound S.L.	Primavera Sound 2002
La Unió cultural Arab-espanyol	Setmana cultural folklore Marroc
Secretariat Entitats Sants, Hostafrancs, Bordeta	Barna Sants 2002

EQUIPAMENTS I SERVEIS CONSORCIATS

L'Auditori

Durant el 2002, l'Auditori ha assolit la xifra de 316.000 espectadors, que han participat en un total de 250 concerts, el que ha significat una mitjana d'ocupació del 77 % al llarg de tota la temporada. A aquestes dades cal afegir les dels actes socials i empresarials que en nombre creixent, durant aquest any, han volgut gaudir de les instal·lacions i serveis de l'edifici.

Al costat de la temporada simfònica de l'OBC, cal destacar la tasca del Servei Educatiu de l'Auditori que ha augmentat notablement la seva oferta d'activitats: els 96 concerts celebrats i els 77.300 assistents –amb una mitjana de 86 % d'ocupació– han ofert un balanç anual realment brillant. Un total de nou programes diferents han obtingut l'interès del públic en els cicles "Concerts en Família" i "L'escola va a l'Auditori", a més de quatre concerts participatius que s'han desenvolupat al llarg de l'any com "Fes-la sonar" (per a escoles de música), "Cantània" (per a escoles de primària), "Concert amb corals infantils" i "T'enCANTArà" (per a adults).

Els concerts familiars, escolars i participatius han respost a la finalitat del Servei Educatiu d'acostar la música a nous públics a través de diferents modalitats d'audició: els dies festius amb la família, els dies feiners amb l'escola o les activitats participatives dissenyades per acostar la música a públic no habitual, amb la certesa que quan se suma el fet de "fer" música al d'escoltar-la, això reverteix en un acostament i comprensió molt més estret d'aquest art.

D'altra banda, l'Auditori ha organitzat la novena edició del Festival de Músiques Contemporànies de Barcelona, amb tretze concerts que han tingut lloc en diferents escenaris de la ciutat i que han

316.000 espectadors han refermat la vocació d'equipament públic de l'Auditori i la seva tasca de difusió de la música entre la ciutadania.

El Servei Educatiu de l'Auditori ha augmentat l'oferta d'activitats i la mitjana d'ocupació ha estat del 86%.

Christian Zacharias, pianista i director del Festival Mozart amb l'OBC, al setembre de 2002, a l'Auditori

Amb dues gires internacionals, Lawrence Foster ha conclòs l'etapa de set anys al front de l'OBC.

L'Orquestra Ciutat de Barcelona i Nacional de Catalunya dirigida per Franz-Paul Decker i L'Orfeó Català, l'octubre de 2002, a l'Auditori

comptat amb més de 5.000 espectadors. Els promotors privats de concerts també han organitzat durant el 2002 els seus cicles a l'Auditori, tant de música clàssica com de jazz, pop, cançó i flamenc.

En resum, es pot afirmar que l'Auditori ha refermat la seva vocació d'equipament públic d'ampli espectre, per tal de difondre la música entre la ciutadania, amb el suport de les institucions que el regeixen i la col·laboració de l'ampli ventall d'agents musicals del país.

L'Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya (OBC)

L'any 2002 de l'Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya (OBC) ha estat marcat per tres fets de singular importància: les dues gires internacionals, amb què ha conclòs l'etapa de Lawrence Foster com a director titular; la renovació al capdavant de la titularitat de l'orquestra amb Ernest Martínez Izquierdo; i, finalment, la superació per primer cop del llindar de 10.000 abonaments a la temporada.

El mestre Lawrence Foster ha posat un brillant colofó als set anys de direcció titular de l'orquestra amb la gira als Estats Units als mesos de gener i febrer (vuit concerts a diverses ciutats, entre els quals hi ha el Kennedy Center de Washington i el Carnegie Hall de Nova York) i la gira del mes de juliol següent amb quatre concerts al Concertgebouw d'Amsterdam, al festival alemany de Schleswig-Holstein i al Royal Albert Hall de Londres dintre dels BBC Proms.

Al setembre s'ha incorporat Ernest Martínez Izquierdo com a nou director titular de l'OBC. Nascut a Barcelona fa 40 anys, l'arribada del mestre Martínez Izquierdo a la titularitat de l'orquestra ha significat una aposta de posada al dia, en la línia de qualitat i ampliació de l'abast de la música que marca l'actual pla estratègic.

Finalment, la notícia que per primer cop la temporada de l'OBC ha superat enguany el nivell dels 10.000 abonaments ha vingut a recompensar els esforços desplegats i a estimular la voluntat d'un futur dinàmic i empenedor.

Gran Teatre del Liceu

La primera estrena del Liceu el 2002 ha estat *Henry VIII* de Camille Saint-Saëns, amb la qual s'ha celebrat el quarantè aniversari del debut de Montserrat Caballé al Gran Teatre del Liceu. Jordi Savall ha dirigit musicalment *L'Orfeo* de Monteverdi en una dramatúrgia de Gilbert Deflo –recollida en un DVD- que ha reproduït la retòrica teatral de l'època de principis del segle XVII. Els concerts *La creació* de Haydn i *La clemenza di Tito* de Mozart, dirigits per Bertrand de Billy, han comptat amb interpretacions memorables de Barbara Bonney, Julia Varady (Vitellia) i Jennifer Larmore (Sextus). Antoni Ros Marbà ha dirigit *Fidelio* de Beethoven i al Foyer del Liceu Sarah Walker ha triomfat amb un petit especta-

Ernest Martínez Izquierdo és el nou director titular, que porta objectius de renovació i ampliació de l'abast de la música.

Ariadna de Richard Strauss, al Liceu, amb la cantant Adrianne Pieczonka. Foto: Antoni Bofill

Don Giovanni de Mozart, al Liceu, amb el cantant Friedrich Haider
Foto: Antoni Bofill

El 2002 s'ha celebrat el quarantè aniversari del debut de Montserrat Caballé al Gran Teatre del Liceu, amb l'obra *Henry VIII* de Camille Saint-Saëns.

El Liceu ha assolit un 93% d'ocupació i 23.000 abonats.

cle—homenatge a Shakespeare i Sarah Bernhardt.

Un dels grans esdeveniments de la temporada ha estat l'estrena de la producció del Festival de Salzburg de *Katia Kabanova* de Janacek, dirigida musicalment per Sylvain Cambreling i escènica per Christoph Marthaler. L'aspecte clau de la dramàtúrgia ha estat el fet que tot el que succeïa en escena estava vist des de la sensibilitat i des de la perspectiva de Kàtia (una impressionant Angela Denoke). A continuació, Dolara Zajick i Josep Bros han protagonitzat l'estrena de la versió original francesa de *La Favorite* de Donizetti en una posada en escena d'Ariel Garcia Valdés en coproducció amb el Teatro Real. El maig s'ha estrenat al Liceu *Lady Macbeth de Msenk* de Shostakovich en una coproducció del Liceu amb el Théâtre de La Monnaie de Brussel·les, dirigida per Stein Winge, amb una acollida extraordinària tal i com mereix el que és una de les grans òperes del segle XX. *Tristan und Isolde* de Wagner ha comptat amb la direcció de Bertrand de Billy i Alfred Kirchner i un cast extraordinari: Deborah Polaski, Lioba Braun, John Treleaven, Falk Struckmann, i Eric Halfvarson. La reposició de la celebrada producció de Comediants de *La flauta màgica* de Mozart ha tancat la temporada amb les aclamades interpretacions d'Ofelia Sala i Milagros Poblador.

La temporada 2002-2003 s'ha inaugurat amb la visita de la companyia de l'English National Opera de Londres i l'estrena al Liceu d'una de les grans obres de Purcell, *The Fairy Queen*. Edita Gruberova, Adrienne Pieczonka, Heidi Brunner i Robert Dean Smith han triomfat amb una *Ariadne auf Naxos* dirigida escènica per Uwe Eric Laufenberg; i el cèlebre Alvin Ailey American Dance Teatre ha provocat el deliri amb el mític *Revelations*. La polèmica producció de *Don Giovanni* de Mozart dirigida per Calixto Bieito —una coproducció del Liceu amb l'ENO de Londres i Hannover— ha arribat amb un

repartiment jove encapçalat per Wojtek Drabowicz, Kwanchul Youn, Regina Schörg, Veronique Gens i Marisa Martins, sota la direcció musical de Bertrand de Billy. *Don Giovanni* ha propiciat la creació de l'Orquestra de l'Acadèmia del Liceu per tal de facilitar als estudiants de música de grau superior i a postgraduats, l'accés a la pràctica orquestral en el món de l'òpera. La darrera estrena operística de l'any ha estat *Norma* de Bellini amb dues grans veus femenines: Ana María Sánchez i Dolora Zajick.

Palau de la Música Catalana

El Palau de la Música Catalana ha continuat oferint el cicle de les grans orquestres i els grans intèrprets, "Palau 100", que ha arribat a la XI temporada. Ha comptat amb 1.200 abonats i una mitjana d'ocupació del 87%.

Hi han participat orquestres simfòniques de renom mundial: la Gürzenich Orchester de Colònia i el Concentus Musicus Wien han repetit presència; la Detroit Symphony Orchestra, l'Orquestra Filharmònica d'Eslovènia, l'Orquestra i Cor de l'Òpera de Mannheim i la Filharmònica Estat d'Hamburg han visitat per primera vegada el Palau. El director Nikolaus Harnoncourt –que va conduir el 2001 el Concert d'Any Nou de Viena–, el director i compositor André Previn, Sir Neville Mariner i la seva Academy of St. Martin in the Fields, han estat protagonistes d'excepció dels concerts estel·lars. Tres extraordinaris recitals de cant han completat, en l'apartat líric, l'aposta de "Palau 100", amb un cartell excepcional: Josep Carreras acompanyat al piano per Lorenzo Bavaj i el Nuovo Quartetto Italiano; la soprano Renée Fleming amb el pianista Jeanlves Thibaudet; el baríton Matthias Goerne, intèrpret en aquesta onzena temporada d'una de les seves màximes creacions: *El viatge d'hivern* de Schubert. Dos joves prodigis han estat presents en aquesta edició de "Palau 100": el rus Evgueni Kissin,

Zubin Mehta amb l'Orquestra de l'Òpera de Munic, cicle Palau 100

Més de 280.000 espectadors al Palau de la Música.

El Palau ha organitzat un homenatge a Xavier Montsalvatge amb motiu del 90è aniversari del compositor.

i el danès Nikolaj Znaider, dos virtuoses del piano i el violí respectivament. Com a solistes destacats dels concerts simfònics, cal esmentar les violinistes Kyung Wha Chung i Julia Fisher i la pianista Hélène Grimaud.

Finalment, cal esmentar, que la XI temporada del cicle "Palau 100" ha ofert homenatge a l'il·lustre compositor Xavier Montsalvatge, amb motiu del seu 90è aniversari, amb un programa monogràfic protagonitzat per l'Orquestra de Cadaqués, dirigida per Gianandrea Noseda, en el qual han actuat, entre altres solistes, Alícia de Larrocha i el guitarrista Pepe Romero.

Festival de Músiques Contemporànies, BAM, Sónar, Festival de Jazz i Festival LEM
(Vegeu l'apartat de Festivals.)

Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya

	2000	2001	2002	% variació 02/01
Concerts de Temporada				
Representacions	99	75	74	-1%
Espectadors	141.368	140.593	134.955	-4%
Mitjana per concert	1.428	1.875	1.824	-3%
Oferta	173.334	164.847	161.621	-2%
% ocupació	77	84	84	0%
Concerts fora de Temporada				
Representacions	42	24	43	79%
Espectadors	31.966	17.375	55.962	222%
TOTAL ESPECTADORS	173.334	157.968	190.917	21%

L'Auditori

	2000	2001	2002	% variació 02/01
Concerts	354	274	249	-9%
Espectadors	321.090	324.363	316.189	-3%
Oferta	--	430.346	408.929	-5%
% ocupació	--	75	77	3%

Palau de la Música Catalana

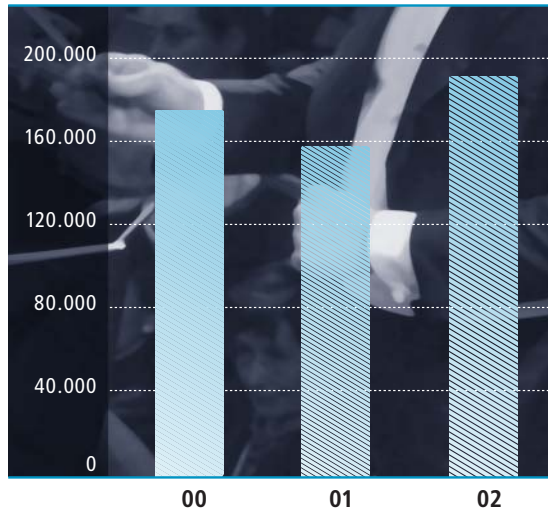
	2000	2001	2002	% variació 02/01
Concerts	228	186	196	5%
Espectadors	242.506	271.011	282.050	4%
% ocupació	--	76	80	5%

Liceu

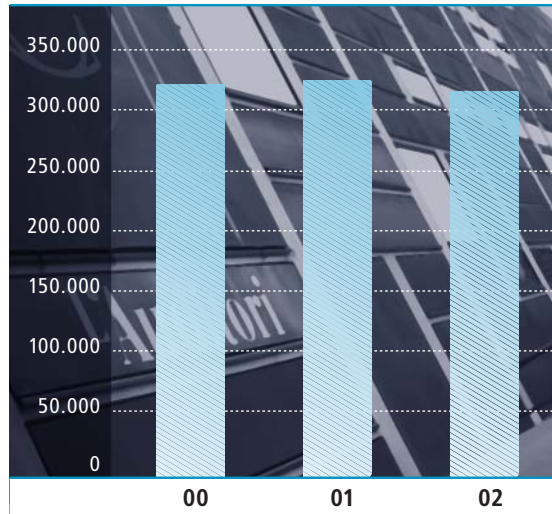
	2000	2001	2002	% variació 02/01
Nombre espectacles	47	42	46	10%
Nombre representacions	137	147	164	12%
Nombre espectadors	243.280	274.867	303.596	10%
Oferta	255.028	298.116	326.782	10%
% ocupació	95	92	93	1%

Font: Direcció d'Informació i Comunicació. Institut de Cultura.
Ajuntament de Barcelona

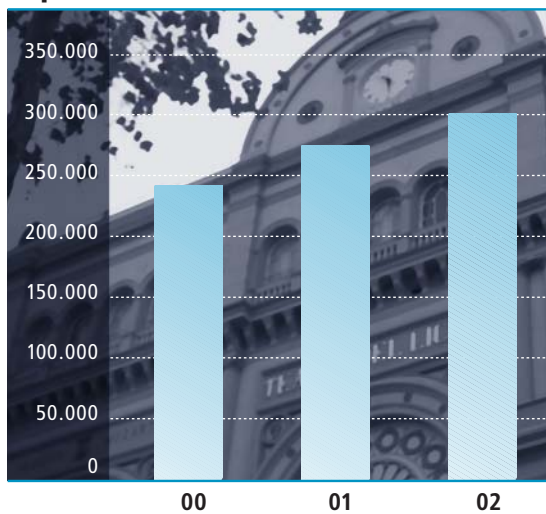
Espectadors OBC

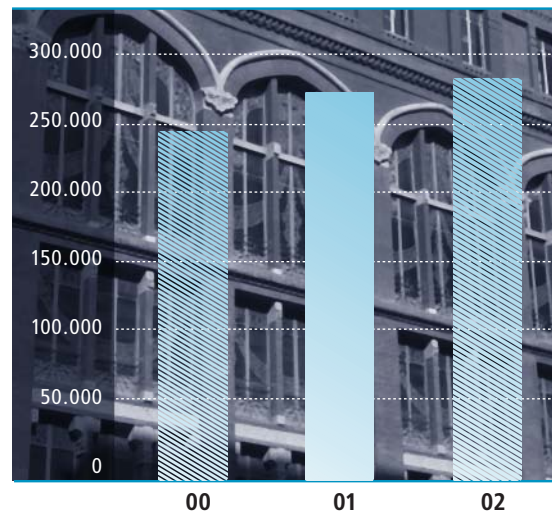
Espectadors Auditori

Espectadors Gran Teatre del Liceu

Espectadors Palau de la Música

Font: Direcció d'Informació i Comunicació. Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona

Macroconcerts / Macroespectacles 2002

Espectacles	Espai	Data	Actuacions	Espectadors
Operación Triunfo	Palau Sant Jordi	9.10.11/04/02	3	56.867
10 anys de JJ.OO.	Estadi Olímpic	25/07/02	1	52.000
David Bisbal	Palau Sant Jordi	21/12/02	1	20.112
Luis Miguel	Palau Sant Jordi	09/10/02	1	18.937
Bruce Springsteen	Palau Sant Jordi	16/10/02	1	18.023
Shakira+Kinky	Palau Sant Jordi	10/12/02	1	17.284
MTV Europe Music Awards	Palau Sant Jordi	14/11/02	1	13.128
Supertramp	Palau Sant Jordi	28/04/02	1	13.051
Roger Waters	Palau Sant Jordi	08/05/02	1	12.718
Estopa	Palau Sant Jordi	30/05/02	1	12.193
Chayanne	Palau Sant Jordi	14/09/02	1	10.016
The Cranberries	Palau Sant Jordi	15/03/02	1	9.833
Miguel Bosé	Palau Sant Jordi	10/09/02	1	8.404
Trobada de Corals SCIC	Palau Sant Jordi	12/05/02	1	7.545
Carreras/Llach	Palau Sant Jordi	29/12/02	1	5.645
Moby/Royksopp	Pavelló Vall Hebró	24/10/02	1	4.850
Khaled	Poble Espanyol	9/07/02	1	4.032
Macaco+Ketama	Poble Espanyol	4/07/02	1	4.006
Pat Metheny grup	Poble Espanyol	02/07/02	1	3.356
Rosana	Poble Espanyol	17/07/02	1	3.173

Font: SGAE Elaboració: Direcció d'Informació i Comunicació.
Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona

Barcelona,
ciutat de
festes i tradicions

Barcelona, ciutat de festes i tradicions

Les festes són un dels elements culturals que més clarament distingeixen la ciutat de Barcelona. La convivència de tradició i innovació, la complicitat amb el moviment associatiu, la presa dels espais públics i l'apel·lació a les grans qüestions de la societat en són alguns dels trets més característics.

El cicle festiu de Barcelona té la Mercè com a esdeveniment més notable. Les programacions dedicades a un públic més familiar, o les que s'articulen a l'entorn de les tradicions catalanes i mediterrànies, coincideixen en el temps amb els festivals de major dimensió artística com el BAM–Barcelona Acció Musical i el BAC–Barcelona Arts de Carrer. El BAM ha celebrat el seu 10è aniversari i el BAC ha ampliat per tercera vegada les seves propostes, enguany amb l'organització de les *Jornades Internacionals d'Arts de Carrer*. La Mercè del 2002, amb un cartell d'Antoni Tàpies, ha incorporat el parc de Diagonal Mar com a espai d'activitats i ha consolidat el passeig de Gràcia com al "passeig de les persones", proposta que articula l'àmbit festiu amb la solidaritat, la sostenibilitat, la cooperació i la interculturalitat i obre el centre de la ciutat als temes del Fòrum 2004.

El Carnaval de Barcelona ha evolucionat vers una festa més àmplia i més participativa en tots els àmbits: escolar, ciutadà, territorial i, també, intercultural. L'edició del 2002 ha treballat amb profunditat aquests conceptes i ha batut rècords d'implicació, assistència i qualitat estètica dels actes.

El Dia de la Música, cada 21 de juny, esdevé el moment de major difusió de la música en un gran nombre d'espais, amb la implicació i el treball en xarxa amb tots els col·lectius musicals. A més, la festa ha potenciat el seu vessant educatiu, en sintonia amb el creixement detectat en les darreres edicions de la participació de les escoles de música i els intèrprets més joves.

La convivència de tradició i innovació, la complicitat amb el moviment associatiu, la presa dels espais públics i l'apel·lació a les grans qüestions de la societat són alguns dels trets més característics de la festa a Barcelona.

El Carnaval de Barcelona ha evolucionat vers una festa més àmplia i més participativa en tots els àmbits: escolar, ciutadà, territorial i, també, intercultural.

Nombroses manifestacions festives han tingut com a escenari els barris de la ciutat.

Ben al començament de l'any, el cicle nadalenc culmina amb la Cavalcada de Reis, amb més de 400.000 persones al carrer en l'edició del 5 de gener de 2002 i amb la important novetat de la incorporació de l'element artístic, amb la participació de companyies d'arts de carrer i de dansa contemporània.

Santa Eulàlia, Sant Jordi, Corpus i Sant Joan, cadascun amb els seus elements més característics, des de la gegantona Laia fins a les fogueres, passant per roses i llibres i l'ou com balla, han esdevingut, també el 2002, moments d'apoderament dels espais públics, de convivència i d'aprofundiment en una ciutadania més participativa.

El mateix sentit de les festes de Barcelona existeix en les nombroses manifestacions festives que han tingut com a escenari els barris de la ciutat; entre les celebracions més concorregudes cal destacar les festes majors de Gràcia, Sants, Poblenou, Horta i Sarrià, mostres de la capacitat de creació de capital social.

Festes de la Mercè

El 2002 la festa major de Barcelona s'ha estès per la ciutat i ha arribat a més districtes en un ampli creixement geogràfic. El passeig de Gràcia ha repetit el seu èxit de convocatòria com a escenari d'exposició de valors socials. El Festival Pirotècnic ha aplegat tota mena de públic a les platges i el Piromusical, la gran festa de cloenda de les festes, ha tornat a ser l'activitat més apreciada per la majoria del públic de la ciutat. Les activitats d'arrel tradicional, el seguici popular, les actuacions castelleres, les ballades de sardanes, el correfoc, la cavalcada, MercèFolk, MercèDansa, han continuat sent de plena acceptació dels ciutadans, i ha crescut el nombre d'entitats que hi ha participat.

Barcelona Acció Musical (BAM) ha arribat a la 10a. edició amb un programa de concerts destacable: l'Estació de França (únic espai de pagament) ha acollit èxits de la mà de Propellerheads, Soft Cell i Macaco; l'espai de la plaça del Rei s'ha mostrat de nou com un espai idíl·lic i íntim; la plaça de la Catedral ha estat l'escenari World Music i la Rambla del Raval s'ha convertit en l'espai dels joves. Un dels aspectes que cal remarcar ha estat la col·laboració amb la Casa Àsia, que ha portat un sorprenent concert a la Catedral.

La Festa al Cel ha tornat a ser un gran èxit ciutadà tant a través de la trobada mundial d'estelaires com del Festival aeri. La trobada de globus aerostàtics i la paella popular a la platja han complementat un programa que enguany ha comptat amb la inclusió d'una xerrada a càrrec d'astronautes russos.

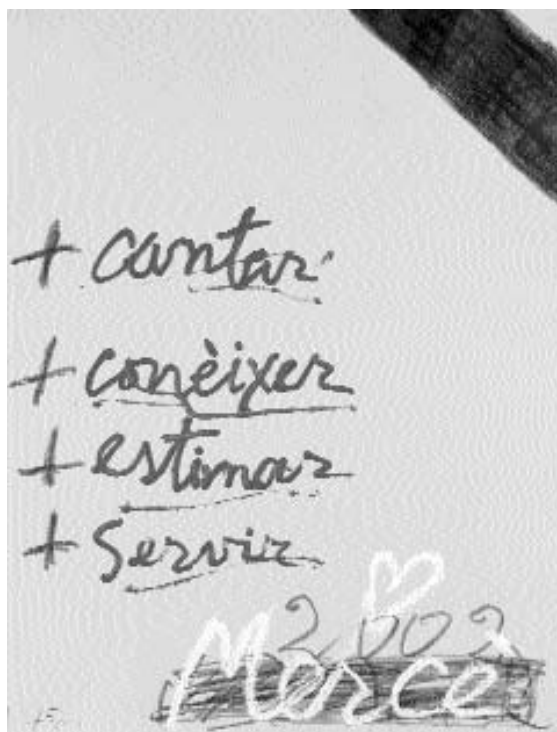
La Mercè Arts de Carrer ha actuat per primera vegada com a coproductora d'espectacles, i en aquest sentit ha potenciat la creativitat treballant amb Sol Picó, Discípulos de Morales i L'Avalot. Els

Diagonal Mar, nou espai de la Festa.

La Mercè al Parc de Diagonal Mar

Per primera vegada La Mercè Arts de Carrer ha actuat com a coproductora d'espectacles per potenciar-ne la creativitat.

Cartell de la Mercè 2002, d'Antoni Tàpies

Premis per a Artistes de Barret han rebut sol·licituds d'inscripció de tot el món i les 1es Jornades d'Arts Urbanes de Carrer han aplegat opinions d'arreu del món durant tres dies al Centre de Cultura Contemporània. Alguns dels programes d'actuacions s'han inclòs en el programa europeu *Comedia*, destinat a la potenciació de la integració social a través del treball de grups artístics formats per immigrants (o amb un marcat contingut social) de qualsevol país europeu. D'altra banda, des d'Holanda ha arribat el *Boulevard of Brooken Dreams*, que ha confeccionat un programa propi en què han destacat actuacions de grups holandesos i catalans.

Les dades sobre la participació dels ciutadans de Barcelona a les festes de la Mercè del 2002 indiquen que el passeig de Gràcia, pensat com a "Passeig de les Persones", ha estat l'espai amb més èxit per on han arribat a passejar 400.000 persones. Així mateix, com ja és usual als darrers anys, han gaudit de força participació de públic: la Festa al Cel, amb 350.000 espectadors, el Piromusical i la Cavalcada de la Mercè, amb 180.000 cadascuna. El recent inaugurat Parc Diagonal Mar ha estat visitat per 95.500 persones. El BAM ha augmentat sensiblement el seu nombre d'espectadors, arribant als 33.000 i la tradicional Gimcana ha registrat la participació de 4.096 participants. La jornada de portes obertes als museus durant les festes ha atret un total de 55.927 visitants, unes xifres molt superiors a les de l'any anterior. Per tancar aquest capítol de dades, ha destacat les 75.488 visites al web de la Mercè.

Cavalcada de Reis

La Cavalcada de Reis obre l'any en format de gran espectacle de carrer amb la fantasia i la il·lusió dels nens com a protagonistes. L'evolució constant del concepte artístic de la cavalcada com a columna

ha conduït a definir-la com un projecte unitari. Així, diferents companyies de teatre de carrer, Sol Picó, Roseland Musical, Artristras, Xirriquiteula i l'Avalot s'han encarregat de donar contingut temàtic a cadascun dels blocs principals (estel anunciador, Reis Mags i carbó) desenvolupant programes individuals sota el criteri unitari d'un director artístic que ha donat continuïtat artística a la part itinerant de la Cavalcada.

S'han potenciat els actes de l'arribada per mar amb la inclusió del pailebot Santa Eulàlia que s'ha restaurat completament. La participació popular i l'afluència de públic ha estat massiva, fins i tot s'ha incrementat en relació a d'altres edicions.

Festes de Santa Eulàlia

Al mes de febrer, s'ha celebrat la festa major d'hivern de Barcelona, la festa del binomi tradició-innovació, l'eix central de la qual es troba en el lliurament dels Premis Ciutat de Barcelona. Enguany, el programa d'activitats ha assolit molt bon nivell de participació ciutadana i ha comptat amb una col·laboració important del moviment associatiu.

Els castellers, els gegants d'esbarts, el bestiar i el correfoc han continuat essent la base tradicional de la festa, com ho ha demostrat l'exposició de l'imaginari festiu que ha arribat a la 5a edició. Els concerts de la cobla Sant Jordi-Ciutat de Barcelona i de la Banda Municipal han estat programats específicament per a Santa Eulàlia.

El *Jugui-Laia* ha convertit el Raval en un centre lúdic que ha potenciat la integració social i ha exhibit la multiculturalitat. El *Riber-Laia* ha fet de la Ribera un espai agradable de difusió musical de petit format que ha actuat com a eix dinamitzador del barri.

La novetat ha estat l'organització dins les *Converses a Barcelona*, del Fòrum Barcelona Tradició,

Carrossa de la Cavalcada

Cartell de Santa Eulàlia

La Rua de Carnaval

que ha servit per exposar l'opinió de diversos especialistes respecte els diferents valors de la festa com a eina de construcció i de cohesió social.

Carnaval

Al 2002, l'Institut de Cultura ha assumit per primera vegada l'organització del Carnaval. El model adoptat ha tingut l'objectiu de potenciar els més de 200 actes existents a tota Barcelona, atorgant especial atenció als més representatius de cada barri per convertir-los en el referent de la ciutat. Així doncs, l'arribada del Carnestoltes s'ha fet al barri de Gràcia (amb la col·laboració de Discípulos de Morales i Robert Guvern), la rua s'ha celebrat a Sants i l'extermi a la Barceloneta.

La rua, eix central de Carnaval, ha assolit un gran èxit de participació amb prop de 100 comparses.

Cara el futur, s'impulsaran nous valors associats al Carnaval, centrant-se en el seu caràcter de festa de totes les cultures i en la creació artística informal.

Festa de la Música

(vegeu apartat de Música)

SUPORT A INICIATIVES I ENTITATS CULTURALS

Les entitats a les quals s'ha atorgat subvenció o amb les quals l'Institut de Cultura ha establert un conveni són:

Cultura popular: subvencions i convenis

Entitats	Concepte
Coordinadora Colles Diables i Bestiari de Foc BCN	Activitats 2002
Associació Danses a la Plaça del Rei	Els divendres a la plaça del Rei
Coordinadora Geganters Barcelona	Manteniment de la Coordinadora
Agrupació Cultural Folklorica Barcelona	Audicions, ballades i concerts de sardanes
Colla Castellers de Barcelona	Activitats castelleres
Esbart Comtal i Bastoners de Barcelona	Intercanvi cultural Barcelona-Veliko Tarnovo
Agrupació Sardanista Ideal Clavé de Roquetes	Aplec de Tardor i concert
Esbart Ciutat Comtal	Activitats 2002
Esbart Català de Dansaires	Activitats de l'esbart
Associació Coordinadora Colles Gegants i Bestiari	Manteniment, conservació i restauració bestiari
Associació Geganters de les Corts	Manteniment i activitats comparsa "Visca Picasso"
Foment de la Sardana, de Barcelona	Divulgació de la música per a cobla
Institut de Promoció de la Cultura Catalana	Activitats 2002
Castellers de la Vila de Gràcia	Activitats Castelleres i 5è aniversari
Arca de Noé	Home dels Nassos 2002
Associació Amics dels Gegants del Pi	Remodelació dels gegants del Pi
Castellers del Poble Sec	Activitats castelleres
Secretariat Entitats Sants, Hostafrancs, Bordeta	Castellers de Sants

Barcelona,
ciutat de lletres

Biblioteques

de Barcelona

Guanya amb el carnet les millors ofertes

Diputació
Barcelona
xarxa de municipis

Ajuntament
de Barcelona

Barcelona, ciutat de lletres

La lectura pública és un compromís indispensable de la gestió de la cultura en un ajuntament i un dels principals eixos per a que l'aspiració de la democratització de la cultura esdevingui realitat. Les biblioteques de Barcelona, des de l'aprovació, allà al 1998, del Pla de Biblioteques, es configuren com equipaments neuràlgics de la societat del coneixement, amb sis funcions bàsiques: porta d'entrada als continguts, espais per a l'aprenentatge, espais per generar noves formes de ciutadania i identitat, espais per al lleure, components clau de la infraestructura creativa i articuladors de la cooperació entre els diferents agents culturals.

El 2002 ens ha portat l'obertura de tres nous equipaments: Vila de Gràcia (al xamfrà del Torrent de l'Olla i la travessera de Gràcia), Collserola (a Vallvidrera) a Sarrià-Sant Gervasi i Can Fabra-Ignasi Iglésias a Sant Andreu. Amb aquestes, són 27 biblioteques d'una xarxa amb més de 23.000 m² (un 77,6% més que l'any 1998) i quasi tres milions (2.985.245) d'usuaris (un 28% més que l'any anterior). A més, les biblioteques han augmentat els seus horaris en un 40%, en un bon esforç per adequar-se millor a les necessitats ciutadanes.

El 2002 ha estat també l'any de celebració del centenari de la mort del poeta Jacint Verdaguer. Exposicions, conferències i sobretot un notable volum de novetats editorials han estat els protagonistes de la commemoració, amb nombroses reedicions de les obres de Verdaguer que permetran una major difusió de l'obra d'un dels escriptors que va contribuir més i millor a l'assoliment del català com a llengua literària viva i activa. S'han fet també molts estudis que aprofundeixen en la complexitat de la seva obra, creant un *corpus* rigorós i abundant sobre un dels nostres grans clàssics.

Les biblioteques de Barcelona, es configuren com equipaments neuràlgics de la societat del coneixement.

Les biblioteques han augmentat els seus horaris en un 40%.

Bones biblioteques, bons festivals i premis són el millor regal que la ciutat pot fer als escriptors i al conjunt d'una indústria editorial que segueix liderant l'edició de llibres en català i en castellà.

La Setmana de Poesia ha tingut el Canadà com a convidat (la quebequesa Nicole Brossard i l'afrocanadenc George Elliott Clarke, dos dels autors actuals més rellevants en llengua francesa i anglesa respectivament, n'han estat els representants) i ha posat èmfasi en la interculturalitat (quatre poetes marroquins han recitat poesia espanyola contemporània en àrab) i a la sinèrgia intergeneracional (des de "L'amor als clàssics espanyols" fins "Poetes joves").

Kosmòpolis—festival internacional de literatura ha celebrat la seva primera edició al desembre de 2002. El seu concepte és "una festa per emancipar els lectors". 140 creadors procedents de 20 països s'han reunit durant un llarg cap de setmana a Barcelona en 70 actes diferents que han convocat més de 5.000 persones. Debats, lectures, recitals, exposicions, conferències, instal·lacions, *performances*, pel·lícules...

El 2002 ha estat també l'any del canvi d'ubicació de la nova biblioteca central urbana (que ha passat de l'antic mercat del Born —on els treballs d'excavació han descobert restes medievals i modernes— als nous terrenys entre la Ciutadella i l'estació de França), i un any de premis per als nostres escriptors: Joan Perucho ha estat mereixedor del Premio Nacional de las Letras Españolas pel conjunt de la seva obra, i Miquel Desclot ha rebut el Premio Nacional de Literatura Infantil amb un llibre el poema *Més música, mestre!*

Bones biblioteques, bons festivals i premis són el millor regal que la ciutat pot fer als escriptors i al conjunt d'una indústria editorial que segueix liderant l'edició de llibres en català i en castellà i les exportacions espanyoles.

PROGRAMES DE LLETRES

Programa de suport a les biblioteques

L'any 2002 ha estat l'any de la consolidació de la Xarxa de Biblioteques de Barcelona. Els factors que ho han fet possible han estat diversos: la resposta creixent i mantinguda, respecte a anys passats, de visites, préstecs, nombre total de carnets i consultes a internet; s'ha estretat la col·laboració amb agents culturals amb la creació de programacions i serveis conjunts; s'ha donat major visibilitat i reconeixement a la tasca que estan fent aquests equipaments i també a l'organització que les gestiona, el Consorci de Biblioteques de Barcelona –organisme creat entre l'Ajuntament de Barcelona i la Diputació.

Biblioteca Central Urbana

Durant l'any 2002, s'ha finalitzat el conjunt de les excavacions arqueològiques al subsòl de l'antic mercat del Born. La vàlua i la significació de les restes trobades ha portat que la decisió última sobre el seu destí hagi estat la seva preservació en un centre cultural i expositiu. En conseqüència, ha canviat la ubicació inicialment prevista per a la Biblioteca Central Urbana i s'han iniciat els tràmits per a la signatura d'un nou conveni amb el Ministerio de Educación, Cultura y Deportes i la Generalitat de Catalunya, per tal de proposar –a iniciativa de l'Ajuntament de Barcelona– un nou solar. Aquest solar, que es troba contigu a l'Estació de França, permetrà fer un equipament de nova planta dins del conjunt del nou Parc de la Ciutadella, i dins del marc del Pla director d'aquesta zona.

Creixement de la xarxa i augment dels usuaris i préstecs

El nou model de biblioteques adaptades a les necessitats contemporànies de la Societat de la Informació, amb noves fórmules d'organització i

Les biblioteques, porta de la societat del coneixement i centre cultural de proximitat.

Biblioteca de Les Corts

La xarxa de biblioteques ha sumat un total de 23.200 m², amb un augment del 17 % respecte el 2001, i un creixement acumulat del 110 % des de 1998.

Biblioteca al Centre Cultural Can Fabra

nous programes de funcionament s'ha continuat implementant a les biblioteques de nova creació i de manera progressiva a les ja existents.

La Xarxa de biblioteques de Barcelona ha tancat l'any 2002 amb 27 equipaments, de les quals, 6 biblioteques són de districte (Vapor Vell a Sants-Montjuïc, Miquel Llongueras a Les Corts, Mercè Rodoreda a Horta-Guinardó, Ignasi Iglésias-Can Fabra a Sant Andreu, Xavier Benguerel a Sant Martí i Nou Barris) i 21 biblioteques són de barri.

En relació a l'ampliació de la xarxa de biblioteques públiques, durant el 2002 s'han inaugurat les biblioteques de barri Collserola-Josep Miracle (Sarrià-Sant Gervasi) amb una superfície de 500 m², la biblioteca Vila de Gràcia (Gràcia) amb una superfície de 1.000 m², i l'ampliació de la biblioteca de barri a districte d'Ignasi Iglésias-Can Fabra (Sant Andreu) amb una superfície de 3.500 m². El conjunt de la xarxa ha sumat un total de 23.200 m², la qual cosa ha significat un 17 % de creixement respecte l'any 2001, i d'un creixement acumulat des del 1998, any d'aprovació del pla, d'un 110 %.

I han continuat les obres a tres biblioteques que s'obriran al 2003:

- Biblioteca de barri a Fort Pienc al carrer Ali Bei al districte de l'Eixample amb una superfície de 1.000 m², inaugurada a l'abril del 2003
- Biblioteca de districte Carmel-Juan Marsé al districte d'Horta-Guinardó amb una superfície de 3.000 m², d'obertura prevista al setembre de 2003
- Biblioteca de barri F. Bonnemaison a Ciutat Vella. En aquest cas s'amplia l'antiga biblioteca que creix fins a 1.800 m², obertura al setembre de 2003.

Alhora, s'han elaborat els projectes arquitectònics i/o s'han iniciat obres de set nous espais per a noves biblioteques o remodelacions i ampliacions d'actuals:

- Biblioteca Sant Antoni – Eixample
- Biblioteca Sagrada Família – Eixample
- Biblioteca La Marina- Phillips - Sants-Montjuïc
- Biblioteca Lesseps – Gràcia
- Biblioteca Roquetes – Nou Barris
- Biblioteca Bon Pastor – Sant Andreu
- Biblioteca de Can Saladrigas – Sant Martí

El creixement en el nombre d'usuaris i préstecs ha estat molt significatiu als últims 5 anys: des de l'aprovació del Pla de Biblioteques les xifres s'han doblat amb escreix. De l'any 2001 al 2002, els usuaris han crescut de la xifra de 2.327.815 a la de 2.985.245, un 28 % més; pel que fa als préstecs, s'ha passat dels 1.409.596 als 1.854.904, un 32 % més; de nombre total de carnets s'ha assolit la xifra de 255.776, un 33 % de creixement, dels quals 63.572 corresponent a carnets fets el 2002, la qual cosa significa un 49 % més que l'any anterior. Les persones que han utilitzat el servei d'Internet a les biblioteques municipals durant l'any 2002 han estat de 229.411, un 64,5% més.

El Pla de Biblioteques ha posat en marxa una sèrie de programes que han volgut donar resposta als interessos dels usuaris i oferir-los millors serveis:

Els programes i serveis: l'oferta de les biblioteques a la ciutat del coneixement

El Pla de Biblioteques de Barcelona 1998-2010, de la informació al coneixement concep la biblioteca com un centre d'informació cap al coneixement, obert a tothom, que ofereix els suports tecnològics que facilitin la difusió d'aquesta informació, la transmissió de coneixements, la formació i l'educació permanent. El Pla situa la biblioteca pública com a centre social, actiu i impulsor, referent cultural i dinamitzador del territori, adaptat a les demandes

Biblioteca de Gràcia

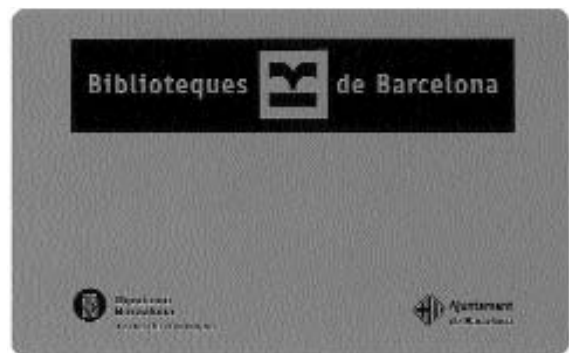
Més de tres milions d'usuaris a les biblioteques públiques i 1.8 milions de préstecs de documents.

El carnet de biblioteques s'ha convertit en el carnet cultural de la ciutat que permet els seus usuaris tenir un tracte preferent a un conjunt d'ofertes culturals: cinemes, llibreries, teatres, exposicions....

informatives, culturals i formatives dels ciutadans.

Dels programes i serveis a les biblioteques ha destacat especialment la campanya "El carnet de biblioteques t'obre la porta a la cultura". Aquest carnet, que és d'obtenció gratuïta a qualsevol de les biblioteques de la xarxa, dóna possibilitat a un conjunt de serveis: préstec, accés a Internet, formació... etc. a la biblioteca mateixa, i alhora, gràcies als convenis i acords signats amb diferents agents culturals de la ciutat, s'ha convertit en un carnet cultural de la ciutat que permet els seus propietaris tenir un tracte preferent no sols a les biblioteques sinó al conjunt d'ofertes culturals de la ciutat. Els promotors d'aquests nous serveis del carnet són agents culturals, tant públics com privats i el Consorci de Biblioteques de Barcelona. Els col·laboradors en conveni durant l'any 2002 han estat: Transports Metropolitans de Barcelona, Universitat Oberta de Catalunya, L'Auditori, Cinemes Lauren-Lauren Films, Cinemes Verdi, Club del Teatre-Promoteatre, 3xtr3s Teatre, Sales Alternatives de Teatre, Espai Brossa, Teatre Nacional de Catalunya TNC, Llibreria La Central, Llibreria Casa del llibre, Llibreria Claret; i (amb acords) Botigues de Museus, CCCB, Exposicions de

Biblioteca de Vallvidrera

l'Institut de Cultura, Cinemes Icària, Grup Balañá, Mercat de les Flors, Teatre Lliure, Teatre Poliorama, Llibreria Guia, Llibreria Catalonia, Llibreria Crisol, Llibreria La Ploma.

El conjunt de programes han estat, en la majoria d'ocasions, coordinats amb d'altres agents de la ciutat. Els col·laboradors puntuals per a diverses activitats han estat: Agència literària Carme Balcells, Associació d'Escriptors en Llengua Catalana, Associació de Músics de Jazz, Edicions 62, Editorial Alfaguara, Editorial Anagrama, Editorial Destino, Editorial Edebé, Editorial Proa, Editorial Random House Mondadori, Escola d'Estudis de l'Àsia Oriental, Goethe Institut, Institut Britànic, Mostra de Teatre de Barcelona, Orquestra Simfonietta, Taller de Músics.

Altres programes culturals duts a terme han estat els següents:

L'aventura de llegir ha continuat realitzant, per novè any consecutiu, un programa d'activitats amb l'objectiu de fomentar la lectura a les biblioteques municipals i a les sales de lectura dels centres cívics de Barcelona. Com els altres anys, hi ha hagut una programació pensada per als infants i una altra per al públic jove i adult.

Els Aperitius musicals als dissabtes al matí han obert les portes de les biblioteques a la música amb un seguit de concerts comentats. L'objectiu ha estat programar amb la col·laboració de diferents institucions de la ciutat i així anar difonent diferents períodes i tipus de música.

Els *clubs de lectura* consisteixen en grups de lectors que llegeixen llibres seleccionats durant el mateix període de temps (un llibre per mes) i després els comenten entre tots a la biblioteca. Hi ha 25 clubs de lectura, que apleguen més de 700 persones.

També el 2002 s'ha incrementat els horaris d'obertura al públic de les biblioteques. S'ha

Fullet de *L'Aventura de Llegir*

Les biblioteques especialitzen una part del seu fons en una temàtica concreta.

passat de les 955 hores setmanals de servei públic, a començaments d'any, a 1.061,30. Des de la creació del Consorci de Biblioteques s'ha incrementat en un 40,5 % i s'ha augmentat el total de dies i hores de servei gràcies al manteniment d'un mínim d'una biblioteca per districte oberta en període de vacances d'estiu. Quant a l'accessibilitat horària cal dir que el 2002 les biblioteques han estat obertes un 22,3% més d'hores i han mantingut obert el servei una mitjana d'un 26 % més en dies.

L'especialització dels fons

Totes les biblioteques de la xarxa disposen d'un fons bibliogràfic especialitzat en el propi territori. D'altra banda, s'ha donat impuls al fet que la totalitat de les biblioteques de districte i algunes de barri optin per especialitzar una part del seu fons en una temàtica concreta. Actualment existeixen els següents fons especialitzats:

- **Cultura àrab i urdú**, a la biblioteca Sant Pau-Santa Creu. El fons inclou material per a tallers i textos en àrab, català i castellà que parlen del Magrib o han estat editats en algun país d'aquesta regió nord-africana. Aquesta activitat ha permès que aquesta biblioteca fos acceptada a la Xarxa Unesco de Biblioteques Associades.
- **La dona**, a la Biblioteca Bonnemaison
- **La gastronomia** a la Biblioteca Barceloneta-La Fraternitat
- **Cultura de la pau**, a la Biblioteca del Poblesec
- **Músiques urbanes** junt a un fons de maquetes de grups de música moderna, a la biblioteca Vapor Vell. Aquest fons es nodreix de les maquetes de grups de música de la ciutat que tenien l'espai Transformadors, el programa de Ràdio 4 "La taverna del llop", el centre cívic La Bàscula i el projecte d'Interrock. Actualment,

s'està catalogant i digitalitzant el fons.

- **Esports i jocs** a Miquel Llongueras de Les Corts
- **El noucentisme i Josep Clarà** a la Biblioteca Clarà
- **La cultura de la Mediterrània** a la Biblioteca de la Vila de Gràcia
- **Poesia** a la Biblioteca Guinardó-Mercè Rodoreda
- **El circ i les arts parateatrals** a la Biblioteca de Nou Barris. El circ és una de les activitats culturals més arrelades a Nou Barris, gràcies a la tasca realitzada des de l'Ateneu Popular. A més del fons documental sobre el circ a la biblioteca, s'ha decorat l'espai infantil com si fos la carpa d'un circ.
- **Arts visuals: fotografia i còmic** a la Biblioteca Ignasi Iglésias-Can Fabra
- **El cinema** a la Biblioteca Xavier Benguerel a Sant Martí.

Comissió de lectura pública

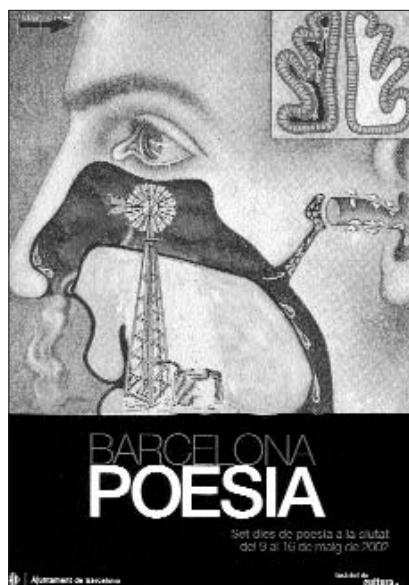
El mes de juny s'ha celebrat la reunió de treball anual de la Comissió de Lectura Pública on s'han presentat les tasques desenvolupades pels diferents grups de treball. Alhora, durant l'any 2002 s'han posat en marxa les comissions de lectura pública dels districtes de Ciutat Vella, Sarrià-Sant Gervasi, Sant Andreu i Sant Martí.

Barcelona poesia. Set dies de poesia a la ciutat

La sisena edició de *Barcelona poesia* s'ha desenvolupat del 9 al 16 de maig i ha seguit comptant, com en els darrers anys, amb la direcció literària dels poetes David Castillo i Ester Zarraluki. Han format part de la programació, tal com s'ha fet en totes les edicions, el Festival Internacional de Poesia de Barcelona i els Jocs Florals de Barcelona.

La programació d'actes ha mantingut la voluntat d'enfortir la relació entre poesia i ciutat. És per això que s'ha portat a terme el projecte "Trànsit

Cartell de *Barcelona Poesia*, de Perejaume

Barcelona Poesia al Park Güell

Els homenatges a poetes, la internacionalització i la varietat de registres i públics han estat eixos clau de la Setmana.

Poètic", continuant Setmanes d'altres anys, i ha col·locat poemes al metro i a l'autobús. Amb la idea d'imbricar la veu dels poetes en diferents espais de la ciutat, s'han relitzat dos recitals a biblioteques i dues activitats al Park Güell, dins del marc de l'Any Internacional Gaudí.

Els homenatges a poetes han estat un dels eixos clau de la programació d'actes que han tingut lloc en el transcurs de la setmana. Han estat homenatjats: Alfonso Costafreda, Gabriel Ferrater, Jacint Verdaguer, Josep Palau i Fabre i Luis Cernuda.

Altres eixos dels actes de *Barcelona poesia* 2002 han estat la internacionalització i la varietat de registres i públics. En aquest aspecte cal destacar la celebració del recital "Tenebra blanca" de poesia en prosa, un gènere que la Setmana de la Poesia ha acollit per primer cop. També, com en les altres ocasions, s'ha destinat una part de la programació al debat, amb la realització d'una taula rodona sobre les noves antologies poètiques i la inclusió en el programa de les "Jornades de Poesia i Mestissatge" organitzades per Aula de Poesia de Barcelona.

La divuitena edició del Festival Internacional de Poesia de Barcelona ha comptat per segon cop amb la direcció del poeta Gabriel Planella. L'eclecticisme ha estat el fil conductor del Festival, per tal de reflectir l'escriptura poètica en totes les seves formes i variants i amb la inclusió de creadors que pertanyen a altres disciplines. Així, en la posta en escena han intervingut l'artista Tere Recarens i el perfumista Jimmy Boyd. El país convidat ha estat el Canadà.

Els poetes participants han estat: Nicole Brossard (francès, Quebec-Canadà), David Castillo (català, Barcelona), George Elliott Clarke (anglès, Canadà), Imtiaz Dharker (anglès, Índia), Ferreira Gullar (brasiler, Brasil), Antjie Krog (afrikaaner, Sud-àfrica), Carles Hac Mor (català, Barcelona), Juan Luis Panero (castellà, Madrid), Cristina Peri Rossi (castellà, Uruguai) i Anton Reixa (gallec i castellà, Galícia).

També dins de *Barcelona poesia* s'han lliurat els premis dels CXLIV Jocs Florals de Barcelona. S'han presentat a concurs seixanta-cinc llibres de poemes. Els guardonats han estat: Lluís Calvo, amb la Flor Natural, per *El buit i la medusa*; Jordi Julià, amb l'Englantina d'Or, per *Els déus de fang* i Ponç Pons, amb la Viola d'Argent, per *Tractat d'enyor*.

SUPORT A INICIATIVES I ENTITATS CULTURALS

Les entitats a les quals s'ha atorgat subvenció o amb les quals l'Institut de Cultura ha establert un conveni són:

Lletres: subvencions i convenis

Entitats	Concepte
Centre Català del Pen Club	Activitats 2002 i 80è aniversari
Fundació Ausiàs March	Congressos dels 31 Premis Octubre
Associació Col·legial Escriptors de Catalunya	Homenatge a Sebastià Juan i Arbó
Federación Gremios de Editores de España	Liber 2002
APPEC A. Publicacions Periòdiques català	Supermercat de revistes en català
Cambra del Llibre de Catalunya	20ª setmana del llibre en català
Associació Escriptors en Llengua Catalana	Jornades paraula amiga
Aula de Poesia de Barcelona	Activitats i Jornades de poesia i mestissatge
Propost, Projectes Poètics Sense Títol	Activitats 2002
FACEPA (Fed. d'Assoc. Culturals i Ed. d'Adults)	Per Les Mil i Una Tertúlies Literàries
Fundació Ramon Muntaner	Edició obres Josep M. Sagarra
Associació Cultural Revista <i>The Barcelona Review</i>	Revista <i>The Barcelona Review</i>
Federació d'Institucions Professionals del Còmic	20è Saló Internacional del Còmic
Mujeres y Letras	II jornades de debat poètic
Medicus Mundi Catalunya	5a Marató de contes solidaris
Taller d'Història de Gràcia	Recerca i difusió història local
Associació performers, artistes i poetes La Papa	10è festival de polipoesia
Isabel Castellet i Torrens	Memòria Social de les Ciutats
ETANE	Homenatge a Leopoldo Sédac i Mongo Beti

Biblioteques Públiques

Biblioteques	Documents	Usuaris				Préstecs			
	2002	2000	2001	2002	% variació 02/01	2000	2001	2002	% variació 02/01
Francesca Bonnemaison	57.751	29.273	38.752	13.208	-66%	33.110	30.981	9.473	-69%
Barceloneta-La Fraternitat (1)	19.577	--	49.908	88.423	77%	--	23.767	49.107	107%
Pere Vila	17.423	15.229	14.614	16.748	15%	10.684	10.049	15.961	59%
Sant Pau-Santa Creu (2)	46.750	102.949	148.115	212.592	44%	51.806	64.521	87.905	36%
Joan Miró	45.805	179.628	170.117	186.302	10%	111.424	113.220	125.385	11%
Lola Anglada	18.810	34.315	28.430	33.023	16%	12.301	15.453	17.356	12%
Sofia Barat	22.409	32.814	97.142	111.952	15%	19.235	62.137	81.782	32%
Francesc Candel	24.847	34.308	37.272	43.540	17%	16.741	17.760	19.216	8%
Vapor Vell (Laporta Mercader) (3)	52.917	92.239	270.914	316.908	17%	42.883	170.331	212.096	25%
Poble Sec -Francesc Boix (1)	18.256	--	28.475	93.332	228%	--	16.879	64.845	284%
Can Rosés	31.783	69.023	84.977	85.885	1%	58.300	54.138	55.583	3%
Les Corts - Miquel Llongueras (4)	43.387	50.112	216.870	240.511	11%	20.182	115.154	134.102	16%
Clarà (4)	23.064	64.041	86.273	98.211	14%	36.710	54.673	66.102	21%
Collserola-Josep Miracle (5)	10.814	--	--	18.100	--	--	--	8.338	--
Antoni Julià de Campmany	17.518	32.761	28.380	30.221	6%	14.753	15.215	19.630	29%
Vila de Gràcia (5)	20.168	--	--	149.725	--	--	--	74.752	--
Guinardó-Mercè Rodoreda	53.084	253.013	267.043	289.319	8%	168.481	173.591	196.744	13%
Montbau-Albert Pérez Baró (1)	16.580	--	13.715	55.730	306%	--	5.426	16.365	202%
Les Roquetes	17.449	11.583	8.296	10.735	29%	10.623	8.773	11.643	33%
Canyelles	19.828	13.518	13.806	12.281	-11%	9.046	8.715	9.231	6%
Torre Llobeta	12.679	19.414	16.589	16.540	0%	11.703	11.043	12.689	15%
Nou Barris	50.926	250.180	256.525	286.487	12%	140.128	136.208	166.153	22%
Ignasi Iglésias/Can Fabra (5)	63.980	157.966	148.071	213.050	44%	99.949	92.975	127.301	37%
Garcilaso	23.877	129.759	113.892	127.300	12%	67.618	79.289	87.019	10%
Ramon d'Alòs-Moner	21.972	43.834	27.669	43.963	59%	15.829	15.166	19.769	30%
Sant Martí de Provençals	22.798	52.094	49.970	55.831	12%	25.517	25.390	25.062	-1%
Xavier Benguerel	48.422	104.976	112.000	138.902	24%	80.640	88.742	143.278	61%
TOTAL	822.874	1.773.029	2.327.815	2.988.819	28%	1.057.663	1.409.596	1.856.887	32%

(1) Inaugurades a l'any 2001

(2) La secció d'adults de la biblioteca de Sant Pau va estar tancada per obres al segon semestre 00

(3) Laporta Mercader es va tancar al 2n. Trim /00 i es va obrir Vapor Vell a l'octubre

(4) Obertes a l'any 2000

(5) Inaugurades a l'any 2002

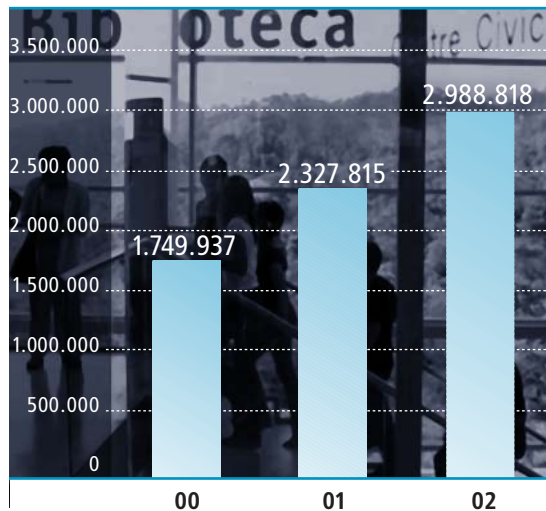
Font: [Consorci de Biblioteques de Barcelona](#) Elaboració: [Direcció d'Informació i Comunicació](#), [Institut de Cultura](#), [Ajuntament de Barcelona](#)

Biblioteques Públiques. Dades globals per dependència

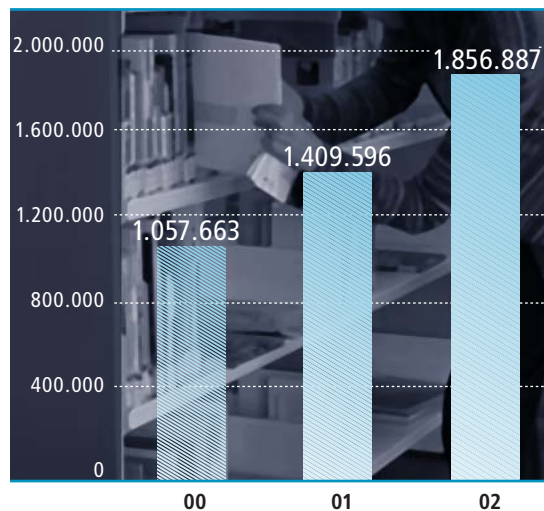
Biblioteques	Nombre	Documents			Usuaris		% variació 02/01
		2000	2001	2002	2000	2001	
Ajuntament - Diputació	25	633.463	698.381	822.874	1.749.937	2.327.875	28%
Fundació "la Caixa" (1)	6	254.797	86.816	81.077	169.905	69.074	-44%
TOTAL	31	888.260	785.197	903.951	1.919.842	2.396.889	26%

(1) Les biblioteques de "la Caixa" estan en procés de integració a la xarxa del Consorci de Biblioteques de Barcelona

Usuaris biblioteques públiques de Barcelona

Préstecs biblioteques públiques de Barcelona

Llibres més prestats a les Biblioteques Públiques

Títol	Autor	Gènere literari	Préstecs
Soldados de Salamina	Javier Cercas	novel·la	2.051
La Canción de Dorotea	Rosa Regàs	novel·la	1.862
Deuda de Sangre	Michael Connelly	novel·la	1.748
Harry Potter i la cambra secreta	J.K. Rowling	novel·la per joves	1.664
Fuerzas irresistibles	Danielle Steel	novel·la	1.653
La Granja	John Grisham	novel·la	1.612
Harry Potter i el pres d'Azkaban	J.K. Rowling	novel·la per joves	1.594
El Último adiós	Mary Higgins Clark	novel·la	1.588
Harry Potter i el calze de foc	J.K. Rowling	novel·la per joves	1.473
La Aventura del tocador de señoras	Eduardo Mendoza	novel·la	1.461

Font: [Consorci de Biblioteques de Barcelona](#) Elaboració: [Direcció d'Informació i Comunicació. Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona](#)

Evolució i creixement dels equipaments bibliotecaris

	1998	1999	2000	2001	2002
Nombre d'equipaments	18	20	22	25	27
Total metres quadrats	11.038	13.700	18.013	19.810	23.200
% creixement	--	24%	31%	10%	17%

Font: Consorci de Biblioteques de Barcelona

Campanya "l'aventura de llegir"

	2000	2001	2002	% variació 02/01
Activitats	309	363	475	31%
Participants	17.014	17.022	17.991	6%
Equipaments	33	35	39	11%

Font: Consorci de Biblioteques de Barcelona

Total d'usuaris de biblioteques 2000-2002

Biblioteques	Documents 2002	2000	2001	Usuaris 2002	% variació 02/01
Públiques	903.951	1.919.842	2.396.889	3.027.348	26%
Especialitzades	2.393.968	2.898.389	2.252.816	2.290.179	2%
Generals (1)	5.128.213	7.145.242	7.107.797	6.970.916	-2%
TOTAL	8.426.132	11.963.473	11.757.502	12.288.443	5%

(1) Ateneu, Biblioteca de Catalunya i Biblioteca Universitat de Barcelona

Barcelona,
ciutat de cinema

Barcelona, ciutat de cinema

Com l'anomenat setè art és, encara, la peça angular en la configuració dels imaginaris col·lectius, la seva producció esdevé un element indispensable per assegurar la presència cultural d'una ciutat o d'un país en un món cada vegada més globalitzat; ras i curt, una comunitat sense cinema és un col·lectiu amb la capacitat expressiva amputada.

Barcelona ha apostat en els darrers anys per convertir-se en una ciutat de cinema, és a dir, amb una ciutat que crea i produeix cinema. Per això s'ha dotat de Barcelona Plató, una *film-commission*, una oficina dedicada a facilitar el màxim les condicions per a la producció d'audiovisuals. L'any 2002 el nombre de rodatges a la ciutat ha crescut un 22% més i així el nombre absolut de produccions que en cinema, documentals, publicitat, televisió... han triat els carrers i els estudis de Barcelona i han passat per Barcelona Plató fou de 265. Alguns dels directors que al 2002 han triat Barcelona han estat: Peter Greenaway, Alan Parker, Antonio Chavarrías, David Trueba, Ventura Pons i Cesc Gay.

Barcelona Plató ha publicat la primera *Guia Audiovisual de Barcelona*, amb la informació necessària per a una operativa de rodatge de categoria internacional i ha posat en marxa la seva pàgina web que a més de contenir tota la informació de la Guia permet realitzar tràmits online des de qualsevol lloc del món.

També el 2002 s'ha fet públic l'acord entre els ajuntaments de Barcelona i de Terrassa per coordinar els seus projectes audiovisuals. La ciutat de la imatge de Terrassa (amb el Centre Multimèdia i de la Imatge de la Universitat Politècnica de Catalunya i l'Escac-Escola Superior de Cinematografia i Audiovisuals de Catalunya) i el campus audiovisual del 22@ de Barcelona, Ca l'Aranyó, sumaran les seves complementarietats per fer més potent la producció audiovisual catalana.

Barcelona ha apostat en els darrers anys per convertir-se en una ciutat de cinema, en una ciutat que crea i que produeix cinema.

Acord entre els ajuntaments de Barcelona i de Terrassa per coordinar els seus projectes audiovisuals.

Els cinemes de Barcelona han obert 16 noves sales i han sobrepassat la xifra de 12 milions d'espectadors.

Els festivals de cinema han reformat la seva capacitat connectora, per la presència de creacions que renoven els llenguatges i pel seu treball en xarxa, dins de la ciutat i amb agents i nodes estrangers. La Plataforma de Festivals de Cinema, Vídeo i Multimèdia de Barcelona és formada per promotors i treballa activament en la difusió de les noves maneres de fer cinema i de veure el món.

El 2002 ha estat també un any de premis de cinema. Cal destacar el premi atorgat als Cinemes Verdi com a millor sala per la xarxa Europe Cinemas, i les diverses distincions recollides per *Smoking Room* (de Roger Gual i Julio Wallowits), *La casita blanca*, *La ciutat oculta* (dirigida per Carles Balagué), *El gran gato* (Ventura Pons), *Darkness* (de Jaume Balagueró), *Los lunes al sol* (co-produïda per Mediapro) o el curt *El negre és el color dels déus* (Anna Solanas i Marc Riba) entre d'altres. També el 2002 ha estat l'any d'una mirada generosa i plena de vida sobre Barcelona: el film francès *L'auberge espagnole* de Cédric Klapisch. I del boom de les *TV movies*.

Finalment, pel que fa a les grans xifres de l'exhibició, els cinemes de Barcelona han obert 16 noves sales i han sobrepassat la xifra de 12 milions d'espectadors, si bé la quota de mercat de les produccions europees ha estat només del 10% (el 90% restant ha estat copat per produccions dels Estats Units).

PROGRAMES DE CINEMA

Oficina de Barcelona Plató

L'oficina Barcelona Plató Film Commission ha continuat treballant a bon ritme, seguint la tendència creixent dels últims anys, tal i com ho ha demostrat el nombre de rodatges atesos durant el 2002. Si es té en compte que la indústria cinematogràfica espanyola i el mercat audiovisual en general han travessat una etapa de desacceleració, les xifres dels rodatges atesos a Barcelona Plató han estat més que positives. Això cal atribuir-ho a la consolidació com a oficina de serveis, a la qual les produccions s'adrecen quan necessiten iniciar un rodatge a la ciutat, i a les noves eines de què disposa l'oficina, la Guia de Producció i el web, que ajuden a difondre la seves tasques.

Durant el 2002 s'han atès un total de 265 produccions, 49 més que l'any anterior, xifra que representa un increment del 22,6% i que s'emmarca en la línia evolutiva que segueix l'oficina en els darrers anys. Si tenim en compte el tipus de produccions, el 2002 s'ha caracteritzat per:

- un important augment del rodatge de curtmetratges a la ciutat

Durant el 2002 s'han atès un total de 265 produccions, 49 més que l'any anterior, xifra que representa un increment del 22,6%.

Augment del rodatge de curtmetratges i de TV Movies i gran demanda d'espais i edificis gaudinians com a escenari de rodatge.

Rodatge de la pel·lícula *La maleta de Tulse Luper* de Peter Greenaway

- un augment del nombre de *TV movies* que ha compensat la davallada en els rodatges de llargmetratges de cinema (resultat de l'acord signat entre Televisió de Catalunya i les associacions de productores independents catalanes)
- la gran demanda d'espais i edificis gaudinians com a escenari de rodatge (per l'impacte de l'Any Gaudí)
- la presència destacada de rodatges provinents de l'estranger, principalment de la resta d'Europa i d'Estats Units

Durant el 2002, Barcelona ha rebut la visita de dos importants cineastes de prestigi internacional: Peter Greenaway i Alan Parker han escollit diversos racons de la ciutat com a escenaris de les seves darreres produccions. També han gravat a Barcelona actors de primera fila del panorama espanyol, com Eduard Fernández, Sergi Mollà, Ingrid Rubio, Goya Toledo, Darío Grandinetti, Tristán Ulloa... entre d'altres.

Durant el 2002, s'ha produït la segona edició de la *Guia de Producció Audiovisual* que serà bienal. En tres idiomes, inclou un repertori de més de 1.300 empreses relacionades amb el món audiovisual, així com amb normativa de rodatges, legislació, logística de la ciutat i altres aspectes que interessin a l'hora de rodar a la ciutat. Totes les dades que requereixen una revisió periòdica (productores, preus, públics, normativa...) s'actualitzaran als mateixos apartats del web. El web **barcelonafilm.com** ha estat totalment renovat i ha atès el 90% de les sol·licituds de rodatge tramitades a través de Barcelona Plató.

Paral·lelament, per tal donar conèixer l'oficina, s'ha projectat a una cinquantena de cinemes de Barcelona l'espot publicitari "Mira-t'ho bé" amb el propòsit que, d'una banda, els usuaris professionals de tot el món coneguin l'oficina, i de l'altra, que els ciutadans de Barcelona vegin

Rodatge de la pel·lícula *Volverás* d'Antonio Chavarrías

positivament l'augment dels rodatges a la ciutat, malgrat que puguin ocasionar alteracions de la normalitat.

Les pel·lícules més rellevants del 2002

- *Volverás*, Antonio Chavarrías
- *La vida de David Gale*, Alan Parker
- *Mi último silencio*, José Antonio Durán
- *Buscando su amor*, Francisco López
- *La maleta de Tulse Luper I*, Peter Greenaway
- *Soldados de Salamina*, David Trueba
- *Palabras encadenadas*, Laura Mañà
- *Las horas del día*, Jaime Rosales
- *El Gran Gato*, Ventura Pons
- *En la ciudad*, Cesc Gay
- *La casa del dolor*, Ramon de España
- *Seeing double*, Nigel Dick
- *Dulce_M*, Luis Rodríguez

Rodatge de la pel·lícula *La maleta de Tulse Luper* de Peter Greenaway

Les estrenes del 2002

(Molts dels títols que han arribat a les sales al 2002 han passat per l'oficina Barcelona Plató tant al 2001 com al 2002).

- *El Embrujo de Shanghai*, Fernando Trueba
- *Faust 5.0*, La Fura del Baus
- *Vivancos el Sucio III*, Albert Saguer
- *Una casa de locos (L'Auberge espagnol)*, Cédric Klapish
- *Nowhere*, Luis Sepúlveda
- *El lado oscuro del corazón 2*, Eliseo Suubiel
- *Darkness*, Jaume Balagueró
- *Aro Tolbukhin*, Agustí Villaronga
- *Lisístrata*, Francesc Bellmunt
- *Food of love*, Ventura Pons
- *Fumata Blanca*, Miquel Garcia Borda
- *Second Name*, Paco Plaza
- *Alas rotas*, Carlos Gil

Plataforma de Festivals

Des de l'any 1998, la Plataforma de Festivals de Cinema, Video i Multimèdia de Barcelona s'ha constituït jurídicament com a entitat sense afany de lucre, que ha estat coordinant les iniciatives impulsades pels festivals i les mostres que hi estan representats, amb la intenció de difondre i potenciar la creació audiovisual que habitualment no accedeix als grans circuits. L'any 2002, la Plataforma ha presentat a la FNAC un Codi Deontològic per reivindicar un mínim de rigor de projecció d'obres fílmiques i una correcta informació sobre aquestes, atesa la proliferació de certàmens audiovisuals poc respectuosos amb les obres i en conseqüència amb el públic que congreguen.

L'Alternativa. Festival Internacional de Cinema Independent de Barcelona

La novena edició del Festival de Cinema Independent ha confirmat la solidesa del seu projecte i la demanda creixent d'un públic interessat per aquesta proposta de cinema que aposta per la descoberta, la innovació, la crítica i la reflexió, i que es centra en obres personals. El 2002 ha gaudit d'un important èxit de públic que ha arribat als 30.000 espectadors.

Gràcies a una extensa xarxa de col·laboradors distribuïts per tot el món, ha estat possible presentar a Barcelona una mostra de més de 300 pel·lícules, la major part d'elles inèdites i procedents de 35 països, que s'han pogut veure repartides en diverses seccions: les *Seccions Oficials* competitives han seleccionat 59 films distribuïts en les categories de curtmetratge, animació, documental i llargmetratge; les *seccions paral·leles* han recuperat obres d'autors de relleu com Norman McLaren, Raúl Ruiz o Werner Herzog, han homenatjat professionals com Elías Querejeta i han presentat cinemes desconeguts al nostre país com el d'animació cubà o l'in-

Cartell de L'Alternativa. IX Festival de Cinema Independent de Barcelona

dependent dels Països Baixos; les *Sinèrgies de la Història* han plantejat testimonis de resistència i finalment la secció d'Escoles de cinema del món i la *Pantalla Lliure* han ofert novament l'oportunitat als joves creadors de donar a conèixer les seves obres.

La Pantalla del Hall s'ha nodrit de la intensa tasca d'intercanvi i relacions que s'ha desenvolupat al llarg de l'any i la IFN (Independent Film Network). També el festival ha dedicat un apartat especial a la música de cinema i ha organitzat el taller "El rodatge o l'hora de la veritat" de José Luis Borau, Premi Nacional de Cinematografia 2002, adreçat a actors, guionistes i directors.

El CCCB ha estat la seu principal de L'Alternativa que ha comptat amb la col·laboració dels Cinemes Maldà, la FNAC-El Triangle, l'Institut Francès, la Sala Apolo, entre d'altres. I finalment, només resta destacar la importància de la col·laboració de diferents entitats privades i institucions culturals, entre les quals la Comissió Europea que, mitjançant el programa *Media*, recolza la difusió del cinema europeu independent.

Mostra Curt Ficcions

En la cinquena edició de la Mostra ha ofert sis programes de curtsmetratges que han recollit trenta-sis obres de joves realitzadors espanyols. Les sales dels cinemes Icària Yelmo Cineplex han acollit aquesta mostra per on han passat gairebé 3.000 espectadors. Els curts presentats han optat a diversos premis, l'objectiu principal dels quals ha estat projectar els treballs premiats a les sales que el circuit Yelmo Cineplex té per tot l'estat espanyol. Com a activitats complementàries, *Curt Ficcions* ha organitzat sessions matinals per als alumnes de secundària, una exposició sobre la Direcció d'Art, organitzada en col·laboració amb l'ESCAC i la Residència d'Investigadors, i tres taules sectorials sobre el món del curtmetratge.

30.000 espectadors i 300 pel·lícules procedents de 35 països han contribuït a l'èxit d'aquest festival que aposta pel cinema de descoberta i d'innovació.

Curt Ficcions. 5a. Mostra de curtmetratges

La cinquena edició de la Mostra *Curt Ficcions* ha recollit 36 produccions de joves realitzadors espanyols.

Cartell de la IV Mostra de Cinema Asiàtic de Barcelona

La Mostra de Cinema Asiàtic ha aconseguit 50 sessions i 8.000 assistents.

Cartell de la 10a. Mostra Internacional de Films de Dones

Mostra de Cinema Asiàtic de Barcelona

Cinquanta sessions i 8.000 assistents són les xifres de la quarta edició d'aquesta mostra que s'ha celebrat a la sala Apolo i el CCCB. En la secció oficial s'han presentat pel·lícules asiàtiques de recent producció, com ara *All About Lily Chou Chou* (Shunji Iwai), *Desert Moon* (Aoyama Shinji), *Lan Yu* (Stanley Kwan) i *What time is it there?* (Tsai Ming-liang). Amb les votacions del públic assistent s'ha concedit el premi del públic, premi que ha guanyat la pel·lícula coreana *Friend* (Kwak Kyung-taek). La mostra s'ha completat amb les seccions dedicades al país convidat (aquest any, Hong Kong), una retrospectiva dedicada al cinema de Bollywood i una monografia sobre el cinema japonès dels anys 70. En l'espai dedicat a l'animació s'han presentat les obres guanyadores del JDAF (*Japan Digital Animation Festival*) i pel·lícules manga.

Mostra Internacional de Films de Dones

Coincidint amb la celebració dels deu anys, la Mostra Internacional de Films de Dones ha celebrat aquesta edició als cinemes Verdi. Aquests espais d'exhibició han substituït la Filmoteca, seu de les edicions anteriors. Amb aquest canvi la Mostra ha disposat de dues sales d'exhibició paral·leles amb sistemes d'exhibició adaptats a les característiques de les noves produccions realitzades en suports magnètics i/o digitals.

L'acte inaugural s'ha desenvolupat amb una sessió de cinema a l'aire lliure amb la projecció del film de Marion Hansel *NUAGES* (NL,2001). El total d'espectadors de la Mostra ha estat de 7.000. Conjuntament amb el Goethe Institut, s'ha organitzat l'exposició de l'artista cinematogràfica i videogràfica, Ulrike Ottinger, a qui s'ha dedicat

una de les retrospectives i que ha impartit una conferència sobre les seves experiències al llarg de vint-i-cinc anys d'activisme audiovisual. La segona retrospectiva s'ha dedicat a la cineasta Chantal Akerman amb la programació de sis títols de les seves produccions més significatives.

Amb motiu de la commemoració d'aquest primer decenni de la Mostra, s'ha editat amb l'Editorial Paidós, el llibre *Diez años de la Muestra Internacional de Films de Mujeres de Barcelona*.

Festival Internacional de Cinema Gai i Lèsbic de Barcelona

12.000 espectadors han assistit al Festival del 2002, una xifra que ha experimentat un sensible augment respecte l'any anterior. De caràcter competitiu, ha comptat amb tres jurats de renom dins l'àmbit de la cinematografia internacional.

Mostra de Cinema Africà

La Mostra, que ha tingut lloc a l'Institut Francès, ha reunit 2.151 espectadors al llarg d'una setmana. S'ha projectat un total de nou produccions que són un exemple de l'actualitat del cinema africà que es fa en diversos països: Argèlia, Senegal, Burkina Fasso, Congo, Mauritània i R.D. del Congo. Les llegendes, els encontres i desencontres, la recerca... han conviscut amb el mestissatge o l'impacte de les noves tecnologies, temes tot ells que estan marcant el camí de les cinematografies que es produeixen en aquest continent.

OVNI

Després de nou anys de programacions a les MVI&FI (Mostra de Vídeo Independent & Fenòmens Interactius), al CCCB, avistaments al Macba, i projeccions temàtiques a ciutats de tot el món, OVNI

En el seu desè aniversari, la Mostra Internacional de Films de Dones ha canviat de seu per celebrar-se als cinemes Verdi.

12.000 espectadors han assistit a aquest festival.

Mostra de Cinema Africà

La Mostra de Cinema Africà ha presentat nou produccions de l'actualitat del cinema del continent africà.

**OVNI ha creat els Arxius de l'Observatori,
una de les videoteques més importants
d'Europa.**

ha iniciat al 2002 una nova etapa amb la creació dels Arxius de l'Observatori: ha adquirit amb caràcter permanent els drets per a la consulta pública en arxiu, d'uns 400 vídeos i 20 CD-Roms. L'objectiu és possibilitar una crítica a la cultura contemporània a partir precisament del llenguatge que més la caracteritza i utilitzant diverses estratègies com el vídeo-art, el documental independent, l'arqueologia dels *mass-media* i la creació audiovisual en general. Aquest fons té un rigorós caràcter selectiu, ja que representa un 2% de les obres rebudes o consultades per OVNI en aquests nou anys i disposa d'un buscador *on line*, que permet explorar el seu 'Data Bank' des de la xarxa: www.desorg.org.

Amb la creació dels Arxius de l'Observatori, OVNI ha tancat l'etapa que inicià amb la creació de la Mostra de Vídeo Independent i Fenòmens Interactius al 1993, i a partir del 2002 ha quedat circumscrita a la voluntat d'investigació i creixement dels Arxius: la projecció de nous treballs rebuts o adquirits durant l'últim any i mig, revisió de documents d'edicions anteriors.

L'assistència de públic durant els cinc dies de l'edició ha estat de 9.000 persones.

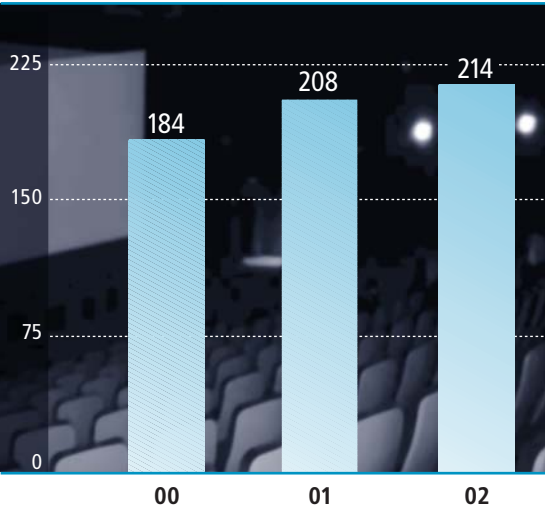
SUPORT A INICIATIVES I ENTITATS CULTURALS

Les entitats a les quals s'ha atorgat subvenció o amb les quals l'Institut de Cultura ha establert un conveni són:

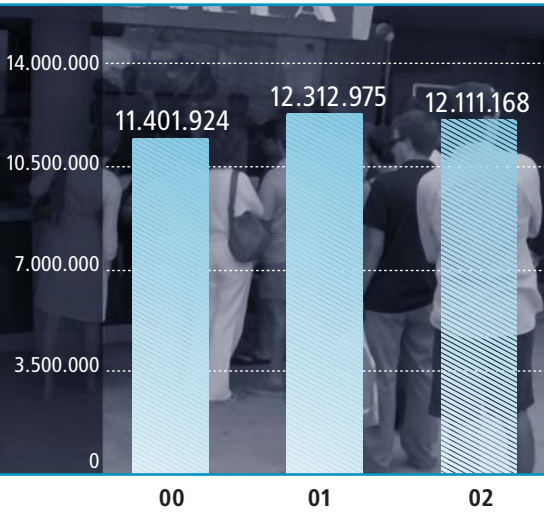
Audiovisuals: subvencions i convenis

Entitats	Concepte
Cooperativa Promotora Mitjans Audiovisuals	X Mostra Int.de films de dones
Associació cultural Contrabanda	Activitats 2002
Art Futura	Art Futura 2002
La fàbrica de cinema alternatiu	IX Festival cinema independent L'Alternativa
Associació Cultural l' Ull Anònim	Mostra de cinema africà
FAD Audiovisuals	VI Premis FAD
100.000 Retinas	IV Mostra de cinema asiàtic i Cineambigú
Universitat-Autònoma-Facultat Comunicació	Premi Möebius Barcelona Multimedia
Associació Cultural Ovni. Observatori Video No Identificat	Ovni 2003 i Arxius Ovni
Curt Ficcions	5ena Mostra Curt Ficcions
Associació Com Arts Audiovisuals Barna	Observatori TV infantil
Macabi Barcelona	IV Festival de cinema jueu
Associació Loop-Lógicas Operaciones Culturales	MECALdosmildos
Associació d'amics ràdio i TV del Clot - Camp de l'Arpa	Doc Up. " A European youth sight"
Hugo Antonio Salinas López	"Docúpolis" II Festival documental
Institut Fomento contenidos de creación	Activitats 2002
Plataforma de Festivals, Cinema, Vídeo i Multim.	Activitats 2002 i activitats extraordinàries
Associació mostra internacional cinema gai i lesbic	Festival Internacional Cinema Gai i Lèsbic
Nebuchadnezzar S.L.	Festival Offf
Casal Lambda	Activitats culturals 2002

Sales de cinema

Espectadors

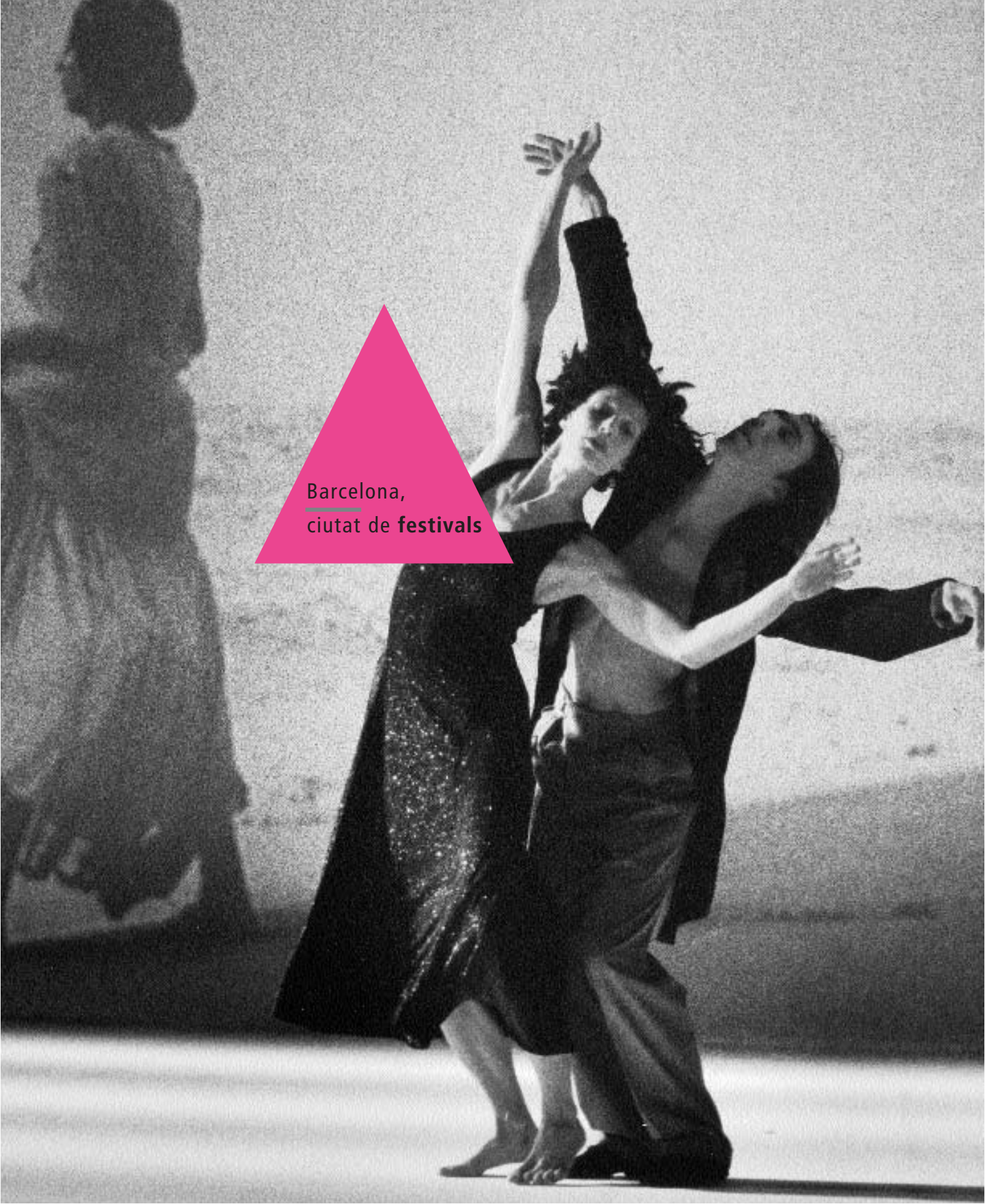
Cinemes 2000-2002

	2000	2001	2002	% variació 02/01
Nombre Sales	184	208	214	3%
Pel·lícules exhibides	802	792	819	3%
Taquillatge	54.234.768	61.536.384	63.215.031	3%
Espectadors	11.401.924	12.312.975	12.111.168	-2%

Pel·lícules amb major nombre d'espectadors

Títol	Espectadors
Spider-man	337.316
Star Wars Episodio II . El ataque de los clones	314.005
El señor de los anillos	263.169
Harry Potter y la cámara secreta	262.770
El señor de los anillos. Las dos torres	246.641
Ocean's Eleven	244.260
Monstruos, S.A.	227.978
El hijo de la novia	221.740
Minority Report	209.461
El otro lado de la cama	193.572
Los lunes al Sol	186.761
La Edad de Hielo	182.757
Una mente maravillosa	179.791
Señales	171.047
MIB : Hombres de negro II	157.955
Gosford Park	157.034
Muere otro día	149.604
Camino a la perdición	142.720
Hable con ella	137.422
El Dragón Rojo	125.287
La habitación del pánico	115.443
Blade II	112.530

Font: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya
 Elaboració: Direcció d'Informació i Comunicació. Institut de Cultura.
 Ajuntament de Barcelona

Barcelona,
ciutat de **festivals**

Barcelona, ciutat de festivals

Com el riu mai no porta la mateixa aigua, la cultura és un procés, amb elements de continuïtat i elements de canvi. El festival és el format cultural que respon a la necessitat de detectar i analitzar, provar i cribar, trobar i promoure, periòdicament. Saber on som, quina aigua porta el riu.

Barcelona ha acollit el 2002 festivals en tots els àmbits de la cultura i l'art. Ha estat l'any d'un Grec esplèndid, amb muntatges que han exhaurit les localitats com el *Hamlet* de Peter Brook, l'*XXX* de la Fura dels Baus, *Homebody Kabul* de Cheek by Jowl, l'*Extinció* del polonès Lupa basat en l'obra de Thomas Bernhard, el concert de Keith Jarrett a l'Auditori, la dansa de Baryshnikov o els tres dies *d'In motion*. El Grec ha esdevingut el "baròmetre que mostra què està passant en la creació en arts escèniques a la ciutat i al país", treballant amb la cooperació entre els sectors públics i privats, amb nous espais (l'Auditori i els dos espais del Teatre Lliure a Montjuïc).

En el camp de les arts escèniques han sorgit dues noves iniciatives, el Festival d'Arts Escèniques del Poblenou amb accent interdisciplinari, i Noves Veus de Barcelona, que ha donat escena als creadors immigrants que treballen a la nostra ciutat. D'altra banda, la Mostra de Teatre s'ha consolidat com a aparador de noves tendències. El festival Barcelona Arts de Carrer, dins de la Mercè, ha donat espai públic a les noves realitats urbanes de carrer.

Els festivals de música han ocupat un lloc molt destacat. El Primavera Sound ha debutat al maig amb un gran èxit. El BAM-Barcelona Acció Musical ha celebrat el desè aniversari com a gran aparador de la música independent. El Sónar ha batut rècords d'assistència i ha exportat la marca a diverses ciutats del món. La novena edició del *Festival de Músiques Contemporànies* ("un 9 so") ha apuntat a un públic curiós i li ha donat material per a l'emoció i la

Barcelona ha acollit el 2002 festivals en tots els àmbits de la cultura i l'art.

En el camp de les arts escèniques han sorgit dues noves iniciatives, el Festival d'Arts Escèniques del Poblenou amb accent interdisciplinari, i Noves Veus de Barcelona, que ha donat escena als creadors immigrants que treballen a la nostra ciutat.

Al cinema, els promotors agrupats en la *Plataforma de Festivals de Cinema, Vídeo i Multimèdia de Barcelona* han presentat amb força seguiment de públic els seus projectes.

reflexió. Els Festivals de Jazz (de Ciutat Vella i de Barcelona) i el Festival de Guitarra han reunit estrelles locals, foranes i/o internacionals. Ribermúsica ha realitzat una edició especial en clau Gaudí. El LEM ha activat neurones amb músiques heterodoxes i experimentals. El Tradicionàrius ha continuat reunint el bo i millor de les músiques tradicionals del món i d'aquest país.

Al cinema, els promotors agrupats en la Plataforma de Festivals de Cinema, Vídeo i Multimèdia de Barcelona han presentat amb força seguiment de públic els seus projectes: Mostra Internacional de Films de Dones, Festival Internacional de Cinema Gai i Lèsbic, Festival de Cinema Independent—l'Alternativa, Mostra de Cinema Asiàtic, Mostra de Cinema Africà, OVNI-Observatori de Vídeo No Identificat, i Curt Ficcions.

En el camp de la paraula i les lletres, una iniciativa del CCCB, *Kosmòpolis*, ha debutat amb intenció d'esdevenir biennal, i la Setmana de Poesia ha batut rècords d'assistència i ha posat èmfasi en la interculturalitat.

Festival d'Estiu de Barcelona Grec 2002

El festival Grec d'enguany ha refermat el perfil de festival de creació que potencia el nivell artístic i la producció pròpia. L'èxit artístic i de públic així ho ha corroborat.

La ópera de cuatro cuartos, de Bertolt Brecht i dirigida per Calixto Bieito ha inaugurat el festival del 2002. Altres creadors com Lluís Pasqual (*Edipo XXI*), Xavier Albertí (*Troilus i Cressida*), Sergi Belbel (*Moll Oest*), Rafel Duran (*L'enfonsament del Titànic*), entre d'altres, també han estat presents durant les cinc setmanes de programació.

El teatre internacional ha estat representat per Declan Donnellan, dirigint la darrera obra de Tony Kushner *Homebody/Kabul* i interpretada per la companyia Cheek by Jowl; per Peter Brook, presentant *La tragèdie d'Hamlet*, i per Krystian Lupa, dirigint la darrera obra de Thomas Bernhard *Extinció*, interpretada pel Teatre de Varsòvia. Aquest espectacle ha estat considerat com un dels grans esdeveniments dels últims anys a l'escena de Barcelona. Tant Cheek by Jowl com el Teatre de Varsòvia s'han presentat al Teatre Lliure de Montjuïc, amb la qual cosa aquest espai s'ha estrenat dins del festival.

El cicle dels "Solos" ha continuat seguint la línia de les darreres edicions, incorporant-hi, a més, la dansa (solo d'Andrés Corchero) i una lectura en col·laboració amb el Teatre Nacional. A més de l'espai del Convent de Sant Agustí, s'ha afegit també l'espai del Teatre Grec per presentar Lou Reed i Laurie Anderson. Altres "Solos" programats han estat els de Nina, Juan Echanove i Rosa Regàs.

El cicle *Barcelona loves NY* ha portat una visió de les arts escèniques d'aquesta ciutat: Lou Reed i Laurie Anderson, Barbara Hendricks, Mikhail Baryshnikov, Manhattan Transfer, Philip Glass,

Cartell del Festival Grec 2002

Barbara Hendricks, al Teatre Grec

Lou Reed i Laurie Anderson al Grec 2002

A més del Teatre Lliure de Montjuïc al Grec del 2002, s'han incorporat nous espais com el Círcol Maldà i l'Auditori.

El Grec 2002 ha tancat amb uns índexs d'ocupació molt més elevats que els dels darrers anys (un 66'8%).

entre d'altres, han estat alguns dels artistes convidats per a aquesta ocasió.

La dansa ha estat representada per companyies com la White Oak Dance Project tutelada per M.Baryshnikov, Mal Pelo, Compagnie Buissonniere, Tomeo Vergès, entre d'altres. *Dies de Dansa* ha tornat a la programació del festival amb una gran afluència de públic.

La música ha tingut lloc al Teatre Grec (sis concerts amb Omara Portuondo i Manhattan Transfer, entre d'altres), la plaça del Rei (cal destacar el cicle de les músiques de la Conca del Nil realitzat amb la col.laboració de l'Auditori) i al Poble Espanyol (Pat Metheny, Khaled, etc).

El Centre de Cultura Contemporània ha acollit i coproduït per segon any consecutiu el cicle d'activitats *In Motion*, dirigit per Simona Levi amb un gran èxit de crítica i públic.

A més del Teatre Lliure de Montjuïc, s'han incorporat nous espais al Grec com el Círcol Maldà i l'Auditori, on s'han presentat els concerts de Caetano Veloso i Keith Jarrett.

La edició d'aquest Festival d'estiu de Barcelona Grec 2002 ha tancat amb uns índexs d'ocupació molt més elevats que els dels darrers anys (un 66'8%), amb un total d'entrades venudes de 133.301 i un total d'espectadors de 169.235. Aquestes xifres confirmen que la nova política d'abonaments ha tingut una notable acceptació entre el públic assistent.

Per acabar, cal esmentar la nova iniciativa del cicle a les biblioteques *Converses abans d'aixecar el teló*, unes trobades on creadors i intèrprets d'alguns espectacles han volgut apropar el seu muntatge al públic abans de l'estrena. Conduïdes pel periodista Xavier Grasset, han estat tretze converses presentades a diferents biblioteques de la ciutat.

Festival de Músiques Contemporànies de Barcelona

La novena edició del Festival de Músiques Contemporànies de Barcelona ha estat organitzada, com en les anteriors edicions, pel Consorci de l'Auditori i l'Orquestra, amb la col·laboració de l'Institut de Cultura, el Danish Institute of Electronic Music (DIEM) i el Internationalt Kultursekretariat danès. S'han signat convenis de col·laboració amb l'Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya, el Teatre Lliure, L'Espai de Música i Dansa de la Generalitat de Catalunya, el Centre de Cultura Contemporània de Barcelona, Phonos Fundació Privada, BCN216, l'Escola Superior de Música de Catalunya, Radio Nacional de España (RNE.4) i Catalunya Ràdio.

El Festival ha tingut una durada d'un mes i ha presentat un total de 13 concerts. El 85% de les obres programades han estat estrenes. El conjunt de concerts ha tingut una ocupació del 72% amb un total de 5.383 espectadors.

Els concerts del Hilliard Ensemble, Sainkho Namtchylak, el Trio Kandinsky, la Barry Guy New Orchestra i el d'Arturo Tamayo al front de l'Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya han estat els punts culminants d'aquesta edició, sense oblidar les presentacions destacades de l'Orquestra de Cambra del Teatre Lliure, BCN216, *Cinema for the ears*, *Trombone and Computer*, *William Parker Ensemble*, *Filament* i *John Tilbury*. S'ha de fer una menció especial al concert "La Màquina Orquestral" organitzat conjuntament amb el Servei Educatiu de l'Auditori que ha obtingut una excel·lent acollida tant pel públic com per la crítica.

Cartell del Festival de Músiques Contemporànies

Destaca la importància de la col·laboració amb entitats com l'OBC, el Teatre Lliure, L'Espai de Música i Dansa, el CCCB, la Phonos Fundació Privada, etc. El 85% de les obres programades han estat estrenes.

Concert del Festival de Música Independent – BAM

En el BAM 2002, ha destacat la seva tendència més electrònica i més internacional i la col·laboració amb la Casa Àsia.

BAM. Festival de Música Independent

Barcelona Acció Musical (BAM) ha arribat a la seva 10a edició amb un programa de concerts destacable. L'estació de França (únic espai de pagament) ha acollit èxits de la mà de Propellerheads, Soft Cell i Macaco, i Dj's d'actualitat han tancat totes les nits; l'espai de la plaça del Rei s'ha mostrat de nou com un espai idíl·lic i íntim amb el millor de la música electrònica: Múm d'Islandia, Fennesz d'Austria o Barry Adamson del Regne Unit entre d'altres; la plaça de la Catedral ha estat l'escenari World Music i ha portat desde Romania la Fanfare Savale, el Cholo Valderrama de Colòmbia i el Primer Recital galàctic d'Ultramar i Pirineu amb Sisa, Pascal Comelade i Antònia Font; la Rambla del Raval s'ha convertit en l'espai dels joves amb *Spook & the guay* i *Le peuple de l'Herbe*. Un dels aspectes que cal remarcar ha estat la col·laboració amb la Casa Àsia, que ha portat un sorprenent concert a la Catedral amb grups com Beijing Talking i Afanti Band.

El BAM ha consolidat la seva tendència més electrònica i més internacional, a la vegada que amb la incorporació de l'escenari Mondo sonoro, Zona Bastarda i C.R.E.A.M. ha facilitat la projecció de grups de Barcelona: Mucho muchacho, Glissando, Costo Rico, Aina etc...

Sónar

La novena edició del Festival Internacional de Música Avançada i Art Multimèdia s'ha obert a nous espais (MACBA, Plaça dels Àngels, Centre d'Art Santa Mònica), amb la qual cosa ha pogut augmentar l'oferta d'activitats amb exposicions, conferències, debats, projeccions, presentacions de *softwares*, etc. Pel que fa a la programació pròpiament musical ha estat completa i rica en matisos, ja que ha anat del pop electrònic al *turntablisme*,

passant pel *hip hop*, el *techno* o els *abstract beats*. El resultat de conjunt ha confirmat que, en el 2002, el Sónar ha estat un aparador de tendències més enllà del que és estrictament musical.

Els 91.014 participants del festival al llarg de les seves tres jornades han confirmat que el públic del Sónar és el seu principal protagonista. El 2002, el creixement de les xifres d'assistents -més del 10% respecte el 2001- s'ha vist, a més, acompanyat per un augment de participació del SonarPro, l'àrea professional, aspecte que situa el festival com a referent comercial de primer ordre: en total, han participat 463 companyies procedents de 29 països.

Per creixement d'espais, l'assistència de públic i projecció internacional, es pot dir que amb el Sónar, Barcelona ha consolidat, definitivament, una gran cita internacional.

Festival Internacional de Jazz de Barcelona

La 34^a. edició del Festival Internacional de Jazz ha estat essencialment participativa i s'ha obert a més públics. Per primera vegada s'han inclòs concerts gratuïts a l'aire lliure en el marc del recentment inaugurat Parc de Diagonal Mar, que han protagonitzat Big Bands catalanes. També per primera vegada s'ha iniciat el cicle "Jazz per a tots", amb un concert matinal familiar a l'Auditori a càrrec de la formació jazzística més veterana a la ciutat de Barcelona, La Locomotora Negra.

Una altra novetat ha estat l'estratègia de preus en les entrades: els abonaments per la compra de més de tres concerts i els descomptes per a menors de 25 anys i estudiants de música.

Als escenaris del Festival Internacional de Jazz, s'ha escoltat la música de Norah Jones, Michel Camilo, Gilberto Gil, Chucho Valdés, Narcís Vidal i

El Sónar ha crescut en espais, públic i projecció internacional.

Festival Sónar

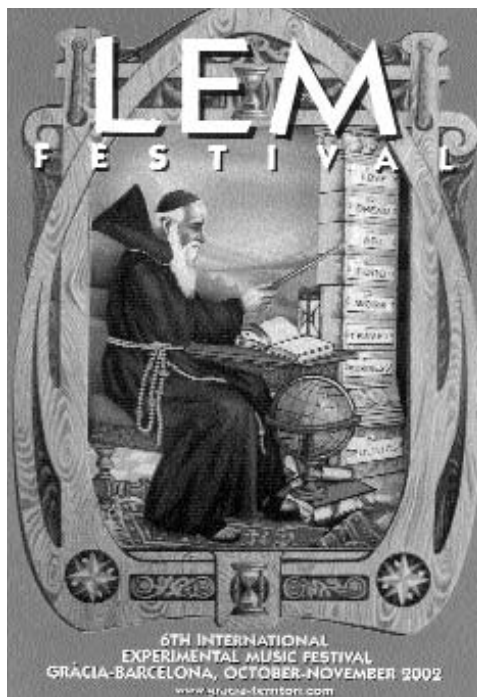
Per primera vegada s'han celebrat concerts gratuïts a l'aire lliure al Parc Diagonal Mar i el cicle "Jazz per a tots", un concert matinal familiar a l'Auditori.

Concert de Michel Camilo a l'Auditori.
Festival Internacional de Jazz

El LEM ha arribat a la maduresa pel ressò mediàtic i per l'augment de públic, el 50 % del qual procedeix de l'estranger.

Festival LEM

Vicens Solsona, Perico Sambeat, David Mengual i un llarg etcètera, en un certamen que durant aquesta edició ha donat un pas cara al seu futur.

Festival LEM

En el context de la ciutat, el LEM ha adquirit l'estatut de festival de la ciutat, capdavanter d'una temporada de tardor especialment sonora. La seva consolidació internacional ha estat també patent pel fet que les revistes especialitzades l'han marcat com una fita clau en la programació anual. Organitzat per Gràcia Territori Sonor, el LEM ha ofert 47 concerts i ha presentat 131 músics procedents de 17 països. D'altra banda, la xarxa de festivals creada pel LEM a nivell de tot l'estat ha augmentat i les col·laboracions s'han multiplicat.

Altres aspectes que cal destacar són el perfil de públic del LEM, el 50 % del qual procedeix de l'estranger i que ha arribat als 8.130 espectadors. A l'entorn de les manifestacions creatives no majoritàries del LEM, s'ha detectat al barri un nou augment de la indústria cultural i de lleure d'origen associatiu.

Pel que fa als artistes participants, la secció *off* del festival ha anat adquirint més transcendència: l'artista resident ha estat guardonat amb el primer premi iberoamericà d'electroacústica. La major part dels artistes internacionals actuaven per primer cop a l'estat espanyol. Finalment, una dada significativa és que el 33% dels artistes del LEM 2002 han estat dones, un percentatge únic que no es dona en cap altre festival de l'estat.

Festivals 2000-2002

Festivals	2000		2001		2002	
	Espectacles	Espectadors	Espectacles	Espectadors	Espectacles	Espectadors
Grec	86	165.967	75	150.740	86	169.235
BAM. Música Independent	--	29.843 (1)	58	50.000	35	33.000 (1)
Sónar	335	53.628	411	80.251	463	91.014
Tradicionàrius	60	15000	78	18.000	90	18.500
Jazz Barcelona	14	12.288	16	12.402	18	27.537
Guitarra	9	5.606	13	13.806	14	13.034
L'Alternativa: cinema independent	300	23.000	200	25.000	320	30.000
Músiques contemporànies s. XX	12	3.211	10	3.736	14	7.100
Barna Sants	9	1.935	11	2.323	-	-
VII Músiques del món "la Caixa"	15	4.936	15	4.635	20	5.622
Flamenc	6	3.500	6	3500	-	-
XXV Música Antiga "la Caixa"	47	8.256	184	8.890	38	8.468
Internacional de Poesia	1	1.300	1	1.400	1	5.075
Festival de Jazz Ciutat Vella	--	--	--	--	-	-
Drap'Art (2)	1	1.000	4	4.800	2	2.000
Titelles (3)	20	3.148	--	--	26	6.331
Festival d'Òpera de Butxaca (3)	19	1.598	--	--	27	2.145
1r. Festival Docúpolis	--	--	120	10.000	-	-
Festival LEM	--	--	64	13.545	-	16.260
Festival del Mil·lenni	--	--	3	5.300	5	6482
TOTAL	915	332.618	1.269	408.328	1.159	441.803

(1) Aquest any només queden comptabilitzats els espectadors de pagament

(2) Drap'Art a més es va presentar al Festival de La Toscana amb gran èxit de públic

(3) Festivals biennals

Font: Direcció d'Informació i Comunicació. Institut de Cultura.
Ajuntament de Barcelona

Calendari anual de festivals

	Gener	Febrer	Març	Abril	Maig	Juny	Juliol	Agost	Setembre	Octubre	Novembre	Desembre
Tradicionari	Tradicionari											
Barna Sants	Barna Sants											
Música Antiga "la Caixa"				Música Antiga								
Internacional de Poesia					Poesia							
Guitarra					Guitarra							
Flamenc					Flamenc							
Grec							Grec					
Sónar						Sónar						
Festival de Jazz Ciutat Vella						Jazz C.Vella						
BAM. Música Independent									BAM			
L'Alternativa Cinema											Cinema Alt.	
Internacional de Jazz										Internacional de Jazz		
Músiques Contemporànies s.XX										Músiques Contemp.		
Festival LEM											Festival LEM	
Músiques del Món										Músiques del Món		
Festival del Mil·lenni												Mil·lenni

Festival Grec 2002

Teatre Grec	Entrades venudes	Espectadors	% ocupació
Ópera de cuatro cuartos	8.004	10.629	59%
Lou Reed / Laurie Anderson	1.856	1.979	100%
Manhattan Transfer	1.976	1.986	100%
Edipo XXI	4.160	5.015	84%
Baryshnikov	5.339	5.856	98%
Carles Benavent	1.152	1.381	70%
Chicago C. Choir	1.493	1.616	81%
Omara Portuondo	1.854	1.977	100%
Fedra	6.345	7.281	92%
Barbara Hendriks	1.984	1.994	100%
Cachaito	1.678	1.831	92%
TOTAL	35.841	41.545	80%

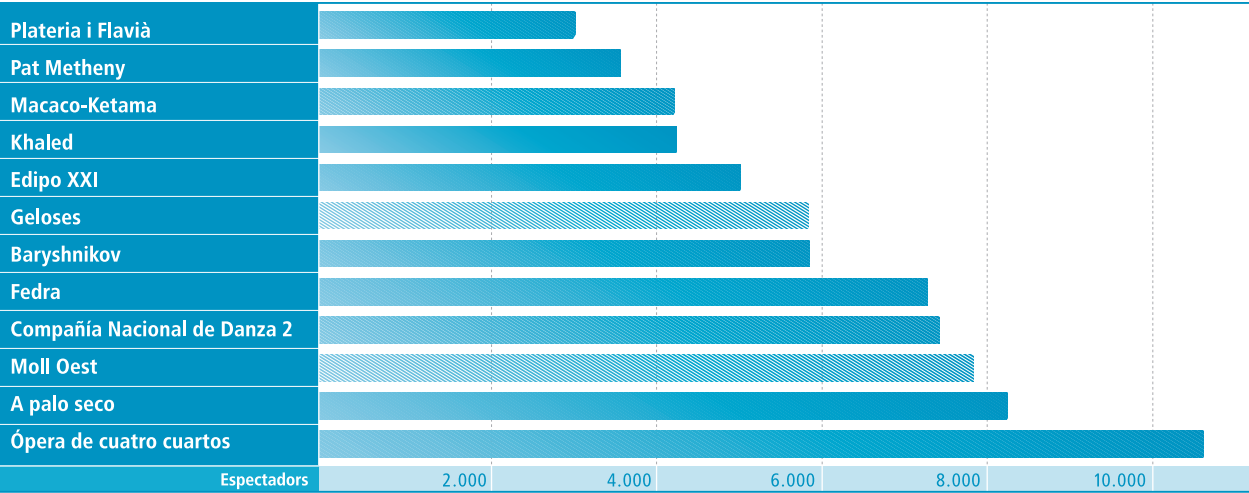
Altres espais	Entrades venudes	Espectadors	% ocupació
Mercat de les Flors	2.072	2.654	91%
Sala Ovidi Montllor	995	1.523	83%
L'Auditori	4.731	5.431	66%
Espai Lliure	1.142	1.496	73%
T. Fabià Puigserver	5.078	6.293	90%
Lliure de Gràcia	1.406	1.990	75%
Convent de Sant Agustí	2.827	4.324	80%
CCCB	2.143	2.884	94%
Plaça del Rei	5.655	7.359	80%
Poble Espanyol	19.358	21.111	73%
Piscines Picornell	2.114	3.051	55%
Teatres de Barcelona (1)	36.649	47.524	77%
Grec Metropolità	1.185	1.840	64%
TOTAL	85.355	107.480	64%

(1) Espais no municipals

TOTAL GREC 2002	133.301	156.016 (2)
------------------------	----------------	--------------------

(2) Espectadors d'espectacles de pagament

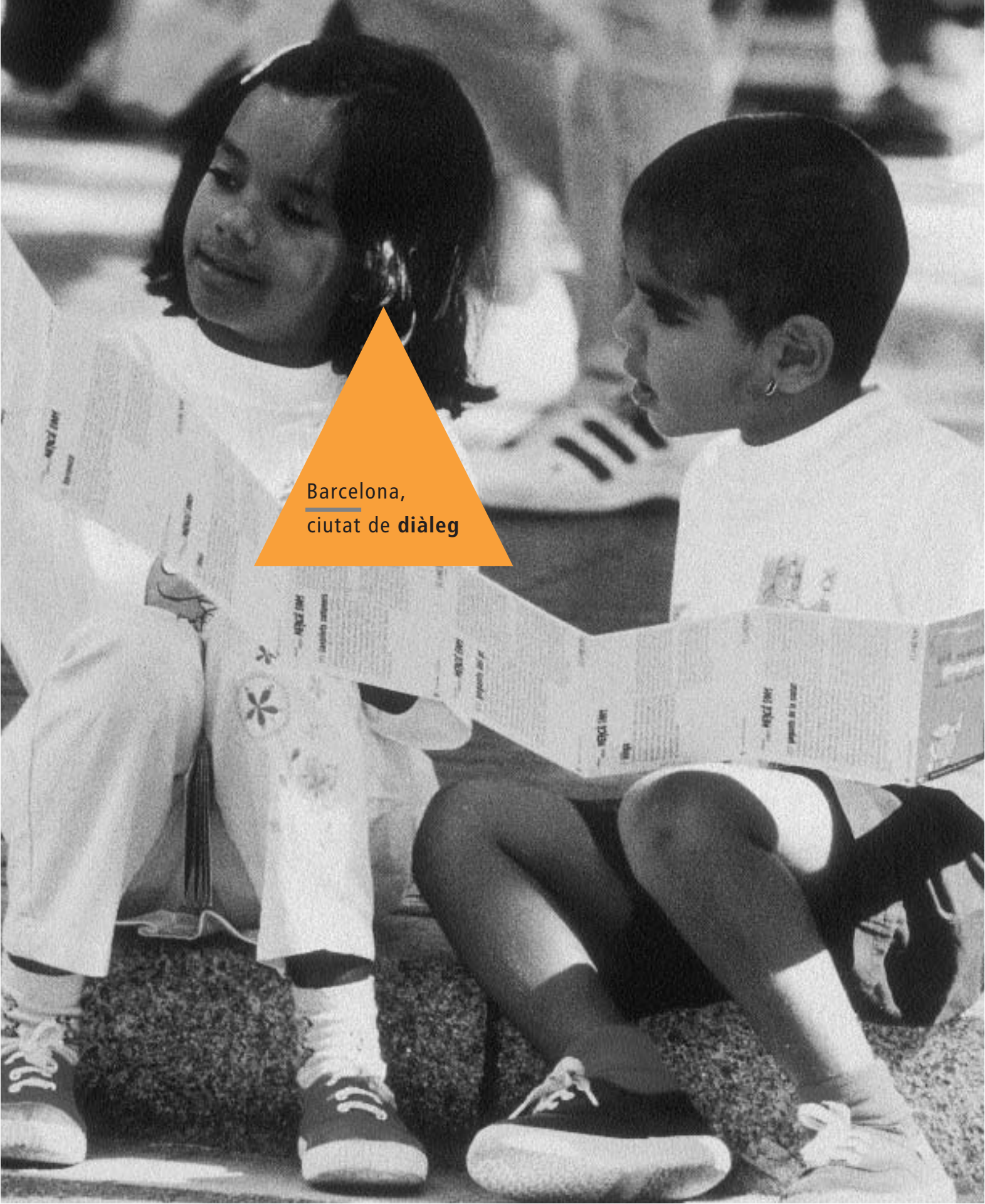
Espectacles més vistos al Festival Grec 2002

Festival Grec 2000-2002

	2000	2001	2002	Variació 02/01
Espectacles	86	75	86	14,7%
Representacions	554	442	428	-3,2%
Entrades venudes	119.172	122.858	133.301	8,5%
Espectadors espectacles de pagament	165.967	150.740	156.016	3,5%
Espectadors espectacles gratuïts	--	--	13.219	
TOTAL ESPECTADORS	165.967	150.740	169.235	12,3%

Font: Direcció d'Informació i Comunicació. Institut de Cultura.
Ajuntament de Barcelona

Barcelona,
ciutat de **diàleg**

Barcelona, ciutat de diàleg

En tant que procés, un riu que no s'atura i que no sempre porta la mateixa aigua, la cultura té el diàleg com a sinònim. Un diàleg que es basa en els drets, la curiositat, el coneixement i la creativitat.

Les festes tradicionals, per exemple, incorporen des de sempre una participació amplíssima de les entitats i associacions culturals, en un exercici de democràcia cultural. La cavalcada de Reis i el Carnaval en són bones mostres, però és potser la Mercè la més representativa, en esdevenir una festa major de la Mediterrània amb la participació de grups culturals des del Rif al Gubbio, passant pel Garraf o Menorca. El carrer i la festa donen sentit, articulen el diàleg i creen cohesió.

Les biblioteques, a més d'oferir serveis generals (vegeu l'apartat Barcelona, ciutat de lletres) han desenvolupat serveis específics per als usuaris dels seus entorns, cosa que implica, tenir en compte la diversitat dels nous ciutadans; és el cas dels diaris, revistes, llibres i altres documents en urdu, àrab i altres llengües al Servei de diversitat cultural de la biblioteca Sant Pau-Santa Creu, o l'accés universal a Internet.

El 2002, a més, diverses projectes han posat un accent important en el diàleg i la diversitat cultural. La Mostra Intercultural de Creacions Escèniques ha nascut a les sales alternatives per acollir les creacions de col·lectius i persones immigra(n)ts. El cicle Global s'ha consolidat dins el Grec, així com l'element intercultural ha estat una constant a Barcelona Poesia-Set dies de Poesia a la ciutat. Un esdeveniment remarcable ha estat l'exposició *Fes, ciutat interior*, guanyadora del premi Ciutat de Barcelona 2002 d'arts plàstiques; l'exposició del CCCB constituïa un retrat fidel i suggerent de la ciutat marroquina.

La cultura té el diàleg com a sinònim. Un diàleg que es basa en els drets, la curiositat, el coneixement i la creativitat.

L'Institut de Cultura ha iniciat els treballs de redacció de la "Carta de drets i compromisos culturals dels ciutadans de Barcelona".

Interacció 2002 (biennial de la gestió cultural, organitzat per la Diputació de Barcelona) ha dedicat, a l'octubre, els seus debats a "les polítiques per a la interculturalitat". L'Institut de Cultura ha iniciat els treballs de redacció de la "Carta de drets i compromisos culturals dels ciutadans de Barcelona", amb la consulta a entitats i experts en aquest camp, i l'organització, al novembre, del seminari "El dret a participar en la vida cultural" conjuntament amb la Fundació Interarts, amb representants del Comitè de Drets Econòmics, Socials i Culturals de Nacions Unides i del Fòrum 2004. Es tracta de dos exemples de diàlegs dels molts que Barcelona ha acollit aquest 2002.

Pla estratègic del sector cultural de Barcelona

El 2002 ha comportat una nova empena en l'arrelament de les estratègies i en la implementació dels projectes recollits al 1999 en el pla estratègic de cultura de Barcelona. Al 2002, més de la meitat dels projectes estaven en marxa, en cadascuna de les sis línies estratègiques del pla:

1. Enfortir Barcelona com a factoria de producció de continguts culturals
2. Fer de la cultura un element clau de cohesió social
3. Incorporar Barcelona als fluxos de la cultura digital
4. Dinamitzar el conjunt patrimonial de Barcelona
5. Vertebrar Barcelona com un espai singular i metropolità
6. Projectar Barcelona com a plataforma de projecció internacional

El 2002, l'any Gaudí ha estat un dels projectes que millor ha sintetitzat els objectius del pla estratègic, per la seva capacitat d'aplegar recerca i qualitat artística, de dinamitzar el patrimoni, d'apoderament de la ciutadania, i de projecció local i internacional. A més, en termes de gestió, l'any Gaudí ha estat especialment rellevant per la estreta cooperació entre les administracions, la societat civil, les entitats i les empreses, en una lògica relacional. També, al 2002, ha destacat la primera edició del Fòrum Metropolità de Regidors de Cultura, com a instància de concertació i cooperació dels municipis de la primera corona metropolitana, i amb la declaració "Per un espai cultural metropolità". Així mateix, s'han realitzat els treballs previs per a la redacció de la Carta de Drets i Compromisos Culturals i dels Plans Culturals dels districtes, ha continuat el desplegament del Pla de Biblioteques, i, finalment, Barcelona ha esdevingut la seu de la major trobada anual de les ciutats europees (Eurociutats 2002), amb la cultura com a tema central de debat. També, s'han preparat els projectes de l'Any del Disseny 2003, s'han dut a terme les primeres

El 2002, l'any Gaudí ha estat un dels projectes que millor ha sintetitzat els objectius del pla estratègic.

Barcelona ha esdevingut la seu de la major trobada anual de les ciutats europees (Eurociutats 2002), amb la cultura com a tema central de debat.

Els guardonats dels premis Ciutat de Barcelona

proves de l'emblemàtic projecte digital del nou Canal Cultura i s'ha treballat en dos projectes patrimonials de gran calat urbà: el centre cultural del Born i el museu del Disseny a la plaça de les Glòries. La ciutat ha destacat també per la munió de projectes experimentals i de renovació dels continguts i dels llenguatges de la cultura; en poden ser exemples Kosmòpolis, el Metrònom Lab, la Mostra Intercultural de Creacions Escèniques, la nova cavalcada de Reis, l'Obrador de la sala Beckett, el *Barcelona sound* o la nova seu del MECAD, per esmentar només algunes de les novetats del 2002 en el camp de la creació i la producció. Finalment, el Fòrum Universal de les Cultures – Barcelona 2004 ha avançat en la construcció de les infraestructures que l'han d'acollir, en la definició dels seus programes i en l'arrelament d'aquests en els agents culturals de la ciutat.

Finalment, el pla estratègic de cultura ha continuat la publicació de la revista digital *Comunitat Cultura*, mensual de notícies sobre el desenvolupament dels projectes del pla, articles de reflexió i referències de projectes culturals internacionals (www.bcn.es/comunitatcultura).

Premis Ciutat de Barcelona

L'Ajuntament de Barcelona atorga els Premis Ciutat de Barcelona, com a guardó en reconeixement a la producció més destacada realitzada durant l'any a Barcelona, en setze àmbits diferents de l'art, la cultura i la ciència. Els Premis Ciutat de Barcelona 2001, lliurats el febrer del 2002, ha estat:

Arts escèniques

a Pepe Rubianes, per la nova versió del seu espectacle *Rubianes solamente*;
mentió especial a l'espectacle *Bésame el cactus* de Sol Picó.

Arts plàstiques

a **Frederic Amat**, per la seva producció del 2001.

Audiovisuals

a José Luis Guerín, per la direcció de la pel·lícula **En construcción**.

Música

a Joan Albert Amargós, per les estrenes realitzades a Barcelona del seu concert per a trombó i orquestra i de la música de l'òpera **Eurídice**; menció especial a Magdalena Martínez per la seva tasca com a solista de flauta de l'Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya.

Traducció en llengua catalana

a Miquel de Epalza, per la seva traducció de **l'Alcorà**.

Literatura en llengua catalana

a Jordi Coca, per la seva novel·la **Sota la pols**.

Literatura en llengua castellana

a Javier Cercas, pel llibre **Soldados de Salamina**.

Mitjans de comunicació en premsa escrita

a Xavier Batalla, per la sèrie **Diario de un conflicto**, publicada a *La Vanguardia*.

Mitjans de comunicació en ràdio i televisió

al programa de Televisió de Catalunya **La Marató de TV3**, dirigit per Carme Basté; menció especial a Ràdio Barcelona per "Cap nen sense joguina".

Agustí Duran i Sanpere d'història de Barcelona

a Pere Orti i Gost per l'obra **Renda i fiscalitat en una ciutat medieval, Barcelona segles XII-XIV**.

Arquitectura i urbanisme

a Josep Llinàs Carmona per la construcció del **Centre d'Educació Infantil i Primària Pit-Roig**.

Disseny

a América Sánchez, per la seva obra **Barcelona Gràfica**; menció especial al Museu d'Arts Decoratives i al col·lectiu de joiers format pels Srs. Aureli Bisbe, Joaquim Capdevila, Carles Codina, Xavier Domènech i Ramon Puig, coordinats per la Sra. Mònica Gaspar.

Investigació científica

a la Dra. Salomé Prat i el seu equip de l'Institut de Biologia Molecular de Barcelona (CSIC), pel seu treball que ha permès **identificar el mecanisme molecular que indica a la planta de la patata el moment adequat de formar tuberculs**;

mentió especial al Dr. Miquel Coll i el seu equip de l'Institut de Biologia Molecular de Barcelona (CSIC) per diferents treballs de cristografia de proteïnes.

Investigació tecnològica

als Srs. Jordi Aguiló, del Centre Nacional de Microelectrònica de Barcelona, Joan Llibre, de Carbuross Metàlics, i José Luis Pomar, del Consorci Sanitari Clínic, **pel projecte Microagulla multisensor pel control del trasplantament d'òrgans (Microtrans)**; menció especial als Srs. Jaume Barceló, Jaume L. Ferrer, Jordi Casas, David García i Olga Lima, pel projecte "Desenvolupament d'un simulador microscòpic de trànsit".

Multimèdia

a Vicente Guallart, com a impulsor del projecte **Media House** realitzat per l'Associació Metàpolis, Massachusetts Institute of Technology i la Fundació Politècnica de Catalunya.

Projecció internacional de la ciutat de Barcelona

a **Francesc Vendrell**, per l'èxit assolit com a cap de la missió de les Nacions Unides a l'Afganistan per aconseguir un acord de govern plural en la Conferència de Bonn que permetrà un futur d'estabilitat i diàleg en el país.

Lliurament de la medalla al mèrit cultural a Josep Maria Espinàs

Medalles al mèrit artístic, científic i cultural

Les persones i entitats distingides amb la medalla al mèrit artístic, científic o cultural durant l'any 2002, segons acord del Consell Plenari de l'Ajuntament de Barcelona, han estat:

Josep Maria Espinàs

medalla al mèrit cultural

per la seva important tasca com a escriptor des d'una gran diversitat de registres literaris; per la seva faceta de divulgador de la cultura i les tradicions catalanes en la premsa escrita, la ràdio i la televisió i per la seva aportació a la renovació de la música popular catalana.

Josep Fontana

medalla al mèrit cultural

per la seva excepcional contribució a la teoria i a la metodologia de la ciència històrica; per les seves investigacions històriques sobre l'antic règim i sobre la forma que va adoptar la transició en el camí cap a la societat liberal a Espanya; per la seva tasca incomparable d'edició i difusió de la historiografia estrangera més avançada a casa nostra, i per la seva activitat docent i d'acostament de la història a la comunitat universitària.

Juan Marsé

medalla al mèrit cultural

per la seva magnífica trajectòria literària i per haver construït amb la seva obra un univers narratiu propi que, a més de recuperar i preservar la memòria d'un espai i un temps sovint oblidats, assoleix un valor literari reconegut nacionalment i internacional com una de les màximes expressions del gènere novel·lístic.

Terenci Moix

medalla al mèrit cultural

pel conjunt de la seva obra literària, imaginativa i transgressora, perquè ha sabut incorporar-hi magistralment valors propis de la cultura popular, tot recuperant els de la cultura clàssica i l'interès per l'ésser humà i la seva dimensió històrica; i per la sàvia utilització de la sàtira com a crítica i mitjà descriptiu de la societat del nostre temps.

Joaquim Molas

medalla al mèrit cultural

per la seva contribució, per mitjà dels seus estudis i les seves crítiques literàries, a la reforma i a l'impuls de la llengua i la literatura catalanes; per haver ideat algunes de les revistes i col·leccions de llibres que avui són referents importants en la recuperació del llegat literari català, especialment dels segles XIX i XX, i per la seva tasca docent universitària com a professor que ha creat escola.

Converses a Barcelona

Dins de la programació pròpia que l'Institut de Cultura ha organitzat amb motiu de l'Any Internacional Gaudí, s'ha portat a terme un cicle de *Converses a Barcelona* amb el nom de "Gaudí. Una mirada interdisciplinària". Aquest cicle ha estat coordinat per Daniel Giralt-Miracle, comissari general de l'Any Gaudí.

El cicle ha fet èmfasi en presentar la diversitat de mirades i aproximacions que l'obra arquitectònica i a la personalitat d'Antoni Gaudí desperten. Hi han intervingut especialistes provinents de camps molt diversos de l'activitat cultural i científica: Oriol Bohigas, des de la perspectiva d'un arquitecte, Lluís Permanyer, des de visió d'un cronista de Barcelona, Francesc Fontbona, com a his-

toriador de l'art, Jorge Wagensberg, com teòric de la ciència, Claudi Alsina, com a geòmetra, i Juli Capella, com a professional del disseny.

Com és habitual en aquests cicles, les conferències han tingut un caràcter divulgatiu i han estat pensades per a un públic no especialitzat. S'ha pretès donar una visió de Gaudí que el fes proper al gran públic, clarificant i posant èmfasi en l'amplitud d'elements que configuren l'interès de la seva obra.

Cartell del Cicle de *Converses a Barcelona*

El 2002, el Fòrum Metropolità ha fet les primeres passes per gestar polítiques culturals compartides.

Onze de Setembre

Com ja és tradicional, amb motiu de la celebració de la Diada Nacional de Catalunya, l'Ajuntament de Barcelona organitza una conferència al Saló de Cent a càrrec d'un destacat historiador sobre algun aspecte relacionat amb la història de Catalunya. La conferència de 2002 ha estat pronunciada pel Ricard García Cárcel, catedràtic d'història moderna de la Universitat Autònoma de Barcelona, amb el títol "L'11 de setembre de 1714. Algunes possibles lliçons".

Forum Metropolità de Regidors de Cultura (FMRC)

La realitat metropolitana de Barcelona i els municipis que l'envolten demana una estratègia cultural ambiciosa, pública i mancomunada. Ho esmentava amb claredat el pla estratègic del sector cultural de Barcelona, promogut per l'Institut de Cultura. Dos factors de fons hi contribueixen de forma decisiva.

En primer lloc, la creixent rellevància de la cultura en la societat del coneixement. El pes econòmic de la cultura (un 5,4% del PIB al municipi de Barcelona), la contribució bàsica de la cultura als processos de regeneració urbana, els reptes de la inclusió social i la interculturalitat, les necessitats de compaginar identitat i pertinença amb creativitat i innovació, la imbricació permanent entre educació i cultura, són, entre d'altres, els elements de fons que, des de fa uns anys, han situat la cultura al centre mateix del procés de construcció de les societats democràtiques. Per això és imprescindible que l'elaboració estratègica general les incorpori de manera central, que les polítiques culturals es refermin en el nucli dur de les polítiques de govern.

En segon lloc, la realitat urbanística, demogràfica, social i econòmica de l'àrea de Barcelona.

Sisena metròpoli europea en població i cinquena en capacitat de generar valor afegit, els municipis que la integren tracten d'impulsar dinàmiques mancomunades en els camps d'activitat que més ho reclamen. La cultura n'és un. La cultura demana avui una dinàmica de conjunt, amb la finalitat d'abordar els dèficits i desequilibris culturals que s'hi produeixen i de desenvolupar amb major eficiència la producció i la participació cultural, que han de consolidar la nostra metròpoli com a plataforma cultural de fluxos europeus i internacionals.

Aquesta dinàmica cultural metropolitana sols es pot construir en les identitats culturals locals que juguen un paper cohesionador comunitari bàsic i s'han d'interpretar com el màxim exponent de la qualitat cívica urbana. La realitat metropolitana és policèntrica. Un punt fort que cal potenciar i, en tot cas, fer-lo més visible i entenedor des d'una perspectiva cultural i simbòlica, afegint dimensió metropolitana a projectes i programes ja existents, augmentant l'eficiència del sistema i creant noves xarxes.

El Fòrum Metropolità de Regidors de Cultura (FMRC) és l'àmbit de corresponsabilitat dels regidors de cultura dels municipis metropolitans, destinat a gestar polítiques culturals compartides en benefici tant del desenvolupament cultural de cada municipi i de les seves centralitats com de les extraordinàries potencialitats culturals de conjunt que la realitat metropolitana comporta. El FMRC ha estat iniciat a la primavera del 2002, closa amb el manifest "Per un espai cultural metropolità", presentat al Saló de Cent de l'Ajuntament de Barcelona el 9 d'abril de 2002 (www.bcn.es/cultura/metroforum). El Fòrum Metropolità de Regidors de Cultura s'ha compromès a concertar les seves iniciatives amb els agents econòmics, socials i culturals, públics i privats, que hi estan concernits, i molt especialment amb totes les

La cultura demana avui una dinàmica de conjunt, amb la finalitat d'abordar els dèficits i desequilibris culturals que s'hi produeixen i de desenvolupar amb major eficiència la producció i la participació cultural, que han de consolidar la nostra metròpoli com a plataforma cultural de fluxos europeus i internacionals.

instàncies i processos metropolitans existents i emergents. Així, el Fòrum Metropolità de Regidors de Cultura ha realitzat diverses reunions i concertacions amb el Pla estratègic metropolità a fi que aquest incorpori els plantejaments i les propostes d'acció de la cultura. El FMRC realitzarà al 2003 una segona edició per redactar el primer programa metropolità de cultura.

Informació cultural

Aquest any ha estat especialment actiu en la tasca de donar difusió i fer més accessible la informació sobre l'oferta cultural al ciutadà i al visitant.

A més de les visites i consultes ateses a l'oficina d'informació del Palau de la Virreina, que amb l'Any Gaudí ha experimentat un augment d'usuaris del 53% respecte el 2001, des de l'Institut s'ha coordinat tota la xarxa de punts d'informació de l'Any Gaudí estesa per la ciutat.

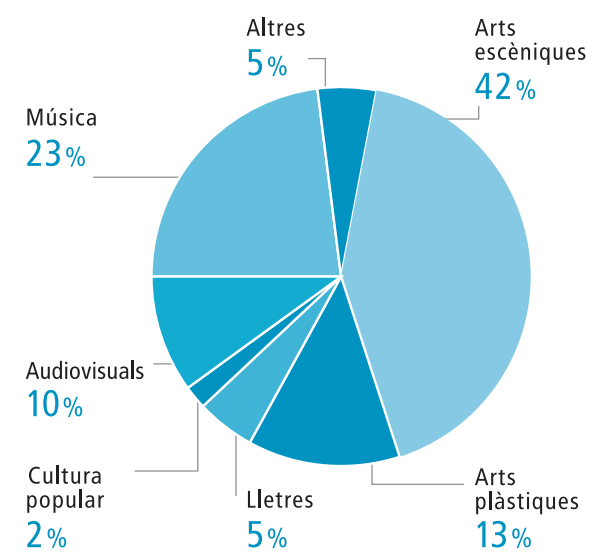
El 2002 ha vist néixer la revista *Barcelona Cultura* que, amb periodicitat bimestral, genera informació i anàlisi a l'entorn de l'actuació cultural del propi Institut i de la ciutat. Aquesta edició en paper ve a complementar la difusió i reflexió que ofereix el butlletí digital *Comunitat Cultura*.

Respecte la tasca desenvolupada en l'entorn digital, vegeu l'apartat de tecnologies de la Informació i la Comunicació.

SUPORT A INICIATIVES I ENTITATS CULTURALS

Com és habitual, l'Institut de Cultura ha fet una convocatòria de subvencions adreçada a entitats i associacions culturals. Les quantitats atorgades l'any 2002 i distribuïdes per àmbits temàtics són les següents:

Subvencions atorgades 2002

Subvencions a entitats i associacions culturals 2000-2002

Àmbit	2000		2001		2002		% variació 02/01
	Entitats	Import (€)	Entitats	Import (€)	Entitats	Import (€)	
Arts Escèniques	60	977.246	63	1.064.513	68	1.134.736	7%
Arts Plàstiques	17	295.097	22	310.122	26	356.694	15%
Lletres	13	120.803	19	121.885	20	142.152	17%
Cultura popular	17	62.806	18	64.609	18	63.106	-2%
Audiovisuals	12	167.081	20	242.508	22	286.278	18%
Música	44	634.669	44	645.186	49	643.246	0%
Altres	21	103.374	18	91.654	21	128.335	40%
TOTAL	184	2.361.076	204	2.540.477	224	2.754.547	8%

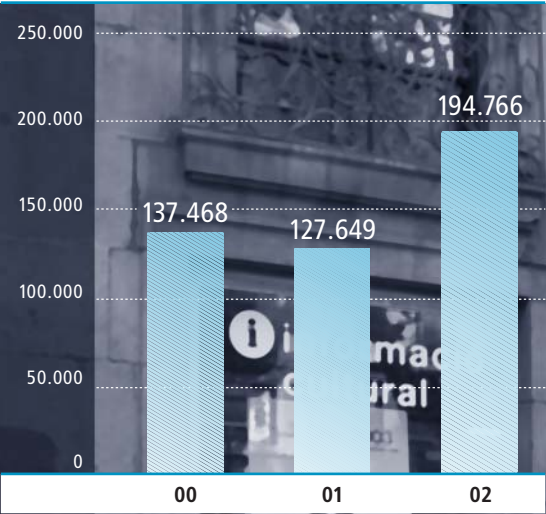
Subvencions atorgades per l'Institut de Cultura de Barcelona a consorcis i entitats culturals 2002

Títol	Import (€)
Auditori i OBC	4.327.287
Biblioteca Pública Arús	54.091
Centre de Cultura Contemporània CCCB	1.652.783
Fundació Antoni Tàpies	300.506
Fundació Joan Miró	360.607
Institut d'Humanitats	32.455
Fundació Teatre Lliure	1.352.277
Museu Contemporani de Barcelona (MACBA)	2.103.542
Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC)	2.067.050
Normalització Lingüística	1.021.721
Palau de la Música Catalana	332.681
Consorti Drassanes	84.142
Patronat del Gran Teatre del Liceu	4.488.779
Fundació BCD	60.101
Consorti Biblioteques Públiques	3.539.961
Museu Barbier Mueller	360.607
Consorti Rehabilitació sales teatrals	150.235
TOTAL	22.288.825

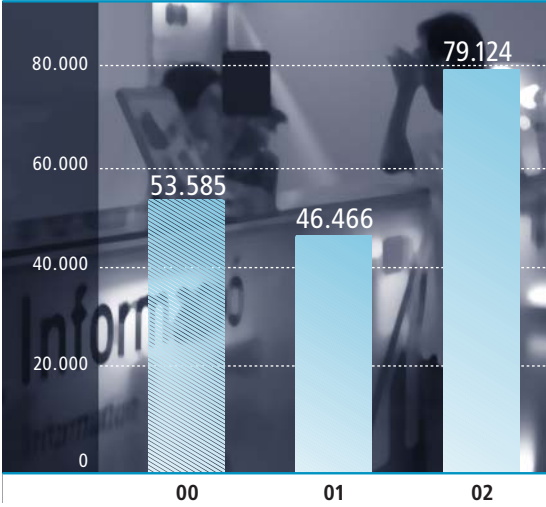
Subvencions a consorcis i entitats culturals 2000-2002

	2000		2001		2002		% variació 02/01
	Entitats	Import (€)	Entitats	Import (€)	Entitats	Import (€)	
Subvencions a consorcis i entitats culturals	15	21.519.560	14	24.569.477	17	22.288.825	-9%

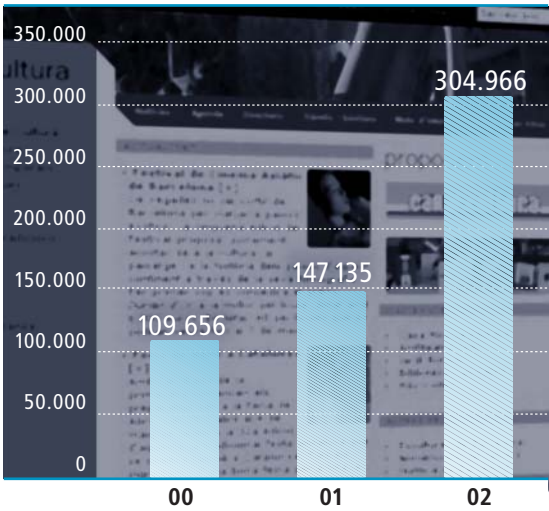
Usuaris Oficina d'Informació Cultural de la Virreina

Consultes Oficina d'Informació

Usuaris Web www.bcn.es/cultura

ART CONTEMPORANI

Els **districtes**
de Barcelona,
fan **cultura**

+A
PROF

Ajuntament de Barcelona

Els districtes de Barcelona fan cultura

El territori és una peça essencial en el cicle de la cultura. Hi ha, almenys, dos vectors essencials. D'una banda, el territori és el planter de projectes culturals i artístics nous, molts dels quals neixen dels marges, en espais perifèrics, de vegades amb anhels contra-culturals, sempre amb l'esperit innovador. D'altra banda, és al territori, als barris i als districtes, als espais públics, als carrers i als equipaments, on es troben societat i cultura en el seu lligam més constituent, i on es fan patents les dimensions expressives, participatives, solidàries i estètiques dels éssers humans.

Barcelona segueix un model territorial descentralitzat des de 1984, amb deu districtes: Ciutat Vella, Eixample, Sants-Montjuïc, Les Corts, Sarrià-Sant Gervasi, Gràcia, Horta-Guinardó, Nou Barris, Sant Andreu i Sant Martí. Cada districte assumeix competències en l'àmbit dels serveis públics de proximitat, incloent el camp cultural.

L'any 2002 l'Institut de Cultura ha treballat per fer del territori un element fonamental del cicle de la cultura a Barcelona. Ha estat l'any dels treballs d'anàlisi dels Plans culturals de districte (presentats en el decurs de l'any 2003) ran d'una de les conclusions del Pla estratègic de cultura de Barcelona, que afirmava la necessitat de diagnosticar la situació de la cultura en cadascun dels districtes de la ciutat, per tal de definir les prioritats i estratègies culturals de cada territori. A cada districte de la ciutat s'han realitzat diversos processos de consulta amb entitats i agents culturals i socials, per detectar fortaleeses i debilitats del teixit cultural (1a fase) i realitzar propostes d'acció (2a fase) en funció de les oportunitats que apareixen tenint en compte tant la dinàmica de cada districte com les dinàmiques municipals i metropolitanes.

El territori és el planter de projectes culturals i artístics nous, molts dels quals neixen dels marges, en espais perifèrics, de vegades amb anhels contra-culturals, sempre amb l'esperit innovador.

L'Institut de Cultura ha treballat per fer del territori un element fonamental del cicle de la cultura a Barcelona.

**Els programes “+ a prop”
tenen l’objectiu de
coordinació i difusió conjunta
de les activitats culturals
dels centres cívics.**

Una altra prioritat han estat els programes “+ a prop”, que tenen l’objectiu de coordinació i difusió conjunta de les activitats culturals dels centres cívics en sis camps: art contemporani, dansa, espectacles infantils, música clàssica, músiques urbanes i teatre. Enguany el programa de música clàssica s’ha reconvertit en el programa de músiques, on s’han inclòs a més de la programació de música culta, el jazz i les músiques modernes, el flamenc i les músiques del món. Cal destacar l’augment del nombre de centres participants en la xarxa dels “+ a prop” i l’edició del CD recopilatori 2002, realitzat en el marc de la taula de Músiques Urbanes, que mostra els grups i propostes que estan emergint amb força a l’escena musical de Barcelona.

També el 2002 han continuat els programes concertats, que impulsen iniciatives culturals de districte, innovadores o singulars. Aquest any els projectes concertats han estat el Festival d’Arts Escèniques del Poblenou (projecte impulsat per les companyies de teatre professionals i amateurs del barri, amb el centre cívic Can Felipa), i l’art contemporani al centre cívic Barceloneta (projecte que ha nascut amb la voluntat d’explorar noves línies de creació contemporània en aquest barri).

Finalment, l’any 2002 ha continuat la seva trajectòria l’Espai de Lletres, ubicat al Pati Llimona. L’Espai de Lletres està format per les quatre associacions d’escriptors de la ciutat (Centre català del Pen Club, l’Associació d’Escriptors en Llengua Catalana, l’Associació de Joves Escriptors en Llengua Catalana i, l’Associació Col·legial d’Escriptors de Catalunya, incorporada enguany), amb la col·laboració de l’Institut de Cultura i del districte de Ciutat Vella.

Ciutat Vella

El districte de Ciutat Vella ha continuat treballant en les línies mestres dels projectes culturals que defineixen aquest territori: el IX Festival de Flamenc, la cinquena edició de la nova etapa dels Tallers Oberts, les festes de Santa Eulàlia -que s'han obert als nous carrers del districte, sobretot a la Rambla del Raval-, la segona edició de la trobada d'Estàtues Humanes -també a la Rambla del Raval-, les Danses a la plaça del Rei dins la tardor Ribermúsica, el Festival de Jazz, el BAC (Barcelona Art Contemporani) i les Fires tradicionals.

Els quatre centres cívics de Ciutat Vella han funcionat a ple rendiment gràcies al suport de la participació ciutadana. Les produccions més significatives del 2002 han estat: el MAC (Mostra d'Art Contemporani) a la Barceloneta, la Mostra de Teatre al Raval del centre cívic Drassanes, la Marató de contes del Pati Llimona, i la Mostra d'Art Sonor al Convent de Sant Agustí. Aquest equipament ha ampliat les seves instal·lacions amb un vestíbul-sala d'exposicions, una sala d'actes, una sala polivalent, espais per tallers i per casal infantil. En total s'han afegit més de 1000 m² al centre cívic.

Quant a la xarxa de les biblioteques, ha destacat la tasca desenvolupada per la biblioteca de la Santa Creu i Sant Pau en recursos per a la informació i en cultura àrab, i el primer any d'obertura al públic de la biblioteca de la Fraternitat de la Barceloneta. Finalment la biblioteca Bonnemaison ha continuat amb les obres d'ampliació i millora de les seves instal·lacions amb la qual cosa ha disminuït els seus serveis. Està previst obrir la nova biblioteca a partir de setembre de 2003, per convertir-se en la més gran del districte.

IX Festival de Flamenc de Ciutat Vella

El Convent de Sant Agustí ha ampliat les seves instal·lacions, afegint més de 1000 m² al centre cívic històric.

Ha destacat l'activitat dels centres especialitzats en disciplines artístiques: les Cotxeres Borrell amb les arts escèniques, la Casa Golferichs amb la fotografia i el Nou Ateneu Fort Pienc amb el cinema i les arts plàstiques.

L'Eixample a la fresca

L'Eixample

Els cinc Centres Cívics i culturals amb els quals compta el districte de l'Eixample han representat l'actiu més important de l'acció cultural en aquest territori de la ciutat, a través d'una programació cultural estable, que té com a missió promoure el coneixement i la difusió de les expressions culturals i la formació de nous públics.

Alguns d'aquests centres culturals han desenvolupat projectes o especialitzacions singulars al voltant de diferents disciplines artístiques, com és el cas de les Cotxeres Borrell amb el projecte d'Arts Escèniques, la Casa Golferichs amb la fotografia o el Nou Ateneu Fort Pienc amb el cinema i les arts plàstiques.

En el conjunt de centres s'han programat 209 espectacles de dansa, teatre, música, poesia i narracions per a adults, als quals han assistit un total de 14.854 espectadors. També s'han organitzat 97 espectacles adreçats al públic infantil i familiar que han comptat amb la participació de prop de 12.000 persones. Dins de la programació cultural dels centres cívics ha destacat el servei d'exposicions que ha organitzat 73 mostres que han tingut més de 23.000 visitants. S'ha de fer esment especial a les exposicions d'art contemporani de la Casa Elizalde.

Un altre eix de l'acció cultural a l'Eixample han estat dues campanyes: *"L'Eixample a la fresca"* als vespres del mes de juliol, que ha aconseguit un total de 18 espectacles i la participació de 5.505 espectadors, un 22% més que l'any anterior; i *"Dansa a l'illa"* que ha celebrat la tercera edició amb la programació de dansa contemporània, especialment dissenyada per a un públic familiar i al qual han assistit més de 600 espectadors.

Com cada any, s'han celebrat les nou festes majors dels barris i carrers de l'Eixample, d'entre

les quals destaquen les dels barris de Sant Antoni (gener) i Sagrada Família (abril), Fort Pienc (juliol), Esquerra (octubre) i Dreta (desembre) per la seva antiguitat i repercussió sobre la ciutadania.

Sants-Montjuïc

La producció cultural del districte de Sants-Montjuïc es configura per línies d'actuació diverses i complementàries: d'una banda, la programació cultural pròpiament dita que es duu a terme a través dels equipaments d'aquest territori, i d'altra banda, les activitats del calendari festiu, la cultura popular i les festes majors.

Dins la línia d'actuació als equipaments, cal destacar l'elevat nombre d'usuaris de les biblioteques del districte. En aquest sentit i per tal promoure l'ús de la xarxa de biblioteques públiques, la del Vapor Vell ha ofert una sala d'estudi permanent en horari nocturn.

Des dels centres cívics s'han ofertat diversos serveis: el de suport a la creació social i cultural, que ha posat a disposició dels joves espais d'assaig i tallers amb mitjans tècnics i de formació, i les sales d'exposicions, que han acollit un total de 41 exposicions amb més de 15.500 visitants. També s'ha continuat organitzant tallers i/o cursos de caràcter no reglat sobre diferents matèries, amb un total de 3.267 inscripcions. Prop de 800 entitats han fet ús de les sales i espais que els centres cívics posen a disposició dels ciutadans, per tal que puguin realitzar-hi les seves activitats. Pel que fa a la programació cultural d'activitats diverses que s'han realitzat també en col·laboració amb les entitats del districte, cal assenyalar que hi hagut més de 90.000 assistents.

Pel que fa a la cultura popular de periodicitat anual, el districte de Sants Montjuïc ha celebrat 12 festes majors, en les quals han participat més de

A les festes majors del districte de Sants-Montjuïc, amb les de Sants, Hostafrancs, La Bordeta i Poble Sec, entre d'altres, han participat més de 600.000 persones.

Festa de l'escuma a la Festa Major de Sants

Gegants a la Festa Major de les Corts

La festa major de Les Corts ha acollit més de 200 actes, entre els quals la Mostra de Circ al carrer.

600.000 persones. Les festes majors de Sants, Hostafrancs, La Bordeta i Poble Sec han tingut una comissió organitzadora integrada pels representants de les diferents comissions, tècnics del districte i el Conseller de Cultura. Cal fer esment a la repercussió de la festa major de Sants tant en el districte com en el conjunt de la ciutat.

Dins els projectes de difusió del patrimoni històric per tal de fomentar-ne la recuperació i la conservació, ha destacat la publicació del *llibre El Refugi 307. La guerra civil i el Poble Sec 1936-1939* i el programa de visites a l'esmentat refugi, organitzat amb el Museu d'Història de la Ciutat i la campanya d'Històries del districte de Sants-Montjuïc.

Les Corts

Les iniciatives de producció pròpies del districte, juntament amb l'esforç dut a terme per les entitats han conformat la realitat cultural de Les Corts durant el 2002.

Entre els projectes que s'han organitzat amb una forta presència de les entitats, cal esmentar: la festa major, la IV Mostra d'Entitats, el Carnaval i la Cavalcada de Reis. La festa major ha estat l'esdeveniment cultural més important, resultat del treball conjunt entre deu entitats i el propi districte. El seu abast s'ha concretat en 200 actes que han tingut lloc arreu dels onze barris i en la celebració d'un esdeveniment que dona singularitat a la festa com és la Mostra de Circ al Carrer.

Dintre de la producció pròpia cal citar: els *Diumenges teatre a les Corts*, un projecte de teatre de petit format i amateur amb forta presència de grups de teatre del districte i de periodicitat quinzenal; els *Diumenges musicals a les Corts*, també quinzenal amb el protagonisme de corals, bandes i orquestres del districte; els *Diumenges dansa a les Corts*, que ha presentat una oferta de qualitat de periodicitat setmanal i d'abast ciutadà amb pro-

jectes de formació de públics; els *Dijous clàssica a les Corts*, música clàssica a càrrec de joves intèrprets amb periodicitat quinzenal; els *Dijous jazz a les Corts*, també amb caràcter quinzenal i amb actuacions de qualitat i que com a novetat ha ofert formació als joves d'institut; i finalment, el *Teatre infantil* amb caràcter mensual.

Els equipaments promotores de cultura han estat: el centre cultural de les Corts, el centre cultural Riera Blanca, el centre cívic Can Deu, el centre cívic Pere Quart, i les biblioteques Miquel Llongueras i Can Rosés.

Sarrià-Sant Gervasi

El districte de Sarrià-Sant Gervasi ha incrementat d'una manera molt significativa el nombre d'equipaments culturals a l'abast dels habitants d'aquest territori, destinats a l'aprenentatge i la creativitat i per compartir en col·lectivitat.

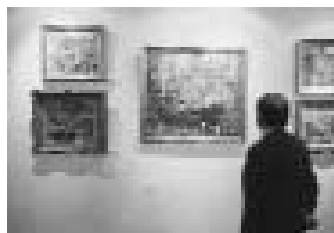
S'han inaugurat la biblioteca Collserola-Josep Miracle i el centre cívic de Vallvidrera a Vallvidrera, amb programacions que sintonitzen amb les característiques del territori: l'edifici, uneix la contemplació de la natura i dona una particular visió del Museu Verdaguer. Aquesta proximitat amb el museu ha configurat un eix cultural vertebrador en què s'ha inclòs també el centre cívic l'Elèctric.

A Sarrià, s'ha mantingut el calendari de celebracions de festes populars, amb especial ressò de la festa major, i amb la cavalcada de Reis i les festes de la Música i de la Dansa. A Sant Gervasi s'ha mantingut la tradicional trobada de cors amb motiu de Santa Cecília, el Carnaval al Putxet, la celebració de Sant Medir i Sant Pons, i la festa major, i especialment, la Cavalcada de Reis, l'acte amb més participació i projecció ciutadana.

Durant el 2002, ha merescut menció especial l'Any Verdaguer, que ha obtingut la implicació de nombrosos grups i col·lectius i ha servit de nexa

Conta Contes a la biblioteca de les Corts

Exposició Josep Amat a Sarrià-Sant Gervasi

Nous equipaments culturals a Sarrià-Sant Gervasi: la biblioteca Collserola-Josep Miracle i el centre cívic de Vallvidrera.

Diablos a la Festa Major de Sarrià-Sant Gervasi

Verdaguer i Gaudí han tingut una especial incidència en l'activitat cultural del districte.

Gràcia ha estrenat dos equipaments culturals: la nova biblioteca de barri Vila de Gràcia i el nou casal de Barri Cardener.

d'actuacions interdisciplinàries. S'ha comptat amb la implicació de la biblioteca Clarà, els cors de Collserola i la Cobla Municipal. El Ballet Folklòric Sarrià ha estrenat una producció pròpia, "Les Esbartades de Mossèn Cinto" que ha unit música, dansa, poesia i s'ha ofert espectacles d'apropament a la poesia a les escoles del districte. En el programa sobre Verdaguer també han participat l'arxiu, els casals de gran i les biblioteques.

L'Any Internacional Gaudí ha tingut igualment una repercussió especial. El districte, que compta amb edificis i indrets relacionats amb l'arquitecte, ha organitzat itineraris i l'arxiu ha incorporat material inèdit referent a projectes gaudinians.

En l'àmbit de la participació s'han produït avenços importants: s'han constituït els consells dels dos centres cívics, s'han mantingut dos mostres col·lectives que ja són tradició, la Mostra de Teatre Emergent i la Trobada de Corals de Gent Gran. La Plataforma d'Entitats Solidàries ha mantingut un any més el programa "El Batec de les Cultures". Per últim, s'ha constituït la Comissió de Lectura Pública, per enfortir el paper de les biblioteques.

Gràcia

El districte de Gràcia té com a tret distintiu la gran vitalitat cultural que es viu en aquesta part del territori, emmarcada per la seva identitat històrica, per l'actiu de creadors que hi resideixen o treballen, i també per la important xarxa de cinemes, teatres, restauració i sales d'exposicions.

El 2002 Gràcia ha estrenat dos nous equipaments culturals: la nova biblioteca de barri Vila de Gràcia ha estat molt ben acollida pels veïns i usuaris, fet que queda palès en els 8.826 nous carnets i els 149.725 usos, assolits del maig al desembre. La biblioteca té com a eix temàtic les cultures de la Mediterrània, i compta amb dos serveis especialit-

zats: el punt d'informació juvenil de Gràcia i la sala d'estudi. Al mes de setembre s'ha inaugurat el nou casal de Barri Cardener, que pretén ser un espai vertebrador de la participació i la vida associativa, tot fomentant la col·laboració entre associacions i administració.

Pel que fa a l'activitat musical, Gràcia ha continuat acollint tres festivals de ressò ciutadà: el *Tradicionàrius*, a l'Artesà, centrat en la música tradicional i popular catalana, i en el qual s'han vist implicats diferents sectors artístics, més enllà dels específicament musicals; el Festival LEM, de Gràcia Territori Sonor, que atansa l'espectre de les músiques contemporanis al públic, i el Festival *L'Hora del Jazz: Memorial Tete Montoliu*, que ha presentat les novetats en jazz i en música moderna que es fan al nostre país.

En l'aspecte festiu, com a novetat aquest any, per Carnaval el districte de Gràcia ha acollit l'arribada de Sa Majestat Carnestoltes a la ciutat. És obligat destacar la festa major de Gràcia i la festa de Sant Medir que s'han convertit en unes de les manifestacions populars més importants i amb més tradició de la ciutat. La festa major de Gràcia sols és possible gràcies a la il·lusió i l'esforç d'un elevat nombre de veïns, que agrupats per carrers, fan possible la festa. L'edició d'enguany ha comptat amb 25 espais estables de festa i 23 activitats especials, amb un nombre d'actes superior als 600. D'entre les manifestacions de més nova creació que estan trobant un profund arrelament a Gràcia, destacar *La revetlla mallorquina a Barcelona: Sa Pobla*, que ha celebrat el desè aniversari. També és obligat assenyalar el 20è aniversari de les colles del districte (Bastoners, el Drac, la Diabòlica i els Gegants), i el cinquè aniversari dels Castellers de la Vila de Gràcia. Altres manifestacions rellevants dins la cultura popular han estat les festes majors del barri del Coll i les Festes de l'11 de setembre, que

Carrers engalanats a la Festa Major de Gràcia

El *Tradicionàrius*, el LEM i *L'Hora del Jazz: Memorial Tete Montoliu*, tres festivals musicals de ressò ciutadà.

Castells a la Festa Major de Gràcia

A la Mostra de Joves Creadors *Striptart* s'han presentat 250 artistes.

són les festes majors dels barris del Camp d'En Grassot, de Vallcarca Nord i Vallcarca/Riera Viaducte, de la Salut i del carrer Argentona.

Quant als equipaments ja en funcionament, cal destacar la consolidació de la Seu del districte com nou punt de referència cultural amb els cicles de les *Nits clàssiques*, els cicles de Nadal, les cantades de corals i les 19 exposicions que s'han realitzat a les seves sales, així com una part important dels concerts del Festival LEM. També, l'especialització de La Sedeta en les cultures de la Mediterrània que té com a esdeveniments més destacats, la setmana cultural, el cicle *Bitllet d'Anada* que aquest any s'ha fet conjuntament amb la nova biblioteca Vila de Gràcia, i el cicle *Veus Mediterrànies*.

Horta-Guinardó

El districte d'Horta-Guinardó ha col·laborat estretament amb les entitats dels seus barris històrics per celebrar les tretze festes majors i patronals que hi ha tingut lloc. El 2002 s'ha viscut un alt índex de participació -al voltant de 130.000 persones- en un total de 140 actes. Els centres cívics han acollit un nombre important d'activitats del calendari festiu, a les quals s'han d'afegir la programació d'exposicions, l'organització de tallers i el suport a la creació i a grups culturals.

Dins del programa cultural del districte, ha destacat: la sisena edició de la Mostra de Joves Creadors *Striptart* en la qual s'han presentat 250 artistes i ha estat visitada per 4.000 persones; el *Cicle de Flamenc*, que ha arribat a la 7a edició, ha volgut promocionar artistes flamencs així com realitzar activitats de formació de públics i ha gaudit de l'assistència de 1.700 persones; el *Concurs de Poemes i Narracions*, en la seva 18a edició, ha pretès promoure la llengua catalana i fomentar la cultura participativa i literària; conti-

nuant amb la poesia i la literatura vinculada al barri, s'ha celebrat el projecte *El Cel del Carmel*. *Homenatge a Juan Marsé* amb exposicions, recorreguts, recitals i performances poètiques; el cicle *Clàssica a Horta-Guinardó*, en la 14a edició, ha donat a conèixer joves intèrprets de clàssica i ha assolit la xifra de 1.100 espectadors; el 6è *Concurs de Cantautors* ha tingut per objectiu la creació artístic-musical de joves intèrprets cantautors, i facilitar-los el contacte amb el circuit musical mitjançant la gravació d'un CD; el cicle de poesia a la biblioteca Mercè Rodoreda; la segona *Mostra de teatre amateur* a Horta-Guinardó, i també la segona *Trobada de Corals del Districte Horta-Guinardó* han estat altres actes amb una participació de públic rellevant.

La biblioteca de districte Guinardó-Mercè Rodoreda ha suposat un impacte de gran magnitud en el consum cultural del districte. Si s'hi afegeixen les sales de lectura i la biblioteca de Montbau, les xifres totals del consum a les biblioteques del districte el 2002 han sumat un fons de 62.000 volums, prop de 4.500 audiovisuals i 198.000 usos.

Nou Barris

El districte de Nou Barris ha anat consolidant les línies de treball dels darrers anys. Així, des dels diferents projectes culturals ha ofert iniciatives que han significat el suport als creadors que treballen en diferents disciplines, especialment en teatre, músiques urbanes, circ, lletres i fotografia, com per exemple la Mostra de Teatre Emergent al Teatre de la Zona Nord, i el Fòrum Fotogràfic del centre cívic de Can Basté.

D'altra banda, des del districte s'ha treballat en una oferta d'activitats que permeti l'entrada en els circuits culturals de ciutat. També s'han promocionat grups i les propostes culturals des

II Trobada de Corals d'Horta-Guinardó

La Mostra de Teatre Emergent del Teatre de la Zona Nord, un dels projectes singulars del districte de Nou Barris.

Aplec de Sardanes a Nou Barris

Sant Andreu ha posat en marxa el Centre Cultural Can Fabra: més de 4.000m² d'equipament públic destinats al foment de la lectura i la difusió cultural.

Inauguració del Centre Cultural Can Fabra a Sant Andreu

d'una perspectiva de participació ciutadana. En aquest sentit, s'ha continuat utilitzant el carrer com un dels principals espais de trobada cultural: la festa major de Nou Barris, la Cavalcada de Reis, el Carnastoltes, la *Cultura va de Festa*, l'Aplec Sardanístic de la tardor, les *Romerías*, o *Las Cruces de Mayo* són alguns dels exemples més importants.

Finalment, cal assenyalar que s'ha incrementat el nombre de projectes i equipaments concertats amb el teixit associatiu del districte.

Sant Andreu

L'any 2002 ha significat per al districte de Sant Andreu un pas endavant pel que fa al creixement d'espais per a la cultura. La posta en marxa del Centre Cultural Can Fabra ha estat fonamental: més de 4.000m² d'equipament públic destinats al foment de la lectura i la difusió cultural. La nova biblioteca del districte de Sant Andreu, ubicada a Can Fabra, està distribuïda en tres plantes i disposa de zones diferenciades en funció dels fons i dels serveis que s'hi ofereixen. D'altra banda, cal assenyalar que la transformació de l'antic edifici fabril de Can Fabra en aquest nou equipament cultural ha permès la incorporació d'elements de sostenibilitat i de cura mediambiental, com ara la implantació del sistema de plaques solars fotovoltaïques.

Entre d'altres iniciatives culturals del districte que han estat remarcables, s'hi troben:

Música i Paraules ha celebrat el seu cinquè aniversari amb èxit de públic i crítica, sent fidel al seu objectiu de posar a l'abast de tothom la música clàssica, la poesia, la cançó d'autor o l'art de la paraula. Aquest any, s'ha comptat amb la col·laboració de Juan Echanove, que ha inaugurat el cicle.

El Premi Miquel Casablanca ha fet també un pas endavant pel que fa al suport als joves creadors d'arts visuals contemporànies i ha sumat esforços amb la regidoria de Joventut per tal de

representar la ciutat de Barcelona en la Biennal de Joves creadors de la Mediterrània.

La Tira. Campanya d'estiu ha organitzat la seva sisena edició i ha incorporat els actes culturals d'estiu de les entitats dels diferents barris del districte.

Cal destacar també les activitats culturals dels centres cívics Garcilaso, Baró de Viver, Bon Pastor, La Sagrera i Trinitat Vella, amb programacions ja consolidades, com el Concurs de música acústica, la Mostra d'arts escèniques al Bon Pastor, el "Mosquito festival" de Baró de Viver o les Matinals infantils als diferents equipaments.

Sant Martí

L'activitat cultural al districte de Sant Martí és el resultat de la col.laboració i el treball conjunt de la ciutadania, les entitats i l'administració municipal. D'entre els equipaments culturals que condensen una part molt significativa de la programació cultural d'aquest districte, hi ha els quatre centres cívics i/o centres culturals de Sant Martí, Can Felipa i Besòs i el Centre Cultural La Farinera. Juntament amb ells, i un amb pes cultural cada vegada més important, han continuat treballant les tres biblioteques del districte: Xavier Benguerel, Ramón d'Alòs-Moner i Sant Martí de Provençals.

La programació cultural que s'ha desenvolupat en aquests equipaments ha estat diversa:

El centre cívic Can Felipa ha acollit exposicions d'art contemporani i el 1r Festival d'Arts Escèniques de Sant Martí organitzat amb la col.laboració de diferents grups de teatre del districte.

El centre cívic Sant Martí ha organitzat diferents manifestacions d'art contemporani efímer en l'espai públic del territori de la Verneda, com també projectes que s'han dut a terme amb la xarxa associativa del territori.

El Teatre amateur al centre cívic Besòs ha ofert

El Premi Miquel Casablanca ha fet un pas endavant per tal de representar la ciutat de Barcelona en la Biennal de Joves creadors de la Mediterrània.

Les exposicions d'art contemporani de Can Felipa, els Tallers Oberts del Poblenou, l'Estiuàs de Sant Martí són alguns dels actes més destacats del districte.

la possibilitat als grups joves d'un espai per assajar i representar les seves obres.

El Centre Cultural de la Farinera ha destacat per la seva programació innovadora que compatibilitza la promoció del patrimoni històric industrial amb les noves tecnologies, i la música d'arrels, trets que el singularitzen com a equipament cultural.

Les activitats que han convocat un major nombre d'assistents han estat les relacionades amb el calendari festiu i la cultura popular. El Consell Municipal del districte els ha donat suport a través de convenis, subvencions, infraestructures i serveis. Han destacat per la seva transcendència i tradició els *Tallers Oberts* del Poblenou, la Festa d'Andalusia i la Feria de Abril.

Entre els programes culturals portats a terme pel districte de Sant Martí han sobresortit: 2a. Mostra de Poesia Comparada i el 12è Festival de Música Clàssica, i la 12a. edició de l'Estiuàs de Sant Martí amb un total de 63 activitats que han convocat unes 10.000 persones. També la 2a. Mostra d'Entitats de Sant Martí ha comptat amb la participació de 80 entitats i 8.000 visitants.

Les biblioteques del districte s'han anat transformant en equipaments oberts i actius, i el 2002 han tingut un paper important en la dinamització de la cultura en el seu territori d'incidència.

Iniciatives als Districtes 2002

	Exposicions	Visitants
Exposicions	491	125.505
	Actes	Assistents
Festivals, temporades i cicles	1.838	296.369
Festes majors i populars	144	515.335
	Tallers	Participants
Tallers	3.411	56.108

Exposicions

Districte	Exposicions	Visitants
1. Ciutat Vella	71	--
2. Eixample	73	23.286
3. Sants-Montjuïc	41	15.550
4. Les Corts	27	4.237
5. Sarrià-Sant Gervasi	49	23.315
6. Gràcia	23	--
7. Horta-Guinardó	32	33.000
8. Nou Barris	74	8.200
9. Sant Andreu	48	7.108
10. Sant Martí	53	10.809
TOTAL	491	125.505

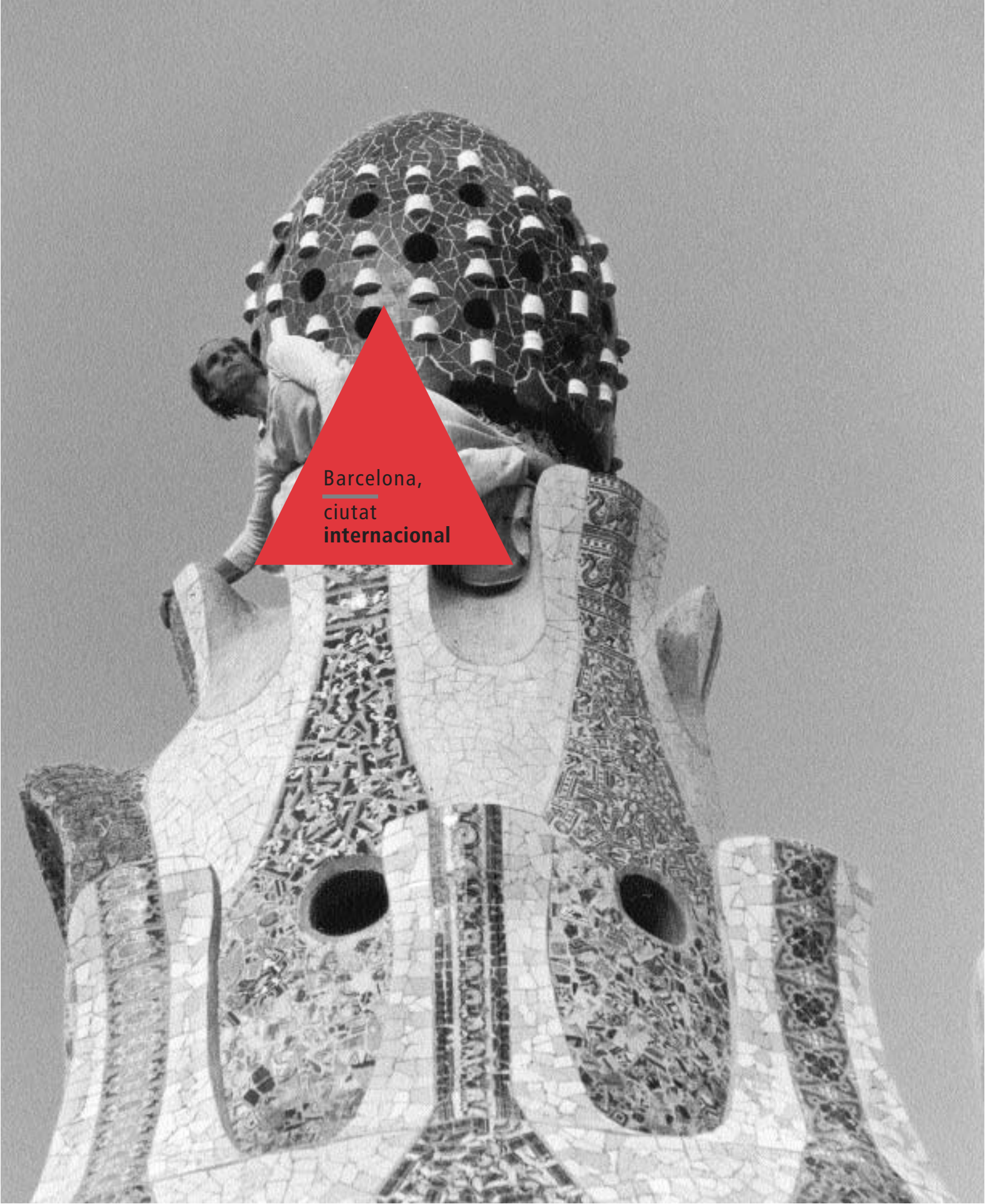
Arts escèniques (música, dansa, teatre i festivals)

Districte	Espectacles	Espectadors
1. Ciutat Vella	248	18.000
2. Eixample	328	32.727
3. Sants-Montjuïc	--	90.000
4. Les Corts	100	12.690
5. Sarrià-Sant Gervasi	34	9.316
6. Gràcia	155	22.000
7. Horta-Guinardó	100	9.000
8. Nou Barris	229	30.000
9. Sant Andreu	369	46.205
10. Sant Martí	275	26.431
TOTAL	1.838	296.369

Tallers

Districte	Tallers	Assistents
1. Ciutat Vella	550	7.073
2. Eixample	1.151	20.204
3. Sants-Montjuïc	--	3.267
4. Les Corts	427	6.017
5. Sarrià-Sant Gervasi	109	1.370
6. Gràcia	204	3.164
7. Horta-Guinardó	199	3.067
8. Nou Barris	510	6.120
9. Sant Andreu	62	2.091
10. Sant Martí	199	3.735
TOTAL	3.411	56.108

Font: cada districte Elaboració: Direcció d'Informació i Comunicació,
Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona

A black and white photograph of a person standing on the Guggenheim Museum Bilbao, looking up at the building's facade. The building is covered in mosaic tiles and has a large, dome-like structure with many small, white, cylindrical protrusions. A red triangle is overlaid on the image, containing the text "Barcelona, ciutat internacional".

Barcelona,
ciutat
internacional

Barcelona, ciutat internacional

La dimensió internacional de Barcelona és una estratègia clau. El món és un, i la capacitat d'avaluar críticament la nostra ciutat és indispensable per assegurar el futur. D'aquí la necessitat de treballar i comparar, competir i cooperar, amb d'altres ciutats i territoris. El món s'estructura en xarxes de geometria variable i la presència de Barcelona és també fonamental per posar de manifest que les ciutats (els municipis) juguen un paper central en tant que administracions més acostades a les persones.

Barcelona ha tingut un any 2002 molt dolç en la dimensió internacional. L'Any Internacional Gaudí ha estat, sens dubte, el màxim exponent. Les exposicions, els itineraris i les rutes, els projectes educatius a escoles i centres culturals, els tallers, els cicles de conferències, els seminaris i cursos, les festes de participació ciutadana, les activitats adreçades als infants, els espectacles, la pàgina web www.gaudi2002.bcn.es, les publicacions i edicions commemoratives, les sèries de televisió ("Els Gaudins" o *Howdi Gaudi*, també un capítol de "Les tres bessones") i tots els altres formats de l'Any Gaudí han contribuït a projectar una imatge de Barcelona com a gran capital cultural europea. A l'entorn de sis milions de persones han gaudit de les activitats d'aquest Any, amb un impacte econòmic directe de 14,1 milions d'euros, un impacte turístic de 55,2 milions d'euros i un impacte mediàtic de més de 30 milions d'euros. Al costat d'això, potser el més remarcable ha estat la implicació dels ciutadans, les entitats i les empreses, i la cooperació entre les administracions i la societat civil, en un esdeveniment cultural catalitzador del patrimoni i la memòria.

L'any 2002 ha estat també l'any de la celebració de la cimera d'Eurociutats, la xarxa europea integrada per més de cent ciu-

El món s'estructura en xarxes i la presència de Barcelona és també fonamental per posar de manifest que les ciutats hi juguen un paper central.

Eurociutats ha tingut com a tema central, per primera vegada, la cultura.

**Nomenament de Barcelona
com a seu, des del 2004,
de *United Cities*,
la nova organització
mundial de ciutats.**

tats, i que ha tingut com a tema central, per primera vegada, la cultura. Les ciutats han tingut ocasió de debatre com la cultura s'ha estat imposant com a element de cohesió social en una Europa cada cop més multicultural, com a element de regeneració urbana, com a productor de riquesa econòmica i com a element d'aprofundiment democràtic.

Més bones notícies internacionals han estat el nomenament de Barcelona com a seu, des del 2004, de *United Cities*, la nova organització mundial de ciutats (resultat de la fusió de Cités Unies i la International Union of Local Authorities–IULA), la concessió del Lleó d'Or 2002 de la Biennal d'Arquitectura de Venècia (en reconeixement a la tasca de planificació urbanística que ha posat la cultura al centre de l'estratègia urbana), el guardó 25 anys (*Twenty-five Year Award*) de l'American Institute of Architects a l'edifici de la Fundació Miró, la celebració dels premis MTV-Europe 2002 (la televisió temàtica global dedicada a la música, amb 13.000 assistents al Palau Sant Jordi, més de 700 mitjans de comunicació de tot el món i una audiència de 1.000 milions de telespectadors) i la consolidació dels treballs de tres institucions internacionals: Casa Àsia, l'Institut Europeu de la Mediterrània i el CIDOB.

Agents internacionals de provada neutralitat han revelat que Barcelona és un dels cinquanta llocs del món on s'ha d'anar abans de morir (segons la televisió britànica BBC), la sisena ciutat més atractiva per als inversors (Cushman & Weakfield), la quarta en implantacions empresarials estratègiques com seus socials o centres de recerca (Ernst & Young), la primera ciutat europea en qualitat de vida per als treballadors (Healey & Baker, *European Cities Monitor*) i la ciutat europea preferida per unes vacances curtes (*Time Out*), entre d'altres mencions. Aquestes es deuen a un model de ciutat del coneixement que reposa, en bona part, en uns agents culturals contemporanis i una ciutadania creativa i compromesa amb la ciutat.

Fòrum Universal de les Cultures Barcelona 2004

El 2002 ha estat per al Fòrum l'any de la consolidació tant pel que fa a l'organització interna com per als continguts. Pel que fa al primer aspecte, s'ha nomenat el conseller delegat, el director general i director general adjunt. Quant als continguts de l'esdeveniment, d'una banda s'ha elaborat una Proposta de Programa que ha tingut el vist-i-plau del Consell d'Administració al mes de juliol; d'altra banda, també s'ha obert un procés de participació ciutadana –entre el 15 de juliol i el 31 d'octubre- a través de l'espai "Opina" de la web www.barcelona2004.org. Les propostes presentades s'han sumat als més de 650 projectes que des de l'any 1997 havien arribat a l'organització, aconseguint un total de 1.000 propostes que han contribuït a definir el programa d'actes.

D'altra banda, al desembre, el Consell d'Administració ha aprovat el Pla General del Fòrum que s'estructura en tres parts: la primera conté el Pla Director que planifica l'activitat de l'organització i preveu el control de les fases executives del projecte i el calendari bàsic d'execució; la segona inclou el pressupost de despeses i d'ingressos especificat per programes i per períodes anuals; la tercera part incorpora la definició actual dels continguts del Fòrum, tant els que es faran al recinte del Besòs com els que tindran lloc a la ciutat: les Exposicions, els Diàlegs i les activitats a la Plaça.

Finalment, destacar que al juny s'ha resolt el concurs convocat pel disseny de la nova marca, ja definitiva, de l'esdeveniment. Les dues mans del nou logotip, proposat per Pablo Martín, simbolitzen els valors del Fòrum, entre ells la diversitat i el respecte per les diferències.

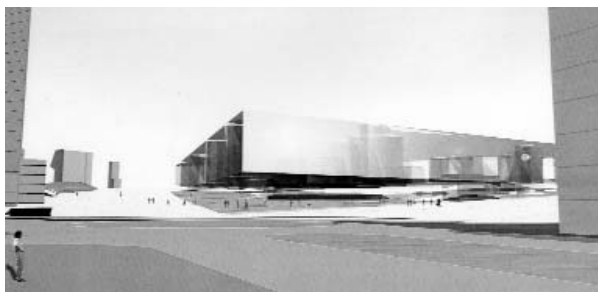

Cartell del Fòrum Universal de les Cultures 2004

El 2002 ha estat per al Fòrum l'any de la consolidació tant pel que fa a l'organització interna com per als continguts del programa d'actes.

La web ha estat un espai de participació en què els ciutadans han pogut fer les seves propostes a la programació del Fòrum.

Edifici del Fòrum 2004

Inauguració de l'Any Internacional Gaudí,
al Saló de Cent de l'Ajuntament

**Prop de 6.000.000 de visitants presencials
als edificis i les exposicions que
s'han organitzat a Barcelona
i arreu del país.**

Banderoles de l'Any Internacional Gaudí 2002

Any Internacional Gaudí 2002

L'any 2002 s'han celebrat els actes de commemoració dels 150 anys del naixement d'Antoni Gaudí. Amb aquest motiu, l'Ajuntament de Barcelona havia declarat el 2002 Any Internacional Gaudí, i nomenat comissari general Daniel Giralt-Miracle. L'Any Gaudí ha volgut ser una commemoració que posés de relleu totes les interpretacions que permetessin rellegir l'arquitecte amb una actitud oberta i que poguessin ajudar a situar-lo entre les figures cabdals de la cultura moderna.

L'organització de l'Any Gaudí ha pretès des del començament assolir una gran resposta entre els ciutadans de Barcelona i en general el públic de fora, i sumar totes les forces i plataformes per tal d'aconseguir que l'impacte del programa d'actes fos molt important. S'han produït activitats a Barcelona, Catalunya i la resta de l'Estat, però també en molts països d'Europa i Amèrica, ja que l'interès per l'arquitecte ha depassat les fronteres i la programació ha estat present des de París fins a Milà, Roma, Washington, l'Haia, Stuttgart, Moscou, Nova York, Brussel·les o Londres, entre d'altres ciutats arreu del món.

També s'ha volgut aprofitar aquesta commemoració per propiciar un corrent de recuperació de l'obra gaudiniana, possibilitant i donant sentit a la restauració i rehabilitació dels seus edificis. En aquest sentit, la Ruta Gaudí de l'Institut del Paisatge Urbà ha inclòs totes les obres de l'arquitecte. L'Any Gaudí ha suposat també l'obertura al la ciutat de la casa Batlló (per primera vegada en la seva història) i de les escoles de la Sagrada Família. Igualment, l'Any Gaudí ha generat una reflexió intel·lectual sobre la seva arquitectura de la qual n'ha quedat constància en les desenes de publicacions que s'han editat en diferents idiomes al llarg d'aquest any, de les quals destaca *La Miscel·lània Gaudí 2002*. Així mateix s'ha aconse-

guit una gran difusió dels coneixements sobre Gaudí, amb l'organització de conferències, cursos i seminaris. D'alt interès i qualitat han estat els cursos promoguts per la Universitat de Barcelona, la Fundació Politècnica de Catalunya, el Centre d'Estudis Gaudinistes o les Biblioteques de Barcelona. També cal destacar una àmplia participació de les escoles, que han treballat Gaudí en les seves assignatures humanístiques. Els quaderns pedagògics *Gaudir Gaudí* proposaven activitats adequades a cada nivell formatiu (hi han treballat més de 4.500 alumnes de Barcelona i 12.500 de la resta de Catalunya).

Pel fet de celebrar-se un aniversari, s'ha donat molta importància als actes de caràcter més festiu. Barcelona, en primer lloc, però també les altres ciutats que s'han sumat a la iniciativa, han preparat actes diversos en els quals han participat tots els ciutadans i tots aquells que han vingut al nostre país atrets per Gaudí. La resposta de públic en totes les convocatòries ha estat realment espectacular, des d'"Un dia amb Gaudí" celebrat l'1 de juny de 2002 (punt àlgid de l'Any, amb 130.000 persones al carrer, 60.000 de les quals es van aplegar a la Sagrada Família en la "Nit de llum i foc") fins a la festa castellera de la Mercè.

L'impacte econòmic directe de l'Any Gaudí ha estat de 14,1 milions d'euros, l'impacte turístic de 55,2 milions d'euros i l'impacte mediàtic de més de 30 milions d'euros.

Cultura a Eurociutats

Eurociutats és la xarxa de grans ciutats i metròpolis europees que té com a objectius promoure el paper de les ciutats en la construcció europea i facilitar la cooperació tècnica entre elles, mitjançant l'intercanvi de bones pràctiques i la realització de projectes comuns. Barcelona ha acollit més de 100 ciutats d'Europa els dies 27-30 de

Festa castellera celebració de l'Any Internacional Gaudí 2002

L'impacte econòmic directe de l'Any Gaudí ha estat de 14,1 milions d'euros.

L'Assemblea d'Eurociutats, la xarxa de grans ciutats i metròpolis europees, ha analitzat a Barcelona la cultura com element estratègic de desenvolupament de les ciutats.

Conferència d'Eurociutats a Barcelona

novembre de 2002 a l'Assemblea General i la Conferència d'Eurociutats, amb un total de 450 participants que han convertit aquesta reunió en la cita amb major participació des de la creació d'Eurociutats. Amb el lema "Ciutats cap al futur: política, cultura i valors", les ciutats participants han analitzat com la cultura és un element estratègic per al seu desenvolupament. La proposta de Barcelona s'ha centrat en el paper de la cultura com a eix vertebrador i motor de les nostres societats i ha contemplat una visió del desenvolupament cultural íntimament imbricat amb la democratització del coneixement, la promoció de la participació, el foment de la lluita contra qualsevol exclusió i la defensa del desenvolupament urbà sostenible; en definitiva, la necessitat de promoure i connectar els teixits econòmics, socials i culturals. En un sentit més ampli, la cultura ha estat analitzada, a més, com a element transversal en un bon nombre de polítiques urbanes: els nous mitjans i les noves tecnologies de la informació i la comunicació (TIC), la rehabilitació d'àrees perifèriques o de nou creixement urbanístic, la projecció turística dels territoris, la creació dels continguts d'una economia basada en el coneixement i l'experiència, el foment de l'esperit emprenedor, la conciliació de la identitat i la diversitat en processos d'interculturalitat o la creació de sentiments de pertinença, entre d'altres.

A l'acte central de l'Assemblea, desenvolupat al Palau de la Música Catalana, 30 alcaldes van reivindicar una Europa més democràtica, més solidària i amb més cohesió social. Els alcaldes presents signaren una declaració conjunta dirigida a la Convenció sobre el futur d'Europa per reclamar una major participació de les ciutats en l'Europa del futur immediat. En el decurs del mateix acte, l'alcalde de Barcelona

va lliurar els premis Eurociutats 2002 en les categories de "Cultura i diversitat cultural", "Cultura i regeneració urbana" i "Cultura i noves tecnologies", respectivament a les ciutats d'Anvers (projecte Vertel.de.stad - Explica la ciutat <http://cultuur.antwerpen.be/start/>), Marsella (projecte urbanístic integral: (www.mairie-marseille.fr) i Oulu (centre Poem: www.poem.fi). Eurociutats 2002 va acollir, també, la invitació de Barcelona a les ciutats europees a prendre part al Fòrum Universal de les Cultures 2004. L'Assemblea d'Eurociutats 2003 tindrà lloc a la ciutat de Porto, amb el lema "Ciutats europees i qualitat de vida".

Casa Àsia

El 2002 ha estat l'any de la posada en funcionament de Casa Àsia, el consorci públic constituït el 9 de novembre de 2001 entre el Ministeri d'Afers Estrangers, la Generalitat de Catalunya i l'Ajuntament de Barcelona. L'activitat que aquesta institució ha dut a terme en el decurs d'aquest any ha estat molt intensa de cara a complir amb els seus objectius destinats a la promoció i realització d'actuacions i projectes que contribueixin a millorar el coneixement i impulsar les relacions entre les societats d'Àsia, el Pacífic, Catalunya i Espanya, especialment en els àmbits institucional, econòmic, cultural i acadèmic.

En l'assoliment d'aquests objectius, l'àrea cultural de Casa Àsia ha tingut un paper destacat a l'hora de difondre i donar a conèixer la cultura asiàtica. La programació amb la qual Casa Àsia ha iniciat el seu trajecte ha estat integrada per tretze espectacles que han abraçat totes les disciplines de les arts. Han ofert un projecte cultural propi tot fent possible la convivència dels espectacles tradicionals i clàssics amb els muntatges artístics més moderns, mostrant així les cultures asiàtiques en tota la seva diversitat. En aquest sentit, el Festival "A les hores...Àsia", celebrat al Mercat de les

Interior de la Casa Àsia

La Casa Àsia, un nou equipament per a la ciutat, amb una potent programació culutral.

Interarts ha desplegat el Programa sobre Drets i Indicadors culturals de desenvolupament humà que ha tingut un exponent important en la Carta de Drets i Compromisos Culturals dels ciutadans i ciutadanes de Barcelona.

Flors els dies 11, 12 i 13 d'octubre ha complert amb escriure aquests propòsits.

L'estratègia de la programació cultural de Casa Àsia de l'any 2003 seguirà el mateix fil conductor: promoure i enfortir la presència de la cultura asiàtica a casa nostra.

Interarts

La Fundació Interarts ha continuat realitzant estudis sobre cultura i desenvolupament territorial tant en ciutats europees com en aspectes com són les relacions culturals en barris urbans. Concretament, ha realitzat un estudi especial sobre cultura i sostenibilitat territorial i diversos informes sobre indicadors de clima cultural a les ciutats. Relacionat amb aquest procés, Interarts ha desplegat el seu Programa sobre Drets Culturals i indicadors culturals de desenvolupament humà que ha tingut un exponent important en la Carta de Drets i Deures Culturals dels ciutadans i ciutadanes de Barcelona. Com part d'aquest procés es va celebrar el mes de novembre un Seminari Internacional titulat "El Dret a Participar en la Vida Cultural" dins de les elaboracions que des de Nacions Unides s'estan duent a terme per reformular els textos estatutaris sobre drets culturals.

L'any 2002 Interarts ha rebut l'encàrrec de la Comissió Europea per dirigir el projecte "Study on Cultural Cooperation in Europe in Various Cultural and Artistic Fields". Aquest estudi sobre la cooperació cultural intergovernamental a 31 països d'Europa, que s'està realitzant durant la primera meitat de l'any 2003, és el primer d'aquestes característiques a nivell europeu. Hi participen 31 experts nacionals, 10 experts sectorials a més de l'equip d'Interarts i d'EFAH (European Forum for the Arts and Heritage). També en l'àmbit de la recerca aplicada s'ha inclòs en el programa 2002

l'inici de l'estudi ICSI (Informe sobre Cultura y Sostenibilidad en Iberoamérica).

En l'apartat de foment a la cooperació, Interarts ha continuat desplegant la seva oferta formativa. Els programes de Tercer Cicle de la Fundació sobre cooperació cultural internacional s'han concentrat a la Universitat de Girona i han constatat d'un programa de màster i un de postgrau. També s'ha creat "Iberformat", un programa que té per finalitat detectar les bones pràctiques en els centres de formació en gestió cultural a l'espai iberoamericà i impulsar una xarxa que les aculli. També s'han impartit seminaris de formació virtual per a professionals de la gestió i la cooperació cultural.

Durant l'exercici 2002, s'ha programat i realitzat el 6è Campus Euromediterrani de Cooperació Cultural i s'ha participat en l'organització d'activitats de diverses xarxes com "Le Forum Européen des Réseaux Culturels". Com una part del foment a la cooperació, Interarts ha iniciat la publicació del seu butlletí mensual "Cyberkaris" en tres idiomes i ha continuat oferint tot tipus d'informació sobre recursos internacionals, fons europeus, socis i projectes d'altres països a operadors culturals de la ciutat de Barcelona. Finalment, cal ressenyar que Interarts gestiona per a la Unió Europea, el Programa de Suport a Manifestacions Culturals de països d'Àfrica, Carib i Pacífic, a Europa".

Barcelona,

cultura **digital**

Barcelona, cultura digital

TECNOLOGIES DE LA INFORMACIÓ I LA COMUNICACIÓ A BARCELONA

L'impacte de les tecnologies de la informació i la comunicació ha estat profund i sacsejador. També, sobretot, en el camp de la cultura. Avui en dia l'accessibilitat a la cultura és (pot ser) universal i atemporal: podem accedir a catàlegs dels fons dels museus, reservar entrades als caixers, veure exposicions virtuals, experimentar les noves creacions de *net-art*, baixar música en format MP3, accedir a creacions literàries *on-line*, seguir un recital de poesia en temps real per Internet o rebre SMS o MMS al telèfon (amb, per exemple, l'avís de la disponibilitat del llibre que volem agafar en préstec de la biblioteca). L'etcètera de les possibilitats és infinit, les realitats segueixen; a Barcelona, l'objectiu és acostar el demà tecnològic a l'avui.

El 2002 ha estat pròdig en esdeveniments de la cultura digital. Art Futura s'ha consolidat també com el fòrum més important d'Espanya dedicat a les implicacions socials, culturals i artístiques de la tecnologia digital i els nous mitjans. Ha nascut Metrònom Lab, un espai pioner d'intercanvi entre creació artística i científica amb la col·laboració del CSIC i la Fundació Rafael Tous d'Art Contemporani. El MECAD—Media Centre d'Art i Disseny ha obert nova seu a Barcelona (al passeig de Gràcia, 114). L'OFFF (On-line Flash Film Festival) ha celebrat la segona edició, ha ampliat públics i ha esdevingut punt de referència en la creació digital.

Les biblioteques públiques han assegurat una connexió lliure a Internet a prop de casa, com a portes locals de la societat del coneixement. El CCCB ha reformat el seu posicionament com a centre de difusió de les innovacions de la cultura digital i el Mercat de les Flors ha renovat la seva programació amb una

Cd de l'Agenda Cultural 2002

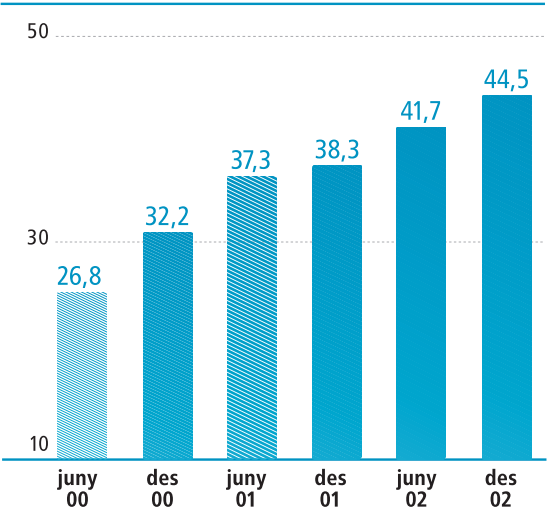
Pàgina Web de Barcelona Cultura

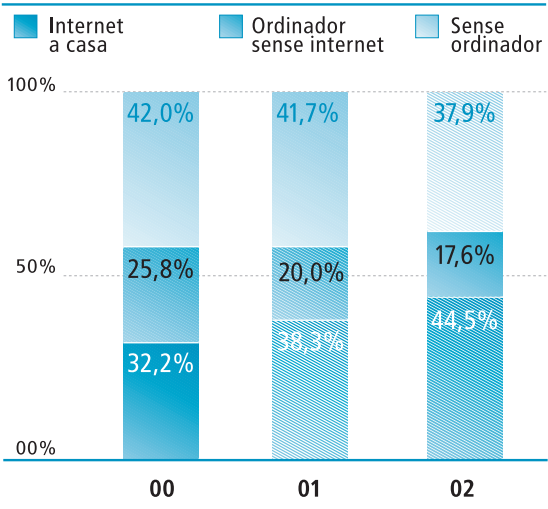
major atenció a tota la creació artística, visual i escènica, amb dimensió o continguts digitals. El Liceu ha continuat les transmissions en directe d'òperes (*Ariadne auf Naxos*, *Don Giovanni*...) a les universitats. El festival de Poesia s'ha retransmès en directe per Internet en real Audio i Real Video. El Sónar ha batut rècords d'assistència. Noves empreses de cultura digital (des de la creació multimèdia fins a la gestió documental, passant pels nous mitjans de comunicació) han emprès la seva trajectòria a Barcelona.

Per la seva banda, l'Institut de Cultura ha editat una nova agenda cultural multimèdia anual de Barcelona (en format minidisc), ha renovat els continguts de les pàgines web **www.bcn.es/cultura** (amb més continguts i major interactivitat) i ha posat els darrers bits del nou portal multimèdia o canal cultura digital de Barcelona (**www.bcn.es/canalcultura**).

Creixement internet a les llars de Barcelona

Percentatge internet a les llars de Barcelona

La gestió
de l'Institut
de Cultura

La gestió de l'Institut de Cultura

1. LA GESTIÓ ECONÒMICA

En la darrera dècada del segle XX, i en aquest inici del segle XXI, el finançament de les activitats culturals ha experimentat una transformació molt notable, que ha estat associada a diversos factors: la modernització i gerencialització de l'Administració pública, una presència més evident de la cultura en la societat i la capacitat dels projectes culturals de generar recursos propis.

El pressupost de l'Institut de Cultura de Barcelona té com a base una aportació municipal, d'una banda, i una previsió d'ingressos, de l'altra. Inicialment, aquesta previsió d'ingressos es fa a partir de: a) la capacitat de generació de recursos propis per part dels programes que tenen una dimensió comercial, i b) l'anàlisi de determinats indicadors de l'activitat cultural, com ara els públics potencials, la necessitat de preus públics o els estàndards de preu.

L'Institut de Cultura de Barcelona organitza programes de tipologia diversa, d'entre els quals n'hi ha que generen recursos propis per mitjà de la venda d'entrades o de productes. Des de la seva creació el 1996, l'Institut de Cultura ha posat èmfasi en l'anàlisi de la capacitat de generació de recursos propis i en la implantació de línies de treball en aquesta direcció. D'aquesta manera, els recursos propis gairebé s'han incrementat un 137% en aquests sis anys i han assolit els 16,3 milions d'euros l'any 2002. D'altra banda, hi ha activitats institucionals o de vocació plenament pública que requereixen un finançament públic del 100% del seu pressupost (els Premis Ciutat de Barcelona en serien l'exemple més clar).

A. Balanços de situació a 31 de desembre de 2002 (en milers d'euros)

Actiu	2002	Passiu	2002
Immobilitzat		Patrimoni i reserves	
Immobilitzacions materials		Patrimoni	(-)56.746
Maquinària i instal·lacions	1.753.630	Resultats pendents d'aplicació	1.789.113
Mobiliari i equips d'oficina	488.429	Resultat de l'exercici	88.830
Altres immobilitzat material	928.270	Total fons propis	1.821.197
Amortització acumulada	(-)1.980.094		
Inversions destinades a l'ús general			
Patrimoni artístic	1.024.946		
Immobilitzat financer	300.000	Ingressos a distribuir en diversos exercicis	22.836
Total immobilitzat	2.515.181	Subvencions de capital	
Actiu circulant		Creditors a curt termini	
Existències		Creditors	
Comercials	84.887	Per obligacions reconegudes exercici corrent	5.074.826
Deutors		Per obligacions reconegudes exercicis tancats	--
Per drets reconeguts exercici corrent	3.888.803	Per operacions comercials	2.504.824
Per drets reconeguts exercicis tancats	--	Creditors per IVA	--
Per operacions comercials	1.105.825	Altres	180.955
Deutors per IVA	--	Hisenda Pública creditora	810.944
Bestretes al personal	--	Ingressos pendents d'aplicació	130.665
Altres	216.090		
Provisions	(-)52.630	Provisions	
Hisenda Pública deutora	40.447	Ajustaments per periodificació	2.158.648
Tresoreria	3.596.615		
Comptes transitoris de tresoreria	12.909		
Ajustaments per periodificació	1.296.768		
Total actiu circulant	10.189.714	Total creditors a curt termini	10.860.862
TOTAL ACTIU	12.704.895	TOTAL PASSIU	12.704.895

B. Estat de romanent de tresoreria en l'exercici 2002 (en milers d'euros)

Deutors pendents de cobrament al final de l'exercici	5.068
Creditors pendents de pagament al final de l'exercici	8.572
Fons líquids a la tresoreria al final de l'exercici	3.597
Romanent de tresoreria per a despeses generals	93

A. Comptes de resultats corresponents als exercicis anuals acabats el 31 de desembre de 2002 (en milers d'euros)

Deure	2002	Haver	2002
Despeses de personal:		Vendes de serveis	13.180.061
Sous i salaris	14.361.052	Transferències corrents	62.010.606
Indemnitzacions per raó de servei	159.713	Transferències de capital	8.338.361
Cotitzacions socials	4.074.459		
Altres despeses socials	--		
Tributs	(-)77.183		
Treballs, subministraments i serveis exteriors			
Lloguers	871.709		
Reparacions i conservació	990.230		
Subministraments	890.276		
Comunicacions	648.976		
Treballs realitzats per altres empreses	19.340.125		
Primes d'assegurances	309.897		
Material d'oficina, tècnic i vestuari	2.526.057		
Diverses	4.594.336		
Transferències corrents	26.284.726		
Transferències de capital	8.267.246		
Dotació per amortització d'immobilitzat	263.503		
Dotació a les provisions per insolvència	--	Total ingressos d'explotació	83.529.028
		Resultats negatius d'explotació	--
Total despeses d'explotació		Ingressos financers	111.363
Resultats positius d'explotació	23.906	Resultats negatius activitats ordinàries	--
TOTAL	83.529.028		
Despeses financeres	30.388	Ingressos extraordinaris	37.691
Resultats financers positius	80.975	Subvencions de capital aplicades	6.300
Resultats positius activitats ordinàries	104.881	Resultats negatius activitats ordinàries	16.051
Despeses extraordinàries	60.042		
Resultats extraordinaris positius			
RESULTATS POSITIUS DE L'EXERCICI	88.830		

B. Comptes de resultats d'operacions comercials corresponents als exercicis anuals acabats el 31 de desembre de 2002 (en milers d'euros)

Deure	2002	Haver	2002
Despeses de personal:		Vendes de serveis	9.096.174
Sous i salaris	--		
Indemnitzacions per raó de servei	--		
Cotitzacions socials	--		
		Resultats negatius activitats ordinàries	--
		Resultats negatius d'explotació	9.415.871
Tributs	(-)78.056		18.590.101
		Resultats financers negatius	30.388
Treballs, subministraments i serveis exteriors	18.590.101	Resultats negatius activitats ordinàries	9.415.871
		Resultats extraordinaris	--
Despeses financeres	30.388	RESULTATS NEGATIU DE L'EXERCICI	9.446.259

1.3. LIQUIDACIÓ DEL PRESSUPOST

A. Pressupost inicial de cultura. Ajuntament de Barcelona (sense incloure-hi despeses culturals dels districtes) (en milers d'euros)

Pressupost ordinari	40.582
Aportacions a grans equipaments i consorcis	22.526
Transferències de capital (inversions en consorcis)	8.381
Inversions	3.889
TOTAL	75.378

B. Desglossament del pressupost en despeses per direccions (en milers d'euros)

Direcció	Personal	Béns i serveis	Subvencions	Inversions	Despesa
Serv. Centrals	3.522	2.053	--	160	--
Acció Cultural	4.647	9.667	--	--	--
Patrimoni	8.626	10.277	5.194	--	--
Cooperació	563	3.245	21.091	--	--
Informació i Comunicació	485	770	--	--	--
Botigues	752	--	--	--	1.952
Intercanvi	--	--	--	--	2.461
TOTAL	18.595	26.012	26.285	160	4.413

1.4. GESTIÓ D'INGRESSOS

Venda d'entrades	4.551
Venda de productes a les botigues	2.249
Venda de catàlegs i publicacions	914
Venda de serveis, concessions i altres	2.029
Patrocinis	1.320
Intercanvis publicitaris	2.128
Ingressos financers i prorata IVA	1.235
Transferències	1.902
TOTAL 2002	16.328
Total 2001	11.675
Total 2000	12.498
Total 1999	10.020
Total 1998	8.752
Total 1997	7.726
Total 1996	6.883

Botigues i lloguer d'espais

Els resultats comercials de l'exercici 2002 han estat força positius en les xifres globals. Cal assenyalar que en aquest creixement ha tingut un paper important l'Any Internacional Gaudí: l'Institut de Cultura ha creat d'un ampli ventall de productes específics, de venda exclusiva a les botigues pròpies i que ha significat una facturació superior als 425.000 euros.

En la suma total de facturacions de botigues i del lloguer d'espais s'ha trencat la xifra de 3 milions d'euros de facturació que s'havia fregat durant dos anys successius i aquest 2002 s'ha assolit els 3.244.855 €.

En una anàlisi botiga per botiga s'han detectat situacions diferents: el Museu Picasso ha sofert una evolució de la facturació a la baixa, respecte el 2001, a causa de les obres de condicionament del museu. A la botiga de la Virreina, s'ha seguit

la tendència a l'alça que any rera any ha anat experimentant des del 1998. A la botiga del Museu d'Història s'ha notat especialment l'efecte de l'Any Internacional Gaudí. A més, s'han obert altres botigues: una a la sortida de les Voltes Romàniques del Saló del Tinell, una altra a la plaça Sagrada Família i una altra al Centre d'Interpretació del Park Güell. La suma total de vendes en totes aquestes botigues ha permès compensar la reducció de facturació de la botiga del Museu Picasso.

L'apartat de lloguer d'espais ha mantingut la mitjana d'ingressos del conjunt d'anys des que va obrir l'oficina. Cal tenir en compte que el seu funcionament es troba notablement afectat per la dificultat de combinar el calendari d'activitats culturals que té cada espai amb les necessitats i usos dels possibles llogaters.

Patrocinis

Un nombre important de patrocinadors i col·laboradors han continuat confiant en l'Institut de Cultura, amb el convenciment que el compromís amb la cultura els proporciona prestigi, notorietat, singularitat i, a més, beneficis.

Relació de patrocinadors i col·laboradors

Abelló Linde, S.A.

Adagio

Aigua de Sant Aniol, S.A.

L'Acquarium de Barcelona

Audi España, S.A.

Autocars Juliá, S.L.

La Bagueta Catalana

BEN&JERRY'S

Café Schilling

La Caixa - Servicaixa

Caixa d'Estalvis de Catalunya – Tel-Entrada

Caja Madrid – Obra Social

CAM - Caja de Ahorros del Mediterráneo

CASA – Construcciones de aeronáutica, S.A.

Casa Asia

Centre Comercial Diagonal Mar

CEPSA - Compañía Española de Petróleos, S.A.

China Talk

Cia. Aidesa, S.A.-Camy

Cinemes Verdi

Cobega, S.A. – Coca-Cola

Codorniu

Coloco

Comedia Network

Comercial Grupo Freixenet, S.A.

Conaculta NBA

Congelats Reunits, S.A. – La Sirena

Croma

Cronomar, S.A. - Breitling

Damm

Digital Screen

Discos Castelló
El Corte Inglés, S.A.
Escola Massana
FCC - Fomento de Construcciones y Contratas, S.A.
Ferrero Ibérica, S.A.
Figueras Internacional Seating
Filmax
Fujifilm España, S.A.
Fundación Loewe
Gas Natural
Gazeta
Grupo Grimaldi – Grandi Navi Veloci
Hangar
Hard Rock Café
Hines
Honda Greens – Greens Powers Products
Iberia – Líneas Aéreas de España, S.A
IFA
Iguzzini
Imax Port Vell
Inmobiliaria Colonial, S.A.
Josep M. Raventós i Blanc, S.A.
Kashmir
Loewe, S.A.
Lufthansa, Líneas Aéreas Alemanas
Lunwerk Editores, S.A.
Manufacturas Balmes Vives, SL - Boulevard Rosa
Maremagnum
Mondadori
Movierecord
Music MegaStore
Nestlé España, S.A.
Novartis
Pansfood, S.A. – Pans&Company
Port Vell
Primavera Fotogràfica
Printer
Rosell Electrònica, S.L.
Rulot

Ruzafa Rent a Car, S.A.
San Miguel, Fábrica de Cervezas y Malta
La Selva
Printer
SGAE
Sin sentido
SponsorSport
Telefónica, S.A. – Fundación Telefónica
Telefónica Móviles, S.A. – Movistar
Torras Papel, S.A.
Transmediterránea
Triangle Postals, S.L.
Triple Onda
Visions de Futur 2002

[Relació de Mitjans de Comunicació patrocinadors i col·laboradors](#)

Avui – Premsa catalana, S.A.
BTV - Barcelona Televisió
BCN Teatre
Cadena Cope-Cadena Cien - Radio Popular
Cadena Ser- Ràdio Barcelona
Catalunya Ràdio SRG, S.A.
ComRàdio - Agència de Comunicació Local
Flaix Fm
Mondo Sonoro
Movin'BCN
MTV
El Mundo de Catalunya
El Mundo Deportivo, S.A.
Ona Catalana, S.A.
Onda Cero Ramblas, S.L.
El País
El Periódico de Catalunya
RAC 1 - RAC 105 - Radiocat XXI, S.L.
Ràdio Barcelona - Cadena Ser
RNE – Radio Nacional de España - R3 i R4
Diari SPORT
El Triangle

TVC – Televisió de Catalunya, S.A.
TVE – Televisió Espanyola, S.A.
La Vanguardia Ediciones, S.L.
Vilaweb

Institucions

AENA – Aeropuertos españoles y navegación aérea
Agència 21 de Barcelona
Agència Local d'Ecologia Urbana
Aids 2002 Barcelona
Ajuntament de Badalona
Ajuntament de Calaf
Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat
Ajuntament del Prat de Llobregat
Ambaixada Francesa a Espanya (Servei de Ciència i Tecnologia)
Autoritat Portuària de Barcelona
Barcelona Activa
Barcelona Informació
Biblioteques de Barcelona
CaixaForum
Consolat General de Polònia
Consulado General de México
Diputació de Barcelona, Àrea de Cultura
DURSI. Generalitat de Catalunya
EGM
Escola Multimèdia. Fundació Politècnica de Catalunya
FECYT - Fundació Espanyola para la Ciencia y la Tecnología
Fòrum Universal de les Cultures 2004
Fundació Autor
Fundació Catalana per a la Recerca
Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura
Goethe Institut
Grup Òliba. UOC
INJUVE. Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales
Institut Adama Muckiewicz
Institut Alemany – Goethe Institut

Institut Britànic - The British Council
Institut Français de Barcelona
Laboratori d'Anàlisi de la Comunicació Científica (INCOM-UAB)
LABCIS. Universitat de Poitiers
Ministeri d'Afers Exteriors dels Països Baixos
Ministeri d'Educació, Cultura i Ciències dels Països Baixos
Ministerio de Asuntos Exteriores
Ministerio de Educación, Cultura y Deporte
Miramon Kutxaespacio de la Ciencia
Mission d'Animation des Agrobiosciences
Observatori de la Comunicació Científica i Mèdica. UPF
Parc Zoològic de Barcelona
Port 2000
Port de Barcelona
Port Vell
SEACEX -Sociedad Estatal para la Acción Cultural Exterior
Secretaria de Relacions exteriors de Mèxic
SMASSA – Societat Municipal d'Aparcaments i Serveis, S.A.
TMB –Transports de Barcelona, S.A.
Turespaña
Turisme de Barcelona
Turisme de Catalunya

El año 2002 empezó con el impacto y el sentimiento de incertidumbre derivados de los hechos del 11 de septiembre de 2001 y terminó con aires de guerra esparcidos por todo el planeta.

Ante eso, durante todo el año los ciudadanos y las ciudadanas de Barcelona y sus administraciones democráticas nos hemos esforzado en reforzar el mejor de los antídotos ante el fanatismo y la guerra: la cultura. La cultura de la creatividad, de la libertad, de la solidaridad y de la convivencia.

La gran cantidad de personas que han respondido al llamamiento colectivo de más cultura —y que podréis valorar consultando los indicadores que encontraréis en estas páginas— hacen pensar que para afrontar los retos del futuro deben situarse las políticas culturales en el centro de actuación de las políticas públicas ciudadanas.

El Año Internacional dedicado a Antoni Gaudí ha sido sin ningún tipo de duda el centro de esta vida cultural ciudadana de 2002, y me atrevería a decir que no sólo de Barcelona, sino de buena parte de los municipios catalanes. Desde Barcelona se ha extendido como una gran mancha de aceite la celebración del 150 aniversario del nacimiento de uno de los arquitectos más revolucionarios que jamás haya tenido la historia mundial de la arquitectura.

Ha sido, pues, el año de la revalorización de una parte de nuestro patrimonio cultural, el año de la visualización de una parte importante de nuestra arquitectura en todo el mundo. Desde Nueva Zelanda pasando por Japón, China, Estados Unidos, Canadá, Argentina, Brasil o cualquier país europeo, Barcelona y Gaudí han sido los protagonistas de documentales, entrevistas, reportajes, etc.

Evidentemente, el Año Gaudí, en cambio, no lo ha sido todo. La ciudad ha continuado con su vida cultural, ofreciendo las propuestas que los creadores y los productores han trabajado, abriendo las puertas de sus equipamientos con nuevas actividades y ofertas. Se ha seguido trabajando en el dibujo del Fórum Barcelona 2004, en sus congresos, sus exposiciones...

Como actores o como espectadores, han sido muchos los barceloneses que durante 2002 han apostado por la cultura y a través de la cultura han ejercido su derecho a la convivencia y a la libertad.

Joan Clos
Alcalde de Barcelona

El hecho más destacable de 2002 —lo que caracteriza los datos que encontraréis en estas páginas de la memoria cultural de Barcelona— es que todos los indicadores apuntan que la ciudad ha mantenido el capital creativo, el capital intelectual como el combustible principal de su vitalidad cultural. El anhelo creativo, el deseo de innovar han estado vivos como siempre.

Asimismo, se debe constatar la gran participación de los ciudadanos en los foros de debate: las ganas de decir, las ganas de escuchar, el deseo de saber, de participar y de opinar por parte de los ciudadanos y ciudadanas han estado vivos como nunca.

Buena prueba de la efervescencia participativa ha sido la masiva presencia ciudadana en las actividades del Año Gaudí. Con las aportaciones de muchas personas, se ha abierto camino una mirada más rigurosa sobre su obra y su personalidad, alejada de la leyenda y de la anécdota que lo envolvía. De una manera especial la amplísima participación de las escuelas ha posibilitado el descubrimiento del gran creador por parte de las generaciones más jóvenes.

En parte como consecuencia del Año Gaudí, los museos y los centros de exposiciones han experimentado un crecimiento espectacular de visitantes. Exactamente 8.781.200 personas acudieron a un museo o a alguna de las más de 150 exposiciones públicas que se han podido ver en la ciudad. Lo que ha representado un 25% más de personas que han disfrutado de las propuestas expositivas.

Con respecto a la vida musical, el año 2002 ha confirmado una tendencia de fondo que se viene expresando desde hace algunos años. La ciudad ha ratificado su vitalidad musical y según la opinión de muchos críticos se ha convertido en un centro de referencia de la música en vivo.

En cuanto a la música clásica se está produciendo otro hecho muy destacable. Las diversas temporadas del Palau de la Música, de L'Auditori, del Liceu y de la Orquestra Simfònica de Barcelona y Nacional de Catalunya han tenido unos magníficos niveles de ocupación con un notable crecimiento de público, con una disminución de la media de edad bastante alentadora.

En el ámbito teatral el año empezó algo más dubitativo pero ha acabado con mejores perspectivas, a pesar de un ligero decrecimiento de público, que en cambio ha sido suficiente para motivar entre los profesionales del sector y las propias administraciones un vivo debate sobre cómo llegar a nuevos espectadores.

Barcelona empieza a ser una ciudad con buenas bibliotecas. Podemos estar satisfechos de ellas. La lectura es la clave de la sociedad del conocimiento. La lectura es el mejor regalo que la ciudad puede hacerle a la literatura y al conjunto de la industria editorial catalana, que sigue liderando la edición de libros en castellano y la exportación española.

En lo que se refiere al Fórum del 2004, el año 2002 habrá confirmado la necesidad, más que nunca, de un gran encuentro mundial en el que fortalecer la cultura de la paz, la cultura del desarrollo sostenible y de una nueva cultura de las identidades y las diversidades.

El pasado noviembre Barcelona acogió el encuentro de Eurociudades, con representantes de más de cien ciudades europeas. Por primera vez en la historia de este encuentro el lema fue cultural: "Ciudades hacia el futuro: la política, la cultura y los valores".

El encuentro de Eurociudades confirmó que la cultura es el elemento fundamental para la cohesión social en una Europa cada vez más multicultural, que la cultura se ha convertido en el mejor elemento de regeneración urbana, y también que la cultura es uno de los motores de riqueza económica para una ciudad.

Ferran Mascarell
Concejal de Cultura

Presentación

La cultura es un pilar básico de la ciudad del conocimiento. El Ayuntamiento de Barcelona, mediante el Instituto de Cultura, es la institución promotora y catalizadora de la cultura en la ciudad, con programas propios y apoyando a los diferentes agentes culturales, impulsando la creatividad de ciudadanos, asociaciones y empresas, fomentando las industrias culturales y creativas y promoviendo la ciudad como escenario de múltiples espacios y actividades (museos, cine, congresos, exposiciones, festivales, etc.) relacionados con ella. Calidad de vida, creatividad, innovación, conocimiento y cultura forman parte del mismo sistema urbano.

Todos los indicadores de 2002 apuntan que la ciudad ha mantenido la creatividad, el capital creativo, el capital intelectual, como el combustible principal de su vitalidad cultural. El anhelo creativo, el deseo de innovar han estado vivos como siempre.

El 2002 ha sido un año lleno de satisfacciones culturales. El Año Internacional Gaudí 2002 ha alcanzado una gran calidad, un alto nivel de participación y un amplísimo eco en todos los ámbitos. En el año 2002 hemos sobrepasado los 8,5 millones de visitantes en los museos, se ha abierto CaixaForum y han tenido mucho éxito las exposiciones temporales en el Picasso, el MACBA, el CCCB y otros espacios. El Grec se ha consolidado como uno de los festivales más importantes de creación escénica internacional. Los festivales de cultura digital como Sónar, Art Futura o OFFF (OnLine Flash Film Festival) se han convertido en puntos de referencia europeos. El Barcelona *sound* ha arraigado en las músicas populares. Las bibliotecas públicas han continuado su expansión territorial y han aumentado en usuarios, préstamos y proximidad a los ciudadanos. Verdaguer ha sido el protagonista de las letras. Las fiestas tradicionales, desde la Cabalgata de Reyes a la Mercè se han convertido en escuelas de convivencia. La proyección internacional ha aumentado con el Año Gaudí o los MTV-Europe Music Awards. La cultura ha alcanzado el 5,4% del PIB urbano. Ha nacido con fuerza la Barcelona *Fashion Week*.

Se han preparado nuevos proyectos: el Año del Diseño 2003, el Canal Cultura, el Museo de la Música en L'Auditori, la Ciudad del Audiovisual en Ca l'Aranyó, el Fórum Universal de las Culturas, el centro cultural del Born, el museo del Diseño en la plaza de Les Glòries, etc.

Veamos la Barcelona de la cultura de 2002 en todos sus elementos.

Barcelona, ciudad de museos

Los museos de Barcelona son centros principales de nuestro modelo de ciudad del conocimiento. Sus tareas fundamentales son la conservación, la restauración, la investigación, la comunicación y la difusión del patrimonio y la memoria de la ciudad, en sus diversos ámbitos como el arte, la historia, la ciencia y tantos otros que llenan de contenidos los más de cincuenta museos de Barcelona.

En el transcurso de 2002 los museos de Barcelona y los centros de exposiciones han vivido un crecimiento espectacular de visitantes. Acudieron a un museo o a alguna de las más de 150 exposiciones públicas que se han podido ver en la ciudad 8.931.283 personas.

Ha contribuido muy notablemente a ello la organización del Año Internacional Gaudí 2002, que ha promovido tres exposiciones centrales: "Gaudí. La recerca de la forma", en el Saló del Tinell, Museu d'Història de la Ciutat, "Univers Gaudí", en el Centre de Cultura Contemporània de Barcelona, y "Gaudí. Art y disseny", en la Pedrera, sede de la Fundación Caixa Catalunya. En total, el Año Gaudí ha acogido más de treinta exposiciones, grandes y pequeñas, por toda la ciudad, que han investigado, contextualizado y difundido al arquitecto catalán Antoni Gaudí, considerado uno de los arquitectos más creativos e innovadores de todos los tiempos. Las exposiciones han formado parte de un programa amplio de gran ambición, calidad, participación y repercusión (véase el capítulo "Barcelona, ciudad internacional"), con rutas, talleres, conferencias, seminarios, cursos, fiestas, espectáculos, publicaciones y otros formatos.

El Año Internacional Gaudí también ha sido un factor de atracción de turismo cultural y una muestra de colaboración entre las estrategias culturales y turísticas de la ciudad.

CaixaForum ha abierto sus puertas a finales del mes de febrero de 2002. Así, la sede del centro cultural de la Fundación "la Caixa" (anteriormente situada en el Palau Macaya del paseo de Sant Joan) ha ocupado la renovada fábrica modernista de Casaramona, al pie de Montjuïc, en un complejo de 12.000 metros cuadrados. Arata Isozaki ha sido el autor de una nueva planta situada debajo del edificio y de toda la zona de recepción de los visitantes, en las que ha creado unos sugerentes espacios. En las actividades desarrolladas en el transcurso de 2002, ha destacado la presentación de una selección de 72 obras de la colección de arte contemporáneo de la Fundación, la exposición "De Renoir a Picasso. Obres mestres de l'art modern. Museu de l'Orangerie, París", la antológica sobre Lucien Freud en otoño, además de programas pedagógicos como "Districte 3. Una mirada jove al barri", una colaboración entre el Laboratorio de las Artes de la Fundación y varios centros docentes del distrito Sants-Montjuïc.

La ciudad ha albergado otras exposiciones hito a lo largo del año 2002. Algunos ejemplos han sido "No oblidaràs. Sarajevo 10 anys després del setge" en el CCCB, "Icones russes de la galeria Tretiakov" en la Fundación Caixa de Catalunya - La Pedrera, "París-Barcelona 1888-1937" y la "Col·lecció Planque" en el Museu Picasso, "Memòria dels camps" y la antológica de Marian Pidelaserra en el Museu Nacional d'Art de Catalunya y "Toros" en el Museu d'Història de la Ciutat. En muchos casos se ha tratado de coproducciones con museos del resto del mundo, un indicio del prestigio que están alcanzando los museos de Barcelona entre los profesionales de todo el mundo.

El 2002 ha sido también el año de un inesperado e intenso

debate ciudadano a raíz del hallazgo de los restos medievales y modernos bajo la cubierta del antiguo mercado del Borne, en las obras de construcción de lo que tenía que ser la biblioteca central urbana de Barcelona. El debate, en que han participado historiadores, arqueólogos, bibliotecarios, gestores culturales, arquitectos, urbanistas, medios de comunicación y ciudadanos ha concluido la asignación de unos terrenos alternativos para la biblioteca, la conservación *in extenso* de los restos arqueológicos y la creación en el Borne de un nuevo centro cultural y espacio patrimonial. Los restos arqueológicos encontrados han hecho avanzar el conocimiento que tenemos del barrio de la Ribera y del pasado medieval y moderno de la ciudad de Barcelona.

Colecciones, exposiciones, investigaciones, seminarios, talleres, actividades pedagógicas y de otros formatos han conducido a los museos de Barcelona a más de 8,9 millones de visitantes, un 27% más que en 2001.

Barcelona, ciudad de arte contemporáneo

El arte contemporáneo nos ofrece, a partir de parámetros visuales, nuevos elementos para entender, interrogar, captar, sentir o transformar la realidad. Barcelona, quizás por ser una ciudad compelida por geografía e historia a ser contemporánea, bulle con proyectos de creación y producción de arte contemporáneo y es señalada como una de las ciudades en que "hoy pasan cosas".

El año 2002 ha sido el año de la presentación de la colección más completa del fondo del Museu d'Art Contemporani de Barcelona (MACBA). Ordenada cronológicamente, la colección comprende el periodo que va desde los años cincuenta hasta la actualidad, en "un intento de plantear una articulación histórica del arte de la segunda mitad del siglo XX estructurada en tres ámbitos que no se deben ver como periodos históricos cerrados". Incorpora las nuevas adquisiciones y los depósitos, las donaciones u obras cedidas mediante acuerdos de colaboración con otras instituciones; son ejemplos de ello los acuerdos con la Fundación Telefónica (depósito de obras de Chillida y Tàpies), con las colecciones de Jordi Soley (que ha dejado 138 obras de creadores contemporáneos en depósito en el museo) y de Ordóñez-Falcón (en el que destaca la fotografía, el vídeo y el cine) y con la Asociación de Galerías de Arte Barcelona. La exposición ha ocupado las tres plantas del museo y también ha incluido el mundo digital, por ejemplo, con Z (www.zexe.net), la mosca virtual de Antoni Abad creadora de comunidades digitales (ganadora del premio Ciudad de Barcelona 2002 de multimedia).

También en el año 2002 la Fundación Vila Casas ha inaugurado el Espai VolArt en un amplio, robusto y acogedor almacén textil de la calle de Ausiàs Marc; este espacio de arte presta especial atención a los creadores contemporáneos y a la obra de Joan Brossa.

Entre las exposiciones han destacado "Txomin Badiola", "Procés Sònic" y "Muntadas. On translation" en el MACBA, "Pierrick Sorin" en CaixaForum, "Open Radio" en el Centre de

Cultura Contemporània (CCCB), "Arp y Fernand Léger" en la Fundació Miró, "Asger Jorn" e "Isidoro Valcárcel Medina" en la Fundació Antoni Tàpies, "Parc humà" y "El cor de les tenebres" en el Palau de la Virreina. En el ámbito de las galerías de arte, en 2002 han destacado las exposiciones de Perejaume ("Les terres del catroc") en la Galeria Joan Prats, "Barcelona Lab" en la Galeria Ras, "Lluís Lleó" en la Galeria Carles Taché y "Patricio Véléz" en Joan Prats-Artgràfic, entre otras.

Barcelona acoge dos ferias de arte, que han intensificado su interés en 2002. New Art, impulsada por la Associació Art Barcelona, se ha celebrado en el hotel Barceló Sants como una feria de galerías de arte contemporáneo y un espacio de gran creatividad, dado que cada galería propone una habitación del hotel a un artista. Artexpo, promovida por el Gremi de Galeristes d'Art de Catalunya, se ha celebrado en la Feria con un planteamiento basado en el coleccionismo de arte en todas sus vertientes, y ha apostado este 2002 por dar un mayor énfasis al arte contemporáneo bajo el epígrafe temático de espacios fronterizos.

La ciudad ha acogido nuevas o renovadas propuestas de arte, como Metrònom Lab, en que el espacio de la calle de Fusina ha fomentado el intercambio de experiencias entre la creación artística y la científica (colaboración del CSIC y la Fundació Rafael Tous d'Art Contemporani); *Idensitat*, con proyectos de intervención crítica e interacción social en el espacio público; la expansión del Media Centre d'Art y Disseny-Mecad en Barcelona, en un nuevo espacio en el paseo de Gràcia 114, y los proyectos de Hangar, el centro de creación y producción de artes visuales y multimedia gestionado por la Associació d'Artistes Visuals de Catalunya (AAVC); finalmente, Art Futura se ha consolidado como el foro más importante de España dedicado a las implicaciones sociales, culturales y artísticas de la tecnología digital y los nuevos medios.

Ha sido también un año con destacadas aportaciones en el campo de la interdisciplinariedad: el Simposio Internacional Futuro y Función del Arte Contemporáneo organizado por el Col·legi d'Aparelladors y Arquitectes Tècnics de Barcelona ha propuesto crear una plataforma de intercambio de experiencias entre artistas, urbanistas y técnicos de todo el mundo para debatir los aspectos estéticos y funcionales del arte contemporáneo en el espacio urbano.

Barcelona, ciudad de teatro y danza

Sentir que eres tú, y a la vez otro, captar la belleza del movimiento, del gesto y de la palabra bien cerca, ver las luces y los espacios que crean la escena... éstas son las experiencias asociadas al teatro y a la danza. Barcelona es una ciudad de artes escénicas, y durante el año 2002 estas experiencias se han vivido en muchas ocasiones en todos los teatros y demás espacios que han acogido las representaciones.

El 2002 ha sido el año de un buen número de éxitos, con un total de 575 producciones que han incluido teatro, danza, teatro musical y teatro infantil en las temporadas de las distintas salas. Podemos recordar ahora nombres como Carme

Portacelli, Roger Bernat, Sergi Belbel, Rafael Duran, Àlex Rigola, Mal Pelo, Xavier Albertí, Lourdes Barba, Magda Puyo, Toni Jodar, Calixte Bieito, Lanònima Imperial, Mario Gas y otros. Podemos recordar también los éxitos que la crítica ha saludado con unanimidad, como *Escenes d'una execució*, *La caiguda* y *Dissabte, diumenge i dilluns* (en el Teatre Nacional de Catalunya), *Niederungen* y *Els ulls del teu germà* de la Sala Beckett, *Ronda de mort a Sinera* y *Juli Cèsar* del Teatre Lliure, *La traïció* en la sala Muntaner, *Moll Oest* y *Macbeth* del Teatro Romea o los dos grandes éxitos internacionales del Grec: *La tragédie de Hamlet* de Peter Brook y *Extinció* de Krystian Lupa. También podemos destacar los éxitos de público como *Sit* del Tricicle en el Teatre Victòria, *Las criadas* y *El somni d'una nit d'estiu* en el Borràs, *XXX* de la Fura dels Baus o *Salimbanco* del Cirque du Soleil.

El año 2002 ha significado el estreno de 214 obras de autores catalanes como Joan Brossa, David Plana, Jordi Galceran, José Sanchis Sinisterra, Joan Ollé, Lluïsa Cunillé, Teresa Vilardell... para citar sólo a unos cuantos; en relación a los autores extranjeros, el 2002 ha sido sin duda el año de un gran clásico que ha visto cómo desde diferentes concepciones y estilos se han representado sus obras: William Shakespeare.

Además, 2002 ha significado la apertura de L'Obrador (el espacio de la Sala Beckett dedicado al estudio y a la investigación sobre las formas, los temas, los lenguajes y los contenidos de la creación artística y la dramaturgia contemporánea), el sentido cierre del Teatre Malic (pionero de las salas alternativas), el otorgamiento del primer premio Fundació Romea de Textos Teatral (con el deseo de fomentar la creación de nuevas obras en lengua catalana y apoyar la formación y consolidación de jóvenes dramaturgos), el éxito de iniciativas como el Festival d'Arts Escèniques del Poblenou, la Mostra de Teatre y Noves Veus de Barcelona (véase el apartado "Festivales") y la repentina muerte de Josep Muntanyès, siendo director del Teatre Lliure.

El número de espectadores ha bajado en un 6,3% debido a cierta crisis en los primeros meses (continuación de la incertidumbre iniciada en septiembre de 2001), las cifras se recuperaron a partir del Grec y especialmente en el cuarto trimestre. Así, la vitalidad creativa ha permitido disfrutar de magníficas noches de teatro a más de dos millones de espectadores.

Barcelona, ciudad de música

La vida musical del año ha confirmado una tendencia de fondo que se viene expresando desde hace unos años. La ciudad ha ratificado su vitalidad musical y, según la opinión de muchos críticos, se ha convertido en un centro de referencia de la música en vivo.

Barcelona suena, y por todo el mundo. Las músicas populares creadas y producidas en nuestra ciudad han conseguido en 2002 una repercusión mundial, con la presencia en el Popkomm (en el mes de agosto en Colonia) y el nacimiento del concepto "Barcelona sound", en Estados

Unidos, para describir lo mestizo, híbrido o bastardo del contacto entre rumba catalana, hip-hop, rai, flamenco, pop, rap, reggae y otros. Ojos de Brujo, Dusmiquet, Cheb Balowski, Macaco o Le Diabolo Mariachi son algunos de los nuevos nombres que suenan. La experimentación en la calle (La Colifata), la creación en las escuelas como el Taller de Músics, las programaciones de las salas de música y el impulso de festivales como el BAM, Barcelona Acció Musical, o el nuevo Primavera Sound, entre muchos otros, configuran un circuito que funciona.

En el campo de la electrónica, o de las músicas avanzadas, Barcelona se ha consolidado como uno de los referentes mundiales, con el LEM, Metrònom, la Fundació Miró, y sobre todo con el Sónar, que un año más ha visto cómo aumentaban los asistentes, hasta llegar a los 88.000 (un 10% más que en 2001). El Sónar ha invitado a otra ciudad, en 2002 ha sido Helsinki, para que muestre su realidad electro-digital y que ha "exportado" la marca a ciudades del Reino Unido, Suiza, Alemania y Japón en una gira de actividades interdisciplinares que reúnen música, moda, arte digital... El Sónar ha conseguido en 2002 el Premi Ciutat de Barcelona de música.

La ciudad ha acogido conciertos destacables. Podemos citar Bruce Springsteen en el Palau Sant Jordi, Eminem en Razzmatazz o Keith Jarrett en L'Auditori, el éxito de cantautores como Joan Manuel Serrat, Ismael Serrano, Alex Ubago, Sisa y Adrià Puntí o de grupos como Amaral, Los Planetas o Sidonie.

La música clásica también ha disfrutado de muy buena salud. Los principales ciclos de conciertos han sido seguidos por 232.055 espectadores, y tanto L'Auditori como el Palau de la Música han incrementado sus porcentajes de ocupación (llegando al 78% y 80%) y movilizado a nuevos públicos, especialmente jóvenes y adultos jóvenes. En el transcurso de 2002 las salas de conciertos han visto actuar a grandes directores como Mehta, Maazel y Marriner o a intérpretes de la talla de Pollini, Rostropovich, Brendel o Musici.

El 2002 ha sido también el año de una triunfal gira de la Orquestra (Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya), por Estados Unidos (enero) y Europa (mayo-junio), del relevo en su dirección (septiembre), que ha pasado de Lawrence Foster a Ernest Martínez Izquierdo, y del éxito sin precedentes de sus programas educativos (con 75.464 usuarios, un incremento del 55% en relación al año anterior).

El caso del Liceu es también espectacular. El 94% de ocupación lo sitúa casi en el límite de sus posibilidades, con 23.000 abonos y 413.000 entradas vendidas en una temporada, que ha encontrado altos reconocimientos con *Lady Macbeth* de Msenk, *L'Orfeo* o *The Fairy Queen*, entre muchos otros.

También es necesario reseñar el fallecimiento de Xavier Montsalvatge (en mayo), el eco internacional de Barcelona al acoger los premios MTV-Europe (en noviembre), la presentación mundial del último disco de Santana, el fenómeno mediático-musical de *Operación Triunfo*, el incremento de la utilización de Internet como medio de

distribución y el impacto del *top manta* en la difusión de los grupos y cantantes más conocidos.

Barcelona, ciudad de fiestas y tradiciones

Las fiestas son uno de los elementos culturales que más claramente distinguen la ciudad de Barcelona. La convivencia de tradición e innovación, la complicidad con el movimiento asociativo, la toma de los espacios públicos y la apelación a las grandes cuestiones de la sociedad son algunos de los rasgos más característicos.

El ciclo festivo de Barcelona tiene la Mercè como acontecimiento más notable. Las programaciones dedicadas a un público más familiar o las que se articulan en torno a las tradiciones catalanas y mediterráneas coinciden en el tiempo con los festivales de mayor dimensión artística como el BAM, Barcelona Acció Musical, y el BAC, Barcelona Arts de Carrer. En 2002, el BAM ha celebrado su décimo aniversario y el BAC ha ampliado por tercera vez sus propuestas, este año con la organización de las Jornadas Internacionales de Artes de Calle. La Mercè de 2002, con un cartel de Antoni Tàpies, ha incorporado el parque de Diagonal Mar como espacio de actividades y ha consolidado el paseo de Gràcia como el "paseo de las personas", propuesta que articula el ámbito festivo con la solidaridad, la sostenibilidad, la cooperación y la interculturalidad y abre el centro de la ciudad a los temas del Fórum 2004.

El Carnaval de Barcelona ha evolucionado hacia una fiesta más amplia y más participativa en todos los ámbitos: escolar, ciudadano, territorial y, también, intercultural. La edición de 2002 ha trabajado a fondo estos conceptos y ha batido récords de implicación, asistencia y calidad estética de los actos.

El Día de la Música, cada 21 de junio, se convierte en el momento de mayor difusión de la música en un gran número de espacios, con la implicación y el trabajo en red con todos los colectivos musicales. Además, en 2002, la fiesta ha potenciado su vertiente educativa, en sintonía con el crecimiento detectado en las últimas ediciones de la participación de las escuelas de música y los intérpretes más jóvenes.

Muy al principio del año, el ciclo navideño culmina con la Cabalgata de Reyes, con más de 400.000 personas en la calle en la edición del 5 de enero de 2002 y con la importante novedad de la incorporación del elemento artístico, con la participación de compañías de artes de calle y de danza contemporánea.

Santa Eulàlia, Sant Jordi, el Corpus y Sant Joan, cada uno con sus elementos más característicos, desde la giganta Laia hasta las hogueras, pasando por rosas y libros y el *ou com balla*, se han convertido, también en 2002, en momentos de apoderamiento de los espacios públicos, de convivencia y de profundización en una ciudadanía más participativa.

El mismo sentido de las fiestas de Barcelona existe en las numerosas manifestaciones festivas que han tenido como escenario los barrios de la ciudad; entre las celebraciones más

concurridas cabe destacar las fiestas mayores de Gràcia, Sants, Poblenou, Horta y Sarrià, muestras de la capacidad de creación de capital social.

Barcelona, ciudad de letras

La lectura pública es un compromiso indispensable de la gestión de la cultura en un ayuntamiento y uno de los principales ejes para que la aspiración de la democratización de la cultura sea una realidad. Las bibliotecas de Barcelona, desde la aprobación, en 1998, del Plan de bibliotecas, se configuran como equipamientos neurálgicos de la sociedad del conocimiento, con seis funciones básicas: puerta de entrada a los contenidos, espacios para el aprendizaje, espacios para generar nuevas formas de ciudadanía e identidad, espacios para el ocio, componentes clave de la infraestructura creativa y articuladores de la cooperación entre los distintos agentes culturales.

El año 2002 nos ha traído la apertura de tres nuevos equipamientos: Vila de Gràcia (en la esquina de Torrent de l'Olla y la Travessera de Gràcia), Collserola (en Vallvidrera) en Sarrià-Sant Gervasi y Can Fabra-Ignasi Iglesias en Sant Andreu. Con éstas, son 27 bibliotecas de una red con más de 23.000 m² (un 77,6% más que en el año 1998) y casi tres millones (2.985.245) de usuarios (un 28% más que en el año anterior). Además, las bibliotecas han ampliado sus horarios en un 40%, en un esfuerzo para adecuar los horarios a todas las necesidades ciudadanas.

El 2002 ha sido también el año de celebración del centenario de la muerte del poeta Jacint Verdaguer. Exposiciones, conferencias y sobre todo un notable volumen de novedades editoriales han sido los protagonistas de la conmemoración, con numerosas reediciones de las obras de Verdaguer que permitirán una mayor difusión de la obra de uno de los escritores que más y mejor contribuyó a que el catalán se situase como una lengua literaria viva y activa. Se han hecho también muchos estudios que profundizan en la complejidad de su obra, creando un corpus riguroso y abundante sobre uno de nuestros grandes clásicos, un corpus crítico del que a menudo carece la literatura catalana.

La Setmana de Poesia ha tenido a Canadá como invitado (la quebequesa Nicole Brossard y el afrocanadiense George Elliott Clarke, dos de los autores actuales más relevantes en lengua francesa e inglesa respectivamente, han sido sus representantes) y ha centrado su interés en la interculturalidad (cuatro poetas marroquíes han recitado poesía española contemporánea en árabe) y a la sinergia intergeneracional (desde "L'amor als clàssics espanyols" hasta "Poetes joves").

Kosmòpolis, Festival Internacional de Literatura, ha celebrado su primera edición en diciembre de 2002. Su concepto es "una fiesta para emancipar a los lectores". Se han reunido 140 creadores procedentes de 20 países durante un largo fin de semana en Barcelona en 70 actos diferentes que han convocado a más de cinco mil personas. Debates, lecturas, recitales, exposiciones, conferencias, instalaciones, performances, películas...

El 2002 ha sido también el año del cambio de ubicación de la biblioteca central urbana (que ha pasado del antiguo mercado del Borne, donde los trabajos de excavación han descubierto restos medievales y modernos, a los nuevos terrenos entre la Ciutadella y la estación de França), y un año de premios para nuestros escritores: Joan Perucho ha sido merecedor del Premio Nacional de las Letras Españolas por el conjunto de su obra y Miquel Desclot ha recibido el Premio Nacional de Literatura Infantil con el libro de poemas *Més música, mestre!*

Buenas bibliotecas, buenos festivales y premios son el mejor regalo que la ciudad puede hacer a los escritores y al conjunto de una industria editorial que sigue liderando la edición de libros en catalán y en castellano y las exportaciones españolas.

Barcelona, ciudad de cine

Como el llamado séptimo arte es, aún, la pieza angular en la configuración de los imaginarios colectivos, su producción se convierte en un elemento indispensable para asegurar la presencia cultural de una ciudad o un país en un mundo cada vez más globalizado; lisa y llanamente, una comunidad sin cine es un colectivo con la capacidad expresiva amputada.

Barcelona ha apostado en los últimos años por convertirse en una ciudad de cine, es decir, en una ciudad que crea y produce cine. Por ello se ha dotado de Barcelona Plató, una *film-commission*, una oficina dedicada a facilitar al máximo las condiciones para la producción de audiovisuales. En el año 2002 el número de rodajes en la ciudad ha crecido un 18% más y así el número absoluto de producciones que en cine, documentales, publicidad, televisión... han escogido las calles y los estudios de Barcelona y han pasado por Barcelona Plató fue de 255. Algunos de los directores que en 2002 han escogido Barcelona han sido: Peter Greenaway, Alan Parker, Antonio Chavarrías, David Trueba, Ventura Pons y Cesc Gay.

Barcelona Plató ha publicado la primera *Guía Audiovisual de Barcelona*, con la información necesaria para una operativa de rodaje de categoría internacional y ha puesto en marcha su página web que además de contener toda la información de la guía permite realizar trámites on-line desde cualquier lugar del mundo.

También en 2002 se ha hecho público el acuerdo entre los ayuntamientos de Barcelona y Terrassa para coordinar sus proyectos audiovisuales. La Ciutat de la Imatge de Terrassa (con el Centre Multimèdia i de la Imatge de la Universidad Politécnica de Cataluña y la ESCAC, Escola Superior de Cinematografia i Audiovisuals de Catalunya) y el campus audiovisual del 22@ de Barcelona, Ca l'Aranyó, sumarán sus complementariedades para hacer más potente la producción audiovisual catalana.

Los festivales de cine han reafirmado su capacidad conectora, por la presencia de creaciones que renuevan los lenguajes y por su trabajo en red, dentro de la ciudad y con agentes y nodos extranjeros. La Plataforma de Festivals de Cinema, Vídeo i Multimèdia de Barcelona está formada por

promotores y actúa activamente en la difusión de las nuevas maneras de hacer cine y de ver el mundo.

El 2002 ha sido también un año de premios de cinematografía. Cabe destacar el premio otorgado a los Cines Verdi como mejor sala por la red Europe Cinemas, y las diversas distinciones recogidas por *Smoking Room* (de Roger Gual y Julio Wallowits), *La casita blanca. La ciudad oculta* (dirigida por Carles Balagué), *El gran gato* (Ventura Pons), *Darkness* (de Jaume Balagueró), *Los lunes al sol* (coproducida por Mediapro) o el corto *El negre és el color dels déus* (Anna Solanas y Marc Riba), entre otras. También 2002 ha sido el año de una mirada generosa y llena de vida sobre Barcelona con el filme francés *L'auberge espagnole* de Cédric Klapisch, y del boom de las *TV movies*.

Finalmente, en cuanto a las grandes cifras de la exhibición, los cines de Barcelona han abierto 16 nuevas salas y han alcanzado la cifra de 12.312.975 millones de espectadores, aunque la cuota de mercado de las producciones europeas ha sido sólo del 10% (el 90% restante ha estado copado por producciones de Estados Unidos).

Barcelona, ciudad de festivales

Como el río nunca lleva la misma agua, la cultura es un proceso, con elementos de continuidad y elementos de cambio. El festival es el formato cultural que responde a la necesidad de detectar y analizar, probar y cribar, encontrar y promover, periódicamente. Saber dónde estamos, qué agua lleva el río.

Barcelona ha acogido en 2002 festivales en todos los ámbitos de la cultura y el arte. Ha sido el año de un Grec espléndido, con montajes que han agotado las localidades como el *Hamlet* de Peter Brook, *XXX* de la Fura dels Baus, *Homebody Kabul* de Cheek by Jowl, *Extinció* del polaco Lupa basado en la obra de Thomas Bernhard, el concierto de Keith Jarrett en L'Auditori, la danza de Baryshnikov o los tres días de *In motion*. El Grec se ha convertido en el "barómetro que muestra qué está pasando en la creación en artes escénicas en la ciudad y en el país", trabajando con la cooperación entre los sectores públicos y privados, con nuevos espacios (L'Auditori y los dos espacios del Teatre Lliure en Montjuïc). El Grec 2002 ha invitado a Nueva York, ciudad siempre estimada y destino de muchas complicidades y afectos especiales.

En el campo de las artes escénicas han surgido dos nuevas iniciativas, el Festival d'Arts Escèniques del Poblenou con acento interdisciplinario, y Noves Veus de Barcelona, que ha dado escena a los creadores inmigrados que trabajan en nuestra ciudad. Por otro lado, la Mostra de Teatre se ha consolidado como escaparate de nuevas tendencias. El festival Barcelona Arts de Carrer, en el ámbito de la Mercè, ha dado espacio público a las nuevas realidades urbanas de calle.

Los festivales de música han ocupado un lugar muy destacado. El Primavera Sound ha debutado en mayo con un gran éxito. El BAM, Barcelona Acció Musical, ha celebrado el décimo aniversario como gran escaparate de la música

independiente. El Sónar ha batido récords de asistencia (88.000 asistentes, un 10% más que en 2001) y ha exportado la marca a varias ciudades del mundo. La novena edición del Festival de Músiques Contemporànies ("un 9 so") ha apuntado a un público curioso y le ha dado material para la emoción y la reflexión. Los festivales de Jazz (de Ciutat Vella y Barcelona) y el Festival de Guitarra han reunido a estrellas locales, foráneas y/o internacionales. Ribermúsica ha realizado una edición especial en clave Gaudí. El LEM ha activado neuronas con músicas heterodoxas y experimentales. El Tradicionàrius ha seguido reuniendo la flor y nata de las músicas tradicionales del mundo y de este país.

En el cine, los promotores agrupados en la Plataforma de Festivals de Cine, Vídeo i Multimèdia de Barcelona han consolidado sus proyectos: Mostra Internacional de Films de Dones, Festival Internacional de Cinema Gai i Lèsbic, Festival de Cinema Independent-l'Alternativa, Mostra de Cinema Asiàtic, Mostra de Cinema Africà, OVNI-Observatori de Vídeo No Identificat, y Curt Ficcions.

En el campo de la palabra y las letras, una iniciativa del CCCB, Kosmòpolis, ha debutado con intención de convertirse en bienal, y la Setmana de Poesia ha batido récords de asistencia y se ha centrado en la interculturalidad.

Barcelona, ciudad de diálogo

En tanto que proceso, un río que no cesa y que no siempre lleva la misma agua, la cultura tiene el diálogo como sinónimo. Un diálogo que se basa en los derechos, la curiosidad, el conocimiento y la creatividad.

Las fiestas tradicionales, por ejemplo, incorporan desde siempre una participación amplísima de las entidades y asociaciones culturales, en un ejercicio de democracia cultural. La Cabalgata de Reyes y el Carnaval son dos buenas muestras de ello, pero es quizás la Mercè la más representativa, convertirse en una fiesta mayor de lo mediterráneo con la participación de grupos culturales desde el Rif al Gubbio, pasando por el Garraf o Menorca. La calle y la fiesta dan sentido, articulan el diálogo y crean cohesión.

Las bibliotecas, además de ofrecer servicios generales (véase el apartado "Barcelona, ciudad de letras") han desarrollado servicios específicos para los usuarios de sus entornos, cosa que implica tener en cuenta la diversidad de los nuevos ciudadanos; es el caso de los periódicos, revistas, libros y otros documentos en urdu, árabe y otras lenguas en el Servicio de Diversidad Cultural de la Biblioteca Sant Pau - Santa Creu, o el acceso universal a Internet.

En 2002, además, varios proyectos han puesto un especial acento en el diálogo y la diversidad cultural. La Muestra Intercultural de Creaciones Escénicas ha nacido en 2002 en las salas alternativas para acoger las creaciones de colectivos y personas inmigrantes/inmigrados. El Ciclo Global se ha consolidado en el Grec, así como el elemento intercultural ha sido una constante en Barcelona Poesia - Set dies de Poesia en la ciudad. Un hecho destacable ha sido la exposición "Fes,

ciutat interior", ganadora del Premi Ciutat de Barcelona 2002 de artes plásticas; la exposición del CCCB constituía un retrato fiel y sugerente de la ciudad marroquí.

Interacció 2002 (bienal de la gestión cultural, organizado por la Diputación de Barcelona) ha dedicado, en octubre, sus debates a "las políticas para la interculturalidad". El Institut de Cultura ha iniciado los trabajos de redacción de la "Carta de derechos y compromisos culturales de los ciudadanos de Barcelona", con la consulta a entidades y expertos en este campo, y la organización, en noviembre, del seminario "El derecho a participar en la vida cultural" conjuntamente con la Fundació Interarts, con representantes del Comité de Derechos Económicos, Sociales y Culturales de Naciones Unidas y del Fòrum 2004. Se trata de dos ejemplos de diálogos de los muchos que Barcelona ha acogido este 2002.

Los distritos de Barcelona hacen cultura

El territorio es una pieza esencial en el ciclo de la cultura. Hay, por lo menos, dos vectores esenciales. Por un lado, el territorio es el plantel de proyectos culturales y artísticos nuevos, muchos de los cuales nacen de las márgenes, en espacios periféricos, a veces con anhelos contraculturales, siempre con el espíritu innovador. Por otro lado, es en el territorio, en los barrios y en los distritos, en los espacios públicos, en las calles y en los equipamientos, donde se encuentran sociedad y cultura en su lazo más consistente, y donde se hacen patentes las dimensiones expresivas, participativas, solidarias y estéticas de los seres humanos.

Barcelona sigue un modelo territorial descentralizado desde 1984, con diez distritos: Ciutat Vella, Eixample, Sants-Montjuïc, Les Corts, Sarrià-Sant Gervasi, Gràcia, Horta-Guinardó, Nou Barris, Sant Andreu y Sant Martí. Cada distrito asume competencias en el ámbito de los servicios públicos de proximidad, incluyendo el campo cultural.

En el año 2002 el Institut de Cultura ha trabajado para hacer del territorio un elemento fundamental del ciclo de la cultura en Barcelona. Ha sido el año de los trabajos de análisis de los planes culturales de distrito (presentados en el transcurso del año 2003) a partir de una de las conclusiones del Plan estratégico de cultura de Barcelona, que afirmaba la necesidad de diagnosticar la situación de la cultura en cada uno de los distritos de la ciudad, para definir las prioridades y estrategias culturales de cada territorio. En cada distrito de la ciudad se han realizado varios procesos de consulta con entidades y agentes culturales y sociales, para detectar los puntos fuertes y débiles del tejido cultural (1ª fase) y realizar propuestas de acción (2ª fase) en función de las oportunidades que aparecen teniendo en cuenta tanto la dinámica de cada distrito como las dinámicas municipales y metropolitanas.

Otra prioridad ha sido los programas "+ a prop", que tienen el objetivo de coordinación y difusión conjunta de las actividades culturales de los centros cívicos en seis campos: arte contemporáneo, danza, espectáculos infantiles, música clásica, músicas urbanas y teatro. Este año el programa

de música clásica se ha reconvertido en el programa de músicas, donde se han incluido, además de la programación de música culta, el jazz y las músicas modernas, el flamenco y las músicas del mundo. Cabe destacar el aumento del número de centros participantes en la red de los “+ a prop” y la edición del CD recopilatorio 2002, realizado en el marco de la Taula de Músiques Urbanes, que muestra los grupos y propuestas que están emergiendo con fuerza en la escena musical de Barcelona.

También en 2002 han seguido llevándose a cabo los programas concertados, que impulsan iniciativas culturales de distrito, innovadores o singulares. Este año los proyectos concertados han sido el Festival d'Arts Escèniques del Poblenou (proyecto impulsado por las compañías de teatro profesionales y amateurs del barrio, con el Centre Cívic Can Felipa), y el arte contemporáneo en el Centre Cívic Barceloneta (proyecto que ha nacido con la voluntad de explorar nuevas líneas de creación contemporánea en este barrio).

Finalmente, en el año 2002 ha continuado su trayectoria el Espai de Lletres, ubicado en el Pati Llimona. El Espai de Lletres está formado por las cuatro asociaciones de escritores de la ciudad (Centre Català del Pen Club, Associació d'Escriptors en Llengua Catalana, Associació de Joves Escriptors en Llengua Catalana y Associació Col·legial d'Escriptors de Catalunya, incorporada este año), con la colaboración del Institut de Cultura y del distrito de Ciutat Vella.

Barcelona, ciudad internacional

La dimensión internacional de Barcelona es una estrategia clave. El mundo es uno, y la capacidad de evaluar críticamente nuestra ciudad es indispensable para asegurar el futuro. De ahí la necesidad de trabajar y comparar, competir y cooperar, con otras ciudades y territorios. El mundo se estructura en redes de geometría variable y la presencia de Barcelona es también fundamental para poner de manifiesto que las ciudades (los municipios) tienen un papel central en tanto que administraciones más cercanas a las personas.

Barcelona ha tenido un año 2002 muy dulce en la dimensión internacional. El Año Internacional Gaudí ha sido, sin duda, el máximo exponente. Las exposiciones, los itinerarios y las rutas, los proyectos educativos en escuelas y centros culturales, los talleres, los ciclos de conferencias, los seminarios y cursos, las fiestas de participación ciudadana, las actividades dirigidas a los niños, los espectáculos, la página web www.gaudi2002.bcn.es, las publicaciones y ediciones conmemorativas, las series de televisión (*Els Gaudins* o *Howdi Gaudi*, también un capítulo de *Las tres mellizas*) y todos los demás formatos del año Gaudí han contribuido a proyectar una imagen de Barcelona como gran capital cultural europea. En torno a seis millones de personas han disfrutado de las actividades de este Año Gaudí, con un impacto económico directo de 14,1 millones de euros, un impacto turístico de 55,2 millones de euros y un impacto mediático de

más de 30 millones de euros. Por otro lado, quizás lo más destacable ha sido la implicación de los ciudadanos, las entidades y las empresas, y la cooperación entre las administraciones y la sociedad civil, en un acontecimiento cultural catalizador del patrimonio y de la memoria.

El año 2002 ha sido también el año de la celebración de la cumbre de Eurociudades, la red europea integrada por más de cien ciudades, y que ha tenido como tema central, por primera vez, la cultura. Las ciudades han tenido ocasión de debatir sobre cómo la cultura se ha estado imponiendo como elemento de cohesión social en una Europa cada vez más multicultural, como elemento de regeneración urbana, como productor de riqueza económica y como elemento de profundización democrática.

Más buenas noticias internacionales han sido el nombramiento de Barcelona como sede, desde 2004, de United Cities, la nueva organización mundial de ciudades (resultado de la fusión de Cités Unies y la International Union of Local Authorities, IULA), la concesión del León de Oro 2002 de la Bienal de Arquitectura de Venecia (en reconocimiento a la tarea de planificación urbanística que ha puesto la cultura en el centro de la estrategia urbana), el galardón 25 años (Twenty-five Year Award) del American Institute of Architects al edificio de la Fundació Miró, la celebración de los premios MTV-Europe 2002 (la televisión temática global dedicada a la música, con 13.000 asistentes en el Palau Sant Jordi, más de setecientos medios de comunicación de todo el mundo y una audiencia de mil millones de telespectadores) y la consolidación de los trabajos de tres instituciones internacionales: la Casa Asia, el Instituto Europeo del Mediterráneo y el CIDOB.

Agentes internacionales de probada neutralidad han revelado que Barcelona es uno de los cincuenta lugares del mundo donde se debe ir antes de morir (según la televisión británica BBC), la sexta ciudad más atractiva para los inversores (Cushman & Weakfield), la cuarta en implantaciones empresariales estratégicas como sedes sociales o centros de investigación (Ernst & Young), la primera ciudad europea en calidad de vida para los trabajadores (Healey & Baker, *European Cities Monitor*) y la ciudad europea preferida para unas vacaciones cortas (*Time Out*), entre otras menciones. Éstas se deben a un modelo de ciudad del conocimiento que reposa, en buena parte, en unos agentes culturales contemporáneos y en una ciudadanía creativa y comprometida con la ciudad.

Barcelona, cultura digital

El impacto de las tecnologías de la información y la comunicación ha sido profundo y sacudidor. También, sobre todo, en el campo de la cultura. Hoy en día la accesibilidad a la cultura es (puede ser) universal y atemporal: podemos acceder a catálogos de los fondos de los museos, reservar entradas en los cajeros, ver exposiciones virtuales, experimentar las nuevas creaciones de *net-art*, bajar música en

formato MP3, acceder a creaciones literarias on-line, seguir un recital de poesía en tiempo real por Internet o recibir SMS o MMS en el teléfono (con, por ejemplo, el aviso de la disponibilidad del libro que queremos tomar en préstamo de la biblioteca). El etcétera de posibilidades es infinito, las realidades siguen; en Barcelona, el objetivo es acercar el mañana tecnológico al hoy.

El año 2002 ha sido pródigo en acontecimientos de la cultura digital. Art Futura se ha consolidado también como el foro más importante de España dedicado a las implicaciones sociales, culturales y artísticas de la tecnología digital y los nuevos medios. Ha nacido Metrònom Lab, un espacio pionero de intercambio entre creación artística y científica con la colaboración del CSIC y la Fundació Rafael Tous d'Art Contemporani. El MECAD-Media Centre d'Art i Disseny ha abierto una nueva sede en Barcelona (en el paseo de Gràcia, 114). El OFFF (On-line Flash Film Festival) ha celebrado la segunda edición, ha ampliado públicos y se ha convertido en punto de referencia en la creación digital.

Las bibliotecas públicas han asegurado una conexión libre a Internet cerca de casa, como puertas locales de la sociedad del conocimiento. El CCCB ha reafirmado su posicionamiento como centro de difusión de las innovaciones de la cultura digital y el Mercat de les Flors ha renovado su programación con una mayor atención a toda la creación artística, visual y escénica, con dimensión o contenidos digitales. El Liceu ha continuado las transmisiones en directo de óperas (*Ariadne auf Naxos*, *Don Giovanni*...) en las universidades. El Festival de Poesía se ha retransmitido en directo por Internet en Real Audio y Real Video. El Sónar ha batido récords de asistencia. Nuevas empresas de cultura digital (desde la creación multimedia hasta la gestión documental, pasando por los nuevos medios de comunicación) han iniciado su trayectoria en Barcelona.

Por otro lado, el Institut de Cultura ha editado una nueva agenda cultural multimedia anual de Barcelona (en formato mini-disc), ha renovado los contenidos de las páginas web www.bcn.es/cultura (con más contenidos y mayor interactividad) y ha puesto los últimos bits del nuevo portal multimedia o canal de cultura digital de Barcelona (www.bcn.es/canalcultura).

The year 2002 began with the lingering shock and feeling of uncertainty that the deeds of 11 September 2001 caused, and it ended with the drums of war sounding all over the planet.

All year long the citizenship of Barcelona and their democratic administrations confronted this situation by making an effort to strengthen the best antidote to fanaticism and war: culture. The culture of creativity, freedom, solidarity, and living together in peace and harmony.

The enormous number of people who responded to the collective call for more culture (which can be assessed by consulting the indicators that are found on these pages) makes one think that in order to face the challenges of the future, cultural policies must be at the heart of collective public policies.

The international year devoted to Antoni Gaudí was undoubtedly the centre of community cultural life in 2002, and I daresay that it was not only important for Barcelona, but for many of the Catalan municipalities. The celebration of the 150th anniversary of the birth of one of the most revolutionary architects in world architectural history spread beyond Barcelona like wildfire.

It was, therefore, the year of reassessing part of our cultural heritage, and the year when others from around the world could appreciate an important part of our architecture. From New Zealand to Japan, China, the United States, Canada, Argentina, Brazil to any European country, Barcelona and Gaudí were the stars in documentaries, interviews, reports and articles.

However, Gaudí Year was obviously not the only thing that took place. The city continued its cultural life by showing work that creators and producers worked hard to provide by opening up their venues to new activities and proposals. Work continued on the plan for the 2004 Universal Forum of Cultures in Barcelona, its congresses, its exhibitions, etc.

As actors or spectators, many inhabitants of Barcelona in 2002 took part in cultural activities, and through culture, they exercised their right to live together in peace and freedom.

Joan Clos
Mayor of Barcelona

The most outstanding factor in 2002 — the factor which characterises the data that you will find on the pages of this Barcelona cultural report — is that all the indicators show that the city maintained its human creative and intellectual capital as the driving force of the city's cultural vitality. The burning creative desire to innovate was as dynamic as ever.

At the same time, the ample participation of the citizenry in forums of debate — the eagerness of citizens to speak up, to listen, to learn, to participate, to give opinions — was more spirited than ever.

A good proof of the participatory enthusiasm was the massive presence of citizens taking part in the activities of the International Gaudí Year. Far from the legends and the anecdotes that usually surround Gaudí, an approach which made a more rigorous examination of his work and personality was carried out, thanks to the contributions of many people. In particular, the very large participation of schools meant that younger people had the chance to discover the great architect.

Partly as a result of Gaudí Year, museums and exhibition venues had a spectacular increase of visitors. To be precise, 8,781,200 people visited museums or some of the 150 public exhibitions that could be seen in the city. This number represented a 25% increase of visitors to exhibitions.

As far as music is concerned, a significant tendency that was noticed in the last few years was confirmed in 2002. The city attested to its musical vitality, and for many reviewers it was clearly understood that Barcelona had become a reference point for live music.

As regards classical music, another remarkable factor was manifest. The diverse seasons at the Palau de la Música, the Auditori, the Liceu, and the season of the Barcelona Symphony Orchestra had magnificent levels of occupied seats with a notable increase in audiences, and a reduction in the average age of spectators, which was very encouraging.

In the theatrical sphere, the year began with a few doubts, but finished with better prospects, in spite of a slight decrease in audiences. However, attendance was high enough to motivate professionals in this sector, and the administrations involved, to take part in a lively debate on how to reach new audiences.

Barcelona is beginning to be a city with good libraries. We can feel satisfied. Reading is the key factor for the society of knowledge. Reading is the best gift that the city can provide for the world of literature and for the entire Catalan publishing industry, which continued to be the leader in publishing books in Spanish and exporting them.

With regard to the 2004 Universal Forum of Cultures, the year 2002 confirmed the need — more than ever — of a great world meeting where the culture of peace, the culture of sustainable development, and a new culture of identity and diversity was to be strengthened.

Last November, Barcelona welcomed the Eurocities' meeting with representatives from more than 100 European cities. For the first time in the history of these meetings, the theme was cultural: "Cities towards the Future: Policy, Culture and Values".

The Eurocities' meeting confirmed that culture is the fundamental element for social cohesion in a Europe that is increasingly multicultural, and that culture has become the best element for urban regeneration, as well as one of the driving forces for economic prosperity in cities.

Ferran Mascarell
Councillor for Culture

English texts

Presentation

Culture is a basic mainstay in the city of knowledge. The Barcelona City Council, through the Institut de Cultura, is the institution that promotes and drives cultural life forward in the city, by means of its own programmes and by giving support to a variety of cultural agents in order to stimulate the creativity of citizens, associations and business companies, by fostering cultural and creative industries, and by promoting the city as a setting of multiple spaces and activities (museums, cinemas, congresses, exhibitions, festivals, and so forth) which are linked up. Quality of life, creativity, innovation, knowledge, and culture are a part of the urban system.

All the 2002 indicators show that the city maintained its creative and intellectual human capital as the driving force of the city's cultural vitality. The burning creative desire to innovate was as dynamic as ever.

The year 2002 was a year replete with cultural satisfaction. The 2002 International Gaudí Year achieved high quality, a high level of participation, and a far-reaching impact in every way. In 2002, we had more than 8.5 million visitors to museums, the CaixaForum opened, and the temporary exhibitions at the Picasso Museum, the MACBA, the CCCB and other venues were successful. The Grec, the summer festival, became consolidated as one of the most important international theatrical festivals. The festivals of digital culture, such as Sónar, Art Futura and OFFF (Online Flash Film Festival) became European reference points. The Barcelona sound became rooted in popular music. Public libraries continued their territorial expansion and increased their number of users and book loans as well as their proximity to the citizenry. Verdaguer was the protagonist of the literary world. Traditional fiestas, from the procession of the Three Wise Men to the Mercè became schools for peaceful co-existence. International renown increased with the International Gaudí Year and the MTV-Europe Music Awards. Cultural activities consisted of 5.4% of the municipal GDP. Barcelona Fashion Week began extremely well.

New projects were prepared: the 2003 Design Year, the Cultural Channel, the Music Museum of the Auditori, the Audiovisual City at Ca l'Aranyó, the Universal Forum of Cultures, the Born cultural centre, the Museum of Design in the Plaça de les Glòries, and others.

Now let us see the 2002 cultural Barcelona in detail.

Barcelona, a City of Museums

The museums of Barcelona are the main centres of our model of the city of knowledge. Their basic tasks are conservation, restoration, research, communication, and dissemination of the heritage and historical memory of our city in its diverse spheres, such as art, history, science, and so many others that their contents fill up more than fifty museums in Barcelona.

In the course of 2002, the museums of Barcelona and its exhibition venues experienced a spectacular increase of visitors; 8,931,283 people visited museums or some of the more than 150 public exhibitions that could be viewed in the city.

The organisation of the 2002 International Gaudí Year contributed in an outstanding way. It promoted three main exhibitions: "Gaudí. The Search for Form" at the Tinell Hall and the City History Museum, "Gaudí's Universe" at the Barcelona Centre of Contemporary Culture (CCCB), and "Gaudí. Art and Design" at the Pedrera, a venue of the Fundació Caixa Catalunya. In all, Gaudí Year included more than 30 big and small exhibitions throughout the city; they did research, put information in context, and disseminated the work of the Catalan architect, Antoni Gaudí, who is considered one of the most creative and innovating architects of his time. The exhibitions made up part of a wide-ranging programme of great ambition, quality, participation and impact (See the chapter, Barcelona, International City), which included itineraries, workshops, lectures, seminars, courses, fiestas, shows, publications, and other formats.

The International Gaudí Year was also a factor in attracting cultural tourism, and an example of collaboration between the city's cultural and tourism strategies.

The CaixaForum was opened to the public at the end of February in 2002. In this way, the venue of the cultural centre Fundació "la Caixa" (formerly in the Palau Macaya on the Passeig de Sant Joan) occupied the redesigned Modernist Casaramona factory at the foot of Montjuïc in a complex of 12,000 square metres. Arata Isozaki was the architect of a new floor created below the building and the whole visitor reception area, shaping new evocative spaces. In the course of 2002, the presentation of a selection of 72 works from the foundation's collection of contemporary art, the exhibition, "From Renoir to Picasso", stood out, as did modern art masterpieces from the Musée l'Orangerie in Paris, the retrospective of Lucien Freud in the autumn, as well as the educational programmes like "District 3. A Look at the Neighbourhood through Young Eyes", which was a collaboration between the Laboratory of the Arts and several educational centres in the district of Sants-Montjuïc.

The city held other milestone exhibitions throughout 2002. Here are some examples: "You Will Not Forget. Sarajevo 10 Years after the Siege" at the CCCB, "Russian Icons from the Tretyakov Gallery" at the Fundació Caixa de Catalunya-La Pedrera, "Paris—Barcelona 1888-1937" and the "Planque Collection" at the Picasso Museum, "Memories of the Nazi Concentration Camps" and the retrospective of Marian Pidelaserra at the National Art Museum of Catalonia (MNAC), and "Bulls" at the City History Museum. In many instances, these were co-productions with museums abroad, which is a sign of the prestige that the museums of Barcelona have achieved among specialists around the world.

The year 2002 was also the year of an unexpected and intense debate among the citizens in regard to the

archaeological find of medieval and modern remains under the old Born Market when the construction work on what was to be the central urban library of Barcelona began. The debate, in which historians, archaeologists, librarians, cultural managers, architects, town planners, the mass media, and citizens took part, concluded that the library would have to be built on other land, all the architectural remains would be conserved, and a new cultural centre and heritage site in the Born would be created. The archaeological remains found advanced our knowledge of the Ribera as well as the past of the medieval and modern city of Barcelona.

Collections, exhibitions, research, seminars, workshops, educational activities and other projects were undertaken in the museums of Barcelona and they brought in more than 8.9 million visitors, 27% more than in 2001.

Barcelona, city of contemporary art

Starting with visual parameters, contemporary art provides us with new elements for understanding, questioning, perceiving, feeling and transforming reality. Perhaps because Barcelona is a city that is compelled by its geography and history to be contemporary, it simmers with creativity and the production of contemporary art, and it is pointed out as one of the cities where "things happen today".

The year 2002 has been the year of the presentation of one of the most complete collections from the Barcelona Museum of Contemporary Art (MACBA). In chronological order, the collection embraces the period that goes from the 1950s to the present in "an attempt to set out an historical explanation of art in the second half of the 20th century, structured in three spheres that should not be seen as enclosed historic periods". New acquisitions, loans, donations, and works ceded through collaborative agreements with other institutions were added. Some examples are the agreements with the Fundació Telefònica (loans of work by Chillida and Tàpies), with the collections of Jordi Solel (who left 138 works by contemporary creators in on loan at the museum) and of Ordóñez-Falcón (where photography, video, and cinema are prominent), as well as with the Barcelona Association of Art Galleries. The exhibition occupied three floors of the museum, and it also dealt with the digital world, for example, with Z (www.zexe.net), the virtual fly by Antoni Abad, a creator of digital communities (the winner of the 2002 City of Barcelona multimedia award).

Also in 2002, the Fundació Vila Casas inaugurated the VolArt Space in a roomy and welcoming textile warehouse on Carrer Ausiàs Marc; this space pays special attention to contemporary creators and to the work of Joan Brossa.

Among the noteworthy exhibitions are "Txomin Badiola", "Sonic Process" and "Muntadas. On Translation" at the MACBA; "Pierrick Sorin" at the CaixaForum; "Open Radio" at the Centre of Contemporary Culture (CCCC), "Arp and Fernand Léger" at the Fundació Miró; "Asger Jorn" and "Isidoro Valcárcel Medina" at the Fundació Antoni Tàpies; "Human

Park" and "The Heart of Darkness" at the Palau de la Virreina. In art galleries in 2002, these exhibitions stood out: Perejaume ("Les terres del catroc") at the Galeria Joan Prats; "Barcelona Lab" at the Galeria Ras, "Lluís Lleó" at the Galeria Carles Taché; and "Patricio Véléz" at Joan Prats-Artgràfic, among others.

Barcelona held two art fairs, which have doubled their attendance in 2002. New Art, promoted by the Barcelona Art Association, was held in the hotel, Barceló Sants, as a contemporary art gallery fair, and it was a highly creative place, since each gallery had their own hotel room for one of their artists. Artexpo, promoted by the Art Gallery Owners of Catalonia, held a fair with an approach based on art collections in all their aspects, and decided to put more emphasis on contemporary art in 2002 with the thematic slogan of frontier spaces.

The city held new and renewed artistic proposals, such as Metrònom Lab, where the space on Carrer Fusina fostered an exchange of experiences between artistic and scientific creation (with the collaboration of the CSIC, a scientific board, and the Rafael Tous Contemporary Art Foundation); Identity, with critical interventions and social interaction in public spaces; the expansion of the Media Centre of Art and Design—Mecad in Barcelona, in a new space on Gràcia 114; and the Hangar projects, the centre of creation and production of visual and multimedia arts, which is managed by the Association of Catalan Visual Artists—AVVC; and lastly, Art Futura became consolidated as the most important forum in Spain that is dedicated to the social, cultural, and artistic implications of digital technology and new media.

It was also a year with outstanding contributions in the field of interdisciplinary activities; the International Symposium on the Future and Function of Contemporary Art was organised by the Association of Assistant and Technical Architects of Barcelona, which put forth a proposal to create a platform where experiences could be shared among artists, town planners, and technicians from around the world in order to debate the aesthetic and functional aspects of contemporary art in urban spaces.

Barcelona, city of theatre and dance

Feeling like yourself, and someone else, at the same time, seizing on the beauty of movement, gesture, and words — close up; seeing the light and space where a scene is created... these are the experiences associated with theatre and dance. Barcelona is a city of theatrical arts, and on many occasions during 2002, these experiences were going on in all the theatres and in other venues that put on performances.

The year 2002 was a year with a high number of hits. There were a total of 575 productions, including theatre, dance, musical comedies, and theatre for children, all of which were put on during the season in a variety of theatres. We have to mention names like Carme Portacelli, Roger Bernat, Sergi Belbel, Rafael Duran, Àlex Rigola, Mal Pelo, Xavier Albertí,

Lourdes Barba, Magda Puyo, Toni Jodar, Calixte Bieito, Lanònima Imperial, Mario Gas, among others. We should also mention the successes that critics have unanimously praised, such as *Scenes from an Execution*, *The Fall*, and *Saturday, Sunday and Monday* (at the Teatre Nacional de Catalunya), the *Niederungen* and *The Eyes of My Eternal Brother* at the Sala Beckett, *la Ronda d'mort a Sinera* and *Julius Caesar* at the Teatre Lliure, *Betrayal* at the Sala Muntaner, *Quai Ouest* and *Macbeth* at the Teatre Romea, and two great international hits during the Grec Summer Festival: *The Tragedy of Hamlet* by Peter Brook and *Extinction* by Krystian Lupa. We should also point out plays that were hits with the public, such as *Sit* by Tricycle at the Teatre Victòria, *The Maids* and *A Midsummer Night's Dream* at the Borràs, *XXX* by the Fura dels Baus, and *Saltimbanco* by the Cirque du Soleil.

The year 2002 meant the premiere of 214 plays by Catalan authors, such as Joan Brossa, David Plana, Jordi Galceran, José Sanchis Sinisterra, Joan Ollé, Lluïsa Cunillé, Teresa Vilardell... to mention only a few. As for foreign playwrights, 2002 was certainly the year of a great writer, whose plays were put on with different conceptions and in different styles: William Shakespeare.

Furthermore, 2002 meant the opening of the *Obrador* (the space in Sala Beckett dedicated to the study and research on the forms, themes, languages, and contents of artistic creation and contemporary play writing); the dismaying end of the Teatre Malic (a pioneer in the alternative theatre world); the first awarding of the Fundació Romea Prize for Plays (to foster the creation of new works in the Catalan language and to support the training and consolidation of young playwrights); the success of initiatives like the Festival of Theatre Arts in Poblenou, the Showcase of Theatre, and *New Voices in Barcelona* (See "Festivals"); and the sudden death of Josep Muntanyès, the director of the Teatre Lliure.

The number of spectators decreased by 6.3%, due to a slight crisis in the first few months (which was a continuation of the uncertainty that had began in September 2001). However, the figures were regained from the Grec onwards, especially during the fourth quarter. Hence, creative vitality enabled more than two million spectators to enjoy magnificent evenings at the theatre.

Barcelona, city of music

The life of music during 2002 confirmed a strong trend that had been shown for years. The city upheld its vitality in music, and many reviewers understood that it had become a reference point for live music.

Barcelona is listened to all around the world. Popular music that was created and produced in our city achieved worldwide recognition in 2002 with the presence of Popkomm (in Cologne in August) and the birth of the concept of "Barcelona sound" in the United States to describe mestizo, hybrid, and "bastard" music from the contact between Catalan rumba, hip-hop, raï, flamenco, pop, rap, reggae and others. Ojos de

Brujo, Dusminguet, Cheb Balowski, Macaco and Le Diabolo Mariachi are some of the new well-known names.

Experimentation on the street (La Colifata), the creation of schools like Taller de Músics (Musicians' Workshop), the programmes at music venues, and the promotion of festivals like BAM—Barcelona Acció Musical or the new Primavera Sound, among many others, make up a circuit that works.

In the field of electronic music or advanced music, Barcelona was strengthened as one of the world referents with the LEM, the Metrònom, the Fundació Miró, and especially with Sónar, which saw how attendance increased for another year; it reached 88,000 (10% more than 2001). In 2002, Sónar invited another city, Helsinki, in order to demonstrate its electro-digital success. The idea had been "exported" to cities in the United Kingdom, Switzerland, Germany, and Japan in a tour of interdisciplinary activities that gather together music, fashion, digital art, and so forth. Sónar won the 2002 City of Barcelona Prize for music.

The city held remarkable concerts. We can mention Bruce Springsteen at the Palau Sant Jordi, Eminem at the Razzmatazz and Keith Jarrett at the Auditori; the success of singer-songwriters like Joan Manuel Serrat, Ismael Serrano, Alex Ubago, Sisa, and Adrià Puntí; or groups like Amaral, Los Planetas, and Sidonie.

Classical music also enjoys good health. The main concert seasons were attended by 232,055 spectators, and both the Auditori and the Palau de la Música increased their percentages of occupied seats (reaching 78 and 80% respectively), and new audiences were mobilised, especially youth and young adults. In the course of 2002, concert venues saw great conductors perform, such as Mehta, Maazel and Marriner, and interpreters with the stature of Pollini, Rostropòvitx, Brendel and Musici.

The year 2002 was also the year of a triumphal tour of the Barcelona Symphonic Orchestra to the United States (in January) and Europe (May-June), and the change in conductors (September) — Ernest Martínez Izquierdo took over from Lawrence Foster, and it was the year of success without precedents for their educational programmes (with 75,464 attendees, an increase of 55% in regard to the year before).

The situation at the Liceu was also spectacular. Ninety-four percent of seats were occupied, nearly situating it in the limit of its possibilities, with 23,000 season tickets and 413,000 regular tickets sold during the season; *Lady Macbeth* by Msenk, *Orpheus* and *The Fairy Queen* received highly favourable reviews, as did many other performances.

Other moments should be remembered, such as the death of Xavier Montsalvatge (in May), the international impact when Barcelona held the MTV-Europe awards (in November), the worldwide presentation of Santana's latest recording, the television talent show, Operación Triunfo, the increase in the use of the Internet as a means of distribution, and the impact of street vendors on the CD sales of the most well-known groups and singers.

Barcelona, city of festivals and traditions

Fiestas are one of the cultural elements that most clearly distinguish the city of Barcelona. The combination of tradition and innovation, the complicity of the association movement, the use of public spaces, and the appeal of momentous questions posed by society: these are some of the most characteristic traits of the city.

The cyclical festivities of Barcelona have the Mercè as the most notable event. The programmes dedicated to a more family-type public, or those that are involved in Catalan and Mediterranean traditions, coincide with festivals having major artistic importance, such as the BAM (Barcelona Acció Musical) and the BAC (Barcelona Arts de Carrer), which bring the arts to the city streets. In 2002, the BAM celebrated its tenth anniversary and the BAC broadened its scope by organising the International Meeting of Street Arts. The 2002 Mercè — with its poster by Antoni Tàpies — added the Diagonal Mar Park to its public spaces for activities, and the Passeig de Gràcia become consolidated as the ("peoples' promenade"), a proposal that united the festive atmosphere with the ideas of solidarity, sustainability, co-operation, and interculturality, as well as opening the city centre to the central issues of the 2004 Forum.

The Carnival of Barcelona developed into a larger and more participatory fiesta in all spheres: schools, the community, the metropolitan area, and it also became an intercultural fiesta. The 2002 Mercè worked very hard on these concepts and broke records for involvement, attendance, and the aesthetic quality of its events.

Music Day, every 21 June, became the day on which more music was played in a greater number of places, and it had the involvement and networking of the whole music community. Furthermore, in 2002, the fiesta strengthened its educational aspect, in keeping with the growth of participating music schools and the youngest instrumentalists, which had been detected on previous Music Days.

Right at the beginning of the year, the Christmas season culminated in the Procession of the Three Wise Men, where more than 400,000 people gathered on the streets on 5 January 2002. It included the important novelty of the inclusion of artistic elements, resulting from the participation of companies devoted to street arts and contemporary dance.

Santa Eulàlia, Sant Jordi, Corpus and Sant Joan: each one with its most characteristic elements, such as the gigantic Laia, bonfires, roses and books, and the "l'ou com balla" (an egg dancing on water). In the year 2002, the people again took over public spaces, demonstrating once more that the inhabitants of Barcelona know how to live together peacefully, even with an ever increasing number of citizens participating.

The same love for city-wide fiestas also existed in the numerous festivities that took place in neighbourhood settings; among the most populous celebrations were the main annual fiestas in Gràcia, Sants, Poblenou, Horta and Sarrià, which were examples of the creative resourcefulness of the population.

Barcelona, city of letters

An indispensable commitment of the city council, when making cultural plans, is to the reading public, and this issue is central for the democratization of culture. Since the approval of the Library Plan in 1998, the libraries of Barcelona have been organised as neuralgic facilities for the society of knowledge, and they have six basic functions: a gateway to content, places to learn, places to generate new forms of citizenship and identity, places for leisure-time activities, key components of creative infrastructure, and co-ordinators to promote co-operation between different cultural agents.

The year 2002 brought us the opening of new libraries: Gràcia (on the corner of Torrent de l'Olla and Travessera de Gràcia), Collserola (in Vallvidrera), Sarrià-Sant Gervasi, and Can Fabra-Ignasi Iglesias in Sant Andreu. There are 27 libraries, counting the above, in a system with more than 23,000 m² (77.6% more than in 1998) and nearly three million (2,985,245) users (28% more than the year before). Furthermore, the library opening hours increased 40%, in an effort to adapt the opening times so everyone could use them.

The year 2002 was also the year that the centenary of the death of the poet, Jacint Verdaguer, was held. Exhibitions, lectures and, in particular, a notable number of newly published books were the main protagonists of the commemorations. The numerous re-editions of Verdaguer's books allowed for a better dissemination of the work of one of the writers who had contributed the most to the introduction of Catalan as an active, living, literary language. Many studies were undertaken to go deeper into the complexity of his writing, creating a rigorous and abundant body of work on one of our great writers — a body of criticism that is often lacking in our literary world.

Poetry Week had Canada as an invited guest (Nicole Brossard from Quebec and the Afro-Canadian, George Elliott Clarke, two of the most relevant authors in French and English, respectively, were the representatives), and the emphasis was put on interculturality (four Moroccan poets recited contemporary Spanish poetry in Arabic) and intergenerational synergy (from "In Love with Classic Spaniards" to ending with "Young Poets").

The Kosmopolis: International Festival of Literature was held for the first time in December 2002. Its concept is "a fiesta to emancipate readers". One hundred and forty authors from 20 countries met for a long weekend in Barcelona. There were 70 different events, which attracted more than 5,000 people. There were debates, readings, recitals, exhibitions, lectures, installations, performances, films...

The year 2002 was also the year of changing locations for the central urban library (which was to be installed in the old Born market, where excavations discovered medieval and modern remains, and now is to go to a new location on a plot of land between Ciutadella and the Estació de França), and a year of prizes for our writers: Joan Peruchó merited the National Award for Spanish Letters for the whole body of his

work, and Miquel Desclot received the National Award for Children's Literature with a book of poems titled, *Més música, mestre!*

Good libraries, good festivals, and prizes are the best gifts that the city can bestow on their writers and on the publishing industry that continues being the leader of publishing books in Catalan and Spanish, and a leader in Spain's export of books.

Barcelona, cinema city

As the so-called seventh art is still the cornerstone of shaping the collective imagination, its production becomes an indispensable element to insure the cultural presence of a city or country in an increasingly globalized world; in short, a community without cinema is a community with its expressive capacity amputated.

In the last few years, Barcelona decided to become a cinema city; in other words, a city that creates and produced cinema. Because of this, it has promoted Barcelona Plató, a film commission, an office that is utterly dedicated to facilitating the necessary conditions to produce audiovisuals. In 2002, the number of films shot in the city increased by 18%, hence the real number of productions (whether documentaries, publicity, television, etc.) that chose Barcelona's streets and studios as well as using Barcelona Plató was 255. Some of the directors who chose Barcelona in 2002 were: Peter Greenaway, Alan Parker, Antonio Chavarrías, David Trueba, Ventura Pons and Cesc Gay.

Barcelona Plató published the first *Audiovisual Guide of Barcelona*, which contains all the information necessary for a world-class filming operation, and it started its Web site that also contains all the information in the Guide, allowing paperwork to be done online from any place in the world.

Also in 2002, the agreement between the city councils of Barcelona and Terrassa to co-ordinate their audiovisual projects was made public. Terrassa's City of Image (the Multimedia and Image Centre of the Polytechnic University of Catalonia and Escac, the School of Cinematography and Audiovisuals of Catalonia) and the audiovisual campus of Barcelona's 22@ de Barcelona, Ca l'Aranyó, added their complementary aspects in order to strengthen Catalan audiovisual production.

Film festivals reaffirmed their capacity for connecting people by including creations that renew the language of cinema, and by networking within the city and with foreign agents and nodes. The Platform of Festivals of Cinema, Viadeo, and Multimedia of Barcelona is made up of promoters who actively take care of disseminating new ways of making films and perceiving the world.

The year 2002 was also a year of film awards. Worth noting is the award given to the Verdi Cinema Theatres as the best theatres by the network of Europa Cinemas, as well as the diverse honours received for *Smoking Room* (by Roger Gual and Julio Wallowitz), *La casita blanca*, *La ciutat oculta* (directed by Carles Balagué), *El gran gato* (Ventura Pons),

Darkness (by Jaume Balagueró), *Mondays in the Sun* (co-produced by Mediapro) and the short film, *El negre és el color dels déus* (Anna Solanas and Marc Riba), among others. The year 2002 was also the year of a generous and spirited look at Barcelona in the French film *L'auberge espagnole* by Cédric Klapisch. And the year of the boom in TV movies.

Lastly, as far as the important number of cinema halls is concerned, 16 new ones opened in Barcelona and the figure of 12.312.975 spectators was reached, although the market quota of European productions was only 10% (the remaining 90% of productions were from the United States).

Barcelona, city of festivals

In the same way that it is not possible to step twice into the same river, culture is a process with elements of continuity and elements of change. Festivals are cultural processes that respond to the need of detecting, analysing, proving, sifting, finding, and promoting — periodically. To know where we are, to know what water is flowing in the river.

In 2002, Barcelona held festivals in all the spheres of culture and art. It was a splendid year for the Grec with productions that were completely sold out, such as Peter Brook's *Hamlet*, the Fura del Baus' *XXX Cheek* by Jowl's *Homebody Kabul*, and the Polish Lupa's *Extinction* based on the work by Thomas Bernhard, Keith Jarrett's concert in the Auditori, dance by Baryshnikov or the three days of *In Motion*. The Grec has become the "barometer that shows what is happening in theatrical arts in the city and the country", by working in co-operation with the public and private sectors, in new venues (the Auditori and the theatres of the Teatre Lliure on Montjuïc). The 2002 Grec invited New York, a city that has always been admired by the inhabitants of Barcelona, who feel a fondness and affinity for New York.

In the field of theatrical arts, two new initiatives materialized, the Festival of Theatrical Arts in Poblenou which had an interdisciplinary accent, and New Voices in Barcelona, which gave a stage setting to immigrant creators who work in our city. Moreover, the Showcase of Theatre became consolidated as a venue to present new tendencies. The Barcelona Street Arts Festival, within the Mercè programming, gave public space to the new urban reality on the streets.

Music festivals occupied a very important place. Primavera Sound debuted in May to great success. The BAM (Barcelona Acció Musical) celebrated its tenth anniversary as a great showcase for independent music. Sónar beat attendance records (88,000 people attended, 10% more than in 2001), and it exported its trademark to several other cities in the world. The ninth Festival of Contemporary Music was aimed at curious audiences, and it gave food for thought and reasons to feel excitement. The Jazz festivals (Ciutat Vella's and Barcelona's) and the Guitar Festival gathered local stars and stars from Spain and from abroad. Ribermúsica put on a special programme with a Gaudí theme. LEM activated neurons with heterodox and experimental music. Tradicionàrius continued to

play the good and the best traditional music from the country and the world.

In cinema, the promoters who grouped together in the Platform of Festivals of Film, Video, and Multimedia of Barcelona have consolidated their projects: the Barcelona International Women's Film Festival, the International Gay and Lesbian Film Festival, the "Alternativa" Independent Film Festival, the Barcelona Asian Film Festival, the African Film Festival, OVNI - Observatory of Unidentified Video, and Curt Ficcions (short films).

In the sphere of words and literature, an initiative from the CCCB, Kosmopolis, debuted with the intention of becoming a biennial, and Poetry Week put its emphasis on interculturality and broke records of attendance.

Barcelona, city of dialogue

As a process similar to a river that never stops flowing and does not always hold the same water, dialogue is a synonym for culture — a dialogue based on rights, curiosity, knowledge, and creativity.

Traditional fiestas, for instance, have always counted on a very broad participation of cultural associations and bodies, in the exercise of cultural democracy. The Procession of The Three Wise Men and the Carnival are good examples of this, but perhaps the Mercè is the most representative as it has become a major Mediterranean fiesta with the participation of cultural groups like Rif al Gubbio, Garraf, and Minorca. The streets and the fiesta give meaning to culture, dialogue, and create cohesion.

Apart from offering general services, libraries (See the section, Barcelona, A City of Letters) have developed specific services for the users in their areas, fostering the involvement of citizens, taking into account the new ones; this is the case of newspapers, magazines, books, and other documents in Urdu, Arabic, and other languages, as well as universal access to the Internet in the Sant Pau-Santa Creu Library.

Furthermore, in 2002, diverse projects put an important accent on dialogue and cultural diversity. The Intercultural Showcase of Theatrical Creations commenced in 2002 at alternative theatres to put on shows by immigrant groups and people. The Global Season was reinforced within the Grec Summer Festival, and so was Barcelona Poetry-Seven Days of Poetry in the City. A noteworthy event was the exhibition "Fez, Interior City", the winner of the 2002 City of Barcelona Award for visual arts; the CCCB exhibition was a faithful and evocative portrait of the Moroccan city.

Interacció 2002 (a biennial of cultural management, organised by the Barcelona Provincial Council) devoted its October debates to "the policies of interculturality". The Institut de Cultura began the work of drawing up the "Charter of the Rights and Cultural Commitments of the Citizens of Barcelona" by consulting entities and experts in this field, and in November, the ICUB organised the seminar "The Right to Participate in Cultural Life" together with the Fundació

Interarts and representatives from the United Nations' Committee of Economic, Social and Cultural Rights as well as representatives from the 2004 Forum. These are two examples of the many dialogues that Barcelona hosted in 2002.

Barcelona's districts promote culture

The territory is an essential piece in the cyclical nature of culture. There are at least two essential vectors. On the one hand, the territory is the seedbed of new artistic and cultural projects, many of which sprout at the margins, in peripheral spaces, sometimes as strong counterculture aspirations, invariably with an innovating spirit. On the other hand, it is in the territory, the districts, the neighbourhoods, the public spaces, on the streets, and in the facilities in which the public congregates, where society and culture basically link up, and where the expressive, participatory, co-operative, and aesthetic dimensions of human beings are so obvious.

Barcelona has followed a decentralized territorial model since 1984. It has ten districts: Ciutat Vella, Eixample, Sants-Montjuïc, Les Corts, Sarrià-Sant Gervasi, Gràcia, Horta-Guinardó, Nou Barris, Sant Andreu and Sant Martí. Each district assumes the responsibility of offering public services close to home, which includes the sphere of culture.

In 2002, the Institut de Cultura worked to make the territory fundamental in cyclical cultural activities in Barcelona. It was a year of analysing the districts' cultural plans (presented in the course of 2003) in regard to one of the conclusions of Barcelona's Strategic Plan for Culture, which affirmed the need to diagnose the situation of culture in each district of the city in order to define the cultural priorities and strategies in each territory. In each district, a diverse consulting process took place with cultural entities and social agents in order to detect strengths and weaknesses in the cultural fabric (1st phase) and to carry out proposals for action (2nd phase) in accordance with the opportunities that come up, taking into account the dynamics in each district as well as municipal and metropolitan dynamics.

Another priority was the "+ a prop" (closer to home) programme, which has the objective of comprehensively co-ordinating and disseminating cultural activities in community centres in six spheres: contemporary art, dance, children's shows, classical music, urban music, and theatre. In 2002, the classical music programme simply changed into the music programme, where, apart from classical music, jazz, modern music, flamenco, and music from around the world was included. Worth noting was the increase of the participating centres in the "+ a prop" network, the release of the CD compilation, which showcases the groups and the forceful emerging music in Barcelona's music world, and which was recorded in the setting of Músiques Urbanes and its control panel.

In 2002, co-ordinated programmes that encouraged innovating or unique cultural initiatives in the districts were also continued. The same year, co-ordinated projects were put

on at the Poblenou Festival of Theatrical Arts (a project stimulated by professional and amateur companies from the neighbourhood and the Can Felipa Community Centre) and at the Barceloneta Community Centre where contemporary art projects were carried out (a proposal that was conceived to explore new avenues of contemporary creation in this neighbourhood).

Lastly, the year 2002 continued with the Espai de Lletres (Space for Literature), located in the Pati Llimona Community Centre. The Espai de Lletres is made up of the four writers' associations in the city (the Catalan Pen Club, the Association of Writers in the Catalan Language, the Association of Young Writers in the Catalan Language, and the Association of Writers in Catalonia, which joined up in 2002), along with the collaboration of the Institut de Cultura and the district of Ciutat Vella.

Barcelona, international city

The international dimension of Barcelona is a key strategy. There is only one world, and the capacity of evaluating our city critically is essential to insure the future. The need to work, compare, compete, and co-operate with other cities and regions is necessary because of this. The world is structured in variable geometric networks, and the presence of Barcelona is also fundamental to make it clear that cities (the municipalities) play a central role since they are the administrations that are closest to the people.

Barcelona had a very good year in 2002 internationally. The International Gaudí Year was certainly the maximum exponent. The exhibitions, the itineraries and routes, the educational projects in schools and community centres, the workshops, the lecture series, the seminars and courses, the participatory fiestas, the activities addressed to children, the shows, the Web site www.gaudi2002.bcn.es, the publications and commemorative books, the television series ("Els Gaudins" or *Howdy Gaudi*, as well as an episode of "Les tres bessones") and all the other places where Gaudí Year took place contributed to produce an image of Barcelona as a great European cultural capital. About six million people enjoyed the Gaudí Year activities, and it had a direct economic impact of 14.1 million euros, the tourism impact brought in 55.2 million euros, and the media impact, more than 30 million euros. At the same time, perhaps the most remarkable was the involvement of the citizenry, the entities, the business companies, and the co-operation between the administrations and civil society, in a catalysing cultural event about our heritage and our historical memory.

The year 2002 was also the year of the summit of Eurocities, which is the European network of more than one hundred cities, whose central theme was for the first time, culture. The cities had the opportunity to debate how culture has been becoming very popular as an element of social cohesion in an increasingly more multicultural Europe, as an element of urban regeneration, as a producer of economic wealth, and as an element to make democracy stronger.

More good international news was the designation of Barcelona as the venue, from 2004 on, of United Cities, the new worldwide organisation of cities (as a result of the union between Cités Unies and the International Union of Local Authorities-IULA); the 2002 Golden Lion Award at the Venice Architecture Biennial (in recognition for the work of urban planning that put culture as the central issue in urban strategy); the Twenty-five Year Award of the American Institute of Architects for the Fundació Miró building; the hosting of the MTV-Europe awards of 2002 (the global television channel dedicated to music which had 13,000 people attending at the Palau Sant Jordi, as well as more than 700 mass media representatives from around the world and an audience of 1,000 million television viewers); and the strengthening of the work of three international institutions: Asia House, the European Institute of Mediterranean, and the Centre of International Relations and International Co-operation.

International agents of proven neutrality revealed that Barcelona is one of fifty places in the world that one has to visit before dying (according to the British television channel, BBC), the sixth most attractive city for investors (Cushman & Wakefield), the fourth in the introduction of managerial strategies, such as registered offices and research centres (Ernst & Young), the number one European city in quality of life for workers (Healey & Baker's *European Cities Monitor*), and the preferred European city for short holidays (*Time Out*), among other accolades worthy of mention. These accolades are due to a model of city of knowledge that, in large part, rests on contemporary cultural agents and creative citizens who are committed to the city.

Barcelona, Digital Culture

The impact of information and communication technologies has been profound and convulsive, especial in the field of culture. Nowadays, access to culture is (perhaps) universal and ongoing; we can access catalogues on museum collections, book tickets at cash dispensers, see virtual exhibitions, experience the new net-art creations, download music using the MP3 format, access literary creations online, watch and listen to poetry recitals in real time on the Internet, and receive MMS, or mobile telephone service (for example, receive notice of the availability of a book we want to take out on loan from the library). The possibilities are endless, and reality follows quickly. In Barcelona, the objective is to bring together the technology of today with tomorrow's.

In 2002, digital culture was prodigious in events. Art Futura was also strengthened as the most important forum in Spain that is dedicated to the social, cultural, and artistic implications of digital technology and the new media. Metrònom Lab was created; it is a pioneering place for interchange between artistic and scientific creation, with the collaboration of the CSIC and the Rafael Tous Contemporary Art Foundation. The MECAD-Media Centre of Art and Design opened their headquarters in Barcelona (on the Passeig de

Gràcia, 114). The OFFF (Online Flash Film Festival) held its second festival with larger audiences, and became a point of reference for digital creation.

The public libraries assured a free Internet connection near home as local gateways to the knowledge society. The CCCB reaffirmed its position as a centre to disseminate the innovations in digital culture, and the Mercat de les Flors renewed its programme of focussing more attention on all visual o theatrical creations with digital contents or significance. The Liceu Opera House continued its broadcast of live operas (*Ariadne auf Naxos*, *Don Giovanni*...) to universities. The Poetry Festival was broadcast live on the Internet using Real Audio and Real Video. Sónar beat attendance records. New digital-culture companies (including multimedia creation, document management, and new communication media) made their mark in Barcelona.

For its part, the Institut de Cultura released a new annual multimedia cultural agenda of Barcelona (in the mini-disc format), renewed the contents on their Web site www.bcn.es/cultura (with more content and better interactive possibilities), and put its latest bits on the new multimedia portal and the Barcelona digital culture channel (www.bcn.es/canalcultura).

Índex per programes

Barcelona, ciutat de museus

- 15 Museu Picasso
- 16 Museu Frederic Marès
- 17 Museu Barbier-Mueller d'Art Precolombí
- 18 Museu d'Història de la Ciutat
- 19 Arxiu Històric de la Ciutat
- 20 Museu d'Arts Aplicades
- 21 Centres i Museus de Ciències
- 25 Museu Etnològic
- 26 Museu de la Música
- 27 Museu Nacional d'Art de Catalunya
- 28 Col·lecció Thyssen-Bornemisza
- 29 Museu Marítim

Barcelona, ciutat d'art contemporani

- 37 La Virreina Exposicions
- 38 Hangar
- 39 New Art Barcelona
- 41 Centre de Cultura Contemporània
- 43 Museu d'Art Contemporani
- 45 Fundació Antoni Tàpies
- 46 Fundació Joan Miró
- 47 Metrònom
- 48 Fundació Mies van der Rohe

Barcelona, ciutat de teatre i dansa

- 55 Mercat de les Flors
- 56 Teatre Lliure

Barcelona, ciutat de música

- 67 Banda Municipal
- 67 Cobla
- 68 Festa de la Música
- 68 Tradicionàrius
- 71 L'Auditori
- 72 Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya
- 73 Gran Teatre del Liceu
- 75 Palau de la Música Catalana

Barcelona, ciutat de festes i tradicions

- 83 Festes de la Mercè
- 84 Cavalcada de Reis
- 85 Festes de Santa Eulàlia
- 86 Carnaval

Barcelona, ciutat de lletres

- 91 Biblioteques
- 97 Barcelona poesia

Barcelona, ciutat de cinema

- 107 Oficina Barcelona Plató
- 110 Plataforma de Festivals

Barcelona, ciutat de festivals

- 121 Grec 2002
- 123 Festival de Músiques Contemporànies
- 124 BAM. Festival de Música Independent
- 124 Sónar
- 125 Festival Internacional de Jazz
- 126 Festival LEM

Barcelona, ciutat de diàleg

- 133 Pla estratègic del sector cultural de Barcelona
- 134 Premis Ciutat de Barcelona
- 136 Medalles al mèrit artístic i científic
- 137 Converses a Barcelona
- 138 Onze de Setembre
- 138 Forum Metropolità de Regidors de Cultura
- 140 Informació cultural

Barcelona, els districtes fan cultura

- 147 Ciutat Vella
- 148 Eixample
- 149 Sants-Montjuïc
- 150 Les Corts
- 151 Sarrià-Sant Gervasi
- 152 Gràcia
- 154 Horta-Guinardó
- 155 Nou Barris
- 156 Sant Andreu
- 157 Sant Martí

Barcelona, ciutat internacional

- 163 Fòrum Universal de les Cultures 2004
- 164 Any Internacional Gaudí 2002
- 165 Cultura a Eurociutats
- 167 Casa Asia
- 168 Interarts

Barcelona, ciutat internacional

- 135 Tecnologies de la Informació i la Comunicació

Índex alfabètic

- 164 Any Internacional Gaudí 2002
 - 19 Arxiu Històric de la Ciutat
 - 71 Auditori
- 124 BAM. Festival Música Independent
 - 67 Banda Municipal
 - 97 Barcelona poesia
- 107 Barcelona Plató
 - 91 Biblioteques
 - 86 Carnaval
- 167 Casa Asia
 - 84 Cavalcada de Reis
 - 41 Centre de Cultura Contemporània (CCCB)
 - 67 Cobla
 - 28 Col·lecció Thyssen-Bornemisza
- 137 Converses a Barcelona
- 165 Cultura a Eurociutats
- 147 Districte de Ciutat Vella
- 150 Districte de les Corts
- 148 Districte de l'Eixample
- 152 Districte de Gràcia
- 154 Districte d'Horta-Guinardó
- 155 Districte de Nou Barris
- 156 Districte de Sant Andreu
- 157 Districte de Sant Martí
- 149 Districte de Sants-Montjuïc
- 151 Districte de Sarrià-Sant Gervasi
 - 68 Festa de la Música
 - 83 Festes de la Mercè
 - 85 Festes de Santa Eulàlia
- 121 Festival Grec 2002
- 125 Festival Internacional de Jazz
- 126 Festival LEM
- 123 Festival Músiques Contemporànies
- 138 Forum Metropolità de Regidors de Cultura
- 163 Fòrum Universal de les Cultures Barcelona 2004
 - 45 Fundació Antoni Tàpies
 - 46 Fundació Joan Miró
 - 48 Fundació Mies van der Rohe
- 38 Hangar
- 140 Informació cultural
- 168 Interarts
 - 24 Jardí Botànic
 - 73 Liceu
- 136 Medalles al mèrit artístic i científic
- 55 Mercat de les Flors
- 47 Metrònom
- 43 Museu d'Art Contemporani (MACBA)
- 20 Museu d'Arts Aplicades: Ceràmica, Decoratives, Tèxtil
- 17 Museu Barbier-Mueller
- 18 Museu d'Història de la Ciutat: Història, Monestir Pedralbes, Verdaguer
- 25 Museu Etnològic
- 16 Museu Frederic Marès
- 29 Museu Marítim
- 26 Museu de la Música
- 27 Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC)
- 15 Museu Picasso
- 21 Museus de Ciències de la Ciutadella: Zoologia, Geologia
- 39 New Art Barcelona
- 72 Orquestra (OBC)
- 138 Onze de Setembre
 - 75 Palau de la Música Catalana
- 133 Pla estratègic del sector cultural de Barcelona
- 110 Plataforma de Festivals: L'Alternativa, Mostra Curt Ficcions, Mostra Cinema Africà, Mostra Cinema Asiàtic, Mostra Internacional de Films de Dones, Festival Internacional de Cinema Gai i Lèsbic
- 134 Premis Ciutat de Barcelona
- 124 Sónar
 - 56 Teatre Lliure
- 171 Tecnologies de la Informació i la Comunicació
- 68 Tradicionàrius
- 37 La Virreina Exposicions: Espai 2, Xavier Miserachs i La Capella

Crèdits de les imatges de solapes i portadelles

Solapes

Solapa 1. Imatge de l'exposició *Móns en moviment* a la Sala Metrònom

Solapa 2. *Laura vols mirar el peu de la guarda del any 2000 no tinc cap exemplar!*

Portadelles

Museus. Àmfora amb coll de figures negres: El rapte d'Europa. 520-210 a.c. Exposició *Toros i culte a l'antiga Mediterrània*, al Museu d'Història de la Ciutat. © Musée du Louvre.

Art contemporani. Exposició *Parc humà. Una exposició de criatures globals* al Palau de la Virreina

Teatre i dansa. *Ronda de mort a Sinera*, de Salvador Espriu. Teatre Lliure

Música. Rachael Worby dirigint l'OBC, l'octubre de 2002, a l'Auditori

Festes i tradicions. Espectacle Infantil a la Rambla. Festes de la Mercè 2002

Lletres. Carnet de soci de les Biblioteques

Cinema. Rodatge de la pel·lícula *Face of Terror* de Bryan Goeres al Parc de la Ciutadella

Festivals. *Orlando*. de Cisco Aznar. Companyia Buissonnière. Festival Grec 2002

Diàleg. *Nens lligint plegats al carrer.*

Districtes. Fullet "d'Art Contemporani + a prop"

Internacional. Actuació de la companyia Il·lotopie, a la Festa de celebració de l'Any Internacional Gaudí, al Park Güell

Cultura digital. *Diferents imatges de la Web del Institut de Cultura*

